

**ANKARA ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ**

DOKTORA TEZİ

**SAVCILI BÜYÜKOBA ÖRNEĞİNDE (KAMAN/KIRŞEHİR) PEYZAJ
ÖZELLİKLERİNİN KIRSAL KALKINMA VE TURİZM AÇISINDAN
ARAŞTIRILMASI**

Derya DURAN GÖKALP

PEYZAJ MİMARLIĞI ANABİLİM DALI

ANKARA

2016

Her hakkı saklıdır

TEZ ONAYI

Derya DURAN GÖKALP tarafından hazırlanan “**Savcılı Büyükoba Örneğinde (Kaman/Kırşehir) Peyzaj Özelliklerinin Kırsal Kalkınma Ve Turizm Açısından Araştırılması**” adlı tez çalışması 19.02.2016 tarihinde aşağıdaki jüri tarafından oy birliği ile Ankara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı’nda **DOKTORA TEZİ** olarak kabul edilmiştir.

Danışman : Prof. Dr. Murat Ertuğrul YAZGAN
Ankara Üniversitesi Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı

Jüri Üyeleri:

Başkan : Prof. Dr. Murat Ertuğrul YAZGAN
Ankara Üniversitesi Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı

Üye : Prof. Dr. Mehmet Emin BARIŞ
Ankara Üniversitesi Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı

Üye : Doç. Dr. Bülent CENGİZ
Bartın Üniversitesi Orman Fakültesi Peyzaj Mimarlığı Bölümü

Üye : Doç. Dr. Aysel USLU
Ankara Üniversitesi Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı

Üye : Yrd. Doç. Dr. Ülkü DUMAN YÜKSEL
Gazi Üniversitesi Mimarlık Fakültesi Şehir Ve Bölge Planlama Bölümü

Yukarıdaki sonucu onaylarım

Prof. Dr. İbrahim DEMİR
Enstitü Müdür V.

ETİK

Ankara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü tez yazım kurallarına uygun olarak hazırladığım bu tez içindeki bütün bilgilerin doğru ve tam olduğunu, bilgilerin üretilmesi aşamasında bilimsel etiğe uygun davrandığımı, yararlandığım bütün kaynakları atıf yaparak belirttiğimi beyan ederim.

19.03.2016

Derya DURAN GÖKALP

ÖZET

Doktora Tezi

SAVCILI BÜYÜKOKBA ÖRNEĞİNDE (KAMAN/KIRŞEHİR) PEYZAJ ÖZELLİKLERİNİN KIRSAL KALKINMA VE TURİZM AÇISINDAN ARAŞTIRILMASI

Derya DURAN GÖKALP

Ankara Üniversitesi
Fen Bilimleri Enstitüsü
Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı

Danışman: Prof. Dr. Murat Ertuğrul YAZGAN

Çalışma; “yoğun göç yaşayan Savcılı Büyükoba köyünün, turizme yönelik kırsal peyzaj özelliklerinin ortaya çıkarılması ile kırsal turizm faaliyetlerinin belirlenmesi ve bölgede kırsal kalkınma için öneriler geliştirilmesini” amaçlamaktadır.

Bu kapsamda; Kırşehir’in, Kaman ilçesi, Hirfanlı Barajı Turizm Merkezi’nde kıyısı bulunan Savcılı Büyükoba köyünün, kırsal peyzaj özellikleri incelenmiştir. Kırsal turizm faaliyetlerinin geliştirilmesi ve kalkınma yaratılması için öneriler geliştirilmiştir.

Bu amaçla; araştırma alanın doğal ve kültürel verileri Coğrafi Bilgi Sistemleri (CBS) ortamında işlenerek veri tabanı oluşturulmuş, elde edilen verilerin sentezi yapılmış ve 3 farklı grupta Katılımcı Kırsal Değerlendirme (KKD) toplantıları yapılmıştır. Literatür taramaları, toplantı sonuçları, araştırma alanı SWOT analizi ve verilerin analizine dayalı olarak iki farklı (tarımsal ve rekreasyon turizmi) alan kullanım tipi araştırma alanına uygun bulunmuştur. Araştırma alanı için belirlenen kırsal turizm faaliyetlerine SWOT analizleri yapılmıştır. Değerlendirmeler sonucunda seçilen kırsal turizm faaliyetleri için en uygun ve uygun alanların bir arada yer aldığı 1/84400 ölçekli alan sentez haritası CBS ortamında oluşturulmuştur. Ayrıca yerel halk ve katılımcılar için öneriler getirilmiştir.

Sonuç olarak Savcılı Büyükoba (Kaman/ Kırşehir) köyünün kırsal peyzaj değerlerinin kalkınma açısından önemi ortaya konulmuştur. Ayrıca plansız olarak gerçekleştirilen turizm faaliyetleri için planlamanın önemi vurgulanmış, kırsal turizm faaliyetleri ile göç etkisinin azalması ve araştırmanın bundan sonraki çalışmalara altlık oluşturması hedeflemiştir.

Şubat 2016, 301 sayfa

Anahtar Kelimeler: Kırşehir, Savcılı Büyükoba, kırsal turizm, kırsal peyzaj, kırsal kalkınma, katılımcı kırsal değerlendirme

ABSTRACT

Ph.D. Thesis

AN INVESTIGATION OF LANDSCAPING CHARACTERISTICS IN SAVCILI BÜYÜKOKBA SAMPLE (KAMAN/KIRŞEHİR) IN TERMS OF RURAL DEVELOPMENT AND TOURISM

Derya DURAN GÖKALP

Ankara University
Graduate School of Natural and Applied Sciences
Landscape Architecture Department

Supervisor. Prof. Dr. Murat Ertuğrul YAZGAN

The study aims that “to reveal of rural landscape characteristic for tourism activities of Savcılı Büyükoba village, which is experiencing intense migration and determination of rural tourism activities and to develop recommendations for rural development in the region”.

The present study examined of rural landscape characteristics of Savcılı Büyükoba village situated at Hirfanlı Dam tourism center of with coast in Kırşehir, Kaman county. The suggestions have been developed for rural tourism activity and development.

For this purpose; natural and cultural data of the research field were processed in CBS setting and a data base was formed, and a field synthesis was made and Participant Rural Appraisal (PRA) meetings were held with 3 different groups. Subsequent to the literature search, meeting results, SWOT analysis and data base results, two different (agricultural tourism and recreation tourism) field usage types were found to be appropriate to the research field. SWOT analysis are made for the research areas identified to rural tourism activities. As a result of the evaluations, a synthesis map 1/84400 scale layout consisting of together located in the most convenient and convenient selected for rural tourism activities was formed in the GIS field. In addition, a suggestions were made for the local people and participants.

As a result of this study, rural landscape values of Savcılı Büyükoba (Kaman/ Kırşehir) village will be revealed in terms of development. Furthermore, the significance of planning for unplanned tourism activities will be emphasized and aimed to reduction of the impact of migration by rural tourism activities and create a base for the future work of this research.

February 2016, 301 page

Key Words: Kırşehir, Savcılı Büyükoba, rural tourism, rural landscape, rural development, participatory rural appraisal

TEŞEKKÜR

“Savcılı Büyükoba Örneğinde (Kaman/ Kırşehir) Kırsal Peyzaj Özelliklerinin Kırsal Kalkınma Açısından Araştırılması” doktora tez konumu belirleyen, çalışmamın her aşamasında bilgi ve olanaklarını esirgemeyen, araştırmalarımaya yardımcı olan, akademik hayatımda büyük bir şansım olan danışman hocam sayın Prof. Dr. Murat Ertuğrul YAZGAN’a (Ankara Üniversitesi Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı emekli öğretim üyesi) teşekkürlerimi ve şükranlarımı sunarım.

Çalışmam süresince değerli görüş ve bilgilerinden yararlandığım aynı zamanda yakın ilgi ve desteklerini gördüğüm Tez İzleme Komitesi (TİK) hocalarım, sayın Prof. Dr. M. Emin BARIŞ’a (Ankara Üniversitesi Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı) ve sayın Doç. Dr. Bülent CENGİZ’e (Bartın Üniversitesi Peyzaj Mimarlığı Bölümü) teşekkürü bir borç bilirim.

Savcılı Büyükoba köyü “Katılımcı Kırsal Değerlendirme” formlarının hazırlanmasında büyük emeği olan Prof. Dr. Bülent GÜLÇUBUK hocama (Ankara Üniversitesi Tarım Ekonomisi Anabilim Dalı) teşekkürü bir borç bilirim.

Şehir ve Bölge Plancıları Odası çalışanlarından Şehir ve Bölge Plancısı sayın Servet Fulya ÖNAY hanıma harita temini konusunda gösterdiği ilgiden dolayı teşekkürü bir borç bilirim.

Kırşehir Kaman ilçesi Göktuğ Harita Mühendislik çalışanları Harita Mühendisi Cem AKBAŞ ile tekniker Ali Can GÜLEN’e harita oluşum ve verilerin aktarılması konularında gösterdikleri özveriden dolayı çok teşekkür ediyorum.

İller Bankası A.Ş. Mekansal Planlama Dairesi Başkanlığı bölümünden Şehir Plancısı Müdür Şükrü AKSOY’a, Jeoloji Yüksek Mühendisi Kuddusi KARAKUŞ’a ve özellikle Şehir Plancısı Erol YENİLER’e harita temini ve raporların iletilmesi ile veri temini aşamasında verdikleri desteklerden dolayı teşekkürü bir borç bilirim.

Kırşehir Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü çalışanlarından Harita Mühendisi sayın Sercan GÜNEŞ’e harita temini ve verdiği bilgilerinden dolayı teşekkür ederim.

Çalışmam süresince ilgi, bilgi ve alakalarını esirgemeyen Savcılı Büyükoba köyü eski belediye başkanı sayın Münür KOZAN’a ve değerli çiftçilerime teşekkürlerimi sunarım.

Ahi Evran Üniversitesi Kaman Meslek Yüksekokulu Öğretim Görevlisi sayın Emre İNCE hocama elde edilen haritaların CBS programlarına aktarılarak incelenmesi, analizlerinin yapılması, çalışma alanı ile ilgili yeni haritaların ve sentez paftalarının oluşturulması aşamalarında verdikleri özverili çaba ve çalışmalarından dolayı sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Tez çalışması süresince bilgi ve yardımlarını esirgemeyen arkadaşlarıma ve maddi, manevi her konuda destekte bulunan aileme ve özellikle sevgili eşim Deniz GÖKALP ve hayatımıza anlam katan biricik kızımız Damla GÖKALP’e teşekkür ediyorum.

Derya DURAN GÖKALP
Ankara, Şubat 2016

İÇİNDEKİLER

TEZ ONAYI

ETİK.....	i
ÖZET.....	ii
ABSTRACT	iii
TEŞEKKÜR	iv
ŞEKİLLER DİZİNİ	xi
ÇİZELGELER DİZİNİ	xiii
HARİTALAR DİZİNİ	xvii
1. GİRİŞ.....	1
1.1 Araştırmanın Amacı ve Kapsamı	2
1.2 Literatür Özeti.....	4
2. KURAMSAL TEMELLER.....	10
2.1 Peyzaj.....	10
2.1.2 Kırsal peyzaj	10
2.2 Kırsal Alan	13
2.3 Kırsal Kalkınma	14
2.4 Turizm.....	15
2.4.1 Turizm etkinlik tipleri	17
2.4.2 Turizmi gerçekleştirme biçimleri	18
2.5 Kırsal Turizm	20
2.6 Kırsal Turizm - Kırsal Kalkınma İlişkisi.....	25
2.7 Kırsal Turizm Uygulamaları ve Örgütlenmeleri	27
2.7.1 Türkiye’de kırsal turizm uygulamaları	27
2.7.2 Dünyada kırsal turizm uygulamaları.....	30
2.7.2.1 İtalya örneği.....	32
2.7.2.2 Avusturya örneği.....	33
2.7.2.3 İngiltere örneği	33
2.7.2.4 Fransa örneği.....	35
2.7.2.5 Almanya örneği	36
2.7.2.6 Kanada örneği	37

2.7.2.7 İspanya örneği	38
2.8 Tarımsal Turizm	39
2.9 Rekreasyon Turizmi	41
2.9.1 Doğa sporları (doğada serbest yürüyüş) etkinliği	43
2.9.2 Amatör avcılık etkinliği	43
2.9.3 Kamp/Çadırli kamp etkinliği	45
2.9.4 Piknik etkinliği	48
2.9.5 Suya dayalı etkinlikler	49
2.10 Katılımcı Kırsal Değerlendirme (KKD) Analizi.....	50
2.11 Swot Analizi	52
3. MATERYAL VE YÖNTEM.....	55
3.1 Materyal	55
3.2 Yöntem	57
3.2.1 Araştırma alanı sınırlarının saptanması.....	60
3.2.2 Araştırma alanının peyzaj potansiyelini saptamaya yönelik SWOT analizi..	62
3.2.3 Katılımcı Kırsal Değerlendirme (KKD) uygulamasına ilişkin yöntem çalışması.....	63
3.2.4 Araştırma alanına ilişkin altlıkların hazırlanmasında izlenen yöntem	64
3.2.5 Kırsal turizme yönelik alan kullanım türlerinin saptanması ve değerlendirilmesine ilişkin yöntem çalışmaları.....	65
3.2.5.1 Tarımsal turizm (meyve-bağ ve sebze) kullanımına yönelik olarak seçilen faktörler, alt birimleri ve değerlendirme ölçütlerinin saptanması.....	66
A. Sebze tarımı kullanımına yönelik olarak seçilen faktörler, alt birimleri ve değerlendirme ölçütlerinin saptanması	66
B. Meyve-bağ tarımı kullanımına yönelik olarak seçilen faktörler, alt birimleri ve değerlendirme ölçütlerinin saptanması	72
3.2.5.2 Rekreasyon turizmi (doğa sporları) kullanımına yönelik olarak seçilen faktörler, alt birimleri ve değerlendirme ölçütlerinin saptanması.....	77
3.2.5.3 Rekreasyon turizmi kamping / çadırli kamp etkinliği yönelik olarak seçilen faktörler, alt birimleri ve değerlendirme ölçütlerinin saptanması:	82
3.2.5.4 Suya dayalı rekreasyon kullanımına yönelik olarak seçilen faktörler, alt birimleri ve değerlendirme ölçütlerinin saptanması	84

4. ARAŞTIRMA BULGULARI	87
4.1 Doğal Peyzaj Özellikleri	87
4.1.1 Savcılı Büyükoba köyünün coğrafi konum ve yerleşim biçimi	87
4.1.2 Topoğrafik yapı	90
4.1.3 Jeolojik yapı	94
4.1.3.1 Jeolojik formasyonlar	96
4.1.3.2 Yapısal jeoloji	100
4.1.3.3 Deprem durumu	100
4.1.3.4 Hidrojeoloji	102
4.1.4 Toprak yapısı	103
4.1.4.1 Büyük toprak grupları	103
4.1.4.2 Arazi kullanım yetenek sınıfları	106
4.1.4.3 Erozyon durumu	108
4.1.5 İklim özellikleri	109
4.1.5.1 Sıcaklık	114
4.1.5.2 Yağışlar	118
4.1.5.3 Bağıl nem	119
4.1.5.4 Rüzgar hızı	120
4.1.6 Su varlığı	121
4.1.7 Flora	125
4.1.8 Fauna	133
4.2 Kültürel Peyzaj Değerleri	133
4.2.1 Tarihsel gelişim	133
4.2.2 Şimdiki alan kullanımı	134
4.2.3 Nüfus yapısı	136
4.2.4 Eğitim ve sağlık durumu	140
4.2.5 Ekonomik yapı	141
4.2.6 Tarımsal üretim durumu	142
4.2.6.1 Savcılı Büyükoba köyünde tarımsal gelir durumu	143
4.2.6.2 Savcılı Büyükoba köyünde örgütlenme düzeyi ve eğilimi	159
4.2.6.3 Tarım dışı gelir durumu	160
4.2.7 Yöresel mutfak	161

4.2.8 Savcılı Büyükoba köyü mera varlığı ve 2000-2014 yılları arasındaki değişimi	162
4.2.9 Savcılı Büyükoba köyünde sulama biçimi ve koşulları	162
4.2.10 Savcılı Büyükoba köyünde bugüne kadar yapılan projeler ve sonuçları ...	163
4.2.11 Mimari yapı	164
4.2.12 Sosyo-kültürel yaşam	164
4.2.13 Festival ve şenlikler	164
4.2.14 Savcılı Büyükoba'nın altyapı varlığı	165
4.2.15 Ulaşım (Erişilebilirlik)	165
4.2.16 Turizm ve rekreasyon alanları.....	168
4.3 Coğrafi Bilgi Sistemleri Uygulaması Sonucu Elde Edilen Bulgular.....	183
4.3.1 Tarımsal turizm kullanımına ilişkin potansiyel	183
4.3.1.1 Topoğrafik potansiyel	183
4.3.1.2 İklim potansiyeli	189
4.3.1.3 Su varlığına erişim potansiyeli.....	189
4.3.1.4 Toprak yapısı potansiyeli	191
4.3.1.5 Yola uzaklık (Erişilebilirlik) potansiyeli	194
4.3.1.6 Yerleşim birimlerine erişim potansiyeli	197
4.3.2 Rekreasyon turizmi için potansiyel	197
4.3.2.1 Doğa sporlarına yönelik turizm için potansiyel	197
4.3.2.2 Kamp/Çadırli kamp turizmi potansiyeli.....	206
4.3.2.3 Suya dayalı rekreasyon turizmi için potansiyel	215
4.3.2.4 Amatör avcılık turizmi için potansiyeli.....	217
5. SONUÇ VE ÖNERİLER.....	219
5.1 Tarımsal ve Rekreasyon Turizmi Kullanımlarına İlişkin CBS Analizi	
Sonuçları ve Önerileri	224
5.1.1 Tarımsal turizm (meyve-bağ ve sebze) kullanımına yönelik sonuçlar ve öneriler	224
5.1.2 Rekreasyon turizmi kullanımına yönelik sonuç ve öneriler	236
5.1.2.1 Doğa sporları (doğa yürüyüşleri) kullanımına yönelik sonuç ve öneriler .	236
5.1.2.2 Kamp/çadırli kamp turizmine yönelik sonuç ve öneriler	244
5.1.2.3 Suya dayalı rekreasyon turizmi sonuç ve önerileri	250

5.2 Kırsal Turizm Kullanımı İçin CBS Analizi Sonuçları ve Önerileri	260
KAYNAKLAR	274
EKLER.....	282
EK 1 Katılımcı Kırsal Değerlendirme Analiz (KKD) Formu	283
EK 2 Kırşehir Hirfanlı Baraj Gölü Turizm Merkezi Sınırı Resmi Yazısı.....	297
EK 3 Savcılı Büyükoba fotoğraf albümü (Orijinal 2015).....	298
ÖZGEÇMİŞ.....	300

KISALTMALAR

KKD	Katılımcı Kırsal Değerlendirme
IUCN	Uluslararası Doğa Koruma Birliği
OECD	Ekonomik Kalkınma ve İşbirliği Örgütü
GSMH	Gayri Sarfi Milli Hasıla
WTTC	Dünya Seyahat ve Turizm Konseyi
AB	Avrupa Birliği
SPARD	Avrupa Birliği Tarım ve Kırsal Kalkınma için Özel Katılım Programı
IQM	Bütünleştirilmiş Kalite Yönetimi
MODA	Çok Amaçlı Planlama Tekniği
TATUTA	Tarım Turizmi, Gönüllü Bilgi ve Tecrübe Takası Projesi
GEF	Global Environment Facility
DATUR	Doğu Anadolu Bölgesi Turizmi Geliştirme Projesi
SWOT	Strenghts (Avantajlar), Weaknesses (Dezavantajlar), Opprtunities (Fırsatlar) Threats (Tehditler)
DMİ	Devlet Meteoroloji İşleri
DSİ	Devlet Su İşleri
DPT	Devlet Planlama Teşkilatı
TÜİK	Türkiye İstatistik Kurumu
OGM	Orman Genel Müdürlüğü
OİŞ	Orman İşletme Şefliği
MTA	Maden Tetkik ve Arama Enstitüsü
STK	Sivil Toplum Kuruluşları
TER	Kırsal Alanda Turizm Birliği
WTO	Dünya Bankası
IFAD	Uluslararası Tarımsal Kalkınma Fonu

ŞEKİLLER DİZİNİ

Şekil 2.1 Kırsal turizme yönelik TATUTA projesi uygulanan alanlar	29
Şekil 2.2 Kırsal turizm gelişim süreci	31
Şekil 3.1 Yöntem akış şeması	59
Şekil 3.2 Meyve- bağ ve sebze kullanımına yönelik veri katmanları	76
Şekil 3.3 Doğa sporları (doğada serbest yürüyüş) kullanımına yönelik veri katmanları	82
Şekil 3.4 Kamp/ çadırlı kamp turizmi kullanımına yönelik veri katmanları	84
Şekil 3.5 Suya dayalı rekreasyon turizmi kullanımına yönelik veri katmanları	86
Şekil 3.6 Kırsal turizme uygunluk sentez paftası veri bileşenleri	86
Şekil 4.1 Savcılı Büyükoba köyünün uydu görüntüleri ile yeri ve konumu	89
Şekil 4.2 Bölgenin jeoloji haritası, Türkiye Jeoloji Haritası (JMO)	96
Şekil 4.3 Araştırma alanına ait fay haritası, Türkiye Diri Fay Haritası	101
Şekil 4.4 Türkiye deprem bölgeleri haritası (MTA)	101
Şekil 4.5 (1970-2013) Türkiye'nin ve İç Anadolu Bölgesine ait toplam ortalama sıcaklığın alansal dağılımı	111
Şekil 4.6 (1970-2013) Türkiye'nin ve İç Anadolu Bölgesine ait toplam ortalama yağışın alansal dağılımı	112
Şekil 4.7 (1970-2013) Türkiye'nin ve İç Anadolu Bölgesine ait ortalama nemin alansal dağılımı	113
Şekil 4.8 (1980-2013) Türkiye'nin ve İç Anadolu Bölgesine ait ortalama rüzgar hızı ve hakim yönünün alansal dağılımı	114
Şekil 4.9 Hirfanlı Barajı genel görünümü	121
Şekil 4.10 Hirfanlı Baraj Gölü Sınırları	122
Şekil 4.11 Tamadağ araştırma alanı sınırları ve yeri.....	126
Şekil 4.12 Fitocoğrafik bölge elementleri spekturumu	127
Şekil 4.13 En çok cins içeren ilk 10 familya.....	129
Şekil 4.14 En çok tür ve tür altı takson içeren ilk 10 familya	129
Şekil 4.15 Tamadağ araştırma alanındaki bazı bitkilere ait fotoğraflar	132
Şekil 4.16 Yıllara göre nüfus bilgileri grafiği	137
Şekil 4.17 İşgücünün sektörlere dağılımı grafiği	142

Şekil 4.18 Alanın ulaşım durumu.....	166
Şekil 4.19 Önemli merkezlere uzaklığı.....	167
Şekil 4.20 Önemli merkezlere uzaklığı ve ulaşımındaki yeri	167
Şekil 4.21 Mevcut rekreasyon turizmi	168
Şekil 4.22 Delikli taş.....	169
Şekil 4.23 Mevcut suya dayalı rekreasyon görüntüleri.....	215

ÇİZELGELER DİZİNİ

Çizelge 2.1 Farklı ülkelerde kırsal yerleşim yeri için seçilen kriterler.	13
Çizelge 2.2 Turizm ve alt bileşenleri	16
Çizelge 2.3 Kırsal turizm ile kentsel turizmin karşılaştırılması.....	24
Çizelge 2.4 Rekreatyonel turizm etkinlikleri.....	42
Çizelge 2.5 Suya dayalı rekreasyon faaliyetleri.....	49
Çizelge 2.6 Yaz mevsimi su varlığı aktiviteleri için iklim istekleri.....	50
Çizelge 2.7 Sussex Üniversitesi tarafından kabul edilen katılımcılık seviyeleri	52
Çizelge 3.1 Tarımsal turizm (sebze) değerlendirme faktörleri ve uygunluk sınıfı ölçütleri.....	67
Çizelge 3.2 Çalışma alanında yetiştirilen sebze cinslerinin optimum sıcaklık ilişkilerini gösteren tablo verilmiştir	68
Çizelge 3.3 Araştırma alanında yetiştirilen sebze türlerinin toprak özellikleri	70
Çizelge 3.4 Tarımsal turizm (meyve-bağ) değerlendirme faktörleri ve uygunluk sınıfı ölçütleri	72
Çizelge 3.5 Doğa sporlarına yönelik (doğa yürüyüşleri) değerlendirme faktörleri ve uygunluk sınıfı ölçütleri	77
Çizelge 3.6 Yüksekliğe göre sınıflama	79
Çizelge 3.7 Yıllık ortalama sıcaklık sınıflaması.	80
Çizelge 3.8 Kamping/ çadırlı kamp turizme uygun alanların saptanmasına yönelik değerlendirme faktörleri ve uygunluk sınıfı ölçütleri	83
Çizelge 3.9 Suya dayalı rekreasyon turizme uygun alanların saptanmasına yönelik değerlendirme faktörleri ve uygunluk sınıfı ölçütleri	85
Çizelge 4.1 Yükseklik gruplarının alansal ve oransal dağılımı.....	90
Çizelge 4.2 Eğitim gruplarının alansal ve oransal dağılımı	92
Çizelge 4.3 Bakı gruplarının alansal ve oransal dağılımı	94
Çizelge 4.4 Jeolojik yapı oluşumlarının alansal ve oransal dağılımı	97
Çizelge 4.5 Büyük toprak gruplarının alansal ve oransal dağılımı	103
Çizelge 4.6 Arazi yetenek sınıflarının alansal ve oransal dağılımı	108
Çizelge 4.7 Erozyon durumunun alansal ve oransal dağılımı.....	109

Çizelge 4.9 Gelişme dönemi ortalama sıcaklık değerleri.....	116
Çizelge 4.10 Yaz ayları ortalama sıcaklık değerleri	117
Çizelge 4.11 Yıllık ortalama yağış miktarı değerleri	118
Çizelge 4.12 Yıllık ortalama bağıl nem değerleri	119
Çizelge 4.13 Yıllık rüzgar hızı değerleri.....	120
Çizelge 4.14 Hirfanlı Baraj Gölü'nün su parametreleri	123
Çizelge 4.15 Çalışma alanına ait fitocoğrafik bölge elementlerinin yakın bölgedeki çalışmalar ile karşılaştırılması.....	128
Çizelge 4.16 Çalışma alanı ile alana yakın diğer çalışma alanlarının endemizm oranları	128
Çizelge 4.17 Şimdiki alan kullanımının alansal ve oransal dağılımı	134
Çizelge 4.18 Kırşehir ili ve ilçelerinin 2000-2010 yılları kentsel ve kırsal nüfusları..	136
Çizelge 4.19 Yıllara göre nüfus bilgileri.....	137
Çizelge 4.20 Nüfusun yaş gruplarına göre dağılımı.....	138
Çizelge 4.21 Mahalle nüfusları	138
Çizelge 4.22 Eğitim durumu	140
Çizelge 4.23 İşgücünün sektörlere dağılımı.....	141
Çizelge 4.24 Bitkisel ve hayvansal üretim payları.....	144
Çizelge 4.25 Faaliyet alan dağılımı.....	144
Çizelge 4.26 Ortalama işletme ve arazi büyüklüğü dağılımı	145
Çizelge 4.27 Arazi varlığı	145
Çizelge 4.28 Arazi varlığının işletme büyüklüğü dağılımı	146
Çizelge 4.29 Arazi kullanım biçimleri	147
Çizelge 4.30 İşletmelerin tasarruf ve egeğim biçimi	148
Çizelge 4.31 Öncelikli bitkisel üretim yapısı.....	149
Çizelge 4.32 Arpa ürününü değerlendirme biçimi.....	150
Çizelge 4.33 Buğday ürününü değerlendirme biçimi	150
Çizelge 4.34 Çerezlik ayçekirdeği ürününü değerlendirme biçimi.....	150
Çizelge 4.35 Yağlık ayçekirdeği ürününü değerlendirme biçimi	150
Çizelge 4.36 Nohut ürününü değerlendirme biçimi.....	151
Çizelge 4.37 Savcılı Büyükoba köyünün meyve potansiyeli.....	152
Çizelge 4.38 Savcılı Büyükoba köyünde meyve ürünlerinin değerlendirme biçimi ..	153

Çizelge 4.39 Savcılı Büyükoba köyünde sebze potansiyeli.....	153
Çizelge 4.40 Savcılı Büyükoba köyünde sebze ürünlerinin değerlendirme biçimi	154
Çizelge 4.41 Bitkisel üretimde masraflar	155
Çizelge 4.42 Hayvan varlığı.....	156
Çizelge 4.43 Hayvancılık popülasyonu.....	157
Çizelge 4.44 Kanatlı varlığı sayısı	158
Çizelge 4.45 Hayvansal üretimde masraflar	158
Çizelge 4.46 Savcılı Büyükoba köyünde tarımsal birliklere üyelik durumu	160
Çizelge 4.47 Yöresel tatlar	162
Çizelge 4.48 Savcılı Büyükoba köyü su kaynakları	163
Çizelge 4.49 Köylülere göre sulamadaki en önemli sorunlar	163
Çizelge 4.50 Altyapı varlığı	165
Çizelge 4.51 Savcılıbüyükoba'nın yakın çevresindeki yerleşimlere uzaklığı	166
Çizelge 4.52 Araştırma alanının turizme yönelik doğal ve kültürel peyzaj değerleri...	168
Çizelge 4.53 Savcılı Büyükoba köyünde rekreasyon ve turizm amaçlı kullanılabilecek kaynakların varlığı ve kullanım biçimi.....	172
Çizelge 4.54 Hirfanlı Barajı su varlığı ve yakın çevresinde var olan rekreasyon turizm amaçlı kullanılabilecek doğal ve kültürel kaynaklar ve kullanılma biçimleri	173
Çizelge 4.55 Hirfanlı Barajı su varlığından yararlanan köylerin isimleri, uzaklıkları ve yol durumu	174
Çizelge 4.56 Hirfanlı barajı su varlığının yerel ismi, kullanılış biçimi ve kullanıcıların nitelikleri	174
Çizelge 4.57 Savcılı Büyükoba köyü Hirfanlı Barajı su varlığı kenarında alt - üst yapı hizmet durumu.....	175
Çizelge 4.58 Su kenarı tarımsal faaliyetleri	175
Çizelge 4.59 Hirfanlı Barajı su kenarında sorunlar ve çözüm önerileri.....	177
Çizelge 4.60 Hirfanlı Barajı su kenarında doğa olayları ve zarar durumu.....	177
Çizelge 4.61 Hirfanlı Barajı su kenarında uygulanabilecek turizm çeşitleri	178
Çizelge 4.62 Hirfanlı Barajı su kenarında uygulanacak turizm çeşitlerinin yaratacağı sorunlar ve çözüm önerileri	179
Çizelge 4.63 Araştırma alanının peyzaj özelliklerine ilişkin SWOT analizi	182

Çizelge 5.1 Tarımsal turizm sebze, meyve - bağ kullanımı için uygunluk analizinde çakıştırılan haritalar	227
Çizelge 5.2 Tarımsal turizme ilişkin SWOT analizi sonuçları	232
Çizelge 5.3 Tarımsal turizme yönelik öneriler.....	235
Çizelge 5.4 Doğa sporları (doğa yürüyüşleri) kullanımı için uygunluk analizinde çakıştırılan haritalar	236
Çizelge 5.5 Doğa sporlarına (doğa yürüyüşleri) yönelik SWOT analizi sonuçları	239
Çizelge 5.6 Doğa sporlarına yönelik öneriler	245
Çizelge 5.7 Kamp/çadırli kamp kullanımı için uygunluk analizinde çakıştırılan haritalar.....	247
Çizelge 5.8 Kamp/çadırli kamp etkinliği için SWOT analizi	248
Çizelge 5.9 Kamp/çadırli kamp etkinliği için öneriler.....	249
Çizelge 5.10 Suya dayalı rekreasyon kullanımı için uygunluk analizinde çakıştırılan haritalar.....	252
Çizelge 5.11 Suya dayalı rekreasyon etkinliği için SWOT analizi.....	254
Çizelge 5.12 Suya dayalı rekreasyon etkinliği için öneriler	255
Çizelge 5.13 Rekreasyon turizmine ilişkin SWOT analizi sonuçları.....	258
Çizelge 5.14 Rekreasyon turizmi kullanımına yönelik öneriler	259
Çizelge 5.15 Kırsal turizme ilişkin SWOT analizi sonuçları.....	263
Çizelge 5.16 Kırsal turizm kullanımına yönelik öneriler.....	264

HARİTALAR DİZİNİ

Harita 3.1 Çalışma alanı genel konumu	61
Harita 4.1 Çalışma alanının topoğrafyası.....	88
Harita 4.2 Yükseklik grupları.....	91
Harita 4.3 Eğim grupları	93
Harita 4.4 Bakı grupları.....	95
Harita 4.5 Jeolojik yapı	98
Harita 4.6 Büyük toprak grupları	104
Harita 4.7 Arazi yetenek sınıfları	107
Harita 4.8 Erozyon dereceleri	110
Harita 4.9 Yıllık ortalama sıcaklık	115
Harita 4.10 Gelişme dönemi ortalama sıcaklığı.....	116
Harita 4.11 Yaz ayları sıcaklık ortalaması	117
Harita 4.12 Yıllık ortalama yağış toplamı.....	118
Harita 4.13 Yıllık bağıl nem ortalaması.....	119
Harita 4.14 Yıllık ortalama rüzgar hızı	120
Harita 4.15 Su varlığı	124
Harita 4.16 Şimdiki alan kullanımı	135
Harita 4.18 Mevcut turizm potansiyeli	171
Harita 4.20 Tarımsal turizm (sebze) için topoğrafik yapı bakı uygunluk analizi	186
Harita 4.21 Tarımsal turizm (meyve) için topoğrafik yapı eğim uygunluk analizi	187
Harita 4.22 Tarımsal turizm (meyve) için topoğrafik yapı bakı uygunluk analizi.....	188
Harita 4.23 Tarımsal turizm için su varlığı erişim potansiyeli uygunluk analizi.....	190
Harita 4.24 Tarımsal turizm için büyük toprak grupları uygunluk analizi	192
Harita 4.25 Tarımsal turizm için arazi yetenek sınıfları uygunluk analizi.....	193
Harita 4.26 Tarımsal turizm için toprak derinliği uygunluk analizi.....	195
Harita 4.28 Tarımsal ve rekreasyon turizmi için arazi yola erişim mesafesi uygunluk analizi.....	198
Harita 4.29 Doğa sporları için eğim grupları uygunluk analizi	199
Harita 4.30 Doğa sporları için bakı grupları uygunluk analizi	201
Harita 4.31 Doğa sporları için şimdiki alan kullanımı uygunluk analizi	203

Harita 4.32	Rekreasyon turizmi için sağlık birimine erişim uygunluk analizi	205
1Harita 4.33	Kamp/çadırli kamp turizmi için eğim grupları uygunluk analizi.....	207
Harita 4.34	Kamp/çadırli kamp turizmi için bakı grupları uygunluk analizi.....	208
Harita 4.35	Kamp/çadırli kamp turizmi için şimdiki alan kullanımı uygunluk analizi	210
Harita 4.36	Kamp/çadırli kamp turizmi için toprak derinliği uygunluk analizi.....	211
Harita 4.37	Kamp/çadırli kamp turizmi için erozyon durumu uygunluk analizi	212
Harita 4.38	Suya dayalı rekreasyon turizmi için uygunluk analizi	216
Harita 4.39	Avcılık rekreasyon turizmi için uygunluk haritası.....	218
Harita 5.1	Tarımsal turizm sebze kullanımı için uygunluk analizi	226
Harita 5.2	Tarımsal turizm meyve-bağ kullanımı için uygunluk analizi	228
Harita 5.3	Tarımsal turizm sebze, meyve ve bağ kullanımı için uygunluk analizi	230
Harita 5.4	Rekreasyon turizmi doğa sporları kullanımı için uygunluk analizi	237
Harita 5.5	Rekreasyon turizmi doğa sporları kullanımı için trekking güzergahları.....	241
Harita 5.6	Rekreasyon turizmi kamp/çadırli kamp kullanımı için uygunluk analizi	246
Harita 5.7	Rekreasyon turizmi suya dayalı kullanımlar için uygunluk analizi	251
Harita 5.8	Rekreasyon turizmi kullanımı için uygunluk analizi	256
Harita 5.9	Sentez paftası (kırsal turizm kullanımı için en uygun ve uygun alanlar).....	261

1. GİRİŞ

Kırsal alanlar, kent yaşamından kaçan insanların en çok tercih ettikleri rekreasyon alanlarının başında gelmektedir. Kırsal alanlarda gerçekleştirilecek rekreasyon ve turizm etkinlikleri doğaya saygılı olmalıdır. Aksi takdirde o alanda birtakım olumsuz çevresel etkilerin oluşması kaçınılmazdır. Bu etki sadece o alanın bütünlüğünü etkilemekle kalmayacak aynı zamanda kullanıcıların alandan alacakları deneyimlerin kalitesini de etkileyecektir. Bu yüzden gerçekleştirilen rekreasyon ve turizm etkinliklerin o alanın ekolojisine uyum sağlaması gerekir.

Turizm ve rekreasyon kavramları birbirleriyle paralel bir ilişki içindedir. Bu kavramlara planlama eklendiğinde Peyzaj Mimarlığı ile de ilişkilendirilmelidir. Çünkü peyzaj mimarlarının planlamaya katılımı ile kırsal alanlarda düzenlenecek olan turizm ve rekreasyonel faaliyetlerde yöreye uygun, doğru ve sürdürülebilir peyzaj düzenlemeleri mümkün olabilir.

Koruma ve kullanım arasındaki bu dengenin kurulabilmesi ancak doğru bir rekreasyonel ve turizm planlaması ile mümkündür. Rekreasyon ve turizm faaliyetleri, kırsal ya da kentsel alanların farklı doğal ve sosyo-kültürel yapısı nedeniyle farklılıklar gösterebilmektedir. Bu bağlamda yapılacak rekreasyon ve turizm planlama çalışmalarında alanın genel özellikleri, rekreasyon - turizm talep ve gereksinimleri ile kaynak potansiyellerinin ortaya konması gerekmektedir. Bu tez çalışması içinde “Kırsal Alan Planlaması, Turizm” konuları ele alınacaktır.

Bunun dışında bu çalışma;

- Kırsal alanda planlama kavramının önemini,
- Sürdürülebilir turizm faaliyetlerinin önemini,
- Kırsal ekonomilerin yaratılması ve güçlendirilmesi ile kalkınmanın önemini,
- Varolan kültürel peyzaj değerlerinin korunmasının önemini vurgulayacaktır.

Bu kavramların önemlerinin ortaya konulması ile Savcılı Büyükoba köyünün turizm ve rekreasyonel faaliyetler için uygunluğunun saptanarak var olan doğal ve kültürel peyzaj değerlerinin sürdürülebilir planlamayla ortaya çıkarılması ile göçün engellenmesi hedeflenmiştir.

1.1 Araştırmanın Amacı ve Kapsamı

Bu çalışmada Kırşehir'in Kaman ilçesi Savcılı Büyükoba köyünün kırsal turizm potansiyeli araştırılmıştır. Araştırma alanının kırsal peyzaj potansiyelinin doğru ve sürdürülebilir turizm ve rekreasyon planlamaları ile ortaya çıkarılması amaçlanmıştır. Kültürel peyzaj değerlerinin tarımdışı ekonomik faaliyetlerden kırsal turizm faaliyetleriyle köye kazandırılması ve göç etkisinin kaldırılması hedeflenmiştir. Bu etkinliğe bağlı olarak Savcılı Büyükoba köyünün kırsal peyzaj özelliklerinin ortaya çıkarılması ile araştırma alanına yeni iş olanaklarıyla ekonomik yatırımların sunulması ve sonuç olarak köyün, il ve ilçe ekonomisine katkısının artırılması amaçlanmıştır.

Alanın kırsal turizm uygunluğunun analizi doğrultusunda, araştırmada belirlenen faaliyetlerin doğal ve kültürel peyzaj değerlerinin ortaya çıkarılması ve korunması için değerlendirme ölçütleri saptanmıştır. Araştırmanın amacı, **“kırsal peyzaj özelliklerinin CBS ortamında analizi ile kırsal turizm faaliyetleri için uygunluk tespiti”**.

Bu amaçla tez çalışmasının hipotezi, **“mevcut durum analizi ile, tarımsal ve rekreasyon faaliyetleri bulunan Savcılı Büyükoba köyünün doğal ve kültürel peyzaj değerlerinin planlama ile kırsal turizm faaliyetleri içerisinde öne çıkarılmasıdır”**.

Kırsal peyzaj değerlerinin özellikle Kaman ilçesi Hirfanlı Barajı Turizm Merkezinde sınırına kıyası bulunan Savcılı Büyükoba köyü sınırları içinde incelenmesi, analiz edilmesi ve geliştirilmesi temel amaçtır.

Bu amaçla araştırmada;

- Köy içinde farklı kültürel değerlere sahip

- Kültürel değerleri ile korunmuş
- Erişilebilirlik problemi yaşamayan
- Turizm potansiyeli olan
- Tarımsal rn çeşitliliğine sahip
- Su varlığı bulunan Savcılı Büyükoba köyü örnek alan olarak seçilmiştir.

Araştırma kapsamında kırsal turizm kapasitesine sahip olduğu görülen Savcılı Byoba köyü, araştırma alanı olarak seçilmiştir. Bu amalar doğrultusunda;

- Araştırma alanın doğal ve kültürel peyzaj verileri Coğrafi Bilgi Sistemleri (CBS) ortamında işlenerek veri tabanı oluşturulmuş,
- Uygunluk alan sentezleri yapılmış,
- Mevcut durumun tespiti için 3 farklı grpla Katılımcı Kırsal Değerlendirme (KKD) toplantıları yapılmış,
- Araştırma alanının ve herbir turizm aktivitesinin SWOT analizleri yapılmış,
- Literatür taramaları, toplantı sonuçları, SWOT analizi ve veri tabanı sonuçlarından sonra iki farklı (tarımsal ve rekreasyon turizmi) alan kullanım tipi araştırma alanına uygun bulunmuştur.

Araştırmada; alan incelemeleri, literatür taramaları ile yerel halk ve üst düzey yetkililer ile yapılan toplantılar (KKD) sonucunda, kırsal turizme yönelik faaliyetler olarak tarımsal (sebze ve meyve-bağ) ve rekreasyon (su sporları, piknik vb.) turizmine yönelik alan kullanımları belirlenmiştir. Seçilen bu alan kullanımlarının her biri için peyzaj değerlerinin analizi yapılarak alan sentez haritası oluşturulmuştur.

Araştırma kapsamını kısaca özetlemek gerekirse; Araştırmanın birinci bölümünde araştırmanın amacına ve Savcılı Büyükoba köyünün seçilme nedenlerine, daha önceden yapılan çalışmalara yer verilmiştir.

İkinci blmde ‘‘Kuramsal Temeller’’ de; araştırmanın dayandırıldığı ana kavramlara ve bu kavramların tanımlarına (kırsal alan, kırsal turizm, tarımsal turizm, rekreasyon turizmi, kırsal kalkınma, kırsal turizm ve kalkınma ilişkisi, Dünya’ da ve Türkiye’de

kırsal turizm uygulamaları ve gelişme süreci vb.) değinilmiştir.

Üçüncü bölümde “Materyal ve Yöntem” in; materyal kısmında, araştırmanın ana materyali olan Savcılı Büyükoba köyünün genel özelliklerine ve araştırma aşamasında kullanılan diğer materyallere yer verilmiştir. “Yöntem” kısmında ise kırsal alanlarda uygulanan farklı turizm kullanımları açısından uygun alanların saptanmasına yönelik kabul görmüş doktora çalışmalarındaki değerlendirme ölçütlerinin araştırma alanı için yeniden belirlenmesi ve kullanılan analiz yöntemlerinin uygulanmasına ilişkin açıklamalara yer verilmiştir.

Dördüncü bölümde “Araştırma Bulguları” nda, araştırma alanının kırsal turizm açısından, doğal ve kültürel peyzaj özelliklerinin CBS ortamında sorgulanması ve karşılaştırma analizi ile en uygun ve uygun alanların belirlendiği haritalara yer verilmiştir. Ayrıca mevcut durumun tespiti için yerel halk ve üst düzey yetkililere yönelik olarak yapılan KKD toplantıları sonucunda elde edilen bulguların değerlendirilmesi ile Savcılı Büyükoba köyünün, belirlenen yöntem çerçevesinde SWOT analizine yer verilmiştir.

Beşinci bölümde “Sonuç ve Öneriler” de; yöntem doğrultusunda ulaşılan sonuçlar belirlenen her bir kullanım için ele alınmıştır. Yöntemde belirtilen kriterler doğrultusunda, CBS ortamında yapılan uygunluk ve karşılaştırma analizleri ile sonuç ve kırsal turizm sentez haritalarına yer verilmiştir. Kırsal turizm faaliyetlerine yönelik SWOT analizlerine ve geliştirilen önerilere yer verilmiştir.

1.2 Literatür Özeti

Bu bölümde araştırma konularının temel kavramları ile ilgili daha önceden yapılmış yerli ve yabancı literatür taramaları özeti yapılmıştır.

Mair vd. (2001)’un yapmış oldukları “Planning for Growth? Re-thinking the Rural Tourism Opportunity” başlıklı araştırmanın temel amacı; Kanada’nın Ontario

eyaletindeki kırsal turizmin gelişmesi ile ilgili sonuçları tanımlamaktır. Bu doğrultuda araştırma alanını etkileyecek ve ondan etkilenebilecek çeşitli topluluklardan oluşan (sivil toplum örgütleri, yerel idareciler, yerel halktan oluşan gönüllü hizmet veren kişiler) 100'ün üzerindeki katılımcılarla mülakatlar yapılmıştır. Mülakatlar sonucunda turizmin ekonomik anlamda bir fayda getirmesinin yanı sıra, trafik karmaşası, gürültü, geleneklerin kaybı, özel olmanın kaybı, kırsal sakinliğin tehdit edilmesi ve turizm endüstrisinde kontrolün kaybedilmesi gibi negatif etkiler de yaratabileceği düşünülmüştür. Her bir çalışma grubundaki katılımcılar bir turizm planının yaratılmasını problemlerin çözümü yolunda bir adım olacağını belirtmişlerdir. Sonrasında da “Plancılar turizm planlamasına daha entegre olmuş bir yaklaşımı nasıl yaratabilirler? Orada sürdürülebilir kırsal turizm olabilir mi? “Nasıl planlanabilir, izlenebilir ve kontrol edilebilir” gibi yaklaşımlar değerlendirilmiştir.

Sonuçta da turizmin topluluklar için bir fayda yarattığı kabul edilerek araştırma alanı olarak seçilen bölgede kırsal turizmin uygulanabileceğine karar verilmiştir.

Soykan (2000), “Kırsal Turizm ve Avrupa’da Kazanılan Deneyim” başlıklı makalesinde; Avrupa’daki bazı ülkelerin kırsal turizm uygulamalarına değinmektedir. Makalede; coğrafi ortamları benzerlik gösteren ve kırsal turizmde belirli bir düzeye ulaşmış; Fransa, İtalya, İspanya, Avusturya ve İngiltere’deki uygulamalar dikkate alınmıştır. Böylece ele alınan ülkelerin kırsal turizm deneyimlerinden yola çıkılarak, Türkiye’de turizm türlerinin çeşitlendirilmesine, turizmin alansal dağılımına ve kırsal kalkınmaya katkı sağlanması açısından kırsal turizmin tanıtılması amaçlanmıştır.

Gürlük (2001), “Kırsal Kalkınma Projelerinin Makro-Ekonomik Kriterlere Göre Değerlendirilmesi: Cumalıkızık Örneği” başlıklı yüksek lisans tez çalışmasında; kırsal alanlara alternatif bir gelir kaynağı olan kırsal turizm konusu incelenmiş ve kırsal turizmin bölgeye uygulanmasıyla, projenin halk üzerinde yaratacağı sosyo-kültürel değişiklikler, uygulanan anket sonuçlarına göre değerlendirilmiştir.

Cengiz (2003), “Peyzaj Değerlerinin Korunmasına Yönelik Kırsal Kalkınma Modeli

Üzerine Bir Araştırma: Seben İlçesi (Bolu) Alpağut Köyü Örneği” başlıklı doktora tez çalışmasında; kırsal alan, kalkınma ve kırsal kalkınma kavramlarına yönelik olarak Seben İlçesi (Bolu) Alpağut Köyü örneğinde alan kullanım altertaniflerinin seçim ve değerlendirmesini gerçekleştirmek amacıyla, köyün özelliklerinin gerekli kıldığı öncelikli alan kullanımını saptanmış ve çalışma örnek köy yaklaşımı ile irdelenmiştir.

Güngör (2003) tarafından yapılan “Beyşehir İlçesi ve Yakın Çevresi Turizm ve Rekreasyon Kullanımına Yönelik Peyzaj Potansiyelinin Saptanması Üzerine Bir Araştırma” başlıklı doktora çalışmasında; çalışma alanının neden seçildiğinin anlaşılması, alanın tanıtılması ve mevcut potansiyel verilerin ortaya konabilmesine ilişkin SWOT Analizi, Görsel Kalite Analizi, Reyting Analizi, Turizm Tesisleri Durum Analizi ve Turizm Ürünleri Değerlendirme Analizleri yapılmıştır. Daha sonra çalışma alanında, turizm ve rekreasyona yönelik; iklim potansiyeli, hidroloji potansiyeli, topografik yapı potansiyeli, toprak potansiyeli, ulaşım potansiyeli, kültürel ve tarihsel yapı potansiyeli 2x2 km’lik plankarelere ayrılarak ayrı ayrı hesaplanmış ve hepsinin toplamının aritmetik ortalaması peyzaj potansiyeli değerini oluşturmuştur. Sonuçta da plankarelerin aldıkları değerlere göre turizm ve rekreasyona yönelik olarak peyzaj potansiyelleri saptanmıştır.

Gürer (2003), “Kırsal Geleneksel Konut Dokusunun Turizm Bağlamında Değerlendirilmesi, Cumalıkızık Örneği” başlıklı yüksek lisans tez çalışmasında; Türkiye’de kırsal alanların korunmasına yönelik olarak kırsal turizm etkinliğini araştırmıştır. Bu bağlamda, Bursa-Cumalıkızık kırsal yerleşiminde kırsal turizmde doğru uygulama araçlarının seçilmesi ve planlı yaklaşımı sayesinde geleneksel konut dokusunun korunması ve yaşatılmasında etkin bir sektör olduğu ortaya konmaya çalışılmıştır.

Topay (2003), “Bartın-Uluyayla Peyzaj Özelliklerinin Rekreasyon-Turizm Kullanımları Açısından Değerlendirilmesi Üzerinde Bir Araştırma” başlıklı doktora tez çalışmasında; kırsal alanlarda gerçekleştirilebilecek bazı rekreasyon-turizm etkinlikleri için en uygun alanların saptanabilmesi amacıyla bir yöntem oluşturarak Bartın-Uluyayla kırsal

alanında, araştırmada ele alınan etkinlikler için uygun alanlar saptamıştır. Bu doğrultuda, öncelikle kırsal alan rekreasyon-turizm etkinlikleri ve bu etkinliklere ait değerlendirme faktörlerini belirlemiştir. Belirlenen bu faktörler uzman görüşleri de alınarak “uygunluk sınıfı değerleri” olarak çizelgelere aktarılmıştır. Sonuçta değerlendirme faktörleri doğrultusunda araştırma alanına ait doğal ve kültürel özellikler belirlenmiş bilgisayar ortamında oluşturulan veri tabanı, etkinliklere ait değerlendirme faktörlerine göre sorgulanarak her etkinlik için en uygun ve koşullu uygun alanlar saptanmıştır.

Fleischer ve Tchetchik (2005), “Does rural tourism benefit from agriculture?” başlıklı makalede kırsal turizm ve tarımı bir arada ve birbirleri ile olan karşılıklı etkileşimine değinmişlerdir. Kırsal turizm işletmeleri, tarıma alternatif olarak kırsal alanlarda geliştirilmiştir. Bu çalışmanın amacı tarımsal olmayan bazı işletmelerde kırsal turizm için çifliklerde çalışma farkını araştırmaktır. İsrail’deki kırsal alanda konaklayan 197 katılımcı ile yapılan analiz sonuçlarına dayanmaktadır.

Gündüz (2004), “Ankara İli Kalecik İlçesinde Tarımsal Turizme Uygun Alanların Saptanması ve Tarımsal Turizm Modelinin Oluşturulması Üzerine Bir Araştırma” başlıklı doktora tez çalışmasında, tarımsal turizm faaliyetlerinin kentsel ve kırsal nüfus açasından önemini ortaya koymak, kentli nüfusunun tarımsal turizm tercihlerini ve gereksinimlerini kırsal nüfusun sosyo-ekonomik gereksinimleri ile bir arada değerlendirebilmek ve tarımsal turizm konusunu sürdürülebilir kırsal kalkınmanın bir aracı olarak tartışmak amaçlanmıştır. Bu doğrultuda hem araştırma alanını hem de hedef kullanımın gerçekteleceği Ankara İli’ni kapsayan anket çalışmaları gerçekteleştirilmiştir. Bu aşamaların tamamlanmasından sonra tarımsal turizm faaliyetlerine uygunluk kriterleri belirlenmiş ve “Delphi tekniği” doğrultusunda uzman görüşüne sunulacak yapılan değerlendirmeler sonucunda, araştırma alanında tarımsal turizm faaliyetlerine uygunluk gösteren alanlar belirlenerek bir tarımsal turizm modeli oluşturulmuştur.

Kiper (2006), tarafından araştırması yapılan “Safranbolu Yörökköyü Peyzaj Potansiyelinin Kırsal Turizm Açasından Değerlendirilmesi” başlıklı doktora tez

çalışmasında; “potansiyel tespit çalışmaları ile; yalnızca kültürel peyzaj değerleri ile öne çıkmış Yörökköyü’nün doğal peyzaj değerleri ile birlikte çeşitlendirilerek kırsal turizm faaliyetleri içerisinde de yerini alabilmelidir” savından hareketle bütüncül bir kalkınma için kırsal turizm önemini vurgulamaktadır.

Bu amaçla; öncelikle araştırma alanının doğal ve kültürel özellikleri CBS ortamında işlenerek veri tabanı oluşumu sağlanmış ve hem yerel halka hem de ziyaretçilere yönelik anket çalışması gerçekleştirilmiştir. Literatür taramaları, anket değerlendirmeleri ve veri tabanı oluşumundan sonra üç farklı (tarımsal turizm, kültür turizmi, doğa turizmi) alan kullanım tipi seçilmiştir. Daha sonra her bir kullanım alternatifi için yapılan çalışmalardan ve her biri için seçilmiş farklı uzman görüşlerinden yararlanarak değerlendirme faktörleri ve uygunluk katsayıları önem sıralarına göre derecelendirilmiştir. En uygun (3), uygun (2) ve uygun olmayan (1) olacak şekilde puanlandırılmıştır. Elde edilen uygunluk değerleri CBS aracılığı ile sorgulanarak her bir kullanım için uygunluk haritaları oluşturulmuştur. Araştırma alanı için seçilen üç kullanım tipinin (anket sonuçları doğrultusunda önceliklendirilerek) bir arada yer aldığı sentez paftası oluşturularak, yerel halk ve katılımcı boyutunda öneriler geliştirilmiştir.

Polat (2006) tarafından araştırması yapılan “Karapınar İlçesi ve yakın Çevresi Peyzaj Özelliklerinin Ekoturizm Kullanımları Yönünden Değerlendirilmesi Üzerine Bir Araştırma” başlıklı doktora tez çalışmasında; bu mevcut potansiyelin, doğal ve kültürel çevreye zarar vermeyecek ve ekonomik faydalar üretebilecek bir ekoturizm planlaması ile turizm sektörüne kazandırılması amaçlanmıştır. Karapınar İlçesi ve yakın çevresinin bazı ekoturizm etkinliklerine uygunluğu Coğrafi Bilgi Sistemleri, yerinde gözlem ve anket çalışmaları yardımıyla araştırılmıştır. Ayrıca çalışmanın materyal ve yönteminde Swot analizi, Delphi tekniği, görsel kalite değerlendirmesi ve anket çalışmaları yapılmıştır. Sonuç olarak İlçe ve yakın çevresinde gerçekleştirilmesi uygun ekoturizm etkinliklerine yönelik uygun alan tespitleri yapılmış ve uygulama önerileri getirilmiştir.

Woo ve Yeon (2006), “Agro-Tourism As A Rural Development Strategy in Korea”, başlıklı çalışmalarında; Kore’deki tarımsal turizmde oluşan değişimler hakkında bilgi

vermişlerdir. Kore'nin büyük kırsal gelişiminde tarım turizminin önemine vurgu yapmışlardır. Çalışmada aynı zamanda kırsal kalkınma içinde turizm önceliğine değinmiştir. Tarım turizmi; ekonomik katkılarının yanı sıra, sosyal anlamda dinlendirici ve tedavi edici, çevresel anlamda eğitici özellikler içeren zirai, ekolojik ve kültürel ürünlerin karışımından meydana geldiğini belirtmişlerdir. Ayrıca tarım turizmi, tarımsal alanlar, tarımsal meslekler, yöresel ürünler, geleneksel mutfak ve insanların günlük yaşamı ile ilgili turistlere katılım ve bilgi edinme imkânı sağlayan çok fonksiyonlu bir turizmdir.

Anonim 2011, İller Bankası A.Ş. tarafından özel bir firmaya yapılan Araştırma Raporu çalışma alanı için yapılmış en geniş kapsamlı çalışmadır. Raporunda Savcılı Büyükoba köyünün imara açılması düşünülen alan için özel bir araştırma yapılmıştır. Bununla birlikte köyün coğrafi konumu, jeolojik yapısı, nüfusu, tarihi, sosyal ve ekonomik durumu konularında bilgi verilmiştir. Savcılıbüyükoba köyünde, sosyal-fiziksel eğilimlerin, tüm olanakların ve mekânsal-idari tüm kısıtların saptanarak imar planı çalışmalarına veri oluşturmak amacıyla araştırma raporu hazırlanmıştır.

Savcılıbüyükoba köyüne ait güncel ve sayısal olan hâlihazır harita sınırları içerisinde bulunan yapılaşmış ya da yapılaşmamış; aktif olarak işletilen ya da doğal niteliği korunan tüm alanlara ait fiziksel, mekânsal, sosyal ve idari veriler araştırma raporunun kapsamını oluşturmaktadır.

2. KURAMSAL TEMELLER

Bu bölümde araştırma konusunun temel kavramları olan kırsal peyzaj, kırsal alan ve kırsal kalkınma ve kırsal turizmle ilgili daha önceden yapılan çalışmalar incelenerek bu kavramların, geniş kapsamlı tanımları yapılmıştır. Ayrıca kırsal kalkınma modelleri ile kırsal turizmin yurtiçi ve yurtdışı örneklerine değinilmiştir.

2.1 Peyzaj

Kırsal peyzaj kültürel peyzajın bir alt sınıfıdır. Bu kapsamda kısaca peyzajın tanımı ve sınıfları incelenmelidir.

Avrupa Peyzaj Sözleşmesi (2000)'ne göre "Peyzaj", özellikleri, insan ve/veya doğal faktörlerin etkileşimi ve eylemi sonucunda insanlar tarafından algılandığı şekliyle oluşan bir alandır.

2.1.2 Kırsal peyzaj

İnsanın doğa içinde, kentsel amaçları dışındaki çeşitli uğraşlarını sürdürdüğü çevrenin genel görünümüdür. Bu uğraşlar daha çok tarımsal olabileceği gibi, sanayi ile ilgili yada rekreasyonel olabilir. Uğraşı amaçlarına göre, doğa ile ilişkileri dengeli yada dengesiz sonuçlar ortaya koymaktadır (Koç ve Şahin 1999).

Kırsal peyzaj alanları, yerkürenin geleceği, insanlığın devamı ve gelecek kuşakların yaşam hakkını korumak açısından büyük öneme sahip olan alanlardır. Bu alanlar, kentsel ve doğal alanlar arasında tampon bölge görevi üstlenmektedirler. (Çınar 2007).

Kırsal alan yada peyzajlar, esas olarak kentsel ve doğal alanlar arasında geçit ve bir bakıma tampon bölge görevi üstlenirler. Tarımsal alan ve yerleşimler, sanayi ve turizm yerleşimleri, rekreasyonel alan ve yapılar, kültürel anıtlar, yollar vb. kültürel elemanları

ve doğal bitki örtüsü, fauna, koruma alanları vb. doğal eleman ve özellikleri bulunmaktadır (Koç ve Şahin 1999).

Kırsal peyzaj alanlarında yer alan geleneksel kır yerleşimleri ve sivil mimari örneklerinin restore edilerek günümüz koşullarına uygun aktivite ve kullanımlarla yaşatılması bu açıdan önem taşımaktadır. Ayrıca bu alanlarda yaşayan halkın yerel ürünlerini pazarlaması fırsatı ile kırsal alanda sürdürülebilir kalkınma ve ekonomik gelişme sağlanmaktadır (Çınar 2007).

Koç ve Şahin'e (1999) göre kırsal peyzajın doğal eleman ve özellikleri ise;

Coğrafi konum; Bir ülke yada bölgenin coğrafi konumu, bu alanların iklim özellikleri ve tiplerinin oluşumunu, doğal bitki örtüsü ve morfolojik yapının belirlenmesi, tarım ve sanayide yapı sistem ve elemanlarını, insanların yaşantısı hatta kültürlerini büyük ölçüde etkilemektedir.

Jeomorfoloji; Arazinin jeomorfolojik yapısı peyzaja temel oluşturan tabandır. Peyzaj planlama çalışmaları açısından da, yüzey şekillerinin yada genel morfolojik yapının önemi büyüktür.

Toprak; İnsan varlığı ve yaşamı ancak toprakla süreklilik kazanmaktadır. Toprağın özellikleri, iklim ve canlıların eğim derecesine de bağlı olarak ve uzun bir periyod içinde ana kaya üzerinde yaptıkları ortaklaşa etkiler sonucu oluşmaktadır. Kültürel koşullar ve insanın toprağı kullanma biçimide bu ortaklaşa etkiye dahildir.

İklim; Peyzajın bir elemanıdır. Diğer peyzaj elemanlarının oluşumunda ve özelliklerinin belirlenmesinde gösterdiği etki nedeniyle, büyük önem taşımaktadır. Doğal ve kültür vejetasyonunu belirler.

Su İlişkileri; Su hava, toprak ve bitki gibi çok değerli doğal varlıklardan birisidir. Su insanlar için olduğu kadar, bitki ve hayvanlar için yaşamsal değer taşımaktadır. Tarımsal fizyonominin de özelliğini su varlığı belirlemektedir. Diğer yönden peyzaj mimarlığında bir tasarım elemanı olarak suyun büyük önemi bulunmaktadır.

Doğal Bitki Örtüsü; Çeşitli bitkilerin bir arada ve yan yana yaşayarak aralarında kurmuş oldukları komşuluk ilişkilerinden oluşan doğal bir kompozisyondur.

Fauna; Bir ülke, bölge yada belli bir yere özgü yabani hayvan topluluğuna denir. Bir

ükenin faunası biimsel, ekonomik ve peyzaj açısından büyük değer taşır. Ancak faunanın en önemli değeri, genetik kaynak olmasından ileri gelir.

Koruma Alanları; Günümüzde birçok bitki ve hayvan varlığı yok olma tehlikesiyle karşı karşıya olduğundan doğal ve kültürel değerleri korumak, kurtarmak için çabalar hızlanmış bulunmaktadır. Doğadaki koruma çalışmaları;

- Tabiatı (doğayı) koruma,
- Doğa anıtlarını koruma,
- Milli parklar,
- Peyzajı koruma'dır.

Koç ve Şahin 1999'a göre kırsal peyzajın kültürel elemanları ise;

Tarımsal Yerleşimler; İnsanların içinde yaşadıkları konutlara ait ilk belirtiler, taş devrinin başlarında görülsede, en küçük ölçüde bile olsa, bir toplumun yerleşimi, diğer bir deyişle belirli bir toprak üzerinde yerleşimi olayı, o toplumun varlığının korunması ve güvenliği nedenine dayanmaktadır.

Kırsal Nüfus; Hermekan, üzerindeyerleşen insanlarla canlılık ve büyük ölçüde hareketlilik kazanmatadır.

Tarımsal Alanlar- Mülkiyet İlişkileri; Kırsal mekan yada kırsal peyzaj içinde yer alan tarlalar, bağ-bahçeler, meyvelikler ve çayır-meralar, tarımsal alanlar diye adlandırılır. Tarımsal yerleşimler ve işletme yapıları ile birlikte tarım peyzajlarını oluştururlar.

Rekreasyonel Alan ve Yerleşmeler; Rekreasyon, serbest zamanlarda yapılan, insanın kendi isteği ve iç itimi ile oluşan, onu fiziksel ve düşünsel yönden yenilemeyi amaçlayan, toplumsal-ekonomik-kültürel koşul ve olanaklarla bağlantılı olarak sürdürülen etkinliklerin tümüdür. Rekreasyon alan ve kuruluşları ise piknik alanları, kamping, moteller, tatil köyleri, rekreasyonel yollar, golf alanlarıdır.

Ulaşım Sistemi; Kırsal peyzajı oluşturan en önemli elemanlardan biride kara ulaşım hatlarıdır. Ulaşım araçları ise, peyzajda hareketlilik sağlamaktır.

2.2 Kırsal Alan

Türkiye’de ise kırsal alanlarla ilgili genel kabul gören ve Türkiye İstatistik Kurumu tarafından da dikkate alınarak kır-kent ayrımında kullanılan tanımlamalar aynı zamanda köykent ayrımında da kullanılmaktadır. Nüfusu 20 binden fazla olan yerleşim birimleri kent, diğer yerleşim birimleri kırsal alan kabul edilmektedir. 1965 yılından başlayarak 1985 yılına kadar geçerli olan bir kabule göre, nüfusu 10 bin ve üzeri olan yerleşimler kent, diğer yerleşimler ise kır olarak sınıflandırılmakta iken, 1982 yılında DPT tarafından nüfusu 10 binden büyük 288 yerleşim yeri için yapılan bir araştırmada; nüfusun istihdam alanları, şirket sayısı, banka şube sayısı, telefon aboneliği vb. 28 kritere göre kent olabilme eşik değerlerini aşan yerleşim yerlerinin yüzde 80 oranında ve nüfusu 20 binin üzerinde kent olarak kabul edilmiştir. Böylece, kır ve kent ayrımına esas teşkil eden nüfus eşiği 10 binden 20 bine yükseltilmiştir. TÜİK tarafından kır ve kent bazında yayımlanan tüm çalışmalarda bu tanım kullanılmaktadır (Anonim 2014c).

OECD’ye göre ise, km² başına nüfus yoğunluğunun en fazla 150 olduğu yerler kırsal alan kapsamına girmektedir. Farklı ülkelerdeki nüfus yoğunluğu baz alındığında ise kırsal alanlar çizelge 2.1’de gösterildiği şekilde tanımlanmıştır (Kiper 2006).

Çizelge 2.1 Farklı ülkelerde kırsal yerleşim yeri için seçilen kriterler (Türksoy ve Yürük 2004)

Ülke	Kırsal yerleşim yeri için seçilen kriter
Avusturalya	Nüfusu 100 kişiden az yöreler
Avusturya	Nüfusu 5.000 kişiden az yöreler
Kanada	Km başına 400 kişiden daha az nüfus yoğunluğu olan yöreler
İngiltere ve Galler	Nüfusu 10.000 kişiden az yöreler
Fransa	2000 kişiden az topluluklar yada birbirlerine 200m den uzak olmayan evlerde yaşayanların bulunduğu yöreler
Portekiz ve İsveç	Nüfusu 100 kişiden az yöreler

Avrupa Birliği’nde ise kırsal alan çok farklı şekillerde ele alınmaktadır. Kırsal alanlar, insanoğlunun kendi cinsiyle ve doğa ile girdiği çeşitli etkileşimlerin üzerinde yer aldığı alanlardır. Bu alanlar, çoğu zaman tarım ve ormancılığın temel olduğu ama bunun

yanında turizm, küçük ve orta ölçekte sanayinin ve el sanatları gibi diğer iktisadi faaliyetlerin de önemli olduğu, üzerinde insanoğlunun köy, pazar gibi sosyal yapılar yükselttiği, ekolojik açıdan değerli ve kentli insanlarla da sürekli etkileşim halinde olunan alanlardır (Anonim 2004a).

İnsanların kırsal alanları tercih sebepleri ise:

- Uzaklık ve yalnızlık,
- Dinlendirici çevre,
- Macera, spor veya hobileri sürdürme olanağı,
- Sağlıklı olma isteği, temiz hava,
- Vahşi yaşam ve kır manzarası, doğaya karşı ilgi,
- Kırsal toplulukların tecrübesi, kültür ve hayat şekilleri,
- Kentsel yaşamdan farklılaşma,
- Doğal kaynakları koruma gibi kırsal aktivitelerde yer alma,
- Tarihsel alanları keşfetme, tarihi mirasla ilgilenme gibi nedenlerdir (Anonymus 1992, Page ve Getz 1997).

2.3 Kırsal Kalkınma

Kırsal kalkınma, “Kırsal yerleşimlerde yaşayanların, insanca yaşam koşullarına erişim olanaklarının artması, kalkınma temelinde değişim taleplerinin desteklenmesi, bireylerin kendi öz güçlerini keşfetmesi ve ona dayanması, gelir dağılımında adaletin sağlanması, gelirlerinin artması, eğitim ve sağlık hizmetlerine, ulaşım oranının yükselmesi, doğal kaynakların korunarak kullanılması ve zenginliklerin kırsaldaki bireyin hayatına yansması süreci” olarak tanımlanabilir (Anonim 2006a).

Tarım ve Köy İşleri Bakanlığının Kalkınma Planı’na (2010 – 2013) göre; kırsal kalkınmanın kavramsal çerçevesi aşağıda verilen dört stratejik amaç üzerinden kabul etmektedir.

- 1) Ekonominin geliştirilmesi ve iş imkânlarının artırılması

- 2) İnsan kaynaklarının, örgütlenme düzeyinin ve yerel kalkınma kapasitesinin geliştirilmesi
- 3) Kırsal alan fiziki altyapı hizmetlerinin geliştirilmesi ve yaşam kalitesinin artırılması
- 4) Kırsal çevrenin korunması ve geliştirilmesi

2.4 Turizm

Turizm sözcüğünün kökü Latince'den gelmektedir. Latince "Tornus" sözcüğü bir "dönme hareketini" ifade etmektedir ve İngilizce "Touring" kelimesi ile "Tour" kelimesi de bu sözcükten türetilmiştir. "Tour" dairesel bir hareketi, hareket edilen yere dönmek şartıyla bazı site ve yörelerin ziyaret edilmesini ifade etmektedir. "Touring" kelimesi ise; zevk için yapılan, eğitsel ve kültürel özellik gösteren seyahatler için kullanılmaktadır (Küçükaslan 2007).

Ana hatlarıyla turizm; turist, turistik yöre ve arasındaki hareketliliği içeren bir olgudur. Bu olgu; ekonomik, sosyal, politik, kültürel sonuçlar doğuran ve sosyal, ekonomik, hukuki, coğrafi, politik ve teknolojik çevreler içinde gelişen olay veya sistemlerdir (Küçükaslan 2007)

Turizmin Ekonomik Tanımı: "Başka bir ülkeden, şehir ve bölgeden, yabancıların gelmesi ve geçici süre kalmalarıyla ortaya çıkan hareketin, ekonomik yönünü ilgilendiren faaliyetlerin tümüdür." (Kozak 2000).

Turizmin Uluslararası Tanımı: "Bireyin, sürekli kalışa dönüştürmemek ve gelir sağlayıcı herhangi bir uğraşta bulunmamak koşulu ile, yolculuk ve/veya konaklamasından doğan olay ve ilişkilerin tümüdür." (Küçükaslan 2007).

Turizmin Sosyolojik Tanımı: "Turist gönderen ve kabul eden bölgelerdeki kültürleri karşı karşıya getirip etkileyerek, kendi kültürünü oluşturan sosyolojik bir olgudur." (Yıldız 2009).

Turizmin Bilimsel Tanımı: Uluslararası Turizm Uzmanları Birliği AİEST'in 1981 yılında, turizmi bilimsel açıdan belirlemek üzere yaptığı tanıma göre; "Yabancıların, geçici veya devamlı asli kazanç elde etme faaliyeti için yerleşmeye dönüşmemek koşuluyla, seyahat ve konaklamalarından doğan ilişkilerin ve olayların tümüdür." (Küçükaslan 2007)

Günümüzde de kişi başına düşen gelirin artması, refah düzeyinin yükselmesi, kişisel gelirlere turizme ayrılan payın artması, ulaşım ve iletişim teknolojisindeki hızlı gelişme gibi nedenler insanların boş zamanlarını daha fazla seyahat ederek değerlendirmelerine yol açmıştır. Bu da turizme, tarihte insanların ticari, dini ve askeri amaçlarla yaptıkları seyahatlerden çok farklı bir biçim vermiş, turizmin dizgeli bir sanayi haline dönüşmesine neden olmuştur (Kuntay 2004). Turizm ve alt bileşenleri çizelge 2.2'de verilmiştir.

Çizelge 2.2 Turizm ve alt bileşenleri (Gündüz 2004)

BİLEŞENLER	ALT BİLEŞENLER
DOĞAL NİTELİKLER	-Peyzaj -Doğal Manzara -Eşsiz Güzellikler (Varlıklar) -Flora ve Fauna
TARİHİ ve KÜLTÜREL NİTELİKLER	-Yapılar -Sitler -Özgün Değerler -Topluluklar (Gruplar), Alt Topluluklar (Alt Gruplar)
TURİSTİK İŞLETMELER ve İMKANLAR	-Çekim güçleri - Konaklama -Yiyecek hizmetler Sosyal olaylar
AĞIRLAMA HİZMETLERİ	-Bilgi Merkezleri -Rezervasyon Sistemleri - Ticari Hizmetler (Bankalar, Perakende Satış)
ALTYAPI	-Ulaşım Sistemleri -Karayolu -Demiryolu - Hava yolu -Denizyolu -Yeraltı Hizmetleri
İNSAN KAYNAKLARI	-Nüfus ve İşgücü -Etnik Grup (Farklılık) -Turizme Karşı Tutum
GENEL SOSYO EKONOMİK YAPI	-İstihdam / İşsizlik -Endüstrileşme -Ekonomik Koşullar -Sosyal Problemler
MEVCUT ARAZİ KULLANIMI	-Arazi Sahipliği (Mülkiyeti) -Planlama -Gelecekteki Büyüme ve Gelişme

2.4.1 Turizm etkinlik tipleri

Turizm etkinlik tipleri, turistin devamlı yaşadığı ortamın dışında, belirli bir süre ve dönemde istediği etkinliklerdir. Genel olarak birçok sınıflama yapılmaktadır. Dinlenme, eğlenme turizmi, doğa turizmi, yeşil turizm, kış turizmi, kıyı turizmi, güneş- deniz- kum turizmi, dağ turizmi, kentsel- kırsal turizmi, alternatif turizm, iş turizmi, bilimsel turizm, eko turizm vb (Kuntay 2004).

Etkinlikler birlikte yapılabileceği gibi, bir etkinlikle de sınırlı kalınabilir. Dinlenme, eğlenme ve serbest zamanı değerlendirme, iş ve sağlık turizmi olmak üzere üç ana grupta toplanabilir (Kuntay 2004).

1. Dinlenme, eğlenme, serbest zamanı değerlendirme turizmi

Dinlenme turizmi; Serbest zamanları dinlenerek geçirme

Kültürel turizm; Müzeler, arkeolojik ve kentsel sit alanları, halk kültürü(folklor), gelenekler, sanat ve müzik, mimari ve süsleme, el sanatları, yaşam biçimi, beceriklilik vb.

Spor turizmi; Su sporları, (su raftingi, mağara turizmi, yelkenli, diving/ snorkelling, jet boating, nehir deniz kayağı, kano, surfing/ nehir kızağı, su kayağı, nehir kızağı, su kayağı, balık avlama, rüzgar sörfü (windsurf), uçurma sörfü (kiteboard), su altına dalış yapma, gemi gezdirme vb.)

- Karaya bağlı sporlar cross country skiing, ski- tauring, snowboard, trekking / tramping, bungy jumping, dağ bisikleti/ bisiklet, atla trekking, at binme, rop- jumping/ obseiling rock climbing, karda rehberli yürüyüş, golf, spor karşılaşmaları, olimpiyat oyunları, otomobil yarışları, ralli- off- road oyunları, kalyonda gezme, mağara inceleme, uzaktan kumandalı yarış yaptırma vb.)

- Havaya bağlı sporlar; (balonla seyhat, asılı kayma, kayma, jumping, paraşüt/ yamaç paraşütü, paragliding/ küçük uçak, helikopterli dolaşım, yapma uçak yarıştırma vb.)

Sanat turizmi; Müzik- tiyatro- sanat festivali, resim, heykel, ağaç oyma, boyama, cam el sanatları, çömlek yapımı, halı dokuma, müzik- ses- ışık gösterisi vb.

Mutfak kültürü turizmi; Türk – Çin- Yörük mutfakları, Gastronomi festivali, çeşitli

ülke mutfaklarını bir arada tanıma etkinliği vb.

Av turizmi; (Cynegetique), Kuş, geyik, domuz avcılığı, balık tutma.

Eko turizmi; Soft turizm, doğa turizmi, kuş ve hayvan gözleme, yeşil turizm, botanik turizmi, korumacı turizm.

Macera turizmi; Havaya, karaya, deniz ve nehirlere bağlı turizm.

Fotoğrafçılık; Fotoğraf çekme, Koleksiyonculuk: koleksiyon yapma amacıyla bazı taş ve bitki vb. toplama.

Keşif turizmi; Bilinmeyen, az tanınan bölgelerin araştırılması, bilimsel keşif yapılması.

Bayram turizmi; Bayram tatilini veya kısa bir tatili geçirmek üzere yapılan ekinlik (Ramazan, Kurban bayramı, Noel, Pâque tatilleri, Yılbaşı tatili)

Festival, fuar, moda defilesi turizmi; Sinema festivali, müzik festivali, tiyatro festivali, moda defilesi, oto fuarı, güzellik yarışması, yağlı güreş, boğa güreşi, deve güreşi vb.

Dini turizm; Haç, umre ziyareti, kutsal sayılan ziyaret yerleri, ziyaret turizmi (Mevlana, Eyüp Sultan vb.)

Bavul turizmi; Alışveriş turizmi (gelenen ülkede ucuz ve bol bulunan eşya ile ilgili) bitpazarı turizmi, tarihi eşya müzayede turizmi.

Gurbetçi turizmi; Akraba ziyareti, hasret giderme turizmi (Kuntay 2004).

Dinlenme, eğlenme, serbest zamanı değerlendirme turizminin açıklanması ile aslında rekreasyon turizminin sınıflandırılması yapılmıştır.

2.4.2 Turizmi gerçekleştirme biçimleri

Turizm etkinliklerini gerçekleştirme biçimlerine göre özelliklerdir. Altı farklı açıdan sınıflandırılabilir:

1. Turist grubunun büyüklüğüne ve yaşına bağlı turizm
2. Ulaşım araçlarının işlevine göre turizm
3. Turist bütçesine göre turizm
4. Ayrılan sürenin işlevine bağlı turizm
5. Yerine ve mevsimine göre turizm

6. Konaklama biçimine göre turizm (Kuntay 2004).

Kuntay (2004)'e göre kırsal turizm, turizm etkinliklerini gerçekleştirme biçimlerine göre yerine ve mevsimine göre turizm içerisinde yer almaktadır. Yerine ve mevsimine göre turizm;

- Kıyı turizmi: Deniz + kum + güneş turizmi
- Dağ turizmi: Dağa tırmanma, doğada gezinti, yaylada konaklama vb.
- Kış turizmi: Kayak, ski, kızak, karda gezinti vb.
- Doğa turizmi: Soft turizm, eko-turizm
- Kentsel turizm: Tarihi yerler, eğlence, gastronomi vb.
- Kırsal turizm: Yeşil alan, çiftlik turizmi
- Egzotik ormanlarda, çölde, kutuplarda turizm, macera turizmi
- Eko-turizm, soft turizm
- Hassas bölgelerde turizm: Kuş gözleme (ornitoloji) kuş bilimsel turizm
- Flora, endemik (o yere has) bitkiler, fauna vb. inceleme turizmi (Kuntay 2004).

Çiftlik turizmi; yerel halka öncelik veren, mevcut çiftlik ortamlarının restore edilerek turizme kazandırılmasını ve bu şekilde yerel halkın refahına katkıda bulunmasını sağlayan önemli bir türdür. Çiftlik turizmi, kent insanına aradığı huzuru, kırsal bir ortamda, anlamlı ve otantik bir şekilde sunmaktadır (Kozak ve Bahçe 2009). Öyle ki; konaklama hizmeti, çiftçinin bizzat kendi evinde veya kırsal pansiyon ya da otellerde, kırsal tatil köylerinde, kırsal kampinglerde verilmektedir (Küçükaslan 2007). Böylece çiftlik turizmi, kırsal alanlarda yaşayan ailelerin, çiftlik ve arazilerini boş zaman aktiviteleri ve rekreasyon alanları olarak düzenleyerek, küçük işletmecilik biçiminde turizme girmelerini sağlamaktadır (Kozak ve Bahçe 2009).

Yeniçare (2011)'ye göre; Ülkemizde kırsal alanda yaşayan nüfus kırdan kente göç nedeniyle giderek azalmaktadır. Turizm, turistik çekim gücü olan yörelerin canlılığı için zorunlu olan en uygun nüfus miktarının köyde tutulması ve göçün önlenmesi açısından önemli bir etmendir.

2.5 Kırsal Turizm

Kırsal turizm genellikle bütün turizm türlerini içerisinde barındırmaktadır. Doğal alanlarda, düşük nüfus yoğunluğu olan yerleşmelerde ve tarım, ormancılık ve geleneksel uğraşlar ile turizmin ilişkilendirildiği alanlarda yapılmaktadır. Kırsal turizm; "yerel halkın geleneklerini ve yaşam biçimlerini tanımak, kırsal karakterdeki aktivitelere katılmak, kültürel ve tarihi çevreyi tanımak amacıyla kırsal alanlara yapılan seyahat" olarak tanımlanabilir (Blangy ve Vautier 2001).

Kırsal turizm yapılabilen alanlar:

- Geleneksel popüler destinasyonlar, fazla sayıda günlük ziyaretçi kabul edebilen büyük şehirlerin yakınlarındaki alanlar,
- Geleneksel konaklama ve altyapı imkanı verebilen alanlar,
- Küçük tarihi kentler ve köy yerleşmeleri ve zengin tarihi, mimari, kültürel veya endüstriyel mirasa sahip alanlar,
- Ziyaretçilerin ilgilerini çekebilecek zengin tarımsal alanlar,
- Kırsal turizm imkanını iç kesimlerde kıyıdan uzak bir şekilde geliştirmek şartı ile denize kıyısı olan alanlar,
- Dağlık veya ormanlık alanlar,
- IUCN'in koruma alanları kapsamında V. Kategoride yer alan yerel ekonomi ve çevre koruma için turizmin yapıldığı alanlar,
- Dağlık alanlar, milli parklar veya doğal rezervler gibi uzak ve yaban hayatı ile öne çıkan alanlardır (Anomin 2005b).

Aşağıda kırsal turizme yönelik yapılan farklı tanımlamalara değinilerek, kırsal turizm kavramı ile anlatılmaya çalışılan çeşitlilik ortaya konmaya çalışılmıştır. Bunlar:

- Alandaki temel ekonomik aktiviteleri tamamlayıcı, yerel ürünlerin kullanımını destekleyici ve yerel aktivitelere katılımı sağlayıcı bir turizm çeşididir. Kırsal çevrede gerçekleştirilen doğal, sosyal ve kültürel aktivitelerin hepsini kapsar (<http://www.insula.org> 2003).
- Güvenli ve huzurlu bir yerleşim biriminde (ortamında) yapılan bir tatil faaliyeti olup,

doğal kaynaklar, kültürel miras ve kırsal yaşam tarzına katılımdır. Kırsal alanda yaşayan toplumla, toplumun ürettiği ve geçmişten devraldığı sosyo-kültürel değerlerle etkileşim halinde, kırsal alana özgü huzur ortamından ve doğal kaynaklardan, dinlenme ve bilgilendirme amaçlı yararlanma faaliyetidir (Özçatalbaş 2000).

- Kırsal alanlarda doğal ve/veya tarihi çekiciliklerin belirli ölçüde bulunduğu yörelerde, ana ekonomik uğraşısı tarım olan nüfusun, tarımsal uğraşılarını sürdürmekle birlikte evlerinin, ambarlarının kullanmadıkları uygun bölümlerini profesyonel amaçla ziyaretçi ağırlayabilecek yalın bir konaklama tesisine dönüştürerek, ek iş olarak küçük turizm işletmeciliğinin yapılmasıdır (Anonim 2003a).

- Kırsal turizm, kırsal alanlarda, doğa ve/veya tarihi çekiciliklerin belli bir ölçüde bulunduğu yörelerde ana ekonomik uğraşısı tarım olan nüfusun, tarımsal faaliyetlerini ile birlikte ziyaretçi ağırlayabilecek şekilde yönlendirilerek küçük turizm işletmeciliği yapmasının sağlanmasıdır (Soykan 2001).

- Doğaya dayanan aktiviteler, festivaller, tarihi geleneksel olaylar, sanat gösterileri, tarımsal turizm, halk tiyatrosu vb. gibi çok yönlü uygulamalardan ve çiftlik temelli turizmden eğitimsel seyahate kadar herşeyi içeren kompleks bir aktivitedir (Lane 1993). Verilen tanımlamaların yanı sıra farklı ülkelerde de kırsal turizme yönelik çeşitli tanımlar geliştirilmiştir. Örneğin Finlandiya’da; kırsal turizm, uzak mekanlarda yer alan kulübelerin ziyaretçilere kiralanması ve kırsal alanlarda yiyecek içecek hizmetlerinin geliştirilmesidir. Macaristan’da ise sadece köylerde gerçekleştirilen yöreye özgü konaklamayı, yerel aktiviteleri ve tarımı kapsayan hizmetlerdir. Hollanda da ise; özellikle çiftliklerde kamp yapmak ve bisiklete binmek, ata binmek ve yürümek gibi rotası belirlenmiş aktivitelere katılmak iken, Yunanistan’da geleneksel mobilyalarla döşenmiş odalarda konaklamak ve ev yapımı ürünlerle geleneksel biçimde beslenmektir (Gürer 2003).

Türkiye’de ise kırsal turizm; kırsal alanlarda yöresel yiyecek, el sanatları gibi folklorik değerlerin üretimi ve tanıtımını ön planda tutan bir turizm türüdür. Kırsal turizm tesisleri ise; Turizm Bakanlığı’nca sınırları ve mevkiini tespit edilen kırsal alanlarda geliştirilmeleri planlanan veya köy ve çiftlik evleri gibi kırsal alanlardaki mevcut yapılaşmanın iyileştirilmesiyle turizme kazandırılan veya bu türde yeni yapılan mekanlarda düzenlenen, müstakil veya toplu olarak hizmet verecek en az 5 odalı

konaklama tesisleri olarak tanımlanmaktadır (Gürer 2003).

Kuntay'a (2004) göre yerine ve mevsimine göre turizm sınıfı içerisinde yer alan kırsal turizmi; kırsal yerleşmeyi, kentsel yerleşmeden ayıran temel gösterge, kırdaki yaşayan aktif nüfusun % 25'inden fazlasının tarım ve tarımla ilgili işlerde çalışıyor olmalarıdır. Bitkisel üretim, hayvancılık, su ürünleri ve ormancılık olarak bu etkinlikler gruplandırılmaktadır. Özellikle metropollerin ve büyük kentlerin etki alanı içerisinde kalan ve tarımla ilgili etkinliğini kaybetmiş alanların kırsal turizm içinde tanımlanması istenilen bir özellik olmayabilir. Zamanla kırsal özelliğini kaybetmekte olan veya kaybedecek alanları da aynı sınıflama içine alabiliriz. Kırsal turizmi en anlamlı biçimde aşağıdaki şekilde tanımlayabiliriz;

1-Kırsal alanda gerçekleşmesi: Tarım ve tarımla ilgili etkinliklerde çalışan nüfusun yaşadığı alanlarda gerçekleşmesi

2-Kırsal işlevlere bağlı etkinliklerde bulunması: Küçük bir yapı, geniş açık alan, doğanın içinde tarımla ilgili çalışma, toprakla uğraşma, at binme, geleneksel bir yapı ve yaşam biçiminin devam etmesi, 'haydi köyümüze dönelim' özleminin giderilmesi vb.

3-Kırsal ölçekte olması: Kullanım yoğunluğunun az olması, insanı ezen yapılar olmaması, doğadan kopmamış, doğa ile iç içe bir yaşam sunması.

4-Geleneksel özelliklerin yaşatılmaya devam etmesi: Örneğin, tandırda ekmek, yayık ayranı, gözleme gibi. Organik bir yapı, organik bir düzenleme, doğal yapı malzemeleri ile yapılmış yerel mimari dokunun bulunması (Kuntay 2004).

Küçükaltan (1997)'ye göre; Kırsal turizm, insanların devamlı ikamet ettikleri yerler dışındaki kırsal yörelere ziyaretleri, buralarda tarım üreticilerinin ürettikleri mal ve hizmetleri, yörenin doğal dokusuna uygun mekânlarda talep ederek ve yörede para arttırma arzularını minimize ederek geçici konaklamalarından doğan olaylar ve ilişkilerin bütünü olarak tanımlanabilmektedir. Yapılan bu tanım denemesinde üzerinde durulması gerekli en önemli hususlardan birisinin, tarım karakteri egemen olan bir yöreyi ziyaret edenlerin, yörenin doğal dokusuna uygun mekanlardan yararlanmalarıdır. Burada vurgulanması gerekli nokta ise tarım arazileri üzerine inşa edilen işletmeler değil, çevresinde yeşil alan ya da tarım arazisine sahip bulunan genişletilmiş çiftlik evleridir. Yine bu tanımdaki bir diğer nokta da, tarım üreticilerinin tarımsal üretimin

yanında yerli veya yabancı turistlerden de bir ek gelir sahibi olmalarıdır (Morgül 2006, Yeniçeri 2011).

Kuntay (2004)'e göre kırsal alanların tarihi ve ekonomik çevreleriyle çok farklı özellikler gösterdiğini de görmekteyiz. Harran Ovası'nda bir köy ile, Konya Ovası yada Karadeniz yayla köyleri çok farklı iklim ve yaşam özellikleri sergilemektedir. İki grupta sınıflama yapabiliriz:

1-Kırsal yerleşmelerin, buldukları yerlere göre sınıflandırılması;

- Büyük kentlerin, metropollerin güneylik etki alanı içinde kalan kırsal yerleşmeler,
- İzole kırsal yerleşmeler. Yaylalarda, orman içinde, kış sporu merkezi kıyılarında, nehir ve göl kıyısında, kaplıca merkezi yanında, arkeolojik sit yanında vb. yerleşmeler,
- Turistik yerleşmeler çevresinde yerleşmeler,
- İkinci konut çevresinde yerleşmeler,
- Tarihi yol ve kervansaraylar üzerinde yerleşmeler.

2-Kırsal yerleşmelerin turistik etkinliklere göre sınıflandırılması;

Yumuşak (soft) turizm, ekoturizm, yeşil turizm, çiftlik turizmi, tarımla uğraşma turizmi (Agritourisme), tarım bilgisi turizmi (Agrotourisme), ekolojik köy turizmi, alternatif turizm vb. doğal olarak tek bir etkinlik söz konusu değildir. Örneğin, yaylada, köylülerin hazırladığı bir yemeği tatmak turist için çok anlamlı olacaktır.

Kırsal turizm de temel hedef, planlama ve alt yapı hizmetleriyle tarımsal bir köyü turistik bir yerleşim haline dönüştürmektir. Bu açıdan bir yerleşimin turistik bir yerleşim haline dönüşebilmesi için; (Çizelge 2.3)

- Yerleşimin mevcut turistik aksların üzerinde olması,
- Yerleşimde mevcut tarihi, kültürel ve folklorik değerlerin olması,
- Yerleşmedeki yerel idarenin iş birliğine hazır olması,
- Yerleşmede alt yapı sisteminin olması,
- Yerleşmede yaşayanların turizmin gelişmesine istekli olması,
- Konaklama için gelişme olanaklarının bulunması, kriterlerinin göz önüne alınması gerekmektedir (Anonim 2003a).

Çizelge 2.3 Kırsal turizm ile kentsel turizmin karşılaştırılması (Lane 1994)

Kentsel Turizm	Kırsal Turizm
Az açık alan	Çok açık alan
10.000 kişinin üzerindeki yerleşimler	10.000 kişinin altında yerleşimler
Yapay çevre	Doğal çevre
Çoğunlukla iç mekan aktiviteleri	Çoğunlukla açık hava aktiviteleri
Toplu eğlenceler	Bireysel eğlenceler
Büyük tesisler	Küçük tesisler
Uluslararası-Ulusal kuruluşlar	Yerel kuruluşlar
Turizme ayrılan büyük zaman	Turizme kısmen az ayrılan zaman
Profesyonel yönetim	Amatör yönetim
Yöre dışında yaşayan turizm personeli	Çoğunluğu yöre halkın katıldığı turizm personeli
Çok sayıda ziyaretçi	Az sayıda ziyaretçi
Kentsel ortam çoğunlukta	Sade, doğal bir ortam
Modern binalar	Geleneksel konutlar
Dejenere olmuş gelenekler	Korunmuş gelenekler
Çiftliksiz ve ormansız bir ortam	Çiftlik ve orman ortamı

Kırsal turizmde uygulanan başlıca etkinlikler ise:

- Tarımsal çiftliklerde veya köylerde, tarıma ve hayvancılığa dayalı etkinlikler (sebze, meyve, çiçek vb. ürünlerin toplanması, ön işleme çalışmaları, hayvan besleme, hayvansal ürünleri elde etme ve değerlendirme peynir-yoğurt yün vb. işlemleri). (Turistler, bu etkinlikleri izlemekte ya da bizzat katılmaktadırlar),
- Yerel el sanatlarıyla ilgili uygulamalar (dokumacılık, dikiş-nakış-örgü işleri, seramik, bakır, demir, ağaç, cam işleri vb.),
- Müze (doğa tarihi, arkeoloji, etnografya vb.), ören yeri, anıt gibi tarihsel- kültürel yerleri ziyaret,
- Milli park, doğal anıt, hayvanat bahçesi, ilginç oluşumlar vb. ziyaret,
- Yakın çevre turları (yürüyerek, atlı, bisikletli vb.),
- Piknik yapma,
- Sportif etkinlikler (binicilik, avcılık, balıkçılık, atıcılık, golf, trekking, yüzme, yelken, bisiklet, kürek, voleybol, futbol vb.),
- Hobi etkinlikleri (fotoğraf çekme, resim yapma, koleksiyon vb.),

- Animasyon gösteriler (köy düğünü, halk dansları vb.),
- Çeşitli kurslar (geleneksel el kursları, yemek, spor, müzik, halk dansları, yerel üretim teknikleri, şifalı doğal bitkiler, turizm-çevre-koruma vb.),
- Bilimsel inceleme, gözlem ve araştırmalar,
- Yarışmalar (sportif, kültürel),
- Fuar, şenlik, özel kutlama günleri, panayır, festival, eğlence, konser vb.,
- Okuma salonlarında kitap, dergi, gazete vb. okuma,
- Çay bahçesi, kafe vb. yerlerde buluşma, sohbet,
- Çocuklar veya yaşlılar için düşünülmüş özel etkinlikler,
- Güneşlenme (Soykan 1999).

Kırsal turizmi tercih eden kimselerin kırsal turizmden beklentileri ve talepleri ise;

- Dinlenme ve rahatlama,
- Geçmişe özlem,
- Yetişkinler ve çocuklar için deneyim,
- Çiftlik turları,
- Hasat etme, ürün toplama,
- Üretim alanından ürün satın alma,
- Aktif ve pasif rekreasyon,
- Kültür iletişimi,
- Yerleşme ve barınma koşullarıdır (Özçatalbaş 2000).

2.6 Kırsal Turizm - Kırsal Kalkınma İlişkisi

20. yüzyılın son çeyreğinde Dünya’da meydana gelen ekonomik, siyasal, kültürel, teknolojik ve çevresel alandaki değişimler; kırsal alanların kalkındırılmasında, tarımsal kalkınma yanında kırsal sanayi ve kırsal turizm gibi diğer sektörleri içine alan çok yönlü bir yaklaşımı zorunlu kılmıştır (Akça vd. 1999).

Ülkemizde ise kırsal kalkınma tarımsal kalkınma ile özdeşleştirilmiş ve çalışmalar bu konu üzerinde yoğunlaştırılmıştır. Bundan dolayı kırsal alanların kalkındırılmasına

yönelik hazırlanan projeler kırsal kesimde yaşayan halkın beklentisine yeterince cevap verememiştir. Çünkü kırsal alanların kalkındırılmasında ancak tarım, sanayi ve turizm gibi sektörlerin dengeli bir şekilde geliştirilmesi ile sonuca ulaşılabilir (Akça vd. 2000).

Kırsal turizm çok geniş bir yelpazede olumlu sosyo-ekonomik etkilere sahiptir. Etkilerinin boyutu; turist-yerel toplum arasındaki yakınlaşma derecesine, ziyaret süresi ve ziyaret mevsimine ve planlanma ve örgütlenmeye bağlıdır. Bütün olumlu etkiler kırsal turizmi, kırsal kalkınma ve geliştirme stratejilerinde önde gelen sektör yapmıştır (Soykan 2002a).

AB; SPARD (Tarım ve Kırsal Kalkınma için Özel Katılım Programı) kapsamında, kırsal kalkınma tedbirleri olarak “Çevre koruma ve sürdürülebilir kırsal kalkınmaya yönelik üretim yöntemlerinin geliştirilmesi, alternatif gelir imkanları yaratma, ekonomik faaliyetlerin çeşitlendirilmesi ve köylerin yenilenmesi, geliştirilmesi ve kırsal mirasın korunması” gibi maddeleri kabul etmiştir (Kiper 2006).

2007 yılında AB komisyonu tarafından Türkiye ve diğer yeni aday ülkeler için geliştirilmesi planlanan ve SPARD benzeri olması muhtemel IPARD programının kırsal kalkınma tedbirleri kapsamında da yine kırsal bölgelerde ekonomik faaliyetlerin çeşitlendirilmesi öngörülmektedir. Bu kapsamda yapılabilecek faaliyetler içerisinde ilk olarak kırsal turizm yerini almıştır (Kiper 2006).

Kırsal turizm, öncelikle kırsal topluma değişik kaynaklardan (mevcut yöresel olanakların değerlendirilmesi) gelir yaratmaktadır. Yerel halka gelir yaratması ile de, birtakım ekonomik ve toplumsal sorunlara çözüm yaratmaktadır. En başta da yeni işlerin yaratılması ile işsizlik azalmakta ve dışarıya göç durmaktadır. Özellikle dağlık bölgelerin nüfus kaybetmeleri sorununa Avrupa kırsal turizm ile çare aramaktadır (Soykan 2002b).

Kırsal alanların kalkındırılmasında kırsal turizmin işsizlik ve göç olgusuna olumlu cevap vermesinin yanı sıra farklı yararları da bulunmaktadır (Akça vd. 2000). Bunlar;

- Kırsal alanlara götürülecek altyapı, sağlık ve eğitim gibi hizmetlerin kalite ve sayısında önemli miktarda artışlar görülebilecektir.
- Kırsal alanlarda geleneksel mimari tarz korunarak çevrenin peyzaj açısından daha planlı ve düzenli olması sağlanabilecektir.
- Kırsal alanlardaki kadınların aile içerisindeki rollerinin değişmesi ve kadının çalışma ortamına daha aktif olarak katılması kolay ve hızlı olabilecektir.
- Kent insanının kırsal hayatı yerinde görmesi sonucu kırsal hane halkının problemlerinin fark edilmesi ve çözüme kavuşturulması sağlanabilecektir.
- Kırsal alanlarda yer alan doğal ve arkeolojik değerlere verilen önem daha artacaktır.
- Kırsal turizm aktivitesi içerisinde köy düğünleri, yöresel el sanatları, yemekler, sporlar (deve ve boğa güreşleri) gibi faaliyetlerin yer alması bölgenin tanıtılması açısından büyük fayda sağlamaktadır.

2.7 Kırsal Turizm Uygulamaları ve Örgütlenmeleri

Kırsal turizm hareketi kentleşme sürecinin başlamasıyla gündeme gelmiştir. Kent yaşamının insanlar üzerindeki olumsuz etkisi, sakin ve hu/ur dolu ortamlara olan ilgiyi arttırmıştır. Başlangıçta çok büyük ölçüde iç turizm konusu olan kırsal turizm, son yıllarda ulaşım olanaklarının ve iletişim teknolojilerinin gelişmesiyle birlikte uluslararası turizmin konusu olmaya başlamıştır. Ancak kırsal turizm kayıtları yeterince açık değildir (Mc Eneaney 1999). Bu bölümde dünyada ve ülkemizde gerçekleştirilen kırsal turizm uygulamalarından bazı örneklerle yer verilmiştir.

2.7.1 Türkiye’de kırsal turizm uygulamaları

Türkiye’de kırsal turizm denildiğinde çoğunlukla doğa yürüyüşleri ve doğa sporlarını içeren açık hava ve rekreasyon etkinlikleri, alışveriş ve günübirlik yeme içmeyi kapsayan günübirlik köy ziyaretleri anlaşılmaktadır. İstanbul ve İzmir gibi büyük kentlerin çevresinde, Muğla ve Antalya gibi turistik merkezlerde, Bursa ve Kastamonu

(Safranbolu) gibi tarihi ve kültürel zenginliklere sahip yerleşim yerlerinin çevresinde, antik kentlerin yakınlarındaki köylerde bu yönlü bir kırsal turizmin geliştiği görülmektedir (Akça 2004).

Türkiye’de kırsal turizm, yayla turizmi, eko turizm ve macera turizmi başlıklarında kamu ve özel sektör tarafından geliştirilmektedir. Ancak, kırsal turizm denilince ülkemizce öncelikle yaylalar gelmektedir. Kültür ve Turizm Bakanlığınca dünyadaki turizm tercihlerinde meydana gelen değişime koşut olarak 1990 yılında “Yayla Turizmi Projesi” başlatmıştır. Proje kapsamında Karadeniz Bölgesi ve Toroslar’da 26 adet yayla belirlenerek turizm merkezi kapsamına alınmıştır. Çalışmalar halen ülke genelinde devam etmektedir (Aydın 2012).

Ülkemizde, son yıllarda yerel yönetimler ve sivil toplum örgütleri de kırsal bölgelerin tarihi, doğal ve kültürel değerlerini yerli ve yabancı turistlerin ilgisine sunarak kırsal turizmden yararlanma çabaları içerisindeyler. Bunlardan birkaçını aşağıda özetleyebiliriz:

- Ürgüp Belediyesi Kapadokya yöresinin kırsal yaşamını tanıtmak amacıyla 50 milyon dolar bütçeli bir projeyi gerçekleştirmeye karar vermiştir. Bu proje kapsamında yerli ve yabancı turistler köy düğünlerine katılacak, geleneksel köy yemeklerini pişirecekler, inek ve koyun sağarak kırsal yaşamın içerisinde yer alacaklardır.
- Ortahisar Belediyesi Kızılçukur Vadisinde güneşin doğuş ve batışını turistlere izletmek amacıyla turlar düzenlemektedir. Her yıl bu turlara yaklaşık 30.000 kişi katılmaktadır.
- Kış döneminde Akdeniz, Marmara ve Ege Bölgelerindeki köylerde geleneksel deve güreşleri düzenlenmektedir.
- Son yıllarda bazı turizm acenteleri İpek Yolu güzergahında turlar düzenlemektedir.
- Erzincan ve Muğla’nın kırsal alanlarında profesyonel yamaç paraşütü yapılmaktadır (Aydın 2012).

Kırsal turizme ait istatistikler tutulmuyor olmasına karşın bu konudaki potansiyelin de yeterince değerlendirilemediği açıktır. Öyleki Türkiye’de kırsal turizm denildiği zaman,

çoğunlukla doğa yürüyüşleri ve sporlarını içine alan açık hava rekreasyon etkinlikleri, alışveriş ve yeme içmeyi kapsayan gününbirlik köy ziyaretleri anlaşılmaktadır. Kırsal turizm açısından gününbirlik ziyaretlerden, konaklamalı ziyaretlere doğru bir gelişme de görülmektedir. İstanbul ve İzmir gibi büyük kentlerin çevresinde, Muğla ve Antalya gibi turistik illerde, Bursa ve Kastamonu gibi tarihî ve kültürel zenginliklere sahip yerleşim yerlerinin çevresinde, antik kentlerin yakınlarındaki köylerde bu yönlü bir kırsal turizmin geliştiği görülmektedir (Soykan 2002a).

Uygulanan kırsal turizm çalışmalarından biri “Ekolojik Çiftliklerde Tarım Turizmi, Gönüllü Bilgi ve Tecrübe Takası” projesidir. Bu proje TaTuTa, adıyla Buğday Ekolojik Yaşamı Destekleme Derneği'nin başvurusuyla Birleşmiş Milletler GEF Küçük Destek Programı çerçevesinde 25 ayrı çiftlikte başlamıştır. 2015 yılında ise bu etkinlik toplam 92 çiftlikte sürdürülmektedir. Ülkemizde TaTuTa projesi kapsamındaki çiftliklerin yerleri, şekil 2.2'de verilmiştir.

Şekil 2.1 Kırsal turizme yönelik TATUTA projesi uygulanan alanlar
(<http://www.bugdav.org/2015>)

TATUTA projesinin amacı;

- Ekolojik yaşam hareketinin içerisindeki gruplar ve bireyler arasındaki iletişimi güçlendirmesi,

- Ekolojik üretimin öncelikle kırsal nüfus için, doğal döngülerle dost, sürekli bir yaşamsal kaynak oluşturması yönünde sağlıklı örneklerin oluşturulması,
- Kentte yaşayan insanların ekolojik çiftliklerdeki yaşamı deneyimleyerek, ekolojik yaşam ile ilgili sorumluluklarını içselleştirmesi ve böylece günlük yaşamında daha fazla uygulamaya sokması,
- Tüketici ve üretici etkinliklerinde ilk elden ekolojik yöntem, deneyim ve bilgi paylaşımı,
- Doğa dostu üretim ve tüketim modellerinin desteklenmesi yoluyla, toprak, hava su kalitesinin, biyolojik çeşitliliğin, iklimlerin ve diğer doğal döngülerin sağlıklı bir biçimde sürdürülmesine katkı amaçlanmıştır (<http://www.bugdav.org> Erişim tarihi 23.03.2015).

Ülkemiz kırsal kalkınma projelerinden biri de “Cumalıkızık Koruma Yaşatma Projesi” dir. Projenin önemli karakteristikleri; kalkınmanın tabandan başlatılması, halkın aktif katılımı sağlanarak yapılan çalışmaların benimsetilmesi ve devlet-halk işbirliğiyle yürütülmeye çalışılmasıdır (Gürlük 2004).

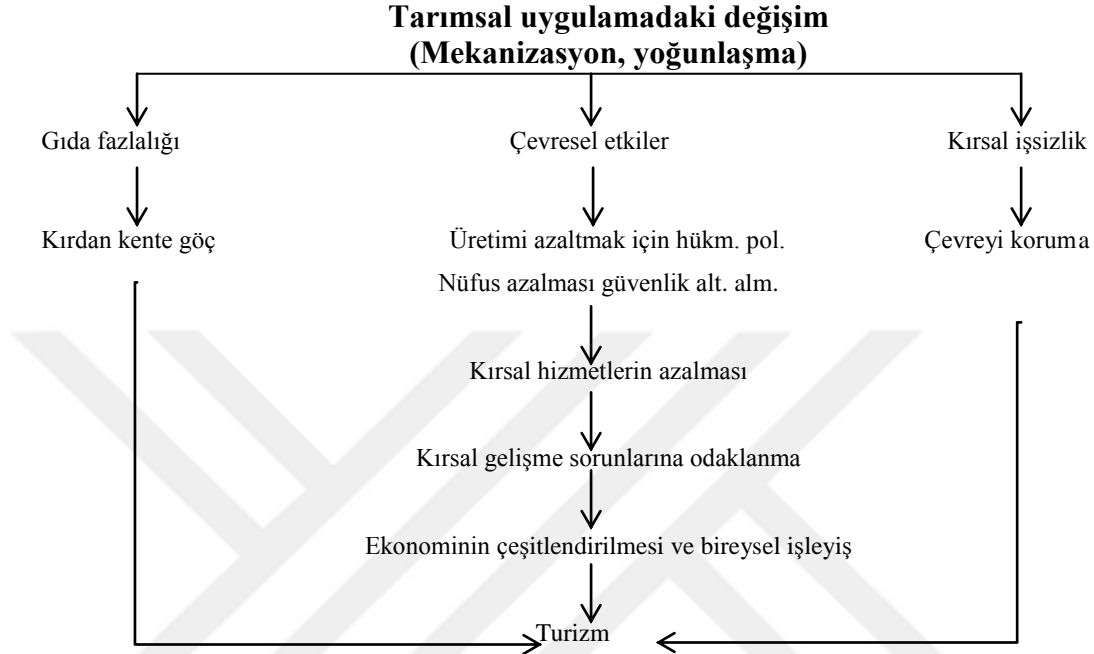
2.7.2 Dünyada kırsal turizm uygulamaları

Kırsal turizm, bir tarafta kent insanının dinlenme gereksinimini karşılaması, diğer taraftan tarımla kolay uyum sağlaması ve birçok turizm türüyle entegre olabilen yapısı nedeniyle çok sayıda ülkede yerini almıştır (Soykan 1999).

Kırsal turizm, geleneksel tarım ve sanayi sektörlerinin azaldığı yerlerde, toplumlara hayat veren bir sektör konumunda olduğu için, Avrupa'da kırsal alanların kalkınmasında alternatif bir yaklaşım olarak sunulmaktadır. Öyle ki Avrupa gibi Amerika'da da bazı kırsal yerleşimler, tarımın yerine geçebilecek faaliyetlerden turizmi bir çıkar yol olarak görmekte ve kırsala doğru yeniden yayılabileceğini düşünmektedirler (Kiper 2006).

Avrupa Birliği Komisyonu Genel Turizm Birimi tarafından “Towards Quality Rural Tourism” başlığıyla 15 farklı yerleşimde gerçekleştirilen ve sonuçları yayınlanan

çalışmada kırsal turizmin giderek daha fazla ilgi gördüğü ve dolayısıyla bu alanda sürdürülecek faaliyetlerin bir bütünlük içerisinde uygulanması gereği vurgulanmaktadır (Anonymus 1999). Kırsal turizm gelişim süreci şekil 2.1’de verilmiştir.

Şekil 2.2 Kırsal turizm gelişim süreci (Woodruff 1997)

Avrupa Birliği Komisyonu Genel Turizm Birimi tarafından “Towards Quality Rural Tourism” başlığıyla 15 farklı yerleşimde gerçekleştirilen ve sonuçları yayınlanan çalışmada kırsal turizmin giderek daha fazla ilgi gördüğü ve dolayısıyla bu alanda sürdürülecek faaliyetlerin bir bütünlük içerisinde uygulanması gereği vurgulanmaktadır (Anonymus 1999).

Anonymus 1999’a göre; çalışmada ana hareket noktasını kırsal turizm faaliyetleri oluşturmaktadır. AB üyesi ülkelerde farklı özellikleriyle ön plana çıkan 15 küçük yerleşimde “Integrated Quality Management” (Bütünleştirilmiş Kalite Yönetimi) yaklaşımıyla ve sürdürülebilir turizm çerçevesinde önemli ilerlemelerin kaydedildiği ifade edilmektedir (Yağcı 2003).

Kırsal turizm potansiyeli ve bu turizmin dağılışı, etkinlikleri, örgütlenme yapısı gibi konulara ilişkin, coğrafi ortam açısından benzer özellikleri olan yurt dışındaki bazı ülkelerden örneklere yer verilmiştir. Ancak ülkelerin hepsinde kırsal turizm adına ortak noktalar bulunabildiği gibi, ülkesel, bölgesel ve yöresel ölçekte doğa ve kültürün birtakım farklılıklara sahip oluşu, bu turizm türüne bakış açısını ve uygulamalarını da farklı kılabilmektedir. Diğer ülkelerle coğrafi ortam benzerliği olsa bile, Türkiye'nin farklı kültürel kimliği, kırsal turizmi kendimize özgü kılmamızı gerekli kılmaktadır. Örneğin kültürel etkinliklere en fazla önem veren ülkelerden Japonya'da, sulu tarımın özellikle de pirinç üretiminin en yaygın olduğu tarımsal bölgelerde çeltik tarlası festivallerinde kimonolu, kırmızı kuşaklı kızlar ekim yaparlar. Oysa Kyoto ve Nagasaki'de de tanrıları davet ve kabul etmek için gerçekleştirdikleri dinsel festivaller öne çıkarken, ülkenin kuzeydoğusunda ise ticaret ağırlıklı etkinlikler düzenlenmektedir (Yılmaz ve Küçükaltan 2002).

Farklı ülkelerde uygulanan kırsal turizm etkinlikleri ve uygulamaları bu bölümde başlıklar şeklinde verilmiştir.

2.7.2.1 İtalya örneği

İtalya'da kırsal turizm 1980'lerden sonra pek çok kişi tarafından keşfedilmiştir. Kırsal turizmi, seçenlerin büyük kısmını yetişkinler oluşturmaktadır. Onların da % 60'ını aileler meydana getirmektedir. Bu haliyle, İtalya'da kırsal turizm "aile ile yetişkin turizmi" olarak açıklanabilir. 1986 yılında tarımsal turizm, 55.000 yatak kapasitesine sahipti ve bu turizm türüyle ilgili 6.000 çiftçiden 2.000'i, ikinci etkinlik olarak turizmi sürdürüyorlardı. Bugün Tatil çiftliklerinin sayısı 13500, yatak sayısı ise 150 bindir. İtalya'nın agriturizmde en gelişmiş ve ünlü bölgesi Toskana'dır (3204 tatil çiftliği, ülkenin % 30 u). Turistlerin % 25 i yabancısıdır (Toskana'da % 50). Kırsal turizme 2004 yılında merkezi hükümet 441 milyon Euro finansal destek vermiştir. Pazarlamada, e-pazarlamanın payı % 40 dır (Soykan,2006).

Örnek olarak; Emilie Romagne’da, çiftliğin coğrafi konumu nedeniyle bağıcılığın geliştiği bir yörede ve sanatsal-tarihsel kaynakları zengin yerleşmeler yakınında yer alması nedeniyle tarımsal turizm yapılmaktadır (Soykan 2000).

2.7.2.2 Avusturya örneği

Avusturya, kırsal turizmin Avrupa’da en iyi şekilde organize edilerek yürütüldüğü ülkelerin başında gelmektedir. Bu alanda çalışan örgütlerden birisine örnek olarak, 36 köyü içine alan “yeşil köyler örgütü” verilebilir. Yeşil köyler çatısı altındaki köylerin hepsi belirli standartlara göre seçilmiştir. Bunlar arasında (Williams ve Shaw 1996);

- Ekolojik standartlar (hava kalitesi ve gürültü açısından köyün otoyoldan en az 3 km içeride olması, birinci kalitede içme suyu, bisiklet parkurları, tarım ve ormancılığın gelişmiş olması, yerel çiftlik ürünlerinin satışı, boş zaman etkinliklerinin çevre dikkate alınarak planlanması vb.),
- Mimari standartlar (maksimum 3 kat, eski ve yeni konutların uyumu vb.)

Sosyal ve turistik standartlar (köy nüfusunun en çok 1500 kişi olması, ikinci konutlar oranının % 25’i geçmemesi, büyük oteller yerine küçük oteller, turizmi seven köy toplumu, turistlerin gereksinimlerini karşılayacak alt yapı vb.) dır (Kiper 2006).

2.7.2.3 İngiltere örneği

Kırsal İngiltere çekiciliğinin büyük bir kısmını yapay çevre oluşturmaktadır. Kırsal kesimde iyi yönetilen turizmin faydaları konusunda olumlu bir gelişim vardır. Öyle ki İngiltere’de kişilerin kırsal turizm ve günübirlik kırsal rekreasyon etkinliklerine katılım oranı da bu tutumla paralellik göstermektedir. İngiltere’de İngiliz halkı süreli tatillerinin % 25’ini köylerde geçirmektedir. Kırsal peyzaj ve kültürel miras ziyaretçileri bölgeye çeken önemli unsurlardandır. 1993-2000 yılları arasında köylere yapılan ziyaretler kısa süreli (1-3 gece) ve gezintilere doğru eğilim göstermiş ve bu sayı % 50 artmıştır. 1998 yılında tüm günübirlik ziyaretlerin % 24’ü köylere olmuştur (Anonymus 2005).

En popüler boş zaman etkinlikleri arasında; yürüyüş, açık hava sporları, dağ bisikleti piknik, arabayla gezinti, binicilik vb. yer almaktadır (Williams and Shaw 1996).

İngiltere’de nüfusun $\frac{3}{4}$ ’ü yılda en az bir kez kırsal alanları ziyaret etmektedir. Galler Turizm Bakanlığı bünyesinde, köy koordinatörleri ve köy acenteleri kurularak ortak çalışmalara 1992’de başlanmıştır. 1993 yılında 6 köyü kapsayan bir proje hazırlanmıştır. Bu projede kırsal turizme açılacak köylerin; ortama 1000 nüfuslu olması (1500 kişiyi aşmaması), güzel manzaralara, tarihi ve doğal değerlere sahip olması ve bakanlık tarafından uygun bulunmuş en az 20 yatağın köy içinde bulunması öngörülmüştür. Ayrıca köy seçiminde güzel manzaralara, tarihi ve kültürel değerlere dikkat edilmiş, köylerin el sanatı atölyeleri ve gezi yerlerine sahip olması tercih nedeni olmuştur. Projeyi ilk 2 yıl içinde bakanlığın yönetmesi, sonra yalnızca danışmanlık görevi yapması kararlaştırılmıştır. Bu kırsal turizm etkinliğinin tanıtımı için ise; dergilerde reklam kampanyası ve fuarlara katılma, köy tanıtım turist sayısının da; misafir ve ev sahipleri arasında kişisel ilişkilerin kurulması açısından ortalama 14 kişiyi geçmemesi kuralına bağlanmıştır (Manus 1995).

İngiltere’de kırsal turizm, ülkenin ikinci önemli turizm alanı olan West Country’de en fazla yaygınlık göstermektedir. Bu bölge; ılıman iklimi, bozulmamış kıyıları, kumsalları, hafif engebeli topografik yapısı ile yürüyüş, ata binme, çiftlik turizmi gibi etkinliklerin uygulanmasına olanak vermektedir (Soykan 2000).

Ülkede kırsal turizmin yaygın görüldüğü diğer bir bölge ise Güney Doğu İngiltere’dir. Bu alandaki kırsal turizm işyerlerinin çoğu küçük çaplıdır ve genellikle aileye mahsustur. Şu anda çocuklu veya çocuksuz ailelerden 25-54 yaş grubu (en çok 35-44 yaş grubu arası) içerisine giren kişiler için köyler en popüler tatil alanları olmuştur (Anonymus 2005).

Küçük kasaba ve köyler, kültürel bir miras, bir patika ağı, Londra’ya yakınlık ve spor alanları, 2 adet milli park, bisiklete binme, yürüme gibi, pek çok kırsal rekreasyon aktivitesini destekleme ve yerel üretimi arttırma olanakları bu bölgenin ilgi çekici

özellikleri arasında olmuştur. Bunun yanı sıra; fiyat yüksekliği, markalı ürünlerin eksikliği, Doğu-batı ulaşım hattının zayıflığı, bilinçsiz gelişim, turizmin sezonluk olması gibi bazı zayıf yanlarda bölgenin diğer özelliklerindedir (Anonymus 2005).

2.7.2.4 Fransa örneği

Fransa'da turizm sektörü 216.000 turizm işletmesi, sağlamış olduğu 2 milyon işlendirme ve gayrisafi milli hasıladan almış olduğu %7'lik bir pay ve dünyadaki turist sayısının %11'ini ülkeye çekmesiyle Fransız ekonomisinde önemli bir rolü bulunmaktadır (Anonymus 2004a).

Fransa'da kırsal turizmin 1950'li yıllardan itibaren bir ekonomik etkinlik olarak desteklenmeye başlamasıyla, özellikle 1960'lardan sonra kırsal dünya ve tarım için yeni bir şans kapısı açılmıştır. Son yıllarda kırsal alanların düzenlenmesinde turizmden sosyal ve ekonomik açıdan en çok yararlanmak üzere, bir dizi izlenceler devreye sokulmuştur. Ayrıca 1970'li yıllardan itibaren devlet ve yerel yönetimlerin kırsal düzenleme konusunda uyumlu çalışmaları ve eşgüdüm girişimleri sonucunda; Yeşil Tatil Köyleri kurulmuştur. Yine aynı yıllardaki çalışmalar sonucunda, ulusal ya da bölgesel parklar (bu parklar, kırsal turizmin tamamlayıcısıdır), suyla ilgili düzenlemeler (kent insanının dinlenme gereksinimi için kısa süreli tatillerinde gidebileceği, göl ve baraj kıyılarında dinlenme-eğlenme tesislerinin kurulması gibi) ile aile pansiyonları oluşturulmuştur (Soykan 2000).

Fransa'da kırsal turizm, aile boyutunda mikro-işletmelerden başlayarak ulusal boyuta varan çok iyi bir örgütlenme vardır. Sektör, çok sayıda yerel ve ulusal federasyondan oluşmuştur. CPTR (Kırsal Turizm Daimi Konferansı) ise, kırsal turizm federasyonları ile kamu yönetimi arasındaki ilişkileri düzenleyen bir girişimdir. Bu kırsal halk sektörü, Turizm Bakanlığı (politika), Tarım Bakanlığı (agriturizm ve kırsal turizm) ve diğer Bakanlıkların (arazi düzenlemesi, projeler, Öncelikli bölgeler, açık hava boş zaman sporları, sürdürülebilir turizm) himayesindedir. Ülkede, 94500 kırsal otel yatağı, 50 bin kırsal konut, 30 bin misafir evi, 37 bin tatil köyü, 28 bin turizm evi, 308 bin çadır yeri,

kırsal turizme hizmet vermektedir. Ülkede kırsal turizmi geliştirme politikası 4 ekseninde toplanmıştır:

- Yerel halkı ve turisti buluşturmak,
- Aktörleri yakınlaştırmak (federasyon üyeleri ve pazarlama aktörleri),
- Girişimleri etkin kılmak
- Sorumluları harekete geçirmek (Soykan 2006).

Longin (1985)'e göre; Fransa'da ilk kez köy evleri, 1951 yılında Alpes de Haute Provence bölgesinde turizme açılmış, yazın iki ayı boyunca köylülerin turistleri ağırlaması sağlanarak, kırsal turizm gerçek anlamda başlamıştır. 1955 yılında devletten destek almaya başlayan turizmde amaç; yeşil turizmi geliştirmek, köylülere ek gelir sağlayarak iç göçü önlemek ve köylerin tarihsel mirasını restore ederek korumaktır. Böylelikle de Fransa da kırsal turizm ekonomik bir etkinlik olarak 1950'li yıllardan itibaren yerini almaya başlamıştır (Soykan 2002b).

2.7.2.5 Almanya örneği

Almanya, tarım sektörü ile turizm sektörü arasındaki ilişkileri, tarımın turizme getirdiği olanakları tarım sektörünün beklediği yararlarla en iyi bütünleştiren ülkelerden biridir. Kırsal turizmin Almanya'da yaklaşık olarak 150 yıllık uzun bir geçmişi vardır. 1873 yılında hizmetçiler ve 1914 yılında beyaz-yakalı olarak tabir edilen işçiler için mükafat tatillerinin uygulanması sonucu turizm orta gelirli vatandaşların yaşamının bir parçası haline gelmiştir. Bu kişiler tatillerini kentlere yakın tepelik alanlarda kurulmuş köy ve kasabalardaki küçük otellerde ya da çiftliklerde konaklayarak geçirmişlerdir. Akademisyenlerin kırsal turizme olan ilgisi ancak 1950'li yıllara dayanmaktadır. Bu konudaki ilk makale dağlık alanlarda turizm etkinliği ve bunun yöre çiftçisi üzerine etkisi ile ilgilidir. Tarıma az elverişli alanlarda yaşayan bu çiftçiler, birim saat başına düşük gelir elde ettikleri için, kırsal turizm yoluyla hizmet sektöründe genç nüfusa yeni iş olanakları sağlanarak gelirlerinin arttırılması ve sonuçta yaşam standartlarının yükseltilmesi amaçlanmıştır (Aydın 2012).

1960'lardaki ve 1970'lerdeki kırsal turizm araştırmalarındaki ana tema, turizmin çiftçilere sağladığı ekonomik fayda olmuştur. Bununla birlikte çoğu araştırma kırsal turizmin diğer formlarını göz ardı ederek çiftlik turizmi üzerinde odaklanmuştır. Bu araştırmalar kırsal turizmin; dağlık bölgeler gibi alanlarda alternatif işler sağlayarak dış göçleri azalttığını, kent insanlarına kırsal yaşam tecrübesi sağladığını ve böylece onların kırsal alanların sorunlarına duyarlılıklarını arttırdığını, onun özellikle sanat ve el sanatları gibi diğer sektörlerle iyi ilişkilendirildiğinde kırsal ekonomiyi çeşitlendirildiğini göstermektedir (Oppermann 1996).

Almanya'da halen turist kabul eden 23 bin çiftlik olmasına karşın (bunların 1400'ü kalite belgesi almış durumda) turist ağırlayan çiftçi ailesi sayısının hızla artmamasının başta gelen nedenleri; ailelerin bu konuda hazırlıklı olmamaları, yeni yatırım gereksinimlerinin ortaya çıkması, turistlerin daha yukarı düzeyde konaklama koşulları ve kullanabilecekleri ortak alanlar aramalarıdır. Almanya'da 184 bin yatak kapasiteli bir kırsal turizm konaklama gizilgücü çiftçi ailesine ek gelir sağlamakta, yılda 100 gün geceleme olanağı sağlayan çiftlikler ekonomik bakımdan verimli olmaktadır (Şanlı 2004).

2.7.2.6 Kanada örneği

Kanada da kırsal alanlara seyahat iki sebepten dolayı artmıştır. Birincisi insanların kırsal alanlara ve tarihsel turizme yönelik artan ilgisi, ikincisi de hükümetin kırsal alanların gelişimi için destek girişiminde bulunmasıdır (Mair vd. 2001).

Kanada Ontario'da bulunan tarım ağırlıklı küçük bir kent olan Saint-Jacobs'da tarihi buğday ambarlar sanat merkezleri haline dönüştürülerek, turistik talep için yoğun bir ilgi odağı oluşturmuştur (Yılmaz ve Küçükaltan 2002).

Örnek olarak Kanada'nın en küçük ili olan Prens Edward adasındaki Evangeline bölgesi verilebilir. Burası 2184 km²'dir. Ada, % 47'sini kapsayan topraklarda sadece % 10'u, kırsal alanlarda da % 59'sı olan 138.900 nüfusa sahiptir. Evangeline bölgesi ise

başkentten arabayla yaklaşık 1 saat uzaklıkta ve adanın güneybatı kıyısında bulunmaktadır. Bu bölge 2500 nüfuslu ve 50 km²'lik bir kırsal alandır. Ekonomisi nüfusunun % 60'ı ile tarıma dayanmaktadır. Ayrıca çiftçilik ve balıkçılıkla da uğraşmaktadır (Kiper 2006).

Evangeline Bölgesi bir alanı kırsal olarak karakterize eden 3 faktörü sağlayan özelliğe sahiptir. Bunlar, 6000 den daha az nüfusa sahip olması, organik tarım uygulamasının yapılması ve ekonomik ve geleneksel sosyal yapının genelde bölgede yaşayan halk tarafından kendi kendine yeterli bir yapı içerisinde olmasıdır. Bu bölgeyi turistlerin ziyaret etmesinin temel nedeni ise, Acadian kültürünü görmek ve tanımak olmuştur. Çünkü Acadian'lar İngilizler tarafından topraklarından çıkarılarak bu bölgeye gelip yerleşen doğu Kanada'nın Fransız göçmenleridir. Bölge sakinleri tarafından yöredeki turizm aktivitelerinin belirli bir sistem dahilinde yürütülebilmesi için ise kooperatifler kurmuşlardır (MacDonald ve Jolliffe 2003).

2.7.2.7 İspanya örneği

İspanyada kırsal alanlardan özellikle Madrid ve Barselona gibi kentsel alanlara göç sanayileşmiş Avrupa ülkelerindeki göç sürecinden daha sonra, 1950'li yılların ortalarından 1980'li yıllara kadar görülmüştür. Kırsal turizm 1960'lı yıllarda ucuz bir tatil çeşidi olarak görülmeye başlanılmış, bu dönemde binaların onarımı ve konuklara verilen hizmetin kalitesinin artması için bazı yardımlar yapılmıştır. Ancak İspanya kırsal turizmdeki gelişimin son 20 yıl içerisinde gerçekleştirmiştir. 1994 yılında 1074 olan kırsal turizm işletmesi, her yıl artarak 2003 yılında 6534'e ulaşmıştır. Bu gelişimin altında yatan nedenler iki başlıkta değerlendirilebilmektedir;

1- Kırsal alanda karşılaşılan hızlı nüfus kaybını önlemek ve kırsal alandaki nüfusu sürdürülebilir bir seviyede tutmak için kırsal turizmin hızlı bir biçimde kabul edilmesi ve yeni kırsal ekonomi Avrupa'nın diğer kısmında olduğu gibi aile işletmelerine dayandırılması ve kırsal turizmle birlikte çiftlik etkinliklerinin ve kırsal ekonominin çeşitlendirilmesinin amaçlanması,

2- Kitle turizminin özellikle İspanya gibi kitle turizmin önemli olduğu bir ülkede çevre

ve doğal kaynaklar üzerinde oluşturduğu olumsuz etkiler hakkında çevreci bilincinin oluşması (Soykan 2006).

İspanya'da kırsal turizm uygulamasına örnek, Crufia ve Pontevedra bölgelerindeki 9 kırsal yerleşmeyi içine alan "Portodemouros Programı" verilebilir. Programın hedefi bölgenin sosyal ve ekonomik kalkınmasına katkıda bulunmaktır. Bu doğrultuda da; kırsal turizmi kalkınmada öncelikli sektör haline getirmek, yerel kaynaklardan daha fazla yararlanmak, tarımsal işletmeleri yeniden düzenlemek amaçlanmıştır. Nitekim bu proje kapsamında; kırsal turizm ve çevre eğitimi verme, geleneksel el sanatlarını destekleme, yeni işler ve ürünler yaratma, halk kültürünü turistik sunuma hazır hale getirme, doğal çevreye uygun spor dallarını geliştirme, doğanın keşfi için rekreatif bölge düzenleme ve köy evlerini yeniden düzenleme yer almaktadır (Soykan 2000).

2.8 Tarımsal Turizm

Alternatif turizm arayışları kapsamında geliştirilen doğa ile bütünleşik bir diğer turizm türü de tarım turizmidir. Özellikle tarımsal yapının baskın olduğu yörelerde gerçekleştirilen tarım turizmi Türkiye'de kolaylıkla gerçekleştirilebilecek bir turizm yaklaşımıdır.

"Agri-turizm" olarak adlandırılan tarım turizmi, tarımsal üretimin yapıldığı yörelerde gerçekleştirilen bir turizm türü olup yerel üreticilere ekonomik katkı sağlamaktadır. Böylece tarımsal üretimin turizm ile bütünleştirilmesi amaçlanmakta, yörede tarımla birlikte turizm de geliştirilmektedir. Rio-Gündem 21'in hedeflerinden biri de kırsal olanaklarının yaratılmasıdır (Küçükaltan 2002).

Tarım turizmi insanların sürekli yaşadıkları yerler dışında; tarımsal üretimin yapıldığı alanlara yaptıkları geziler ve ekolojik standartlarda gerçekleştirilen tarımsal üretime katılım, bir süre bu alanlarda konaklama ve tarımsal hizmet talebi olarak yorumlanabilmektedir (Anomin 2005c).

Ancak "tarım turizmi", "kırsal turizm" ile eşdeğer görülmemelidir. Kırsal turizmde turizm olgusu kırsal alanlarda gerçekleşirken; tarım turizminde sadece tarım alanlarını kapsamamaktadır. Çünkü her kırsal alan, tarım alanı değildir ve kırsal turizm sadece köylerde uygulanan turizm türü değildir. Köylerin yanı sıra kent merkezleri dışında tarımsal üretimin yapıldığı alanları da kapsayan tarımla birlikte alternatif bir aktivitedir. Roberts ve Hall (2001)'a göre; tarımsal turizm, tarımsal çevre, tarımsal üretim ya da tarımsal barınma ile doğrudan bağlantılı turizm ürünlerini içermektedir. Tarım turizminde tüketicinin tarımsal ürünleri ekolojik, sağlık gibi belirli özellikleri nedeni ile tercih etmesi en önemli olgudur. Diğer yandan kırsal turizmde tarımsal ürünler birincil seyahat nedeni değildir. Doğa ile baş başa kalma, dinlenme, yerel kültürü tanıma, otantik köy evlerinde konaklama gibi amaçlar söz konusu olmaktadır. Oysa tarım turizminde yöreyi ziyaret eden kişiler böyle bir beklenti içinde olmayıp, asıl amaç uygun ekolojik tarım ürününü elde etmektir (Küçükaltan 2002).

Tarım turizmi; ekonomik katkılarının yanı sıra, sosyal anlamda dinlendirici ve tedavi edici, çevresel anlamda eğitici özellikler içeren zirai, ekolojik ve kültürel ürünlerin karışımından meydana gelmektedir. Genel olarak tarım turizmi, sürdürülebilir turizmin gelişimini sağlayan, çevreye saygı gösteren, bölgelerin kültürel mirasına ve otantik özelliklerine değer veren bir turizm türüdür. Tarım turizmi, tarımsal alanlar, tarımsal meslekler, yöresel ürünler, geleneksel mutfak ve insanların günlük yaşamı ile ilgili turistlere katılım ve bilgi edinme imkânı sağlayan çok fonksiyonlu bir turizm türüdür. Bu turizm türü turistlere, gezme, öğrenme ve keşfetmenin zevkine varabilecekleri çeşitli kırsal aktiviteler sunar (Woo ve Yeon 2006).

Kırsal turizm tarımsal turizmden belli noktalarda farklılaşmaktadır. Bu farklılıklar;

- Kırsal turizm aktiviteleri için çiftlik ya da herhangi bir tarımsal tesisin zorunluluğu yok iken tarımsal turizmin temelinde tarım alanları ve çiftlikler vardır.
- Tarımsal turizmin ana geliri tarımsal girişimden olmakta iken kırsal turizmde böyle bir şart yoktur.
- Kırsal turizmde tüketicilerin konaklamaları için otantik bir köy evi önem taşırken tarımsal turizmde tüketici böyle bir beklenti içinde değildir (Küçükaltan 2002).

Tarımsal turizme yönelik uygulamalara ilişkin örneklere bakıldığında ülkeden ülkeye farklılıklar görülmekle birlikte amaç, kırsal toplumun geleneksel yaşam tarzının, kültürel ve doğal özelliklerinin korunarak ziyaretçilere tanıtılmasını sağlamaktır. Örneğin Fransa’da konaklamalar yalnızca çiftliklerde olmayıp “Tarım Odaları” oluşumu altında farklı mekanlar sunularak konaklama olanakları ile birlikte çiftlik bazlı ürünlerden satın alma imkanları sağlanmaktadır. Kanada’da Tarım Turizmi Komitesi, Yunanistan’da Agroturizm Kooperatifi, Polonya’da Ekolojik Tarım ve Turizm Merkezi, ABD’de de Gıda Kooperatifi gibi kuruluşlar tarımsal turizm girişimlerine destek vermişlerdir (Gündüz 2004).

Kırsal turizm işletmeleri, tarıma alternatif olarak kırsal alanlarda geliştirilmiştir. Kırsal turizm ve tarım karşılıklı birbirlerine yararlı olduğu belirtmiştir. Çiftlik işlerinde çalışmanın ziyaretçiler için bir değeri yoktur. Ancak üretim tarafında çiftçiler, çiftlik işlerinde çalışmayı yararlı görüyorlar. Bazı amaçlar için tarımsal üretim turizm üretiminden faydalı olduğu araştırmada vurgulanmıştır (Fleischer ve Tchetchik 2003).

Günümüzde tarım turizmi içinde organik, ekolojik yada biyolojik tarım kavramları önem kazanmıştır. Toplumun belli bir kesimi için tarımın konvansiyonel değil, ekolojik-biyolojik olarak yapılması doğal dengenin korunması, sürdürülebilir tarımın yapılması, insan sağlığının korunması ve tarıma olan ilgiyi arttırmasından dolayı ele alınmıştır.

2.9 Rekreasyon Turizmi

Rekreasyon, yenilenme, yeniden yaratılma veya yeniden yapılanma anlamına gelen Latince *recreatio* kelimesinden gelmektedir. Rekreasyon kelimesinin Türkçe karşılığı da yaygın bir şekilde boş zamanları değerlendirme olarak kullanılmaktadır. Bu, rekreasyonun boş zaman tanımı ile sıkı sıkıya ilişkili bir kavram olduğunu göstermektedir. Çünkü, rekreasyon her şeyden önce boş zamanı olan insanların gerçekleştirebilecekleri etkinliklerle ilgilidir. Boş zaman, insanların çalışma saatleri dışındaki zamanları tanımlar (Karaküçük 1997).

Rekreasyonel turizm etkinlikleri gönüllü olarak girişilen, insanların boş zamanları boyunca tam bir istek ve tatmin duyarak yaptıkları, hoş giden ve olumsuz etkisi olmayan faaliyetler olarak tanımlanır (Shivers ve Delisle 1997). Bu etkinliklerinin bir kısmı çizelge 2.4’te gösterilmiştir.

Rekreasyon etkinliklerinin turizmle ilgili sınıflaması (Lawson ve Band-Bovy 1977);

- Yüksek düzeyde toplumsal kapsamlı aktiviteler
- Kültür ve sanat yönlü aktiviteler
- Sportif aktiviteler
- Genel açık alan aktiviteleri’dir. Rekreasyonel turizmi meydana getiren üç aşama ise (Leberman ve Mason 2002);

1. Hızla artan insan nüfusuna bağlı olarak ortaya çıkan talep,
2. Bu talebi doğuran ihtiyaçlar,
3. Bu ihtiyaçları karşılayabilecek arzın doğuşu, yatırım yapacak özel girişimciler

Çizelge 2.4 Rekreasyonel turizm etkinlikleri (Sağcan 1986)

<ul style="list-style-type: none">• Piknik,• Olta ile balık avlama,• Güneşlenme,• Araba sürme,• Yürüyüş,• Yüzme,• Fuar, eğlence ve alışveriş yerlerini ziyaret,• Doğada yürüyüş,• Sandal gezintisi,• Yelkencilik,• Rafting,• Derin sulara dalış,• Bitki örtüsü inceleme,• Doğal yapıları inceleme,• Tarihi yapıları inceleme,• Koleksiyonculuk,• Telsizcilik,• Dağcılık,• Futbol,• Masa Tenisi,• Hentbol,	<ul style="list-style-type: none">• Aile Kampçılığı,• Vahşi kampçılık (safari),• Off-road oto sürme,• Avcılık,• Off-road motosiklet sürme,• Su alanlarını inceleme,• Doğada yaşam,• Hayvan besleme,• Bahçe işleri,• Kayak yapmak,• Ilıcalar,• Yatçılık,• Kuş ve doğa gözlemciliği,• Fotoğrafçılık,• Resim yapmak• Enstrüman çalma,• Şarkı söyleme,• Paintball,• At binmek,• Tütün mamulleri,• Koşu yapmak,• Halk Oyunları	<ul style="list-style-type: none">• Bisiklet sürme,• Konser ve tiyatroya gitme,• Tenis oynama,• Golf oynama,• Her türlü oyunlar,• Basketbol,• Voleybol,• Buz pateni,• Bowling,• Bilgisayar oyunları,• Modern Danslar,• Kitap okumak,• Maket yapmak,• Yeme-içme (Gurme),• Uçurtma uçurmak,• Savunma sporları,• Fal, Burç• Yemek yapmak,• Partiler,• Kumar oynamak,• Jimnastik,• Aerobik
---	--	---

Araştırma alanı için uygulanması hedeflenen kırsal turizm aktivitelerinden rekreasyon turizmi faaliyetleri KKD ve SWOT analizlerine bağlı olarak tespit edilmiştir. Kırsal turizm uygulanabilirliğinin araştırılması kapsamında rekreasyonel turizm çeşitlerinden; doğa sporları (doğada serbest yürüyüş), amatör avcılık, kamp/çadırli kamp, piknik, suya dayalı turizm çeşitleri ayrıntılı olarak ele alınmıştır.

2.9.1 Doğa sporları (doğada serbest yürüyüş) etkinliği

Kısaca; doğal ortamlara yapılan seyahatleri ifade etmektedir. Görece müdahale görmemiş manzara, topografya, su, vejetasyon ve yaban hayatı gibi doğal kaynakların kullanımı ile ilgili bütün turizm şekillerini içermektedir. Doğaya dayalı turizm, kırsal mekanlarda yapılan rekreasyonel ve macera türü spor faaliyetlerini içine almaktadır (Ceballos Lascurain 1996, Özgüç 1998).

Doğa turisti; değerbilirlilik, katılımcılık ve duyarlılık ruhu içinde, doğal özelliklerini nispeten koruyan alanları ziyaret eden kişilerdir. Amaçları keşfetmek, macera, rekabet, dostluk, doğa bilinci yada iç dünyalarını geliştirmektir. Aynı zamanda yaban hayatını ve doğal kaynakları kullanırken tüketici bir anlayışla yaklaşmayan kişilerdir (Bolton 1997).

Dünya Turizm Örgütü (WTO) rakamlarına göre; Avustralya'da doğa turizmine katılan insan sayısındaki artış son 3 yılda % 30, Afrika kıtasını ziyaret eden turist sayısındaki ortalama artış ise son 9 yılda % 19 olmuştur. Avrupalı turistlerden doğa turizmine katılanların % 20'sini Almanlar, % 23'ünü İsviçreli ve % 18'ini İskandinav ülkelerinden gelen turistler oluşturmaktadır (İslamoğlu 2002).

2.9.2 Amatör avcılık etkinliği

Avcılık etkinliği: Av vurmaya veya yakalamaya çalışmak, avlamak eylemini gerçekleştirmek üzere hareket etmek, ava başlamak olarak tanımlanabilir (Anonim 2002b).

Avlanma, dönemlere göre, bazen beslenme zorunluluğu içerikli, bazen dinsel ağırlıklı, bazen savaşa hazırlık hedefli, bazen soyluların ayrıcalıklı uğraşısı, bazen de çalışma zamanlarından arta kalan sürenin rekreasyona ayrılması olarak tarihin her döneminde varolmuştur (Anonim 2002b).

Bugün yeryüzünde av ve yaban hayatı kaynaklarını geliştiren ülkelerle, bu kaynakları kaybetmekte olan ülkelerin birbirlerine karşıt durumları söz konusudur. Zengin ülkelerin av ve yaban hayatı yönetiminde ve avlanmada akılcı kısıtlamaları geçerlidir. Ancak salt kısıtlama kesin bir çözüm değildir. Bunun yanı sıra bilgilendirme, eğitim ve katılım gibi dengeleyici işlevi olan unsurların öne çıkarılması ve hayata geçirilmesi gereklidir (Anonim 2002b).

Bu bağlamda av turizminde, avlanmak üzere seyahat eden insanlara dönük hizmetler sunulmaktadır. Bazen avlanacak olan hayvanlar önceden üretme çiftliklerinde beslenmekte ve avlanılmaları için doğaya bırakılmakta ardından da, bu hayvanlara yönelik av turizmi yapılmaktadır. Av turizmi, bilinçli ve belli bir eğitime dayanarak, doğaya zarar vermeden yapılan, sadece olgunluğa erişmiş hayvanların avlanması olayıdır. Av turizmi, Türkiye’de 1970’li yıllarda başlamış ancak, o zaman koşullarının ve merkez av komisyonu kararlarının esnekliği ile çok değişik şekillerde izinli ya da izinsiz olarak domuz ve kuş avcılığı yapılmıştır (Kozak ve Kozak 2000).

Bilinçli ve gerçek anlamda av turizmi, 1981 yılında Antalya’nın Düzlerçamı bölgesinde dağ keçisi ve domuz avı ile başlamıştır. 1981 yılından sonra, Milli Parklar Genel Müdürlüğü, Orman Bakanlığı’nın Tarım Bakanlığı ile birleşmesi ve birim sayısının azaltılması nedeniyle kapatılmıştır. Bu tür ihmaller nedeniyle av turizmi uzun yıllar unutulmuştur. Milli Parklar Av ve Yaban Hayatı Genel Müdürlüğü’nün tekrar kurulması ile birlikte bilinçli avcılık ve av turizmi 1992 yılından itibaren tekrara gündeme alınmıştır. Av turizmi, ancak A grubu seyahat acenteleri aracılığıyla yapılabilmektedir (Kozak ve Kozak 2000).

Av turizminin yapılabilmesi için uygun olan alanların belirli özelliklerinin olması gerekmektedir. Doğal ormanlar avlanma için en uygun yerlerdir. Ayrıca çayırliklar ve su yüzeylelerinin bulunduğu alanlar da av çeşitliliği açısından tercih edilen alanlardır (Rasmussen 1967).

2.9.3 Kamp/Çadırılı kamp etkinliği

Doğada bir sportif etkinlikte bulunmak ya da zevk almak, dinlenmek gibi farklı amaçlar doğrultusunda çadır, baraka gibi araç-gereçle kurulan konaklama mekanında bir süreliğine sürdürülen yaşam biçimidir (Topay 2003).

Kamp yaşamının yaygın biçim aldığı ilk ülke olarak Amerika Birleşik Devletleri'nde "Camp" sözcüğü, çadır ya da baraka biçimindeki konaklama yeri; "Camping" ise, bu konaklama yapılarında sürdürülen ortak yaşam olarak tanımlanmıştır. Camping, kırsal peyzajdaki en önemli rekreasyon amaçlarından biridir. Konaklama doğal ve tarihkültürel değerlerce zengin ortamlarda gerçekleşmektedir. Son yıllarda kamping olgusu, giderek bir tatil evine sahip olma, kiralama ya da başka ülkelere seyahat tarzındaki tatil alışkanlığına ciddi bir alternatif haline gelmeye başlamıştır. Çünkü kamping/çadırılı kamp her tatilde başka bir çevrenin güzellik ve olanaklarını yaşama fırsatı vermektedir (Sözen ve Şahin 1988).

Kamping alan ve kuruluşları için yer seçimini etkileyen önemli etkenler çevre peyzajı, iklim, toprak özellikleri, topografik yapıdır. Kamping yerleşmelerinde alan, çadır kurma ya da karavanda konaklama açısından düz ve düze yakın olmalıdır. Çadır yeri kuru ve geçirgen olmalıdır. Fazla killi ve tınlı topraklar ulaşım açısından uygun değildir.

Konaklama yerlerinde taban suyu düzeyi düşük olmalıdır. Gürültü (30-50 desibelden fazla), kötü görüntü, hava ve su kirliliği vb. sorunlar olmamalıdır. Kolay bir ulaşım olmalıdır (Koç ve Şahin 1999).

Anonim (1996)'ya göre ideal kamp yeri oldukça açık bir alanda ve otlarla kaplı olmalıdır. Zemin yağmur sularının drene edilebilmesi için hafif eğimli olmalıdır. Kamp alanı soğuk rüzgarlara karşı korunaklı bir mekanda olmalıdır. Kamp alanının yakınında içme ve kullanma amaçlı su bulunmalıdır. Kamp yeri çığ, heyelan, sel vb. tehlikelerin olmadığı bölgelerde olmalıdır. Ayrıca güzel bir çevrede olmalıdır.

Doğru (1989)'ya göre kamp yeri seçim kriterlerini şu şekilde özetlenmiştir:

- Suya yakın yerler tercih edilmelidir,
- Çadırlar kurulmadan önce rüzgar yönü belirlenmelidir.
- Nehir, göl gibi yerlerin çok yakınına çadır kurmamalıdır. Bu yerlerde nem fazla olacağından geceleri soğuk olmaktadır.
- Yeşil alanlar tercih edilmemeli, toprak zemin üzerine çadır kurulmalıdır.
- Kış mevsimlerinde ormanlık alanlarda ağaç altlarına çadır kurulmamalıdır.

Anonim (1996)'ya göre ideal bir kamp yeri;

- Açık bir alanda olmalı.
- Yağmur suyunun drenajı için bir miktar eğim olmalı.
- Soğuk rüzgarlara karşı korunmuş olmalı.
- İçmek, yemek yapmak ve kullanmak için su olmalı.
- Çığ, sel, heyelan, yangın riskleri açısından güvenli olmalı.
- Fazla zaman ve para harcanmadan yakın yerleşmelere ulaşılabilmeli.
- Yakın çevresinin güzel olması gerekmektedir.

Kamp yeri seçiminde diğer önemli bir kriter su kaynaklarına olan mesafedir. İdeal olan su kaynaklarının en az 50 m uzağına çadır kurmaktır. 20 dakikalık (yaklaşık 1700 m'lik) bir mesafeden de uzak olan su kaynakları gereksiz zaman kaybına neden olmaktadır (Anonim 1996).

Sözen ve Şahin (1988)'e göre bir kamp alanının özellikleri şunlar olmalıdır:

- Eğim %2-5 arasında olmalıdır. Bu eğim drenaj, yolların tesisi ve çadırların kurulması için idealdir.
- Ulaşım durumu iyi olmalıdır.
- Yüzey akışları, yarlar, yerler ve diğer topografik elemanların yanı sıra yüzey drenajının genel deseni de tanımlanmalıdır.
- İklim elemanları tanımlanmalıdır.
- Doğu bakanlı yamaçlar sabah güneşi almaları nedeniyle nemli yerleri daha erken kurutur ve öğleden sonra gölgede kalır. Dolayısı ile uygun bakı olabilir. Batı bakanlı yamaçlar çoğunlukla hakim rüzgar yönünde sürekli esinti ve geç öğle sonrası rekreasyon etkinlikleri için akşam güneşi alırlar.
- Serin hava, nem, duman ve sis alçak ve çukurluk alanlarda toplanmaktadır. Ayrıca bu tür alanlar nemli oldukları için zararlı hayvan ve böceklerin üremesi için uygun ortamlar oluştururlar.
- Zararlı böcekler genellikle yüksek yerlerde daha az bulunur ve bu alanlar daha fazla rüzgara maruz olduklarından daha kurudur.
- Alandaki açık su yüzeyleri başarılı bir kamping yeri için en değerli kaynaktır.
- Suyu dayalı etkinlikler öncelikle suyun niteliğine ve gerek rüzgara, gerekse güneşe maruz oluşuna bağlıdır.
- Toprak koşulları, fosseptik sızıntı alanları, drenaj için zorunlu tesviye ve konstrüksiyon uygunluğu bakımından yeteneğinin tespit edilmesi için toprak derinlik ve tekstürünün araştırılması zorunludur. Uygun bir atık sistemine imkan veren bir alanın yeteneği eğimin özelliğine, taba suyu derinliğine, ana kaya yada diğer geçirimsiz tabakalara, toprağın geçirgenlik hızına ve yüzey drenajına bağlıdır.
- Bitki örtüsü kamp alanının en büyük kaynağıdır. Alanın potansiyel kullanımının doğru olarak anlaşılması için başlıca vejetasyon tiplerinin belirlenmesi gerekmektedir.
- Arazinin görsel niteliklerinin yani en iyi görüntülerin algılanabildiği yerler tespit edilmelidir.
- “Gelişim Alanları” kamp alanı için ihtiyaç duyulan tesisler bakımından belirlenmelidir.

2.9.4 Piknik etkinliği

Kırsal alan ve köylerde özellikle sosyal altyapıyı geliştirecek olan peyzaj planlama ilkelerine göre planlama yapılması büyük önem arz etmektedir. Dolayısı ile Takka (1998)'e göre köy ve arazi gelişim sırasında veya daha sonra yeni piknik alanları belirtilmeli yada tesis edilmelidir. Piknik için seçilen alanların seyrek koruluklar, ormanlar, su çevreleri, eski değirmenler, bağ evleri, mesire çayırları, hakim tepeler vb. bazı olanak ve özelliklere sahip alanlar olması gerekmektedir. Ulaşılabilirlikte bu açıdan önemlidir. Bir alanın piknik potansiyelinin sınırlarının çok köşeli yada girintili oluşuna sahip olduğu gölge ağaçlarına ve su yüzeylerine bağlı artmaktadır (Koç ve Şahin 1999).

Piknik ve dinlenme yerleri müstakil park, spor gibi diğer peyzaj tesisleri ile birlikte planlanır. Doğal çayırlar ile kaplı düz alanlar tercih edilir. Alan uzun ve düz gövdeli geniş yapraklı informal ağaç grupları ile yer yer gölgelenir. Oyun alanları açık bırakılır. Örtü çalıları ile yer yer yarı kapalı mekanlar tesis edilir. Ağaç, çalı ve çayır satırlar arasında kitle boşluk münasebetlerine dikkat edilir. Sosyal tesislerin inşası mahalli iskan karakterine uygun ve kırsal nitelikte yapılır. Yer yer iri yapılı ağaçları kapalı orman içi arazi piknik ve dinlenme yerlerinin planlanması için ideal yerlerdir (Tanrıverdi 1987).

Giriş alan içinde piknik alanları ile ateş yakma ve yemek pişirme yerlerinin dağılımı, gölgelikler, içme suyu, wc, oyun alaları, çöp kutuları, merkezi toplanma yeri önemli tesisler olarak gözükür. En az % 10 gölgelik bulunmalıdır. Yapısal kitlelerin sokulmaması, piknik yerinden otoparklar, wc 180 m den fazla uzakta olmamalıdır. Tuvalet ihtiyacı günlük katılımcı 250 kişiyi geçtiğinde yapılır. Bitkilendirme de; piknik yeri bitkilerin önüne, oyun alanı açık alana, manzara görüşü kapatılmadan, iklim verilerine dikkat edilerek yapılmalıdır. Piknik alanı %5 eğimli, sel ve erezyon bölgesine uzak olarak ve piknik alanına ulaşım için yollar alana yakın planlanır. Artan eğimde piknik ve plaj alanları ayrı olarak, hafif eğimde ise bu alanlar birleştirilir. Piknik ünitesi 90 m² dir. Piknik alanları rekreasyon alanlarında 30 m, doğal alanlarda 45 m aralıklı mesafeler olarak planlanmalıdır. 1 hekara düşen ünite rekreasyon alanlarında 10-20,

doğal alanlarda 5-10 ünedir. Otopakların merkez yerine alan içine dağıtılması gerekir (Altan 1984).

2.9.5 Suya dayalı etkinlikler

Araştırma alanı sınırlarının bir kısmı içinde Hirfanlı Baraj Göl'ünün kıyısının olmasından dolayı su önemli bir rekreasyon faaliyet kaynağıdır. Suya dayalı rekreasyon faaliyetleri çizelge 2.5'te açıklanmıştır.

Tandy (1975)'e göre akarsulara suya dayalı aktiviteler içerisinde, balıkçılık, yüzme, su altı inceleme, dalgıçlık, kano yapma, yelkencilik ve gemi ile seyahat gerçekleştirilebilmektedir (Tanrıvermiş 2000). Bu aktivitelerden kano; dalgalı ve akıntılı suları gerektirmektedir. Su altı inceleme ve dalgıçlık için ise suyun belirli bir derinliği koruması ve su altı flora ve fauna açısından da zengin olmayı gerektirmektedir. Yelken ve gemi ile seyahatte de aynı şekilde belirli bir genişlik ve derinliğe sahip olunması gerekir (Cengiz 2007).

Çizelge 2.5 Suya dayalı rekreasyon faaliyetleri (Tanrıvermiş 2000)

Suya dayalı ve su içinde yapılan etkinlikler	Kıyıya dayalı, karasal etkinlikler	Hem suya hem kıyıya bağlı etkinlikler
Yüzme Su altı inceleme Dalma Kano yapma Kürek çekme Yelken Sürat Motoru Kullanma Su kayağı yapma Balıkçılık	Kamping Yürüyüş Gezinti Bisiklet Ata binme Piknik yapma	Doğa çalışmaları Kuş gözlem

Çizelge 2.6'de Wittrock vd. (1992) ve Anonim (1997)'e göre, yaz mevsimi su varlığına dayanan aktiviteleri için minimum iklim istekleri verilmiştir (Güngör 2003).

Çizelge 2.6 Yaz mevsimi su varlığı aktiviteleri için iklim istekleri (Güngör 2003)

Minimum İklim İsteği		Su Varlığına Dayalı Aktiviteler				
		Motorlu Bot	Su Kayacı	Yelkencilik	Balık Tutma	Yüzme
	Scaklık (C°)	15-35	18-35	10-35	15-30	15-30
	Yağış	Hiç Olmamalı	Hiç Olmamalı	Hiç Olmamalı	Hiç Olmamalı	Hiç Olmamalı
	Rüzgar (km/s)	< 50	< 15	15-50	< 15	< 15
	Su Sıcaklığı	2-20	10-20	10-18	< 18	15-20
	Göl Alanı (ha)	80-400	100-800	100-800	20-400	20-800
	Göl Derinliği (m)	1,5-2,5	> 2	1,5-2	0,5-1	0,5-2
	Taşıma Kapasitesi	1 ha/ bot	5 ha/ kayak	10 ha/yelken	-	-
	Sudaki Bitki Örtüsü	Az gelişme göstermiş	Su altında az gelişme göstermiş	Su altında az gelişme göstermiş	Az gelişme göstermiş	Hiç olmamalı

2.10 Katılımcı Kırsal Değerlendirme (KKD) Analizi

Cracken vd. (1988), Chamber (1992) ve Schönhunt ve Kievelitz'e (1994) göre; araştırma yapılan kırsal alanlarda yaşayan ve çevrede olup bitenleri bilen insanlardan fazla masrafa ve zamana gerek duymadan bilgi toplanmasına ve mevcut durumun saptanmasına yönelik bir uygulama tekniği olan Hızlı Kırsal Değerlendirme, daha çok "ortak bir hedef doğrultusunda karşılıklı öğrenme süreci"dir. Kırsal alanlarda gözlenen durumları değerlendirmeye yönelik yöntemsel bir çerçeve olan Hızlı Kırsal Değerlendirme, 1970'li yılların sonu 1980'li yılların başlarında klasik bir inceleme/araştırma yöntem ve tekniklerine karşı alternatif olarak geliştirilmiştir (Gülçubuk 2000).

Katılımcı kırsal değerlendirme, hızlı kırsal değerlendirmenin gelişmiş seklidir (Anonymous 1998). Bu nedenle bazen birbiri yerine kullanılmaktadır (Blumenthal ve Jannink 2000). Her iki yöntemde biyolojik, teknolojik, sosyal, kültürel ve kurumsal çevre yapısının oluşturduğu kırsal kompleks yapıyı anlamaya yardımcı olur (Townshley 1996).

Hızlı ve katılımcı değerlendirmenin paylaştıkları birçok ortak özellik bulunmaktadır. Öğrenme işleminin hızlı, esnek, araştırmacı ve etkileşim halinde olması, yerel ilkeleri

kullanması en önemli ortak özellikleridir (Anonymous 1998). Ortak yönlerinin yanı sıra iki yöntem arasında farklılıklar da bulunmaktadır. Katılımcı yaklaşımda vurgulanan fikir; yerel grubun toplanan bilgileri analiz etmesi, buna göre planlaması ve yönetmesidir. Yerel halkın güçlendirilmesi ve eğitimini amaçlar. Hızlı kırsal değerlendirmede de lokal düşünceler çok önemli ama planlama ve yönetim aşamasında yerel katılım yer almamaktadır (Townesley 1996, Anonymous 1998, Blumenthal ve Jannink 2000).

Yöntem inceleme, insanlarla tanışma, soru sorma, dinleme, tartışma, problemi saptama, çözüm, fırsatlar ve haritalama ya da diagramlama şeklinde yürütülmektedir (Chambers 1992, 2002). Hızlı değerlendirmede; hazırlayıcı çalışma; multidisipliner takımı seçmek, ön bilgi edinmek, tartışılacak hipotezleri önceden belirlemek, alanı bir yada daha fazla ziyaret etmek gerekmektedir (Davis 2001). Katılımcılar ile uzmanlar arasındaki etkileşim önemlidir. İlk olarak çalışmanın amacı iyi açıklanmalıdır (Duggan 1994). Uzmanlar hızlıca lokal durumu tüm yönleriyle saptadıktan sonra çalışmanın amacı için önemli olan konulara odaklanmalıdır. Görüşme direk soru ve cevap şeklinde gerçekleşmemeli sohbet havası içinde olmalıdır. Fakat sohbet konuya odaklanmalı ve kontrol altında tutulmalıdır (Beebe 1995). Veri toplandıktan sonra haritalama işlemine geçilmeli ve yerel kalkınma için problemler, çözümler, potansiyeller tartışılmalıdır (Duggan 1994). Yöntemde güvenilirlik, doğruluk, bilgileri sağlama yapmak (triangulate) önemlidir. Bilgiler haritalama, sıralama, akış diyagramı, venn seması vb. yöntemlerle ikinci kez doğrulanır (Davis 2001, Foster vd. 1995). Böylece bilgi sağlanması da yapılmış olur. Problemleri sıraya koyma ve puanlandırma işleminde kişiye yönelik soru sorulmadığı için daha net cevaplar elde edilmektedir. Hassas bilgilerde örn. gelir ya da sağlık gibi verilerde saklama yada yanlış cevaplama olasılığı ortadan kalkmaktadır (Chambers 1992).

Türkiye’de son yıllarda kırsal alan kaynakları kullanılmayan, atıl alanlar haline geldiği için sorunları ve çözümleri daha fazla araştırılmaya başlanmış ve bu konuda çeşitli çalışmalar yapılmıştır. Halkın doğal kaynakların korunması ve kullanılması konusunda bilinçlendirilmesi için katılımcılık ilkesinin sağlanmasına ve multidisipliner çalışmalara önem verilmeye başlanmıştır (Cengiz 2003).

Katılımcı kırsal değerlendirme (PRA) tarihsel olarak antropoloji, coğrafya, kırsal kalkınma gibi farklı disiplinleri kapsayan ve aslında kültürel antropologlar tarafından yüzyıllardır kullanılan, arazi çalışmalarına dayalı bir grup metottur (Cornwall 2003).

PRA merkezli ilk uygulama kırsal kalkınma projesi 1982 yılında FAO tarafından Siera Leone’de uygulanmıştır. Ardından Gana, Lesoto, Nikaragua, Pakistan, Svaziland, Tanzania, Tayland, Zambiya ve Zimbabve gibi ülkelere de uygulamalar yayılmıştır. FAO bu ülkelerin tümünde aileleri ile beraber 80 000 üzerinde kişinin bu çalışmalardan faydalandığını belirtmektedir (Anonim 2004a).

Çizelge 2.7’de Sussex Üniversitesi tarafından kabul edilen katılımcılık seviyeleri araştırmasına yer verilmiştir.

Çizelge 2.7 Sussex Üniversitesi tarafından kabul edilen katılımcılık seviyeleri (Özer 2004)

1	Pasif katılımcılıkta Topluluğa dışarıdan gelen, sonuçlardan direkt etkilenmeyecek ve genellikle kalkınmadan sorumlu kurum/kuruluş uzmanları tarafından, önceden karar verilenlerin sunulması veya topluluğun sonuçlanmış bir konu ile ilgili bilgilendirilmeleri yolu ile insanların katılımının sağlanmasıdır.
2	Danışmanlıklar yoluyla sağlanan katılımcılıkta, topluluğun katılımı sorulan sorulara cevap vermek yolu ile sağlanır ancak karar verme aşamasında etkileri yoktur.
3	Satın Alınmış (bought) katılımcılık olarak anılan bu seviye topluluklar, harekete geçirici olarak kullanılan gıda, nakit para gibi unsurlar yolu ile geri dönüş aldığı sürece katılır.
4	Fonksiyonel katılımcılıkta insanlar bir dış kurum/kuruluş tarafından önceden belirlenmiş hedefler doğrultusunda, gruplar oluşturarak katılırlar.
5	İnteraktif katılımcılıkta , insanlar ortak analiz eder, ortak eylem planı geliştirirler ve/veya yerel grupları/kurumları güçlendirirler.
6	Tam katılım da, yerel toplulukların kendi dinamiklerine dayalı, kendi kendine hareket eden bir katılım mekanizması olan bu tür en aktif katılımın sağlandığı seviyedir.

2.11 Swot Analizi

Mevcut durum analizi için kullanılan temel yöntemlerden birisi SWOT Analizi’dir. Bu yöntem ile planlama çalışmalarında iç ve dış faktörlerin analizine bağlı olarak durum

tespitini ve yeni stratejiler geliştirmeye olanak tanır.

SWOT analizi yapılmasının başlıca iki yararı bulunmaktadır. İlk olarak, SWOT analizi yapılarak mevcut durum tespit edilir. Bu çerçevede güçlü ve zayıf yönler ile karşı karşıya bulunan fırsatlar ve tehdit unsurları ortaya konulmaya çalışılır. SWOT, güçler (strengths), zayıf yönler (weaknesses), imkanlar-olanaklar (opportunities) ve tehlikeler-tehditler (threats) kelimelerinin baş harflerini içeren bir kısaltmadır. Temelde mevcut yapılara ait bu dört parametrenin irdelenerek analiz edilmesi ilkesine sahip olan bu yöntemle, hem niceliksel hem de niteliksel özelliklere ilişkin analizler yapılabilen ve yapılan analizler sonucunda oluşturulan SWOT matrisinin irdelenmesi ile de mevcut programa ilişkin stratejik bir görüş oluşturabilmektedir (Uçar ve Doğru 2005). SWOT analizinin bileşenleri ve aralarındaki ilişkiler şekil 2.3'te verilmiştir.

SWOT aynı zamanda gelecekteki durumunun ne olacağını tespit ve tahmin etmeye yarayan bir analiz tekniğidir. Bu ikinci anlamda SWOT bir "gelecek durum" analizidir. Bu açıklamalar çerçevesinde SWOT analizi yakını ve uzağı görmeyi sağlayan bir gözlük olarak algılanabilir (Aktan 1999).

SWOT analizi, güçlü olunan ve büyük fırsatların yattığı alanlara odaklanmayı sağlar ve;

- Stratejik bir plan geliştirilmesi aşamasında,
- Sorun tanımlama ve çözüm oluşturulması aşamalarında,
- Nicel verilerin yetersiz, bilgilerin kişilerin belleklerinde olduğu durumların analizinde kullanılır (Gürlek 2002).

SWOT analizi; incelenen kuruluşun, tekniğin, sürecin veya durumun güçlü ve zayıf yönlerini belirlemekte ve dış çevreden kaynaklanan fırsat ve tehditleri saptamakta kullanılan bir tekniktir. Amaç; iç ve dış etkenleri dikkate alarak, varolan güçlü yönler ve fırsatlardan en üst düzeyde yararlanarak, tehditlerin ve zayıf yönlerin etkisini en aza indirecek plan ve stratejiler geliştirilerek mevcut durumu saptamaktır. Güçlü olduğumuz ve büyük fırsatların yattığı alanlara odaklanmamızı sağlar (Gürlek 2002).

Güçlü yönlerin saptanmasında; üstünlükleriniz nelerdir?, neleri iyi yaparsınız? başkaları, güçlü yanlarınız olarak neleri görmekteler? gibi sorulara cevap aranılarak yapılır. Zayıf yönlerin saptanmasında ise; neleri kötü yapmaktasınız?, neleri iyileştirmeye gereksiniminiz var?, başkaları hangi konularda sizden daha iyidirler?, başkalarının gözüyle ne gibi zayıflıklarınız ortaya çıkmaktadır?. Fırsatların oluşturulmasında; önünüzde duran fırsatlar nelerdir?, çevrede ne gibi ilginç gelişmeler yaşanmaktadır?, fırsat yaratan kaynaklar nelerdir?. Tehditlerin oluşturulmasında ise; ne gibi engellerle karşılaşmaktasınız ?, rakipleriniz ne yapmaktalar?, finansal sorunlarınız var mı? gibi soruların cevabına yönelik kriterler baz alınmaktadır (Gürlek 2002).

3. MATERYAL VE YÖNTEM

3.1 Materyal

Bu araştırmanın ana materyali, Kırşehir ili Kaman ilçesine bağlı Savcılı Büyükoba köyünün doğal ve kültürel peyzaj varlığıdır. Araştırma alanının köy sınırı içinde 2004 yılında Kültür ve Turizm Bakanlığının 2004/ 8321 sayılı Bakanlar Kurulu Kararıyla, Resmi Gazete’de yayınlanan Hirfanlı Barajı Turizm Merkezi (Ek-2) sınırına kıyısı bulunmaktadır. Ayrıca İller Bankası tarafından hazırlatılan Hali Hazır İmar Planından çalışma alanı kapsamında ve Kırşehir Belediyesi tarafından hazırlanan Stratejik Plan 2007-2011 verilerinden, park bahçeler genel müdürlüğünden, Kırşehir Valiliği internet sitesinden ve İl ve İlçe Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüklerinden elde edilen bilgiler ile bu konularla ilgili daha önceden yapılmış çalışmalar materyal olarak kullanılmıştır.

Kırşehir ilinin turizm ve rekreasyon kaynakları incelenerek, Hirfanlı Barajı Turizm Merkezi sınırları içerisindeki, Savcılı Büyükoba köyünün kırsal kalkınma ile kırsal peyzaj değerlerinin ön plana çıkartılması için analiz çalışması yapılacaktır. Çalışma alanı için SWOT analizi yapılarak mevcut ve gelecek durum değerlendirilecektir. Kırsal turizm (tarımsal ve rekreasyon turizmi) faaliyetlerinin çalışma alanına uygunluğu saptanacaktır.

Araştırma alanının köy sınırı toplam yüzölçümü 36.999 km²’dir. Çalışma alanı İller Bankası ve Ahi Evran Üniversitesi Meslek Yüksekokulu Harita bölümünden temin edilen, Milli Savunma Bakanlığının 1994 yılına ait 3 adet 1/25.000 ölçekli J31 a3, J31 d1 ve J31 d2 paftalarını kapsamaktadır.

Savcılı Büyükoba köyünün toplam alanı:

- Mücavir Alanı: 52,137 da
- İmar Alanı: 15,000 da

Ayrıca çalışmanın analiz ve değerlendirme aşamalarında kullanılan harita ve dökümanlar araştırma materyali olarak değerlendirilmiştir. Bunlar;

- Çeşitli üniversitelerin (Ankara, Kırşehir) kütüphanelerinden konu ile ilgili daha önce yapılmış çalışmalar ve literatürlerden elde edilen kaynaklar kullanılmıştır.
- Konu ile yakından ilgili bazı kurum ve kuruluşların (Kültür ve Turizm Bakanlığı, Kültür ve Tabiat Varlıkları Koruma Kurumu, Yüksek Öğretim Kurumu, Tübitak, Devlet Su İşleri, Karayolları Genel Müdürlüğü, Maden Teknik Arama, Meteoroloji İşleri Genel Müdürlüğü, Devlet Planlama Teşkilatı, Türkiye İstatistik Kurumu) kütüphanelerinden elde edilen dökümanlar materyal olarak kullanılmıştır.
- Araştırma alanı olarak seçilen alana ilişkin daha önceden yapılmış tezler, araştırmalar, makaleler ve kitaplardan elde edilen veriler kullanılmıştır.
- Milli Savunma Bakanlığı, Harita Genel Komutanlığı 1/25000 ölçekli ve 1994 basım tarihli J31 a3, J31 d1 ve J31 d2 nolu topoğrafik haritalar: araştırma alanı sınırının saptanması, su kaynakları varlığı kullanılmıştır.
- Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü'nden elde edilen 1/25.000 ölçekli 1997 yılı basım tarihli sayısal toprak haritası: Büyük toprak grupları, arazi kullanım yetenek sınıfları, toprak derinliği, şimdiki alan kullanımını gibi her bir toprak özelliği için ayrı ayrı haritaların oluşturulması ve değerlendirilmesi amacıyla kullanılmıştır.
- Uydu görüntüsü; 2014 yılına ait ASTER uydusu görüntüleri araştırma alanının topoğrafik haritalar eğim, bakı, yükseklik grupları gibi verilerin analizi için kullanılmıştır.
- İller Bankasının 2011 yılı Hali Hazır Haritası araştırma alanının mahalle yapısı, topoğrafik özellikleri, su varlığı haritalarının oluşturulmasında kullanılmıştır.
- İller Bankasının 2011 yılı Araştırma Raporundan alanla ilgili genel bilgilerin (nüfus yapısı, coğrafi konumu, tarihçesi vb.) elde edilmesi için faydalanılmıştır.
- Kırşehir Devlet Meteoroloji İşleri Genel Müdürlüğü'nden alınan iklim verileri: araştırma alanının kırsal turizm potansiyelinde etkili olabilecek iklim durumunun saptanması amacıyla; alan yakın çevresinde bulunan 3 adet iklim istasyonundan (Kırşehir, Kaman ve Şereflikoçhisar) alınan uzun yıllara (Kaman ve Kırşehir 1960 – 2013, Şereflikoçhisar 1965-1995 ve 2007-2013) ait sıcaklık, yağış, bağıl nem ve rüzgar verileri ortalamaları kullanılmıştır.
- Türkiye İstatik Kurumu'dan alınan nüfus verileri ve araştırma alanına yönelik olarak

yerel halkla yapılan toplantılar ile Kaman İlçe Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü'nden Savcılı Büyükoba köyü yerleşim birimine ait sosyo-ekonomik veriler toplanarak, alana ilişkin bilgilerin elde edilmesi amacıyla kullanılmıştır.

- Kırşehir Orman İşletme Şefliği'nden alınan 2014 yılına ait, 1/25.000 ölçekli orman amenajman haritası: alana ilişkin orman varlığının belirlenmesi için kullanılmıştır.
- ArcGIS 10.1 ve ArcMAP 10.1 yazılımı: elde edilen verilerin bilgisayar ortamına aktarılması, incelenmesi ve yöntemde belirtilen kriterlere göre sorgulama yapılması sonucunda uygunluk analizleri ile sentez paftalarının oluşturulması amacıyla kullanılmıştır.
- Arazide çekilen fotoğraflar (2011, 2014 ve 2015 yıllarında) ve slaytlar: çalışma alanının tanımlanmasında ve var olan alan kullanımındaki verilerin doğrulanmasında kullanılmıştır.

3.2 Yöntem

Doktora tezinin yöntemi, veri temini ve araştırma bulgularını içermektedir.

Veri temini aşamasında yapılan geniş literatür çalışması kapsamında öncelikle araştırmanın kuramsal temelini oluşturan kırsal kalkınma, kırsal kalkınma faaliyetleri, kırsal alan, kırsal peyzaj ve kırsal turizm kavramları üzerinde durulmuştur. Kırsal kalkınma ve turizmin tarihi süreç içinde Türkiye'deki gelişimi, yasal ve yönetsel boyutu incelenmiştir. Bu kuramlara ilişkin yapılan ulusal ve uluslar arası ölçekte örnek çalışmalar incelenmiştir.

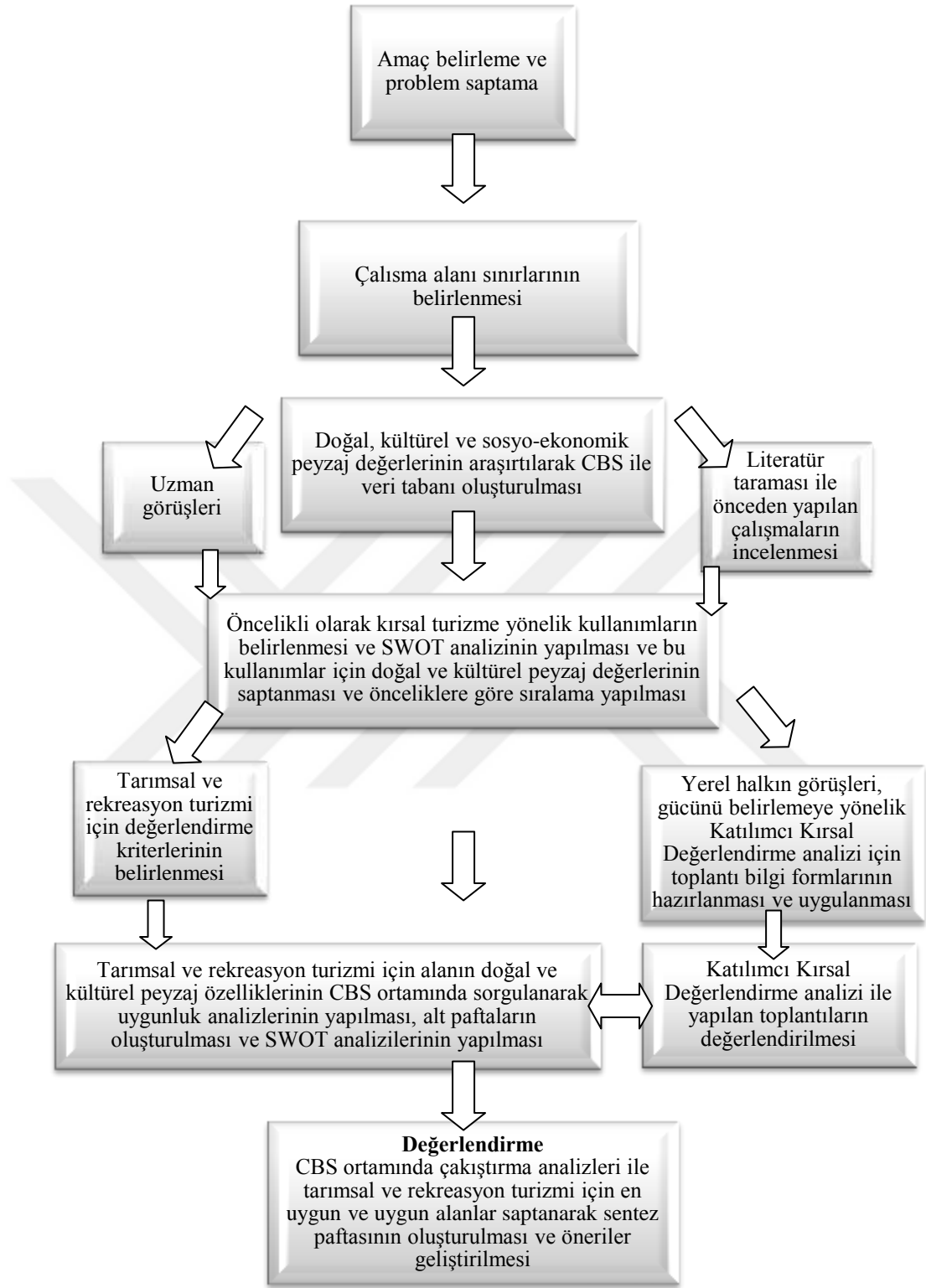
Araştırma bulgularında ise Kırşehir ili Savcılı Büyükoba köyüne ilişkin önceden yapılan araştırmalar ve yayınlar incelenerek köyün durumu, tarımsal yapısı, doğal ve kültürel özellikleri, mevcut durumu ortaya konmuştur.

Planlama sürecinde, daha önceden yapılan çalışmalara bakılmış ve araştırmacılar tarafından çeşitli kullanımlar için uygunluğu saptamaya yönelik olarak buldukları bölge ya da yöre koşullarına göre geliştirilmiş yöntemler araştırmanın amacı ve kapsamı

doğrultusunda da incelenmiştir. Bu bağlamda sundukları avantaj ve dezavantajlar göz önüne alınmıştır. Sonuçta da kırsal alanların, rekreasyon ve turizm etkinlikleri açısından değerlendirilmelerini amaçlayan yaklaşım doğrultusunda, değerlendirme kriterleri ve onların alt ölçütleri araştırma alanı doğal ve kültürel peyzaj değerlerine uyarlanarak kullanılmıştır.

Ayrıca çalışmada uygulanan yönteme ek olarak; kapsam doğrultusunda belirlenen aktivitelerin (gerek yerel halk gerekse kullanıcıların beklentilerine yönelik olarak) hangisinin alan için öncelikli olması gerektiğini ortaya koyan KKD toplantıları yapılmıştır. Bu doğrultuda, araştırmada uygulanacak yöntem süreci 10 aşamadan oluşmaktadır. Yöntem akış şeması genel özellikleri ile şekil 3.1’de gösterilmiştir.

- 1- Araştırma alanının sınırının belirlenmesi,
- 2- Literatür araştırma, veri toplama ve verilerin sayısallaştırılması,
- 3- Alanın ayrıntılı sörvey ve analizinin yapılması,
- 4- KKD çalışması: iki aşamalı olarak gerçekleştirilmiştir. Araştırma alanının mevcut durumunun (yerel halkın gücü ve potansiyelini saptamak üzere) saptanması ve rekreasyon taleplerine yönelik (memnuniyet ve beklentilerini saptamak üzere) yapılan toplantılar ile elde edilen sonuçların değerlendirilmesi,
- 5- Araştırma alanının peyzaj potansiyeline yönelik SWOT analizinin yapılması,
- 6- Gerek sörvey ve analiz aşamaları gerekse de toplantı yaklaşımları sonucuna göre oluşturulan iki farklı alan kullanım tipinin belirlenmesi,
- 7- Belirlenen iki farklı alan kullanım tipine yönelik olarak daha önceden yapılan çalışmalardaki uzman görüşleri ve kriterleri de göz önüne alınarak doğal ve kültürel peyzaj özelliklerine ait değerlendirme ölçütlerinin ve onların alt değerlerinin saptanması ve önceliklere göre puanlama yapılması,
- 8- ArcGIS 10.1 yazılımı ile alanın peyzaj özelliklerinin sorgulanması ve analizi ile uygunluk haritalarının oluşturulması sonrasında da belirlenen kriterler doğrultusunda karşılaştırılmasıyla sentez haritalarının oluşturulması,
- 9- İki farklı alan kullanım tipi ve her bir alan kullanımına yönelik olarak SWOT analizlerinin yapılması,
- 10-Değerlendirme

Şekil 3.1 Yöntem akış şeması

3.2.1 Araştırma alanı sınırlarının saptanması

Araştırma alanının sınırları belirlenirken mevcut köy sınırı olan idari alanı seçilmiştir. İdari sınırı alanın doğal ve kültürel peyzaj ile su varlığı özelliklerini kapsamaması ve araştırma alanın kırsal turizm için sentezine izin verecek nitelikte olmasından dolayı tercih edilmiştir. Ayrıca araştırma alanının bir kısmının Hirfanlı Barajı Turizm Merkezi sınırı içerisinde bulunması da önemli bir faktördür. Bu amaçla araştırma alanının idari sınırı (Harita 3.1) ;

- Kültürel değerleri ile korunmuş Erişilebilirlik problemi yaşamayan
- Turizm potansiyeli olan
- Tarımsal ürün çeşitliliğine sahip
- Su varlığı bulunan Savcılı Büyükoba köyü sınırları belirlenmiştir.

İzlenen yöntem çerçevesinde çalışma alanının topoğrafik özelliklerine (yükseklik grupları, eğim, bakı), büyük toprak gruplarına, arazi kullanım yetenek sınıflarına, şimdiki alan kullanımına, orman amenajman durumuna, iklim durumuna, jeolojik yapısına, ana yollara ve su varlığına (baraj göleti ve derelere) erişim durumuna ilişkin envanterler hazırlanmıştır. Daha sonra kırsal turizm öncelikli alan kullanım tiplerinin belirlenmesi için elde edilen verilerin analizi gerçekleştirilmiştir. Bu çerçevede;

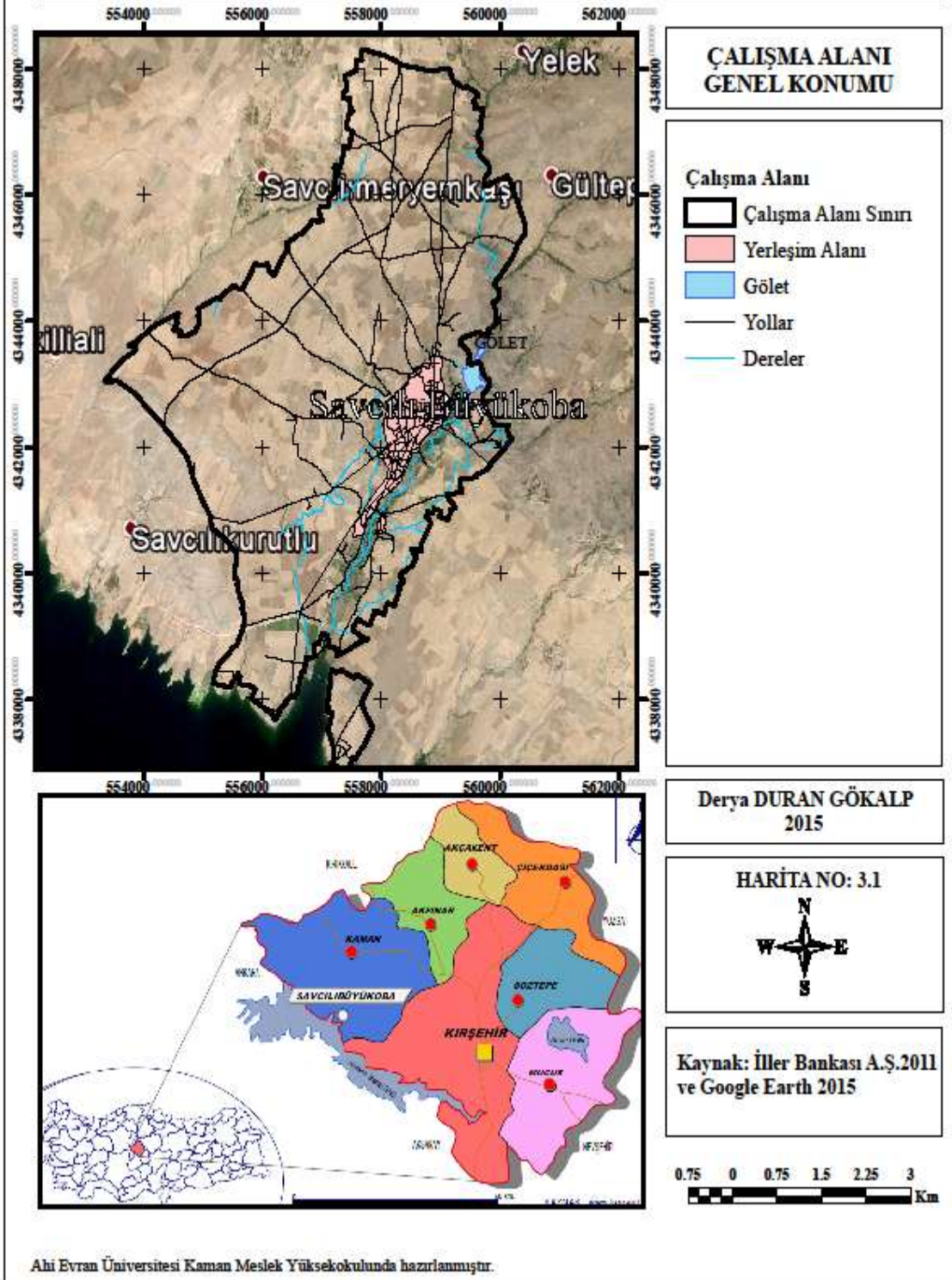
A. Tarımsal turizm

- Sebze kullanımına yönelik turizm
- Meyve-bağ kullanımına yönelik turizm

B. Rekreasyon turizmi

- Doğa yürüyüşleri kullanımına yönelik turizm
- Amatör balıkçılık kullanımına yönelik turizm
- Kamping alanı kullanımına yönelik turizm
- Piknik alanı kullanımına yönelik turizm
- Suya dayalı aktiviteler kullanımına yönelik turizm olmak üzere iki farklı alan kullanım tipi belirlenmiş ve belirlenen kullanımlara SWOT analizi uygulanarak avantaj ve dezavantajları, imkanları ve o kullanım ile ilgili fırsat ve tehditleri ortaya konmuştur.

**SAVCILI BÜYÜKOBA ÖRNEĞİNDE (KAMAN/KİRŞEHİR) PEYZAJ
ÖZELLİKLERİNİN KIRSAL KALKINMA VE TURİZM AÇISINDAN ARAŞTIRILMASI**

Harita 3.1 Çalışma alanı genel konumu

Belirlenen bu alan kullanım tipleri için eğim, bakı, yükseklik grupları, su varlığı ile ilişki, büyük toprak grupları, arazi kullanım yetenek sınıfları, toprak derinliği, iklim, şimdiki alan kullanımını olmak üzere doğal peyzaj özelliklerine,, kültürel peyzaj değerlerine ilişkin de yola ve sağlık birimine ulaşım mesafesi, konaklama barınma olanakları, yerleşimlere uzaklık gibi her bir kullanım için farklılaşan çeşitli özellikler seçilmiştir. Seçilen bu doğal ve kültürel peyzaj değerlerinin de yine her bir kullanım için alt kriterleri saptanarak değerlendirme ölçütleri oluşturulmuştur.

Değerlendirme faktörlerinin ve olası alan kullanım tiplerinin saptanmasında, çalışmanın amacı, alanın sahip olduğu özellikler, kırsal alan planlamasına yönelik önceden yapılan çalışmalar ile uzman görüşleri ve yerel halk ile kullanıcı grubunun durumu yönlendirici olmuştur. Analiz sürecinde her olası alan kullanım tipi, her bir değerlendirme faktörü için ayrı ayrı analiz edilmiştir. Amaç çalışma alanının her bir doğal ve kültürel peyzaj değerinin belirlenen kullanımlar için ne derece uygun olduğunun belirlenmesidir. Bu amaca yönelik olarak da yöntemde yer alan değerlendirme faktörleri saptanırken her bir ana kullanım için kırsal alan planlamasına yönelik önceden yapılan çalışmalardaki uzman görüşleri ve kriterleri dikkate alınmıştır. Kırsal planlama kriterlerinin belirlenmesinde ise; Kiper (2006), Polat (2006), Gündüz (2004), Topay (2003) ve Cengiz (2003)'in çalışmaları ve uzman görüşleriyle alana özgün olarak hazırlanmıştır.

Alandaki yerel halk ve kullanıcı gruplarına yönelik, rekreasyon taleplerini öğrenmek için KKD çalışması ve ayrıca araştırma alanının doğal ve kültürel peyzaj değerlerinin turizm ve rekreasyon potansiyelini saptamaya yönelik olarak da SWOT analizi yapılmıştır.

Sonuçta, tüm bu elde edilen verilere ve analizlere bağlı olarak mevcut durum ve uygunluk haritalarının oluşturulması, sentezlenmesi ve planlama kararları üretilmiştir.

3.2.2 Araştırma alanının peyzaj potansiyelini saptamaya yönelik SWOT analizi

Araştırma alanına ilişkin SWOT analizi yapılmıştır. Bu SWOT analizi ile, çalışma

alanının doğal ve kültürel peyzaj değerlerine ilişkin durumu açıklanmıştır. Alanın güçlü, zayıf yönleri ve fırsatlar-tehditler ile ilgili veriler tez dönemi boyunca farklı zamanlarda yapılan; eski belediye başkanı, köy muhtarı, yerel halk ile karşılıklı görüşmeler, KKD analizi, yöre veya benzer alanlar için daha önceden yapılmış çalışmalar, arazi sörvey çalışmaları, yerinde yapılan gözlemler, mesleki deneyim ve Sayın Prof. Dr. M. Emin BARIŞ hocamla birebir yapılan görüşmeler sonucunda oluşturulmuştur.

3.2.3 Katılımcı Kırsal Değerlendirme (KKD) uygulamasına ilişkin yöntem çalışması

Katılımcılık ve multidisipliner çalışmayla gerçekleşen yöntemlerden birisi olan KKD tekniği bu araştırmada yöntem olarak kullanılmıştır. Katılımcı kırsal değerlendirme formlarının hazırlanması ve uygulanması aşamasındaki şu kriterler göz önüne alınmıştır.

- Öncelikle form sorularının hazırlanması aşamasında bu yöntemi esas alan önceden hazırlanmış formlar incelenmiş ve uzman görüşlerinden yararlanılmıştır.
- İstenilen amaca ulaşılacak için de formlardaki soruların anlaşılabilir olmasına dikkat edilmiştir.
- Tezin giriş bölümünde verilen neredeyiz? sorusuna cevap aramak için erkek- kadın çiftçiler ve üst düzey yetkililer (eski belediye başkanı, ilköğretim-tarım kredi-ilçe gıda tarım ve hayvancılık müdürleri, İlçe Ziraat Odası genel sekreteri) olmak üzere üç farklı grupta toplantılar yapılmıştır.
- Toplantılar köyde ilan edilmiş ve rastgele çiftçilerin katılımı ile sağlanmıştır. Toplantılarda katılım tutağı tutulmuştur.
- Toplantılar yüz yüze görüşmelerle karşılıklı fikir alış verişi şeklinde yapılmıştır.

KKD yöntemi, Savcılı Büyükoba köyüne ilişkin mevcut veri ve bilgilerin incelenmesi, arazide çalışılacak konuların ve anahtar soruların belirlenmesi, geliştirilmesi, arazi çalışmalarında kullanılan yarı yapılandırılmış derinlemesine görüşme tekniğinin uygulanması, köye ait raporun hazırlanması ve yazılması olarak dört aşamada gerçekleştirilmiştir.

KKD formları Sayın Prof. Dr. Bülent GÜLÇUBUK (Ankara Üniv. Ziraat Fak. Tarım Ekonomisi Bölümü) hocamın katkılarıyla hazırlanmış ve hazırlanan Katılımcı Kırsal Değerlendirme formları ile bu çalışma için yapılan toplantılardan elde edilen sonuçların sentezidir. KKD formları araştırma alanının kırsal peyzaj özelliklerini ve turizm - rekreasyon potansiyelini belirlemek üzere yerel halkın görüşünü almak için toplamda 54 soru (Ek-1) ile hazırlanmıştır. Karşılıklı öğrenme, görüşme, bilgi edinme, fikir alışverişi ve tartışma biçimindeki KKD toplantısında değişik görüş ve önerilerin ortaya çıkmasını sağlamak amacıyla daha çok kişinin katılımı sağlanmaya çalışılmış, önceden toplantının zamanı ve ortamı belirlenmiştir. Araştırma alanı olan Savcılı Büyükoba köyünde KKD formları ile 3 farklı grupta toplantı yapılmıştır. Toplantı grupları ise;

- Çiftçilikle uğraşanlar (kadın ve erkek 34 kişi)
- Çiftçilikle uğraşmayanlar (kadın ve erkek 11 kişi)
- Üst düzey (belediye başkanı, kooperatif başkanı, okul müdürü vb.) yetkililer (8 kişi)'dir.

Toplamda 53 kişi ile yapılan KKD toplantılarının toplam nüfusa (1090) oranı % 4,86 yani yaklaşık olarak %5'ini oluşturmaktadır. Bu toplantı sonucunda; nüfus ve hane sayısı, alt ve üst yapı durumu (eğitim, sağlık, sosyal donanım ve alt yapı), köyde yetiştirilen başlıca ürünler, geçim kaynakları, köy içi ve köyler arası ilişkiler, göç, turizm-rekreasyon durumu, köydeki temel sorun alanları gibi konular incelenerek köyün genel durumu ile yerel halkın görüşleri alınmıştır. Bu toplantılarda sorulan sorulara ve elde edilen sonuçlara ayrıntılı olarak 4. bölümde yer verilmiştir.

3.2.4 Araştırma alanına ilişkin altlıkların hazırlanmasında izlenen yöntem

Araştırma alanının doğal ve kültürel peyzaj özelliklerinin saptanmasında çeşitli kurumlardan elde edilen haritalar CBS ortamında ArcGIS 10.1 programında sayısallaştırılmıştır. Araştırma alanına ilişkin elde edilen haritalar değişik projeksiyon sistemlerinde ve farklı yazılımlarda olmaları nedeniyle tüm altlıkların projeksiyonu Universal Transverse Mercator (UTM) 6 dereceye dönüştürülmüş, UTM koordinat

sistemi ve ITRF 96 (International Terrestrial Reference Frame) Datum'a göre hazırlanmıştır.

İller Bankası'ndan elde edilen haritalar sadece imar planı yapılması istenilen alanı kapsadığından araştırma alanı sınırının kuzey tarafı için internet ortamında ASTER (gdem.ersdac.jspacesystems.or.jp Erişim tarihi: 12.11.2013) uydu verilerinden fayalanılmıştır. Ayrıca, .ncz uzantılı dosyalar.dxf'e dönüştürülerek raster veri elde edilmiş ve CBS ortamında sayısallaştırılmıştır.

Sayısal olarak oluşturulan tüm haritalar, araştırma alanının doğal ve kültürel peyzaj özelliklerine göre CBS ortamında tek tek haritalara dönüştürülmüştür. Elde edilen haritalar, kırsal turizm kriterlerine ve etinliklerine göre öncelikle uygunluk analizi yapılmıştır. Daha sonra yöntemde açıklanan kriterlere bağlı olarak çakıştırma analizi yapılmıştır. Çakıştırma analizlerine göre tarımsal ve rekreasyon turizmi etkinliği için "En Uygun ve Uygun" alanlar tespit edilmiştir. CBS ortamında yapılan tüm bu uygunluk ve çakıştırma analizleri, kırsal turizm etkinliğinde uygun ve en uygun alanların tespiti için tek bir paftada birleştirilmiş ve 1/84400 ölçekli sentez paftası tezin amacı doğrultusunda hazırlanmıştır.

3.2.5 Kırsal turizme yönelik alan kullanım türlerinin saptanması ve değerlendirilmesine ilişkin yöntem çalışmaları

Yöntem kısmında açıklanan tarımsal ve rekreasyon turizmine yönelik alan kullanım tipine bağlı olarak değerlendirme kriterlerinin saptanması ve sıralanmasında gerek literatür gerekse uzman kişilerin görüşlerinden yararlanılmıştır.

Her bir değerlendirme faktörünün rekreasyon ve turizm kullanımları üzerinde aynı ağırlıkta etkiye sahip olmadığı savından hareketle, her bir kullanım için önem ağırlıklarına göre yine uzman kişiler tarafından derecelendirmişlerdir (Kiper 2006).

Araştırma alanında çöplük alanı, malzeme ocağı, sanayi tesisi vb. gibi olumsuz bir etmen yer almadığı için olumsuz etki yaratacak kriterlere yer verilmemiştir.

3.2.5.1 Tarımsal turizm (meyve-bağ ve sebze) kullanımına yönelik olarak seçilen faktörler, alt birimleri ve değerlendirme ölçütlerinin saptanması

Sebze ve meyve-bağ kullanımına yönelik tarımsal turizm için seçilen faktörler, alt birimleri ve değerlendirme ölçütleri ayrı ayrı olarak verilmiştir. Değerlendirme ölçütlerinde uygulanan puanlama şu şekildedir;

3: En Uygun

2: Uygun

1: Uygun değil

A. Sebze tarımı kullanımına yönelik olarak seçilen faktörler, alt birimleri ve değerlendirme ölçütlerinin saptanması

Tarımsal turizme yönelik olarak sebze kullanımı için seçilen faktörler, alt birimleri ve değerlendirme ölçütleri çizelge 3.1’de verilmiştir.

Çizelge 3.1 Tarımsal turizm (sebze) değerlendirme faktörleri ve uygunluk sınıfı ölçütleri (Gündüz 2004, Kiper 2006, Topay 2006)

P.	Doğal ve Kültürel Peyzaj Özellikleri	Değerlendirme Faktörü	Puanlama
1	İklim	Sıcaklık (°C) Yaz Ay. Ort. 18-25	3
		Sıc.	
		Nem Yaz Ay. Ort. % 60-80	3
		Nem % 40-60	2
2	Büyük Toprak Grupları	Yağış (mm) Yıllık Yağ. 350-550	3
		Top.	
		Kırmızı Kahverengi Topraklar	3
		Kahverengi Topraklar	3
2	Toprak Derinliği	Kireçsiz Kahverengi Topraklar	2
		Kolüvyal Toprak	3
		Derin	3
		Orta Derin	2
3	Arazi Kullanım Yetenek Sınıfları	Sığ-Çok Sığ	1
		I.II.III.ve IV. Sınıf	3
		V. Sınıf ve üzeri	1
3	Su Varlığı ile ilişki	Derelere uzaklık 0-400 m	3
		400- 800 m	2
		800 m ve üzeri	1
		Baraj -Göle uzaklık 0-400 m	3
4	Eğim	400-800 m	2
		% 0-2 Düz ve % 2-6 Hafif Meyilli	3
		% 6-12 Orta Meyilli	2
		% 12-20 Dik Meyilli ve >% 20 Çok Dik	1
4	Yükseklik Grupları	800-1500 m	3
		Düz-Güney	3
		Güneydoğu ve Güneybatı	2
		Batı	2
4	Bakı	Doğu	2
		Kuzey	1
		0-1000 m	3
		1000 m ve üstü	2
5	Yola Ulaşım Mesafesi	0-3000 m	3
6	Yerleşime Uzaklık		

İklim: İklim, bir ülke sebzeçiliğinin ne şekilde yapılacağını, hangi işletme şeklinin ortaya çıkacağını, hangi sebze cins, tür ve çeşitlerinin seçileceğini ve ne zaman yetiştirileceğini sınırlayan önemli bir faktördür (Günay 1982).

Sıcaklık: Kılıç (1986)'a göre; her bitkinin çimlenmesinden hasadına kadar olan dönemde, belirli zamanlarda belirli miktarlarda olmak üzere, sıcaklığa mutlak ihtiyacı vardır. İstemiş olduğu miktardaki sıcaklığı alamayan bitkilerde gelişim düzensizdir, verimi ve kalitesi düşüktür.

Araştırma alanının ortalama sıcaklık değerlerine uygun olarak seçilen bitkilerin yetiştirilmesi ve tekniğine uygun şekilde tarımsal metotların uygulanmasıyla, her zaman bol ürün almak mümkündür. Güneşlenmenin fazla olduğu yaz aylarında elma, üzüm, domates ve biberlerde güneş yanıkları meydana gelir. Sebze fideleri, patates ve mısır gelişme döneminde ancak en düşük 0 °C'ye kadar dayanabilir. Bu derecenin altında donma meydana gelmektedir.

Çizelge 3.2 Çalışma alanında yetiştirilen sebze cinslerinin optimum sıcaklık ilişkilerini gösteren tablo verilmiştir (Vural vd. 2000)

Sebze türleri		Optimum sıcaklık istekleri (°C)
Kışlık	Ispanak	15-20
	Marul	12-15
Sebzeler	Pırasa	15-20
	Hıyar	12-15
Yazlık	Domates	15-28
	Biber	20-25
	Patlıcan	25-30
	Fasulye	18-25

Çizelge 3.2'deki gibi, sebzeçilik açısından tür ve çeşitlere göre sıcaklık isteği farklılıklar göstermektedir. Serin iklim sebzelerinin aylık ortalama sıcaklığının 15-18 °C olduğu ortamlarda en iyi gelişme gösterirken, sıcak iklim sebzeleri ise optimum 25-30 °C'de en iyi gelişme göstermektedir (Vural vd. 2000).

Yağış: Bitki tohumlarının çimlenmesi ve gelişmesi için sıcaklıkla birlikte zorunlu olarak ihtiyaç duyulan bir diğer faktör de sudur. Bitkiler ancak besinlerini suda erimiş halde ise alabilirler. Bu yüzden, bitki yaşamının devam ettiği süre içinde toprak mutlaka nemli olmalıdır. Yetiştirilen bitkinin su ihtiyacına zamanında cevap verebilen yağışa sahip olan bölgelerde sulama masrafları azalmakta ve daima bol ürün alınmaktadır (Kılıç 1986).

Nem: Hava nispi neminin, sebzelerin kalitesi ve sulama suyu üzerinde etkisi vardır. Kurak ve nispi nemi düşük bölgelerde yetişen sebze çeşitleri kaba lifli yapıda olup tat ve aroma maddelerince fakirdir. Sebzeler bileşimlerinde % 60-95 arasında su içerdiklerinden hava neminin % 60-80 arasında olması istenmektedir (Günay 1982).

Rüzgar: Hafif esen rüzgarlar sebze gelişimine olumlu etki yapar. Sebze bahçelerinde 1-3 m/s hızında bir rüzgar hareketi, büyüme ve gelişmeyi en iyi şekilde tutmakta, toprak ve bitkideki buharlaşmanın istenen düzeyde bulunmasını sağlamaktadır. Çalı fasulyesi, Çin lahanası, hıyar, kabak ve kuşkonmaz rüzgara karşı çok hassas, karnabahar, bezelye, kıvırcık ve baş salata, yer domatesi ve ıspanak hassas sebzeler iken; pazı, havuç, pırasa, turp, pancar ve maydanoz ise az hassas sebzelerdir (Beşirli 2003).

Toprak özellikleri: Alüvyal topraklar, bulduktan iklime uyabilen her türlü kültür bitkisinin yetiştirilmesine elverişli üretken bir topraktır. Genellikle, kumlu killi topraklar grubuna girmektedir. Kum oranı % 50 dolayında olan, organik madde ve karbonat bakımından zengin bulunan alanlar, daha nitelikli olduklarından sebze ve meyve üretimine uygunluk gösterirler (Beşirli 2003).

Tınlı topraklar sebzeçilik bakımından en ideal topraklardır. Bütün sebzeler özellikle Ispanak, Hıyar, Kuşkonmaz ve Bezelye iyi gelişir. İdeal bir sebze bahçesinde toprak derin ve gevşek olmalıdır (Günay 1982). Çizelge 3.3'te çalışma alanında yetiştirilen sebze cinslerinin toprak özellikleri verilmiştir.

Arazi kullanım yetenek sınıfları: Okyar vd. (1991) ve Doğaner (1996)'a göre, arazi kullanım yetenek sınıflarına göre yapılan sınıflandırma aşağıdaki gibi olmuştur;

- Tarıma uygun araziler işlemeli tarıma uygun alanlar I, II, III. sınıf,
- Kısıtlı işlemeye uygun alanlar IV. sınıf,
- İşlemeye uygun olmayan arazi V, VI, VII. sınıf,
- Tarıma uygun olmayan araziler VIII. Sınıf

Çizelge 3.3 Araştırma alanında yetiştirilen sebze türlerinin toprak özellikleri (Vural vd.2000)

Sebze türleri	Toprak yapısı	
Kışlık	Ispanak	Organik maddece zengin her tür toprak, PH 6.5-7.5
Sebzeler	Marul	Organik maddece zengin, derin, kumlu-tınlı toprak, PH 6.0-
	Pırasa	Tınlı killi organik maddece zengin toprak, PH 6.0-6.5
Yazlık	Hıyar	Organik maddece zengin, su tut. kap yük. toprak PH 5.5-5.8
Sebzeler	Domates	Derin bünyeli, besin mad. zengin toprak, PH 5.5-7.0
	Biber	Derin, geçirgen, tınlı ve tınlı-kumlu toprak, PH 6.0-6.5
	Patlıcan	Organik maddece zengin, tınlı-killi toprak, PH 5.5-6.5
	Fasulye	Organik maddece zengin, su tut. kap. iyi toprak, PH 5.0-8.0

Su varlığı ile ilişki: Yamaçların taban kısımlarındaki düzlükler ve nehir kenarları sebzeçilik için en uygun alanlardır. Çünkü bu alanlar sulama imkanı yönünden ve iklim bakımından ideal yerlerdir. Sebze bahçesi kurulan yerde bulunan bir su kaynağı, sebzeçilik verimini ve başarısını arttıran bir unsurdur (Günay 1982).

Eğim: Tarım ve Köyişleri Bakanlığı (1992-2005) tarafından yapılan sınıflandırmaya göre;

% 0-2 Hemen hemen düz

% 2-6 Hafif meyilli

% 6-12 Orta meyilli

% 12-20 Dik meyilli

%20-30 Çok dik meyilli

% 30 + Arızalı meyilli

Günay (1982)'e göre, eğimin % 1-2 olması istenir. Eğim % 3-5'in üzerine çıkarsa bu yerler teraslama ve sekiler yapılmazsa sebzeçilikte kullanılamaz.

Yükseklik grupları: Araştırma alanında sebze, meyve ve bağ kullanımına yönelik yükseklik sınıflandırması yapılırken örnek alınan tezler incelenmiştir. Her bölgenin kendine has değerlerine bakılarak farklı yükseklik grupları olduğu görülmüştür. Konu ile ilgili olarak Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi Bahçe Bitkileri Bölümü'nden Prof. Dr. Veli ERDOĞAN ile 02.06.2015 tarihinde sözlü olarak görüşülmüştür. Bölgenin coğrafi konumunu bilen ve alana daha önceden ziyaretlerde bulunduğu için konu ile

ilgili olarak bilgi vermiştir. Yapılan görüşmede 1500 m yükseklikten sonra bitki gelişim vejetasyonunda yavaşlama olduğunu, deniz seviyesinden itibaren her meyve ağacının istediği minimum rakım değerinden sonra rakım arttıkça yetiştiricilik için dönemin kısılacacağını fakat 1500 m yükseklikten sonra meyvecilik için bitki gelişiminin yavaşladığı belirtilmiştir. Örnek olarak Bursa’da bir meyve 8 ayda oluyorsa; Ankara’da 6 ayda yetiştiğini belirtmiştir. Sonuç olarak araştıma alanı olan Savcılı Büyükoba köyünün rakımı 834 – 1222 m arasında olup meyve, bağ ve sebze yetiştiriciliği için yükseklik bakımından uygun olduğu belirtilmiştir.

Prof. Dr. Veli ERDOĞAN ile yapılan sözlü görüşmede; genel olarak meyvecilik, bağcılık yada sebzeçilik için en önemli etkenin su varlığı olduğunu, su olduğu sürece yıllık yağış miktarının göz ardı edilebileceğini, yağışın düştüğü dönem ve miktarının önemli olduğunu dile getirmiştir. Meyvecilik ve bağcılık yapabilmek için asıl önemli faktörlerden bir diğerinin erken ilkbahar ve sonbahar donlarının olduğunu ve bitkinin bu dönemi sorunsuz bir şekilde atlatması gerektiğini vurgulamıştır.

Bakı: Çepel (1988)’e göre bakı bir bölgenin sıcaklık ve yağış iklimini, yani su ekonomisini ve bitki örtüsünün bileşimini etkiler. Kuzey bakırlı alanlarda su kaybı daha az olmakta kar uzun süre kalıp yavaş eridiğinden toprağa sızan su miktarı güney bakırlı alanlardan daha fazla olmaktadır. Kuzey bakırlar daha serin ve gölgeli güney bakırlar ise sıcak ve güneşlidir (Erol 1993).

Güney bakırlı yamaçlarda ve vadilerde oluşan esintiler, buralardaki yüksek sıcaklığın bitkilere ve canlılara zarar vermesine engel olur (Kılıç 1986).

Yola ulaşım mesafesi: Sebze bahçelerinin yola yakın yerlerde kurulması taşıma giderlerini en az düzeye indirir. Ancak doğrudan yola bitişik olması da taşıtların çıkardığı kirlilik açısından pek tercih edilmez (Günay 1982).

B. Meyve-bağ tarımı kullanımına yönelik olarak seçilen faktörler, alt birimleri ve değerlendirme ölçütlerinin saptanması

Tarımsal turizme yönelik olarak meyve-bağ kullanımı için seçilen faktörler, alt birimleri ve değerlendirme ölçütleri çizelge 3.4'te verilmiştir.

Çizelge 3.4 Tarımsal turizm (meyve-bağ) değerlendirme faktörleri ve uygunluk sınıfı ölçütleri (Gündüz 2004, Kiper 2006, Topay 2006)

P.	Doğal Ve Kültürel Peyzaj Özellikleri	Değerlendirme Faktörü		Puanlama	
1	İklim	Sıcaklık(°C)	Yıllık Ort. Sıc.	10-16	3
			Gelişme Dön.Ort. Sıc.	>13	3
		Yağış (mm)	Yıllık Top. Yağış	300-600	3
		Rüzgar Hızı (m/sn)	Ort. Rüzgar Hızı	<3	3
				>10	1
2	Yükseklik Grupları	800-1500 m		3	
3	Büyük Toprak Grupları	Kırmızı Kahverengi Topralar		3	
		Kahverengi Topraklar		3	
		Kireçsiz Kahverengi Topralar		2	
		Kolüvyal Toprak		3	
	Toprak Derinliği	Derin		3	
		Orta Derin		2	
	Arazi Kullanım Yetenek Sınıfları	I. II. III. ve IV. Sınıf		3	
V. Sınıf ve üzeri		2			
4	Su Varlığı ile İlişki	Derelere uzaklık (m)	0-400	3	
			400-800	2	
		Baraj-Göle uzaklık (m)	0-400	3	
			400-800	2	
	Bakı	Güney ve Güneybatı		3	
Güneydoğu ve Batı		2			
Kuzey,Doğu ve Kuzeybatı		1			
5	Eğim	% 0-2 Düz		2	
		% 2-6 Hafif Meyilli		3	
		% 6-12 Orta Meyilli		3	
		% 12-20 Dik Meyilli		3	
		>20 Çok Dik Meyilli ve Sarp		2	
6	Yola Ulaşım Mesafesi (Erişilebilirlik)	0-1000 m		3	
		1000 m ve üzeri		2	
7	Yerleşime Uzaklık	0-3000 m		3	

İklim: Ekonomik anlamda meyvecilik ve bağcılık yapılabilen ekolojilerin belirlenmesinde, elverişli sıcaklıklar ile yağış gelişme ve verimi etkileyen en önemli etmenlerdir (Anonim 2005b).

Sıcaklık: Asmanın gelişmesini etkileyen en önemli iklim faktörü sıcaklıktır. Günlük ortalama sıcaklık 10 °C'ye ulaştığında asmada aktif büyüme başlar, bunun altındaki sıcaklık derecelerinde bitki dinlenmeye girer. Ekonomik anlamda bağcılık yapabilmek için 10 °C'nin üzerindeki günlük sıcaklık toplamı en az 1600 gün-derece olmalıdır. Rantabl bağcılık yapabilmek için, yıllık ortalama sıcaklık 9-21 °C ve sıcak aylar ortalaması 17-20 °C olmalıdır. İyi bir sürgün gelişmesi ve meyve olgunluğu için temmuz sıcaklık ortalaması 18 °C'den düşük olmamalıdır. Aşırı düşük sıcaklıklar da bağcılığı kısıtlayan bir faktördür (Anonim 2003b)

Götz (1977)'ün bildirdiğine göre; herhangi bir ekolojide ekonomik anlamda bağcılık yapılabilmesi için; yıllık sıcaklık ortalamasının 9 °C'nin, en sıcak ay ortalamasının 18 °C'nin, en soğuk ay ortalamasının 0 °C'nin, gelişme dönemine (1 Nisan-31 Ekim arası) ait ortalamanın ise 13 °C'nin üzerinde olması gerekmektedir. Diğer taraftan yıllık ortalama sıcaklığın 11-16 °C bağcılık için en elverişli yerler olduğu kabul edilmektedir. 10 ile 35 °C'nin altındaki düşük ve üzerindeki yüksek sıcaklıklar da asmalarda büyüme ve gelişme açısından elverişsiz olduğu koşullardır (Çelik vd. 1998).

Yağış: Herhangi bir ekolojide, asmaların gelişme ve verimi üzerine sıcaklıkla birlikte en önemli etmen olarak kabul edilen toprak ve havadaki nem düzeyi, yıllık yağış toplamı ve düzenidir.

Asmanın kökleri derinlere gittiği için diğer bitkilere oranla daha az yağış alan yerlerde de yetişmektedir. Genellikle yıllık yağış miktarı 500 mm ve üzerinde olan yörelerde sulamasız bağcılık yapmak olanaklıdır. Yıllık yağış miktarı yanında, yağışın dağılımı bağcılık bakımından çok önemlidir. Kış aylarında ve ilkbahar başlangıcında düşen yağmurlar asma için çok yararlıdır (Anonim 2003b).

Çelik vd. (1998)'e göre ise; yıllık toplam olarak 600 mm dolayında yağış alan yörelerde sulamaya gerek duyulmadan modern bağcılık yapılmaktadır. Yıllık yağışın 300-600 mm olduğu alanlarda başarı ile yetiştiricilik yapılmaktadır. Ancak yıllık toplam yağışın 300 mm'nin altında yada 600 mm'nin üstünde olduğu yörelerde hem ekonomik anlamda bağcılık yapılamamakta hem de mantari hastalıklarla mücadelede zorluk çekilmektedir.

Rüzgar: Rüzgarların bağlara çok etkisi vardır. Diğer iklim faktörleri müsait olmak şartıyla rüzgarlardan korunmuş yerler bağcılığa daha elverişlidir (Anonim 2003b).

Rüzgarlar bitkilerde tozlaşma ve döllemeyi kolaylaştırarak verim artışına yardımcı olurlar. Özellikle erkek ve dişi çiçekleri ayrı ağaçlarda bulunan elma, erik, ve incir gibi ağaçlar için bu durum çok önemlidir (Kılıç 1986).

Hafif esen; yani hızı 3-4 m/sn'yi geçmeyen rüzgarlar, özellikle gelişmenin başlangıcında asmalarda bitki su dengesinin kurulması açısından faydalıdır. Ancak rüzgar hızı 10 m/sn'yi aştığında sürgünleri kırarak önemli zararlara yol açmaktadır (Çelik vd. 1998).

Yükseklik grupları: Meyve ve bağ kullanımına yönelik yükseklik sınıflandırması sebzeçilik için yapılan değerlendirme kriterleri ile aynıdır.

Toprak: Çok farklı yapıdaki topraklarda bağcılık yapılmakla birlikte, tınlı veya kumlu-tınlı, biraz çakıllı ve orta düzeyde kalkerli toprakların ideal bağ toprakları olduğu kabul edilmektedir. Ağır killi veya alt katmanlar geçirimsiz yüzlek topraklar, zayıf drenaj ve yetersiz havalanma özellikleri nedeniyle bağcılık için uygun olmayan topraklardır. Sert kireç taşı, kalker ve kalsiyum- magnezyum karbonatlı topraklar aktif kireç içeriğine bağlı olarak, bağcılık için sorunlu toprakları oluşturmaktadır (Çelik vd. 1998).

Bağlar yazları kurak veya az yağışlı yerlerde en iyi geliştiğinden bağ toprağının derin ve su tutma kapasitesinin yüksek olması istenir. Toprak yapısı köklerin gelişmesine uygun

olduktan sonra fakir topraklarda bile asma yetişir. Yerli asmalar kendi kökleri üzerinde yetiştirildiğinde topraktaki kirece oldukça fazla tolerans gösterirler. Fakat Amerikan asma anacı kullanılması gerekirse, toprak seçimine dikkat edilmesi gerekir. Bağcılık yapılacak yerlerde toprak analizleri yapılarak, toprağın kireç içeriği, bünyesi, yapısı, derinliği, taban suyu yüksekliği, tuzluluğu, reaksiyonu ve yorgunluğu incelenmeli ve buna göre uygun anaç ve çeşit seçimi yapılmalıdır (Anonim 2003b).

Toprak Derinliği: Asma kökleri derine giden bir bitkidir. Bu yüzden yumuşak dokulu topraklardan hoşlanır. Toprak bakımından çok seçici bir bitki olmamakla birlikte, iyi bir yetiştiricilik için toprağın en az 60-70 cm derinlikte, iyi havalandırılan topraklar tercih edilmektedir (Anonim 2003b).

Su varlığı ile ilişki: Bağ alanlarının deniz, göl ve nehirlerin kenarında kurulması önerilir. Çünkü büyük su kütlelerinin yakınında kışlar ılıman, yazlar ise serindir. Büyük su kütleleri aynı zamanda bir sıcaklık deposu görevi görürler. Geç ilkbahar donları çok nadir görülür ve üzümler daha iyi olgunlaşır (Güman 1956).

Bakı: Güneyde kalan yamaçlar, tepe ve vadilere oranla daha uygun bir iklim yapısından dolayı bağcılık ve meyvecilik için uygun yerlerdir (Kılıç 1986).

Kuzey bakanlı yamaçlar daha az ısındıklarından buralara bağ yapmak doğru değildir. Doğuya bakan yamaçlar da soğuk rüzgarlara açık olduğundan ve güneşi ilk defa gördüklerinden ilkbahar donlarından zarar görürler (Güman 1956).

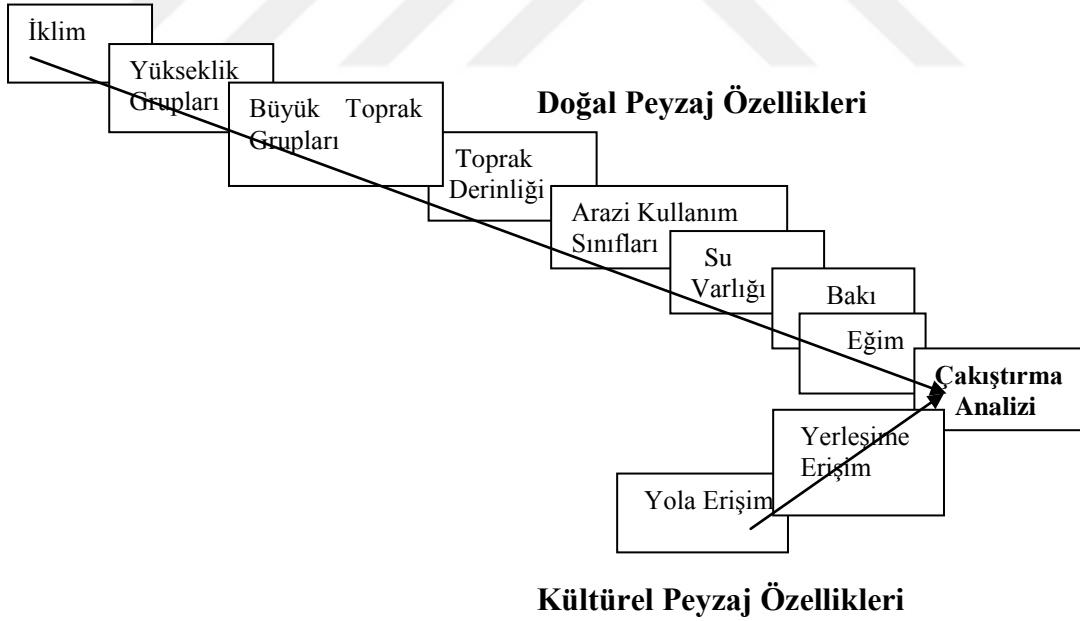
Eğim: Türkiye’de en çok ısınan yerler 15-20 derece (% 2-12) meyilli alanlardır. Dolayısıyla buralar bağcılık için en uygun alanlardır (Güman 1956).

Yola ulaşım mesafesi (Erişilebilirlik): Ziyaretçilerin gerek kendilerini güvende hissedebilmeleri gerekse yerel halkın yetiştirdikleri ürünleri kolayca istedikleri yere taşıyabilmeleri için tarımsal turizm faaliyetleri için ulaşımın kolay ve kısa sürede gerçekleşebildiği bölgeler önem taşır. Bu amaçla burada Golany (1982) tarafından

oluşturulan herhangi bir rekreasyon turizm alanının ana yada lokal yola olan uzaklığı ölçütleri baz alınmıştır.

Yerleşime uzaklık: yerel halkın tarımsal turizme yaklaşımı, aktivite ve katılımcıları benimseme, hoşgörü ve misafirperverlik vb. gibi olumlu insan ilişkileri turizmin birçok türünde olduğu gibi tarımsal turizmde de aranılan bir özelliktir.

Şekil 3.2’de tarımsal turizme yönelik olarak sebze ve meyve-bağ kullanımı için hazırlanan veri katmanları çakıştırılma işlemleri verilmektedir. ArcGIS 10.1 programının sunduğu olanaklar çerçevesinde her bir veri katman diğer bir veri katman ile ikişer ikişer çakıştırılmıştır. Her biri birbirleriyle çakıştırıldıktan sonra sebze ve meyve-bağ için iki ayrı pafta elde edilmiştir. Daha sonra sebze ve meyve-bağ kullanımları da tekrar birleştirilmiş ve tarımsal turizm için en uygun ve uygun alanları gösteren tek bir pafta elde edilmiştir.

Şekil 3.2 Meyve- bağ ve sebze kullanımına yönelik veri katmanları

3.2.5.2 Rekreasyon turizmi (doğa sporları) kullanımına yönelik olarak seçilen faktörler, alt birimleri ve değerlendirme ölçütlerinin saptanması

Çizelge 3.5’te doğa turizmi (doğa sporlarına yönelik doğa yürüyüşleri) kullanımına yönelik olarak seçilen faktörler, alt birimleri ve değerlendirme ölçütleri verilmiştir.

Çizelge 3.5 Doğa sporlarına yönelik (doğa yürüyüşleri) değerlendirme faktörleri ve uygunluk sınıfı ölçütleri (Gündüz 2004, Kiper 2006, Topay 2006)

P.	Doğal ve Kültürel Peyzaj Özellikleri	Değerlendirme Faktörü	Puanlama	
	Eğim	% 0-20 Eğim Grupları	3	
		>% 20 Çok Dik ve Sarp	2	
	Yükseklik Grupları	800-2000 m	3	
2	Doğal Bitki Varlığı	Tüm Vejetasyon Tipleri	3	
3	Yola Ulaşım Mesafesi (Erişilebilirlik)	0-3000 m	3	
4	Şimdiki Alan Kullanımı	Bahçe (sulu)	3	
		Bahçe (kuru)	3	
		Sulu tarım	2	
		Kuru tarım	2	
		Funda, mera,orman, yerleşim yeri	3	
	Jeolojik- Jeomorfolojik	Bulunabilirlik (Nicelik)	3	
5	İklim	Sıcaklık	Yıllık Ort. 10- 20 Sıc. (°C)	3
		Yağış		
		Rüzgar	Ort.Rüzgar 0-10 Hızı	3
		Nem		
		Bakı	Düz-Güney	2
	Güneydoğu ve Güneybatı		2	
	Batı, Doğu ve Kuzey		3	
		Su Varlığı ile ilişki	0-1600 m	3
	7	Yerleşime Uzaklık	0-3000 m	3
		Sağlık Tesisleri Varlığı	0-3000 m	3
3000 m üzeri			2	

Eğim: İnsan uzun yürüyüşler sırasında bazı hedefler seçmek eğilimindedir. Yürüyüş için düzenlenecek patikaların güzergahları bu alanları kapsayacak şekilde planlanırsa söz konusu rekreasyon türü bakımından yararlanma artabilecek ve konu amaçsız biçimde yürümekten ibaret kalmayacaktır (Sözen 1981).

Arazi topografyasına uygun olarak konveks, konkav ya da düz izler belirlenir. Arazinin bir ucundan diğer ucuna kadar olan hat boyunca; % 5'lik ve daha az eğimler düz olarak, % 5-15 arasındaki eğimler düşük eğim ya da engebeli, % 15 üzerindeki eğimler de çok dik eğimli alanlar olarak nitelendirilir (Arslan vd. 2004).

Bu doğrultuda, Havur (2002)'a göre; hattın zorluk derecesine göre insanların fazla zorlanmadan % 0 ile en fazla %20 arasında değişen eğime sahip alanlarda trekkinghattı belirlenmektedir (Topay 2003).

Yükseklik: Farklı yükselti gruplarını içeren doğal koridorlar boyunca uzanan yeşil yollar panoramik görünümlere olanak sağlaması açısından önem taşır (Arslan vd. 2004).

Etken olan elemanlar yeryüzü şekilleri, jeoloji, vejetasyon ve insanların yaptığı ya da neden olduğu değişikliklerdir. Bölgenin durumuna göre bu elemanlardan herhangi birisi daha baskın olabilir (Anonymus 2006).

Tıp açısından, sağlıklı bir insanın bünyesi deniz seviyesinden 2000 m yüksekliğe kadar herhangi bir rahatsızlık duymaz. Buna karşılık yukarıda genel olarak nitelikleri belirtilen orta yükseklikte dağlık ve ormanlık yörelere özgü iklimleri insan bünyesini uyarıcı, solunum organlarını güçlendirici ve kan dolaşımını hızlandırıcı etki yapar. Buna göre yapılan yükseklik sınıflaması çizelge 3.6'da verilmiştir.

Çizelge 3.6 Yüksekliğe göre sınıflama (Ülker 1994)

Bölgeler	Yükseklikler (m)
Alçak Bölgeler	0-800
Orta Yükselteler	800-2000
Yüksek Bölgeler	2000 metre ve üzeri

Doğal bitki varlığı: Hattın çekiciliğini arttırmak amacıyla doğal bitki örtüsünün varlığı önemli bir etmendir. Doğal bitki örtüsü peyzajın bir parçası, hatta en önemli parçasıdır. Ormanlar ise her koşulda, yüzey bitkilerine oranla daha çekicidir (Kiper 2006).

Doğal bitki varlığının bulunduğu güzergahlar doğa çalışmaları ve bilimsel araştırmalar için de kaynak teşkil etmesi nedeniyle önem taşırlar (Arslan vd. 2004).

Yola ulaşım mesafesi (Erişilebilirlik): Ulaşımın kolay ve kısa sürede sağlanabilmesi yürüyüş hattına katılan kişilerin güvenliği açısından önemlidir (Alboğa 2005).

Şimdiki alan kullanımı: Şimdiki alan kullanımının orman, çayır mera vb. ve doğal olayları, oluşum ve doğal hayatı gözlemleyebilecekleri alanlar insanların dolaşırken keyif almalarını sağlayacak ve ilgilerini çekecektir (Alboğa 2005).

İklim: Turistler, özellikle ziyaret ettikleri dönemde, gidecekleri yerlerde beklenen hava koşullarının istedikleri gibi olmasını isterler. Tur operatörleri ve turizm planacılar mevsimsel dağılımları takip ederek turistlerin taleplerini önceden belirleyip, o bölgeye çekecekleri turistler için uygun zamanları ortaya koyarlar. Örneğin yaz veya kış tatilleri için uygun dönemleri belirleyerek ona göre turist gruplarını planlarlar (<http://www.home.cc.umanitoba.ca/benbow/climtour.htm> 2006).

Biyoklimatik konfor insanın kendisini en sağlıklı ve dinamik hissettiği iklim koşullandır. Biyoklimatik konforun sağlanmasında önemli olan iklim bileşenleri sıcaklık, bağıl nem ve rüzgâr olarak sıralanabilir (Topay ve Yılmaz 2004).

Sıcaklık: İnsanlar, rahat edebilecekleri ve çekici hava koşullarını tercih ederler. İnsanlar, eğer hafif kıyafetler giyiyorlarsa, ortalama sıcaklığın 16-18 °C olduğu durumlarda kendilerini çok rahat hissederler. Buharlaşma havanın mutlak nemine bağlıdır. Eğer mutlak nem çok yüksek olursa aşırı bir ısınma yaşanır (<http://www.home.cc.umanitoba.ca/benbow/climtour.htm> 2006).

Olgvay (1973)'e göre ise açık alanda en uygun sıcaklık değerinin 21-27 °C arasında değişirken, Ülker (1994)'e göre ise 18-32 °C arasındadır. Koçman (1991)'a göre ise; Türkiye'nin içinde bulunduğu orta enlemlerde, biyoklimatik konfor açısından uygun olarak kabul edilen hissedilen sıcaklık değeri nem ve rüzgara bağlı olarak 17-24,9 °C ler arasındadır. Araştırmada Erol (1991) tarafından yapılan sıcaklık kuşakları sınıflaması kullanılmıştır. Kullanılan bu sınıflama çizelge 3.7'de verilmiştir.

Rüzgar: Isı kaybı rüzgarla ilişkilidir. Artan buharlaşma, havaya doğru, ısı kaybını arttırır. Artan rüzgar hızıyla birlikte artan rahatsızlıklar ve kulak, yüz ve parmaklarda donma riski ortaya çıkar (<http://www.home.cc.umanitoba.ca/benbow/climtour.htm> 2006).

Çizelge 3.7 Yıllık ortalama sıcaklık sınıflaması (Erol 1991).

SICAKLIK KUŞAKLARI	DEĞERLER (C)
Sıcak Kuşak	20 °C'den yüksek
İlman Kuşak	10-20 °C arası
Soğuk Kuşak	Genelde 0 °c altı
Muson Bölgesi	Değişken

Olgvay (1973)'e göre ortalama rüzgar esme hızı 5 m/s'ye kadar olan değerlerde değişirken Ülker (1994)'e göre ise 6 m/s'ye kadar olan değerler esas alınmaktadır. Bağıl nem değeri ise ortalama % 30-70 arasındaki değerler biyoklimatik açıdan en uygun değerlerdir.

Yağış: Kuzey yarımkürede Haziran-Eylül arası en kurak dönemdir. Güney yarımkürede ise Aralık- Şubat arası kurak geçer. Subtropikal iklimler ve Akdeniz iklimleri de çoğunlukla kuraktır. Turizm faaliyetlerinde bu dönemler göz önünde bulundurulmalıdır

(<http://www.home.cc.umanitoba.ca/benbow/climtour.htm> 2006).

Yağış karakteristiğinde yerel etkenler de önemlidir (örn: orografik yağış için). Kısa süreli şiddetli yağışa sahip iklimler (tropikal iklimler), uzun süreli hafif yağışların gözlendiği (kuzey ılıman) iklimlere tercih edilebilmektedir. Bulut yönünden ise, genellikle, kapalılığın az olduğu dönemler tercih edilir (<http://www.home.cc.umanitoba.ca/benbow/climtour.htm> 2006).

Bakı: İnsanların yürüyüş boyunca güneşten ve rüzgârdan olumsuz etkilenmemesi için yaz ve kış kullanımları boyunca farklı yönler tercih edilmelidir. Buna göre yaz kullanımları için kuzeye bakan yönler tercih edilirken, kış kullanımları için ise güneye bakan yönler tercih edilmelidir (Alboğa 2005).

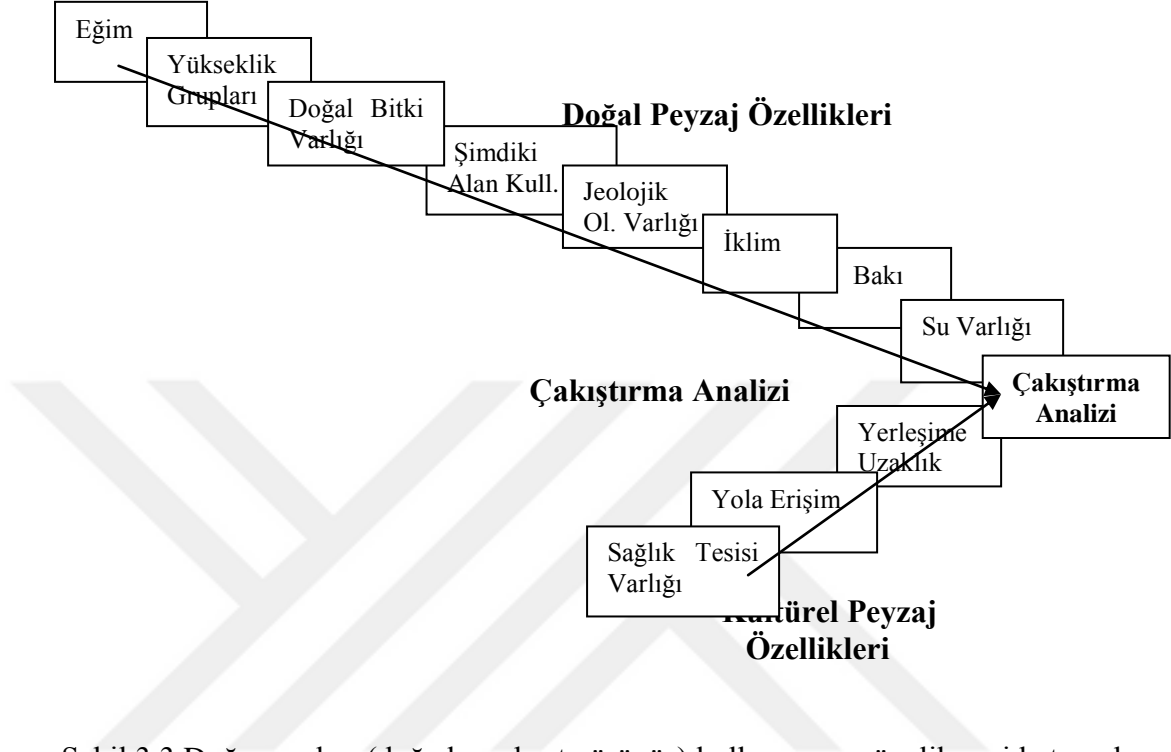
Su varlığı ile ilişki: Yürüyüş hattı içerisinde yer alan bir su kaynağının varlığı hem görsel açıdan çeşitlilik sunmakta hem de fonksiyonel açıdan olumlu bir durum gösterir (Alboğa 2005).

Çevresinde hafif engebeli ve yeterli genişlikte alanlara sahip durgun su yüzeyleri, uzun yürüyüş yapmayı daha zevk alman bir uğraşı haline getirecektir. Özellikle su ve su kıyısı koridorları boyunca uzanan yeşil yollar, suyun, bitkilerin, hayvanların ve insanların hareket ve yaşam alanlarıdır (Arslan vd. 2004).

Yerleşime uzaklık: İncelenen benzer doktora tez araştırmalarında ve yerel halka yönelik yapılan toplantılar sonucunda doğa turizmi için güvenlik önemlidir. Bu açıdan insanların kendilerini güvende hissedebilecekleri yerleşime yakın, yöre halkının doğa yürüyüşlerine karşı hoşgörülü ve olumlu olduğu yerler tercih edilir.

Çizelge 3.5'te verilen tüm ölçütlerin yer aldığı haritalar 1. derecede önemli olan ölçütten başlamak üzere ArcGIS 10.1 ortamında ikişer ikişer olmak üzere çakıştırılmıştır (Şekil 3.3). Sonuç olarak 3 değerlerinin yer aldığı en uygun alanlar ile 2 değerine göre oluşturulan uygun alanların yer aldığı pafta birleştirilerek doğa turizmi

kullanımına yönelik olarak en uygun ve uygun olan alanların belirlendiği pafta oluşturulmuştur.

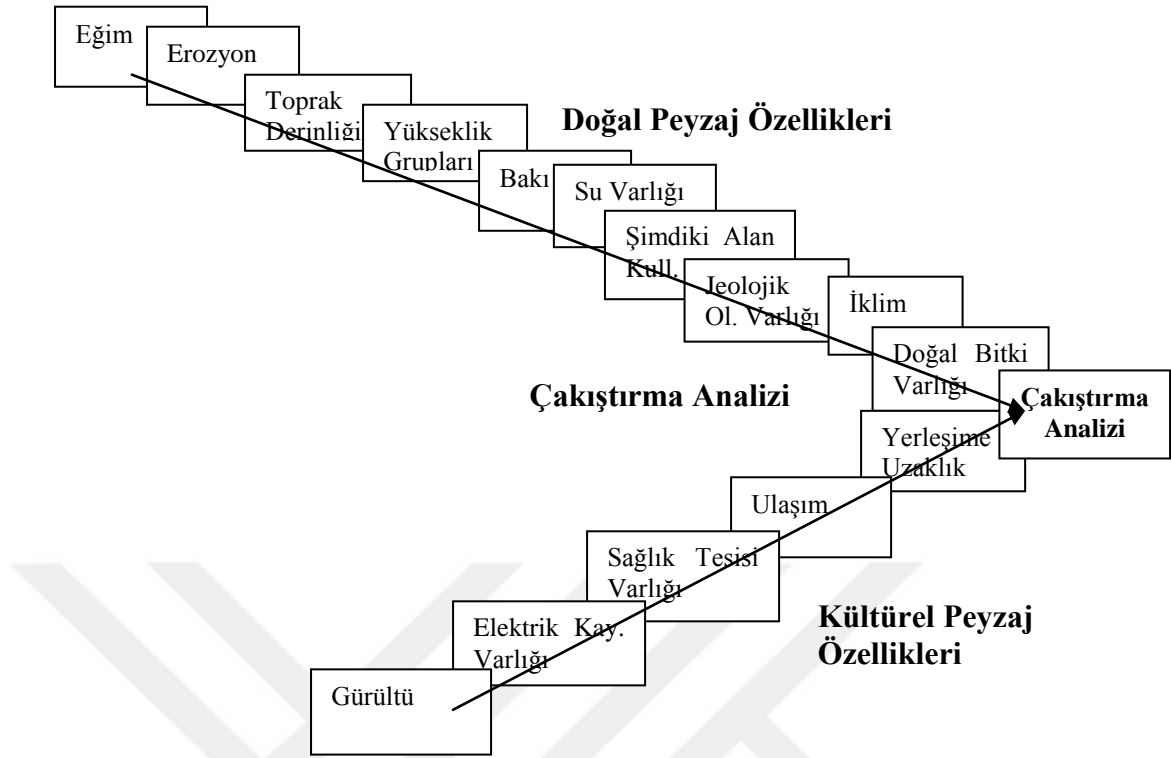
3.2.5.3 Rekreasyon turizmi kamping / çadırli kamp etkinliği yönelik olarak seçilen faktörler, alt birimleri ve değerlendirme ölçütlerinin saptanması:

Kamp/ çadırli kamp turizmi etkinliği için Kuramsal Temeller bölümünde ayrıntılı olarak ele alınan kriterler çizelge olarak çizelge 3.8'de verilmiştir.

Çizelge 3.8'de verilen tüm ölçütlerin yer aldığı haritalar 1. derecede önemli olan ölçütten başlamak üzere ArcGIS 10.1 ortamında ikişer ikişer olmak üzere çakıştırılmıştır (Şekil 3.4).

Çizelge 3.8 Kamping/ çadırılı kamp turizme uygun alanların saptanmasına yönelik değerlendirme faktörleri ve uygunluk sınıfı ölçütleri (Topay 2006, Polat 2006)

P.	Doğal ve Kültürel Peyzaj Özellikleri	Değerlendirme Faktörü	Puanlama			
1	Eğim	% 0-2 Düz ve % 2-6 Hafif meyilli	3			
		% 6-12 Orta meyilli	2			
	Erozyon	Yok yada hafif	3			
		Orta şiddetli	2			
	Toprak Derinliği	İyi	3			
		Orta	2			
	Yükseklik Grupları	800-2000 m	3			
	Bakı	Doğu, Güney	3			
Batı		2				
2	Su Varlığı	0-1600 m	3			
		1600 m ve üzeri	2			
3	Şimdiki Alan Kullanımı	Funda/Mera/Çayır	3			
		Park	3			
		Orman	3			
4	İklim	Jeolojik- Jeomorfolojik	Bulunabilirlik (Nicelik)	3		
		Sıcaklık	Yıllık Ort. Sıc. (°C)	4 - 36	3	
			Rüzgar	Ort. Rüzgar Hızı (m/sn)	0-10	3
			Nem	Yıllık Ort. Bağıl Nem	% 20-80	3
5	Doğal Bitki Varlığı	Tüm Vejetasyon Tipleri	3			
6	Yerleşime Uzaklık	0-3000 m	3			
		3000m ve üzeri	2			
	Yola Ulaşım Mesafesi	0-3000 m	3			
	Sağlık Tesisleri Varlığı	0-3000 m	3			
		3000m ve üzeri	2			
	Elektrik Kaynağı Varlığı	0-3000 m	3			
		3000m ve üzeri	2			
Gürültü (DB)	30-59	3				

Şekil 3.4 Kamping/ çadırli kamp turizmi kullanımına yönelik veri katmanları

3.2.5.4 Suya dayalı rekreasyon kullanımına yönelik olarak seçilen faktörler, alt birimleri ve değerlendirme ölçütlerinin saptanması

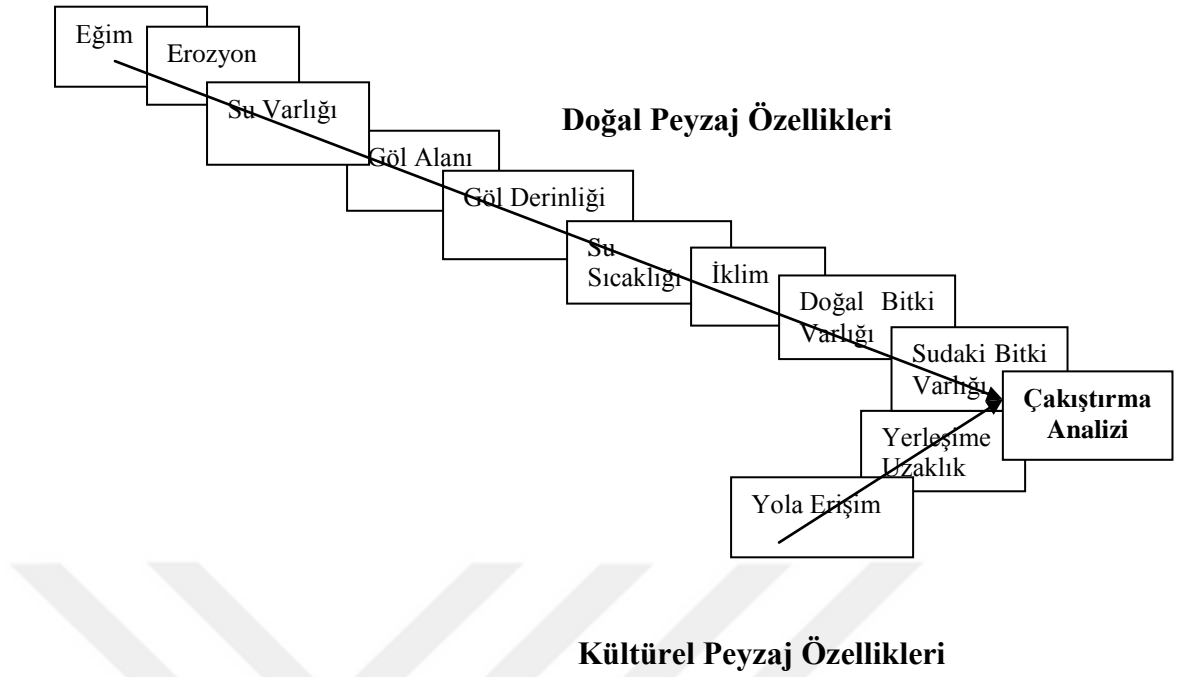
Suya dayalı rekreasyon turizmi etkinliği için Kuramsal Temeller bölümünde ayrıntılı olarak ele alınan genel kriterler çizelge olarak çizelge 3.9'da verilmiştir.

Çizelge 3.9'da verilen tüm ölçütlerin yer aldığı haritalar 1. derecede önemli olan ölçütten başlamak üzere ArcGIS 10.1 ortamında ikiye ikiye olmak üzere çakıştırılmıştır (Şekil 3.5).

Çizelge 3.9 Suya dayalı rekreasyon turizme uygun alanların saptanmasına yönelik değerlendirme faktörleri ve uygunluk sınıfı ölçütleri

P.	Doğal ve Kültürel Peyzaj Özellikleri	Değerlendirme Faktörü	Puanlama		
1	Eğim	% 0-2 Düz ve % 2-6 Hafif meyilli	3		
		%6-12 Orta meyilli	2		
	Erozyon	Yok yada hafif	3		
		Orta şiddetli	2		
2	Su Varlığı	Hirfanlı	0-1600 m	3	
			1600 m ve üzeri	2	
	Gölet		0- 400 m	3	
			400-800 m	2	
3	Göl Alanı (ha)	20 – 800	3		
4	Göl Derinliği (m)	0,5 – 2	3		
5	Su Sıcaklığı (C)	15-20	3		
		2 – 15	2		
6	İklim	Sıcaklık	Yıllık Ort. Sıc. (°C)	10- 35	3
		Rüzgar	Ort. Rüzgar Hızı (m/sn)	< 15	3
		Yağış	Yazlık Ort. Yağış	Hiç Olmamalı	3
7	Doğal Bitki Varlığı	Tüm Vejetasyon Tipleri	3		
8	Sudaki Bitki Varlığı	Hiç Olmamalı	3		
		Az Gelişme Göstermiş	2		
9	Yerleşime Uzaklık	0-3000 m	3		
		3000m ve üzeri	2		
9	Yola Ulaşım Mesafesi	0-3000 m	3		

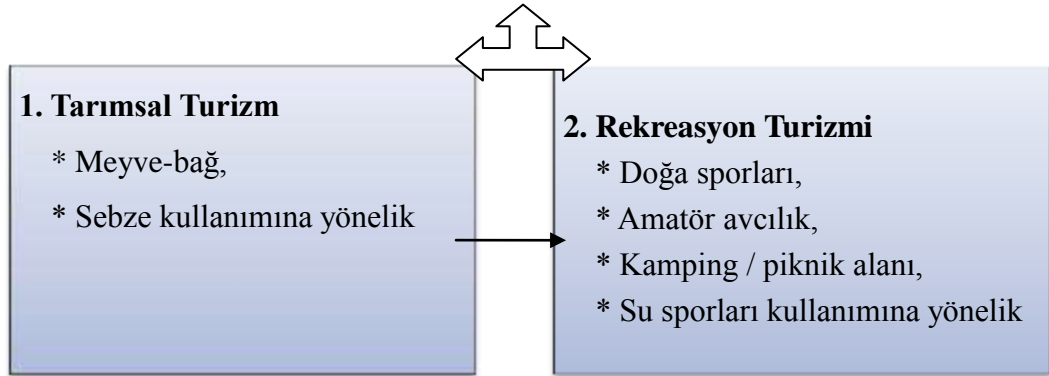
Her bir aktivite için uygun alanlar belirlendikten sonra, bu aktivitelere ait tüm haritalar üst üste çakıştırılarak alan için aktivite önerilerini içeren sentez paftası hazırlanmıştır. Çakıştırma işleminde yerel halka yönelik olarak yapılan KKD çalışmasının sonuçlarından yola çıkılarak bir öncelik sıralaması yapılmıştır. Buna göre alanda en çok yapılması istenen aktivite olarak tarımsal turizm birinci sırada rekreasyon turizmi ise ikinci sırada yer almıştır.

Şekil 3.5 Suya dayalı rekreasyon turizmi kullanımına yönelik veri katmanları

Kırsal turizm sentez paftasının oluşturulmasına ait grafik gösterim ise şekil 3.6'daki gibidir.

Kırsal turizm uygunluk bileşenleri

Şekil 3.6 Kırsal turizme uygunluk sentez paftası veri bileşenleri

4. ARAŞTIRMA BULGULARI

Bu bölüm, araştırma alanının doğal peyzaj özellikleri, kültürel peyzaj özellikleri ve temel sorun alanları olmak üzere 3 ana başlık altında verilmiştir.

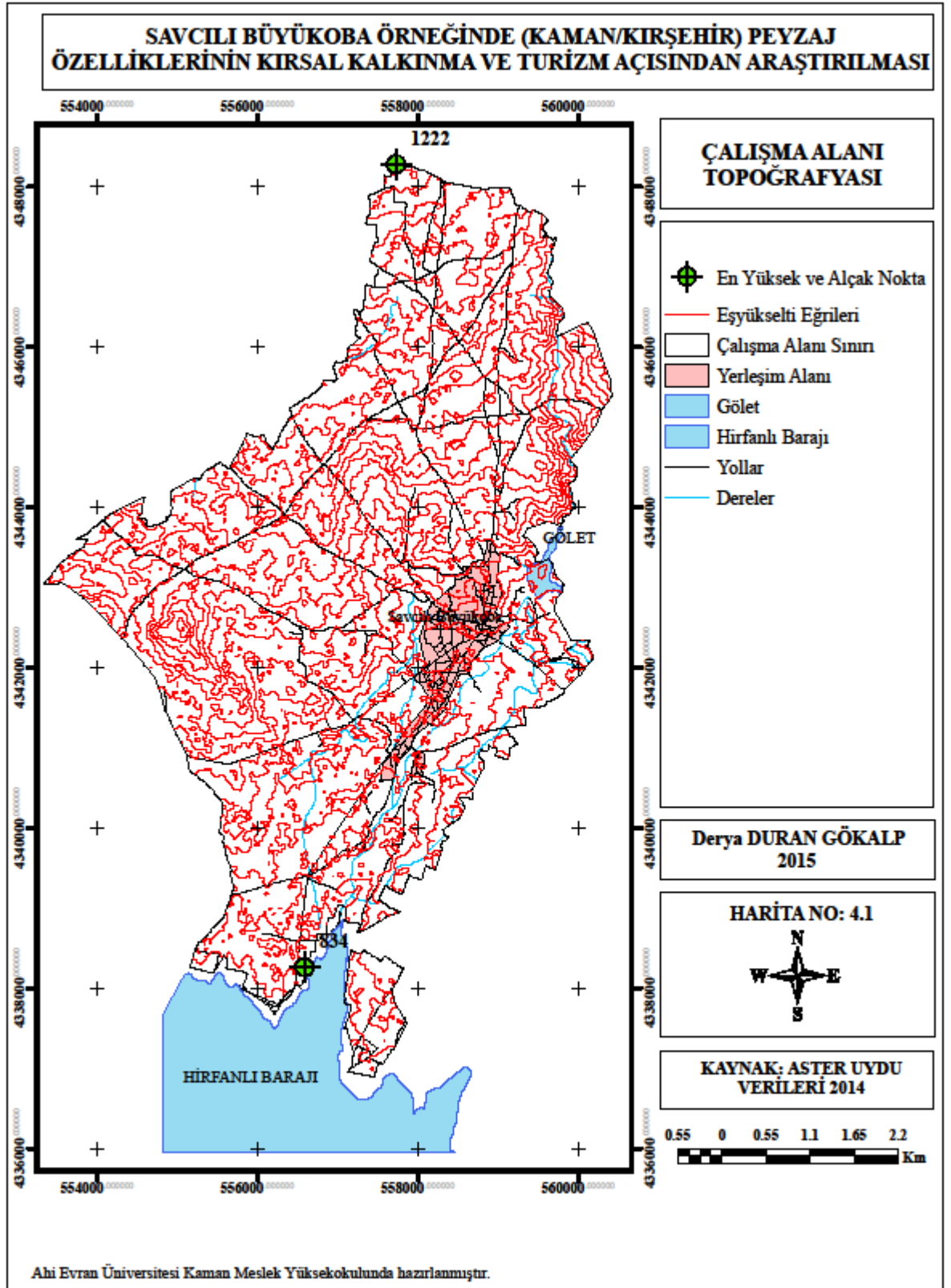
Savcılı Büyükoba köyü idari sınırları; yöreyi etkileyen yakın çevre peyzaj özellikleri turizm ve rekreasyon açısından önem teşkil edebilecek potansiyel alanları göz önünde bulundurularak (Harita 4.1) araştırma alanı olarak belirlenmiştir. Bunlar;

- Su varlığı (Hirfanlı Baraj Gölü)
- Topoğrafik Özellikler
- Erişilebilirlik
- Kültürel değerler
- Özel jeolojik oluşumlar (Granit taş)
- Tarımsal peyzaj özellikleridir.

4.1 Doğal Peyzaj Özellikleri

4.1.1 Savcılı Büyükoba köyünün coğrafi konum ve yerleşim biçimi

Kırşehir'in Kaman ilçesine bağlı Savcılı Büyükoba çalışma merkezi, Kaman'a 16 km, Kırşehir il merkezine 58 km. uzaklıktadır. Köy 1946 yılından 1971 yılına kadar Bucak Merkezi olup, 1971 yılında Belediye kurularak 2004 yılına kadar hizmet vermiştir. Ancak belediye 6360 sayılı yasanın geçici 2. maddesine göre nüfusu 2000 altında olduğu için 30 Mart 2014 yerel seçimlerinden sonra tekrar köy olmuştur.

Harita 4.1 Çalışma alanının topoğrafyası

Şekil 4.1 Savcılı Büyükoba köyünün uydu görüntüleri ile yeri ve konumu

Araştırma alanı olarak seçilen Savcılı Büyükoba, İç Anadolu Bölgesi'nin Orta Kızılırmak bölümünde yer alır. Kuzey-batı ve batısında Kırıkkale'nin Keskin ve Çelebi ilçeleri, kuzey-doğusunda Kırşehir'in Akpınar ilçesi, güney-doğusunda Kırşehir merkez ilçe, güneyinde Ankara'nın Şereflikoçhisar ilçesi ile sınırları bulunmaktadır. Kaman ilçesi Kırşehir ilinin batısındadır.

Savcılı Büyükoba, Kırşehir ilinin Kaman ilçesine bağlı Hirfanlı Baraj gölüne kıyısı bulunan bir İç Anadolu köyüdür. Savcılı Büyükoba, Kaman ilçesinin güneyinde, Kızılırmak Nehri havzasında, Hirfanlı Baraj gölünün 5 km kuzeyindedir. Coğrafi konum olarak $39^{\circ}.14'$ ve $39^{\circ}.10'$ kuzey enlemleri ile $33^{\circ} 37'$ ve $33^{\circ} 41'$ doğu boylamları (Şekil 4.1) arasında yer alır (Anonim 2011).

İdari olarak Kırşehir ili Kaman ilçesi sınırları içindedir. Yeniliklere açık, ekonomisi ağırlıklı olarak tarla ziraatına dayalı bir köydür.

4.1.2 Topoğrafik yapı

Araştırma alanının topoğrafik özellikleri uydu görüntülerinden elde edilen, eş yükselti eğrilerinin eğim, bakı ve yükseklik grupları analizleri ile yapılmıştır.

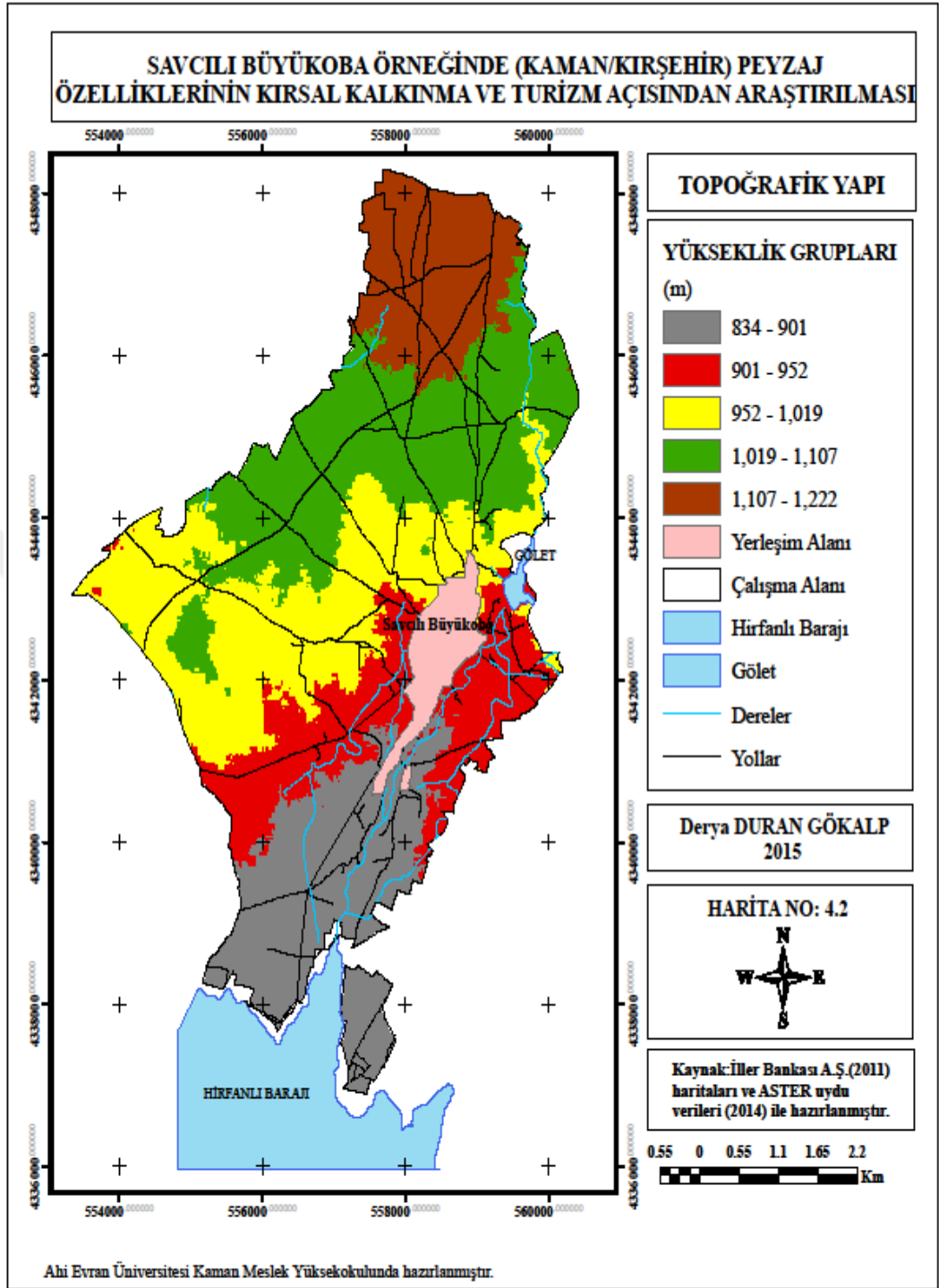
Araştırma alanının güneydoğusundan geçen Hamamözü Deresi'nden sonra kuzeybatıya gidildikçe eğim azalmaktadır. Yerleşimi çok eğimli alanlar ve dere yatağı haricinde kısıtlayan herhangi bir topoğrafik yapı yoktur (Anonim 2011).

• **Yükseklik;** Araştırma alanına ait yükseklik grupları harita 4.2'de verilmiştir. Bu harita alanın her 10 m'de bir geçirilen tesviye eğrisi haritasından elde edilen üç boyutlu görünümüdür.

Hâlihazır harita sınırları içinde en düşük kot 834,624 metre ve en yüksek kot 1222 metredir. Alanın güney bölümü 834-950 metrelerde iken kuzey ve kuzeydoğuya doğru yöneldikçe yükseklik de artmaktadır. Hirfanlı Baraj Gölü'nün maksimum su seviyesi kotu DSİ: tarafından 860 m olarak verilmiştir.

Çizelge 4.1 Yükseklik gruplarının alansal ve oransal dağılımı

Yükseklik (m)	Yüzey (ha)	Alana göre % dağılımı
834- 901	801,489	22
901- 952	852,549	23
952- 1019	916,054	25
1019-1107	696,883	18
1107- 1222	431,387	12

Harita 4.2 Yükseklik grupları

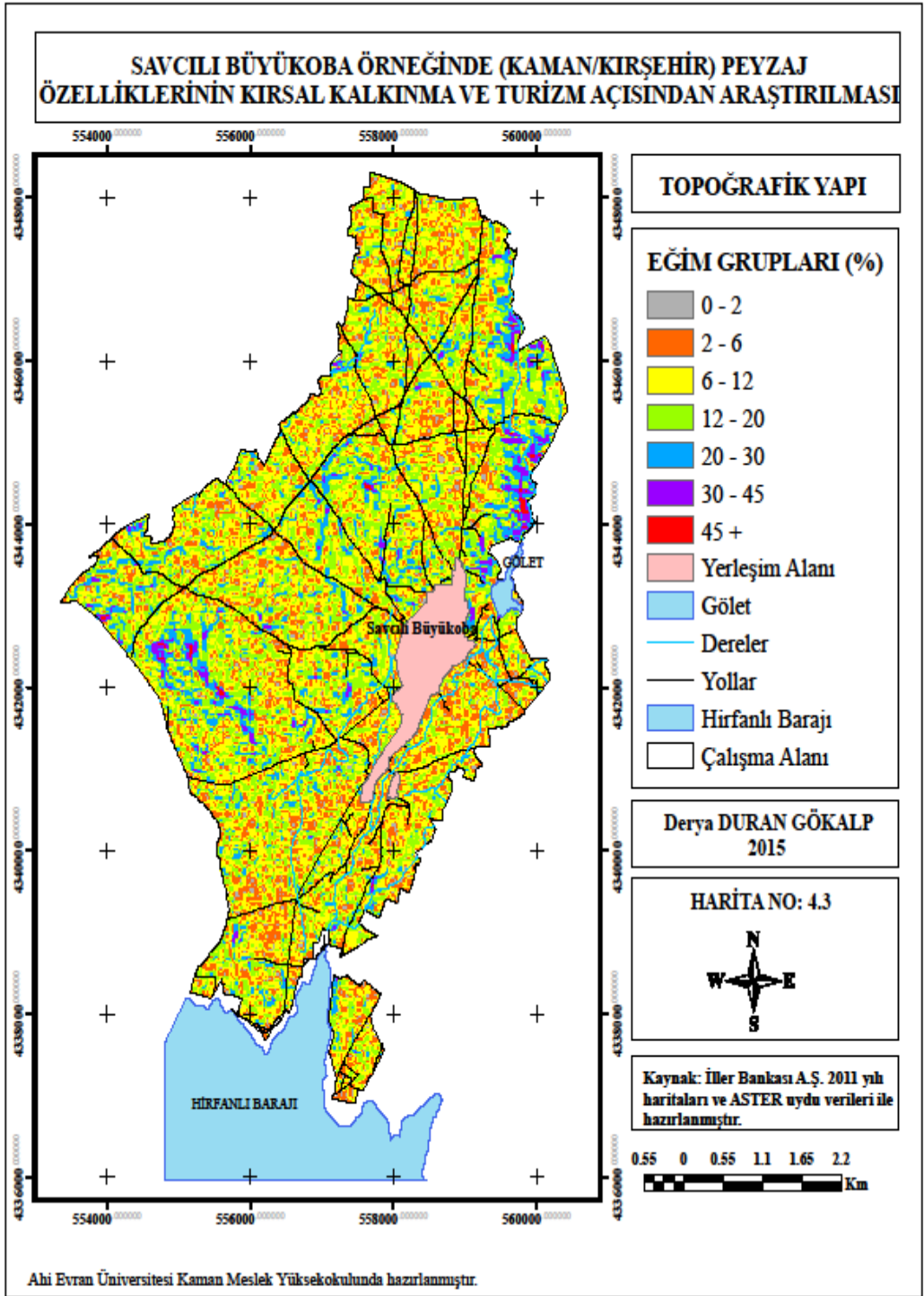
Çizelge 4.1’de yükseklik gruplarının oransal dağılımına bakıldığında 834-1019 kot arasında dağılım hemen hemen birbirine yakındır. En düşük dağılım 1107-1222 kot arasında oplan alanın % 12’sini oluşturmaktadır.

• **Eğim;** Eğim güneye doğru azalmakta, vadi tabanları ile sırtlar arasındaki kot farkı güneye doğru kaybolmaktadır. Savcılı Büyükoba topoğrafik yapısında dere yatakları olmasından dolayı batı-doğu istikametinde alçalan-yükselen bir görünüm vermektedir. Yerleşimin meskûn dokusu genellikle % 0–10 eğimli arazilerde yer alırken, güneyde ise % 15- 25 arası eğimli arazilerde yerleşmiştir. Yerleşimde eşik oluşturan % 30+ eğimli alanlar yalnızca bazı derelerin yardığı vadi sırtlarında ama kısıtlı alanlar olarak göze çarpmaktadır (Anonim 2011).

Araştırma alanı eğim grupları açısından incelendiğinde çok dik eğime sahip olan alanların az yer (% 0.2) kapladıkları görülür. Alanın % 20’lik kısmı % 2-6’lık eğime sahiptir. % 0-2 ile düz yada düze yakın eğime sahip olan alanlar ise toplam alanın % 3’dir ve daha çok su kenarına yakın güneye bakan yerlerdir. Araştırma alanı eğim durumu Harita 4.3’te, alansal ve oransal dağılımı ise çizelge 4.2’de verilmiştir.

Çizelge 4.2 Eğim gruplarının alansal ve oransal dağılımı

Eğim (%)	Yüzey (ha)	Alana göre % dağılımı
0-2	98,268	3
2-6	745,958	20
6- 12	1453,327	39
12-20	1022,695	28
20-30	309,700	7.8
30-45	61,588	2
45 +	6,135	0.2

Harita 4.3 Eğim grupları

•**Bakı**; Kuzeyden güneye doğru arazi düzleşir. Kuzeydeki çok büyük granit kayalık araziler güneye doğru yerini verimli tarım topraklarına bırakır ve Hirfanlı Baraj Gölü'ne ulaşır (Anonim 2011).

Araştırma alanında tüm yönlerde ve yöneysiz bakılar farklı oranlarda bulunmaktadır. Alanda en çok güney, güneybatı ve güneydoğu bakırlar yer alırken, en az bulunanlar ise kuzeybatı ve kuzey bakırlardır. Bu veriler verilmiştir. Araştırma alanının bakı durumu harita 4.4'te, alansal ve oransal dağılımı ise çizelge 4.3'te verilmiştir.

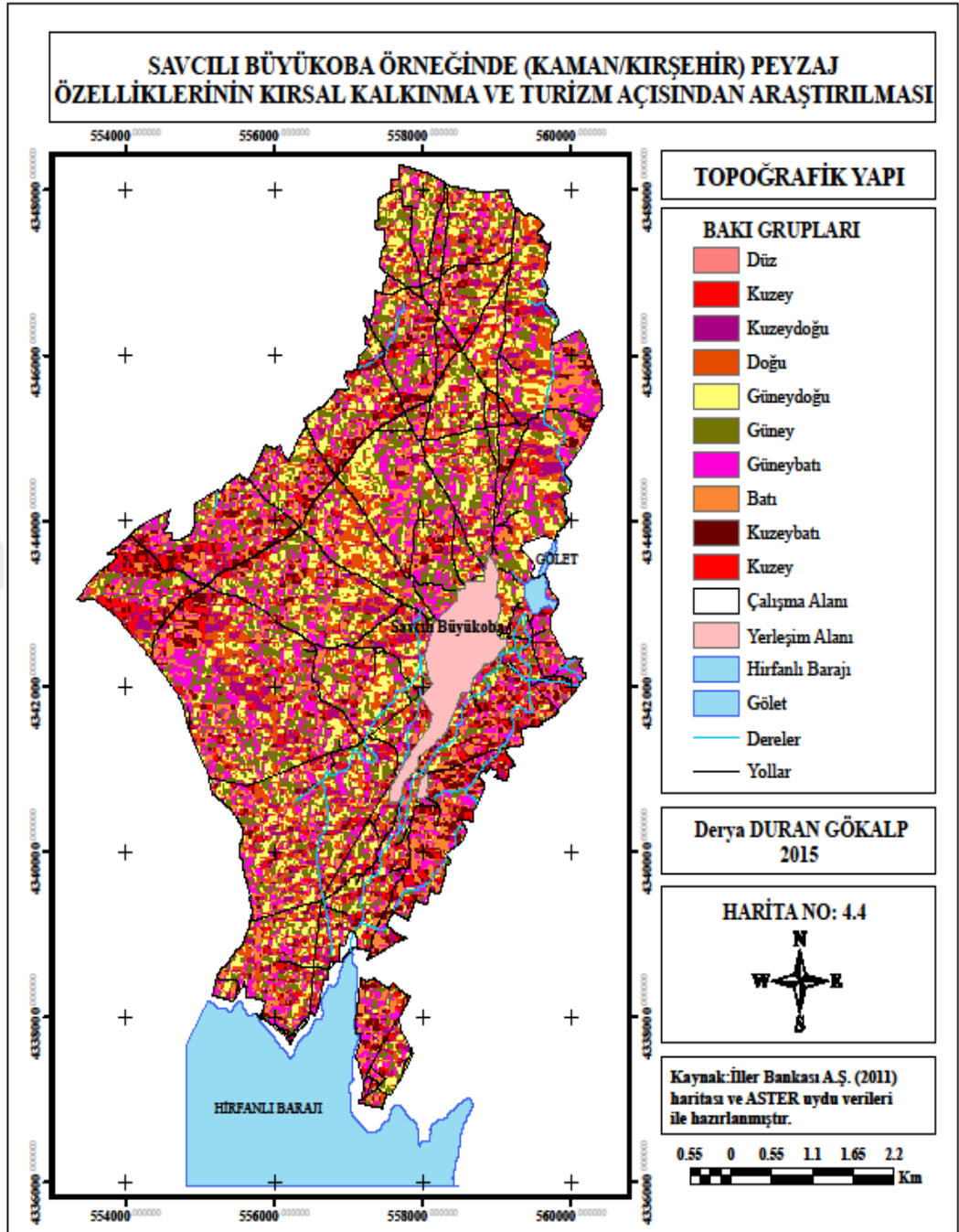
Çizelge 4.3 Bakı gruplarının alansal ve oransal dağılımı

Bakı	Yüzey (ha)	Alana göre % dağılımı
Düz	4,093	0.1
Kuzey	239,608	6.4
Kuzeydoğu	291,857	8
Doğu	503,215	14
Güneydoğu	627,754	17
Güney	711,624	19.1
Güneybatı	572,786	15.4
Batı	442,131	12
Kuzeybatı	304,170	8

4.1.3 Jeolojik yapı

Savcılı Büyükoba toprakları, Cefalık dağının güneybatı yamaçlarının Kızılırmak ovasıyla birleştiği geçiş bölgesinde yer almaktadır (Anonim 2011).

Cefalık Dağı'ndan Kaynaklanan Hamamözü suyunun yan kolları olan Küpeli deresi kuzey-güney yönünde yerleşmenin batısından, Kaleninboğazı deresi ise kuzeydoğu-güneybatı yönünde yerleşmenin doğusundan geçerek Hirfanlı baraj Gölü'ne karışmaktadır. Küpeli deresi kuzey-güney, Kaleninboğazı deresi ise kuzeydoğu-güneybatı doğrultusunda uzanan vadiler oluşturmaktadır (Anonim 2011).

Ahi Evran Üniversitesi Kaman Meslek Yüksekokulunda hazırlanmıştır.

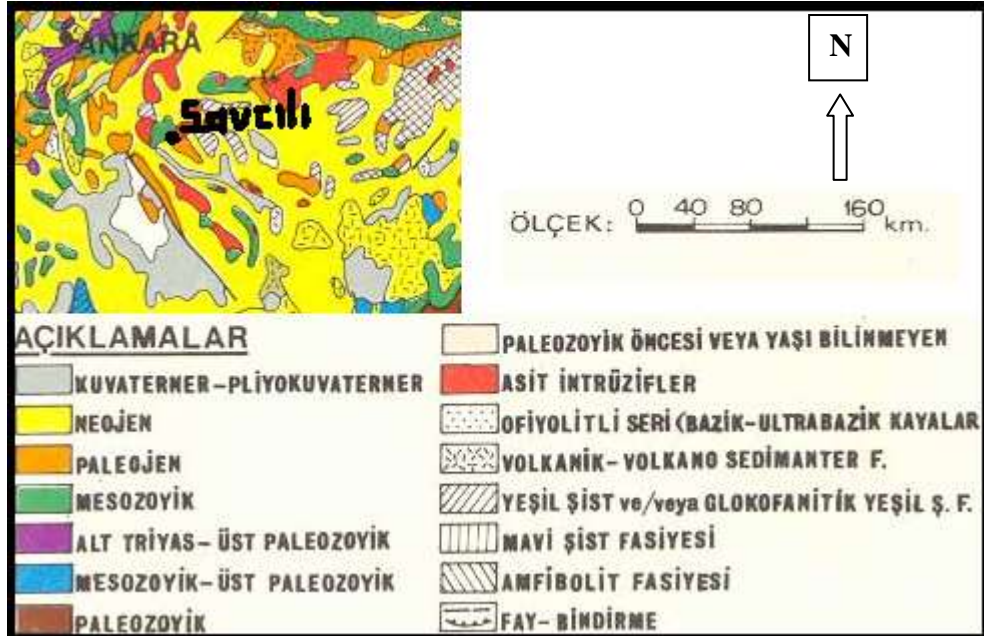
Harita 4.4 Bakı grupları

Bu büyük dereler dışında, Kuzeyden güneye akışlı Saypınar ve Çal dereleri, kuzeydoğu-güneybatı akışlı Ayrıkoluk, Kılıçkaya, Tavlıtaşın dereleri ve kuru dereler de vadiler oluşturarak Hirfanlı Baraj Gölü' ne ulaşmaktadır. Yerleşme yapısının en önemli topoğrafik unsurları vadiler ile aralarında kalan sırtlardır (Anonim 2011).

Araştırma alanındaki genel jeoloji oldukça sadedir. İnceleme alanının içerisinde en hakim birim granitlerdir. Granitlerin üzerinde genellikle kahverenkli, siltli, kumlu ve az çakıllı killer yer almaktadır. Araştırma alanının diğer kısımlarında kum, silt ve kil ile temsil edilen birim hakimdir. Hamamözü deresi ve çevresi alüvyondan oluşmuştur (Anonim 2011).

4.1.3.1 Jeolojik formasyonlar

Araştırma alanı ve yakın çevresi Kırşehir masifi olarak adlandırılan birimlerden oluşmuştur (Şekil 4.2).

Şekil 4.2 Bölgenin jeoloji haritası, Türkiye Jeoloji Haritası (JMO) (Anonim 2011)

Bu birimleri yaşlıdan gence doğru şu şekilde sıralayabiliriz;

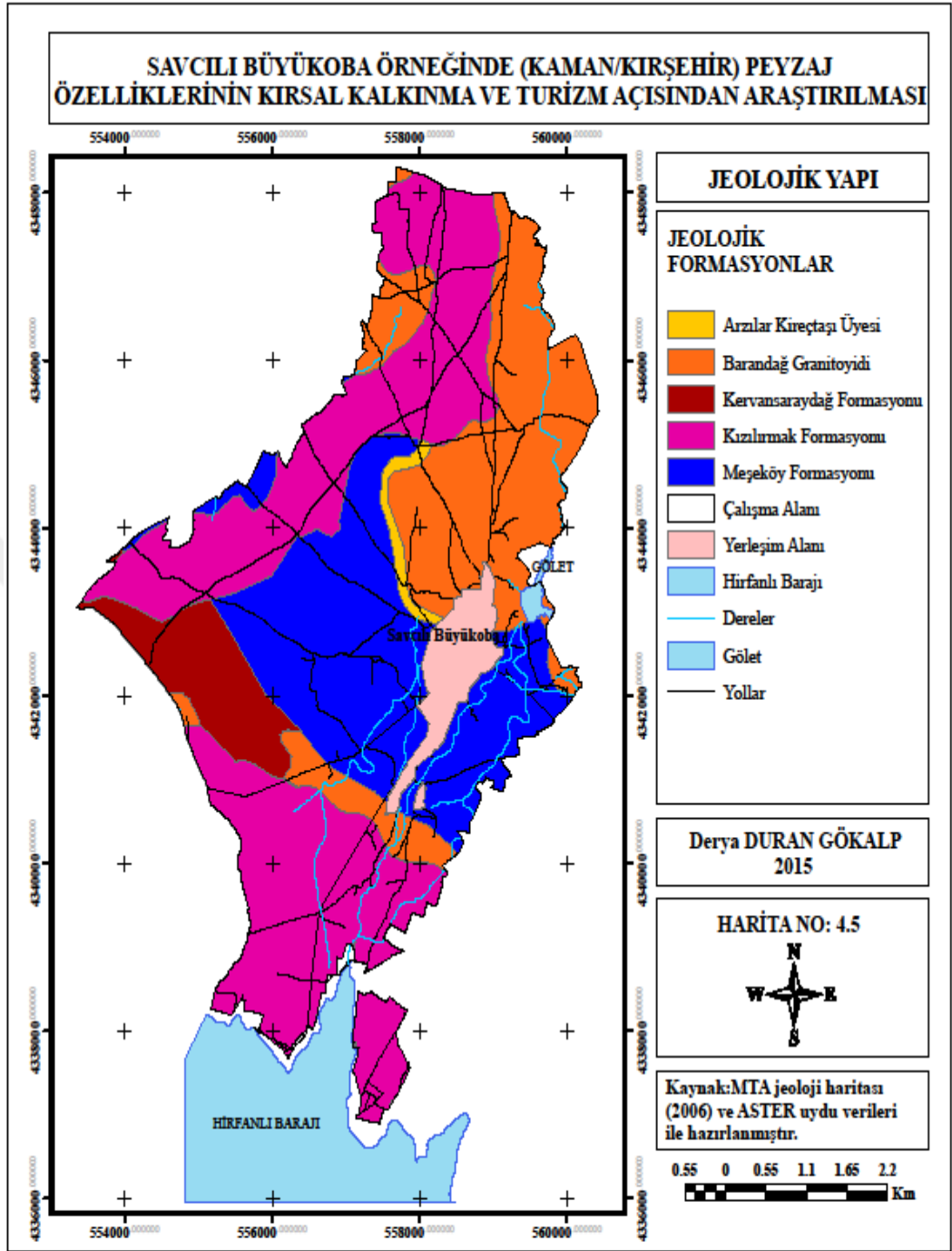
- 1-Kervansaraydağı Formasyonu (Pzke),
- 2-Barandağ Granitoyidi (Kb),
- 3-Arzılar Kireçtaşı Üyesi (Tma),
- 4-Meşaköy Formasyonu (Tm),
- 5-Kızılırmak Formasyonu (Tk),
- 6-Alüvyon (Qa)

Bu formasyonlar birbirleriyle yanal ve düşey yönde geçişli olarak bulunabilmektedirler. İnceleme sahasının içinden geçen Kuzeybatı, Güneydoğu istikametinde Barandağ Granitoyidi ile Meşaköy Formasyonu arasında büyükçe bir bindirme mevcuttur (Anonim 2011). Araştırma alanının jeolojik yapısı harita 4.5' te verilmiştir.

Harita 4.5'e göre jeolojik yapı oluşumlarının oransal dağılımı çizelge 4.4'te verilmiştir. Çizelge'ye göre araştırma alanında % 39 ile Kızılırmak formasyonu hakimdir. Daha sonra % 28 ile Meşaköy ve % 25 ile Barandağ granitoyidi gelmektedir.

Çizelge 4.4 Jeolojik yapı oluşumlarının alansal ve oransal dağılımı

Jeolojik yapı oluşumları	Yüzey (ha)	Alana göre % dağılımı
Arzılar kireçtaşı	36,849	1
Barandağ granitoyidi	919,974	25
Kervansaraydağ formasyonu	241,799	7
Kızılırmak formasyonu	1454,258	39
Meşaköy formasyonu	1046,716	28

Ahi Evran Üniversitesi Kaman Meslek Yüksekokulunda hazırlanmıştır.

Harita 4.5 Jeolojik yapı

Kervansaray dađ formasyonu (Pzke): İnceleme alanını yakın çevresindeki Tamamdađ ve Kalkanlıdağ da yüzeylenen, kalıńđı 10 metreyi geçmeyen mermer bant ve mercikleri ile biyotit-muskovit şist, kalsilikatik şist, kalkşist, kuvarsşist, piroksenşist, amfibol şist ve daha az oranda gnyas, kalsilikatik gnyas, kuvarsit, amfibolit, tremolişist, kloritşist ve talkşist'ten oluşan birim Kervansaraydađ Formasyonu olarak adlandırılmıştır. Kıvrımlanma ve yapraklanma iyi gelişmiştir. Üste doğru Bozçaldađ Formasyonu ile yanal ve düşey yönde geçişlidir. Kasabanın güneybatısında yüksek kısımlarında görülürler. Bazı yerlerde granitler büyük bloklar şeklindedir. Birimin yaşı Paleozoyik'dir (Anonim 2011).

Barandağ granitoyidi (Kb): Etüt alanının kuzeyinde yüzeleşmiş olan bu birim Granit – Granitporfir - Riyolit, Granadiyorit – Granadiyoritporfir - Riyodasit, Kuvarmonzonit – Kuvarsmonzonitporfir – Kuvarsdiyorit – kuvarsdiyoritporfir - Dasit'ten oluşan kayaç grubu Barandağ Granitoyidi olarak tanımlanmıştır. Birimin yaşı Santoniyen-Kampaniyen'dir (Anonim 2011).

Arzılar kireçtaşı üyesi (Tma): Kasabanın güneydoğusu ile kuzeybatısında ince bir bant şeklinde yüzeleşmiş olan bu birim Meşeköy Formasyonunun sığ kesimlerinde yüzeylener. Bol Nummülitli Mercanlı, Gastropod'lu, Lamalli'li gri renkli, orta-kalın katmanlı, istiftaşı-bağlamtaşı özellikli birim Arzılar Kireçtaşı Üyesi olarak adlanmıştır. Arzılar Kireçtaşının kalınlığı özellikli birim Arzılar Kireçtaşı Üyesi olarak adlanmıştır. Arzılar Kireçtaşının kalınlığı 5-100 m arasında değişmektedir (Oktay 1981). Bu birimin yaşı Orta-Üst Eosen'dir (Anonim 2011).

Meşeköy formasyonu (Tm): Kasabanın güneyinde yüzeylenen transgresif seri Meşeköy Formasyonu olarak adlanmıştır. Birim alttan itibaren; açık gri-gri renkli, paralel katmanlı, boylanmalı, iyi katmanlı/masif kireçtaşı, en üst düzeylerde ise türbiditik çakıltaşı-kumtaşı ara düzeyleri içeren yeşilimsi gri-gri renkli masif, midye kabuğu kırılmalı çamurtaşından oluşmaktadır. Alt dokanağı Barandağ Granitoyidi ile yanal-düşey yönde geçişli olan birimin üst dokanağı gözlenememiştir. Çalışma alanı dışında ise regresif Deliceirmak Formasyonu ile uyumludur. Kalınlık 100-550 metredir

(Oktay 1981). Meşeköy Formasyonu kıyı-şelf ortamında çökelmiştir. Sığ kesimlerde, çakıltaşı, kumtaşı ve çamurtaşı daha yoğundur. Birimin yaşı Eosen'dir (Oktay 1981).

Kızılırmak formasyonu (Tk): Tüm Orta Anadolu'da ve araştırma alanında çok geniş bir kesimde yüzeylenen kırmızı-kahve renkli, katmansız, bloklu, çakıllı, kumlu, köşeli-az köşeli taneli gevşek karasal çamurtaşları Kızılırmak Formasyonu olarak adlanmıştır. Kasabanın güneybatısında çakıltaşları tabakalı bir görünüm sunmaktadır. Formasyon tuf, jips-anhidrit, killi kireçtaşı, çakıltaşı-kumtaşı bant ve mercekleri içerir. Yatay konumlu birimin kalınlığı 5-100 m arasında değişir. Birimin yaşı üst Miyosen-Pliyosen'dir (Anonim 2011).

4.1.3.2 Yapısal jeoloji

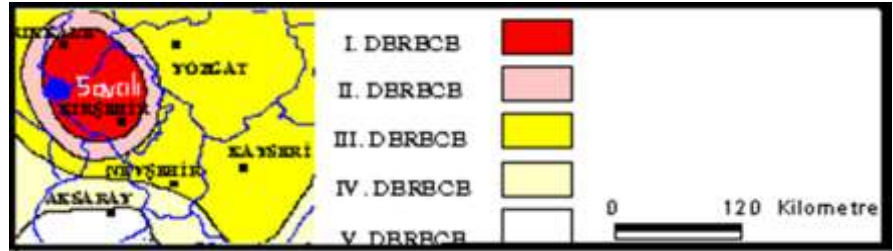
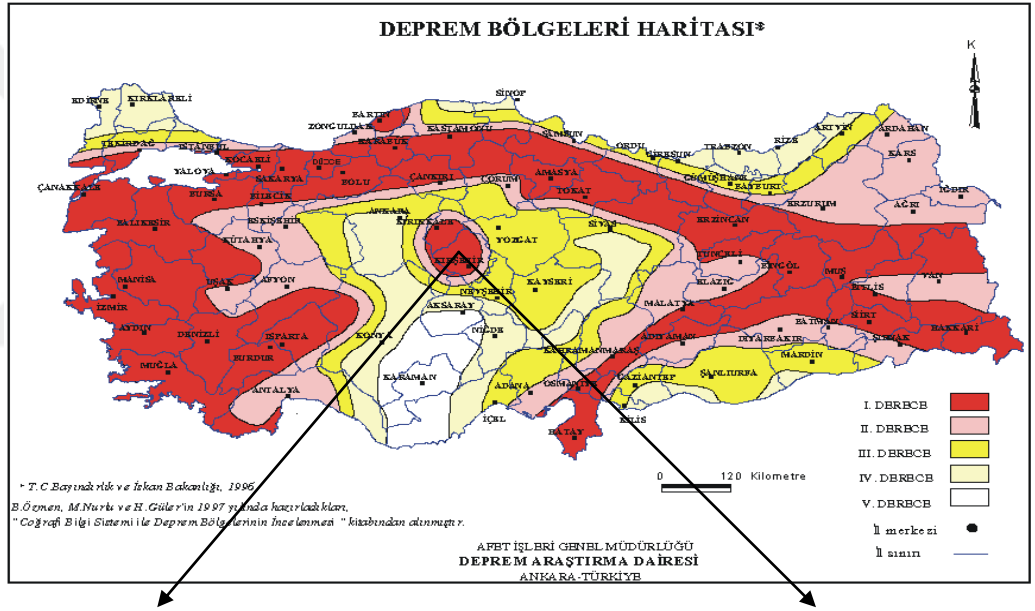
Yapısal olarak inceleme alanını oluşturan birimin kökeni genellikle granitler ve bölgede küçük ölçekli yerleşmiş bulunan kristalize kireçtaşlarıdır. Granitlerin alterasyonu sonucu oluşmuş bir yapı gözlenmektedir. Kasaba içerisinde gevşek yapıda çimentolanmamış tabakalanma göstermeyen kumlu, siltli, ve killi birim ve bu birim üzerinde yaklaşık 1 m kalınlığında bitkisel topraktan oluşmuştur (Anonim 2011).

4.1.3.3 Deprem durumu

Etüt bölgesi, 18.04.1996 tarih ve 96/8109 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe giren, "Türkiye Deprem Bölgeleri Haritası'nda 1. derece deprem bölgesi olarak belirlenmiştir (Anonim 2011). Şekil 4.3'e göre araştırma alanında herhangi bir tehlikeli fay hattı olmadığı görülmüştür. Şekil 4.4'e göre ise araştırma alanı 1. Derece deprem bölgesi içinde yer almaktadır.

Şekil 4.3 Araştırma alanına ait fay haritası, Türkiye Diri Fay Haritası (Anonim 2011)

Şekil 4.4 Türkiye deprem bölgeleri haritası (MTA) (Anonim 2011)

4.1.3.4 Hidrojeoloji

İnceleme alanı içerisinde yer alan Hamamözü deresi sürekli akıma sahip bir deredir ve kuzey-güney yönünde akışlıdır. Hirfanlı Baraj Gölü inceleme alanının güney sınırını oluşturmaktadır. Hirfanlı Baraj Gölünün su yükselim sınırının belirlenmesi ve proje yapımında bu verilerin göz önünde tutulması uygun olacaktır (Anonim 2011).

Belediyenin içme suyu ihtiyacı inceleme alanı dışında kalan birkaç kaynaktan karşılanmaktadır. Bu sebeple bu kaynakların yerleşim nedeniyle kirletilmesi ihtimali yoktur. Bahse konu kaynaklar cazibeli olarak isale edilmektedir (Anonim 2011).

Hamamözü deresi en uygun alıcı ortam olarak görülmektedir. Bu dere Hirfanlı Barajına boşalmaktadır (Anonim 2011).

Arıtma sahasını da içine alan alüvyon alan yeraltı suyu taşıyan formasyonlardır. Alüvyon sahada kum, kil-silt türü ince birimler egemendir (Anonim 2011).

a. Yüzeysel Suları: İnceleme alanı içerisinde yer alan Hamamözü (Kalenin Boğazı Deresi) Deresi kuzey - güney yönünde sürekli akışa sahip bir deredir. Bu dere üzerinde köyün kuzey doğusunda Köy Hizmetleri Müdürlüğüne yapılmış sulama göleti mevcuttur. Bunun yanı sıra yörede kuzey-güney yönünde uzanan mevsimsel yağışlara bağlı olarak akış gösteren küçük dereler de mevcuttur. İnceleme alanı içerisindeki derelerin tamamı Hirfanlı Baraj Gölü'ne birleşmektedir (Anonim 2011).

b. Yeraltı Suları: Jeolojik etütte belirtildiği gibi; Hamamözü Deresi (Kalenin Boğazı Deresi) boyunca depolanmış olan alüvyon biriminden, sınırlı olarak kireçtaşlarından ve granitin ayrışması sonucu oluşmuş arena malzeme içerisinde yeraltı suyu alınabilmektedir. Özellikle alüvyon içerisinde birçok sığ sondaj kuyusu bulunmaktadır, Hamamözü Deresi alüvyonunda statik su seviyesi 1.00-3.00m. arasında değişmekte olup, bina temellerinin yeraltı suyundan etkilenmemesi için önlem alınmalıdır. Ayrıca

Hamam mevkiinde de faylanmaya bağlı olarak kumtaşı çatlağından boşalan sıcak su kaynağı bulunmaktadır. Isıtıcı birim granitlerdir (Anonim 2011).

c. İçme ve Kullanma Suları: Kasabanın içme ve kullanma suyu, Hamamözü Deresi (Kalenin Boğazı Deresi) alüvyonunda İlbank tarafından açılan Qışl=11.00lt/sn debili İLBANK 40/4773 nolu sondaj kuyusundan ve kuzeyindeki Uzunöz ve Aktaş Drenajı ile köyün kuzeybatısındaki Yarıktaş drenajından karşılanmaktadır (Anonim 2011).

4.1.4 Toprak yapısı

Genel olarak toprak yapısı; Savcılı Büyükoba kasabasının toprak yapısı kumlu-tınlı yapıda olup, taban ve düz, eğimli arazi şeklindedir.

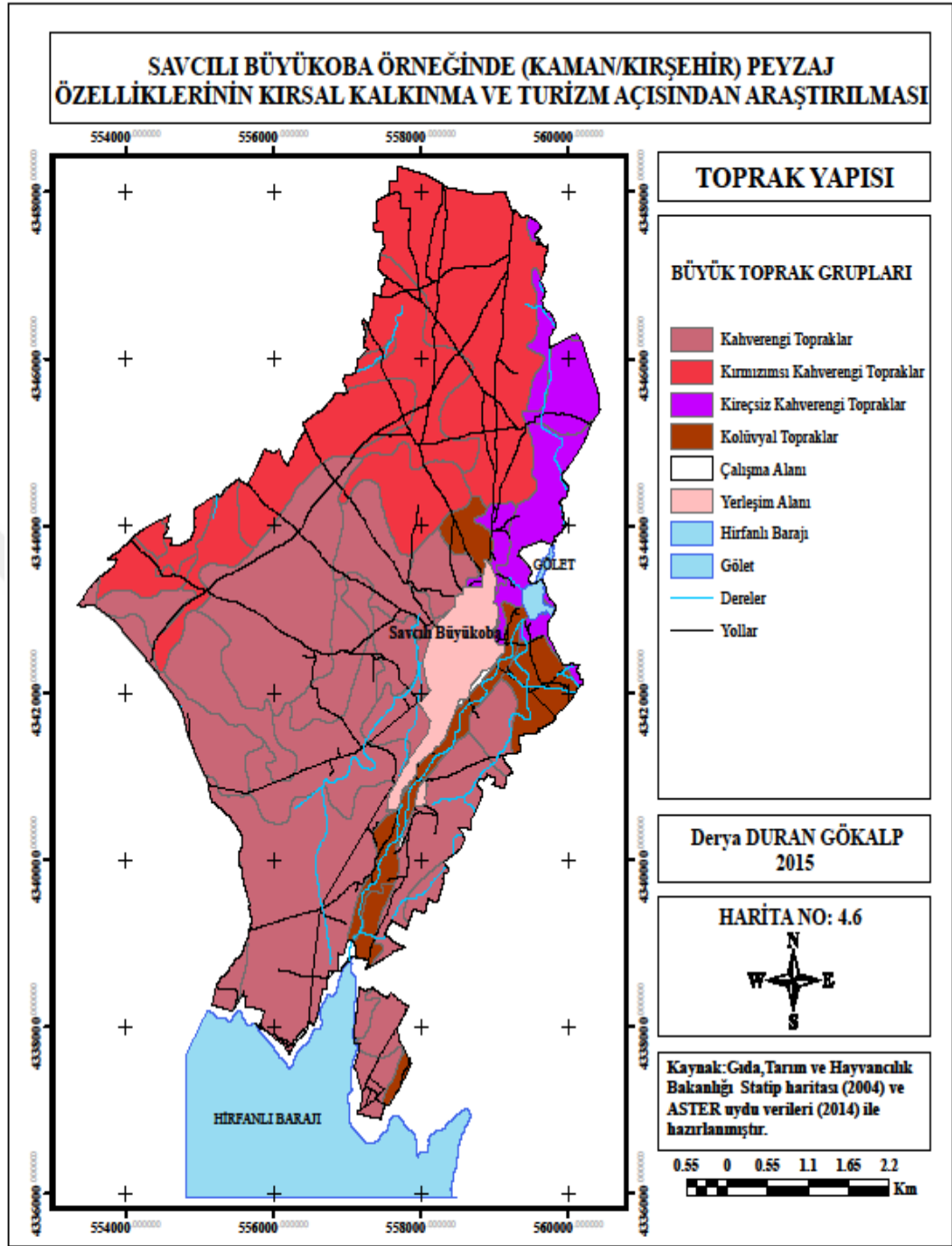
4.1.4.1 Büyük toprak grupları

Araştırma alanının büyük toprak grubu özellikleri harita 4.6'da alansal ve oransal dağılımı ise çizelge 4.5'te verilmiştir.

Çizelge 4.5 Büyük toprak gruplarının alansal ve oransal dağılımı

Büyük toprak grupları	Yüzey (ha)	Alana göre % dağılımı
Kahverengi topraklar (B)	1968,482	54
Kırmızımsı kahverengi topraklar (F)	1161,919	31
Kireçsiz kahverengi topraklar (U)	284,613	8
Kolüvyal topraklar (K)	253,836	7

Çizelge 4.5'e göre araştırma alanının % 50'sini Kahverengi ve % 31'inide kırmızımsı kahverengi topraklar oluşturmaktadır.

Ahi Evran Üniversitesi Kaman Meslek Yüksekokulunda hazırlanmıştır.

Harita 4.6 Büyük toprak grupları

Kırmızımsı Kahverengi Topraklar: Renk hariç, hemen hemen bütün özellikleri kahverengi toprakların aynı veya benzeridir. Yine onlar gibi, kurak ve yarı kurak iklimlerde bulunurlar. Doğal bitki örtüsü ot ve çalılardır. Doğal drenajları iyidir. Bu topraklarda biyolojik etkinlik düşüktür. Doğal verimleri yüksektir (www.tarim.gov.tr Erişim tarihi 05.04.2015).

Kahverengi Topraklar: Bu topraklar daha çok kurak ve yarı kurak iklimlerde bulunur. Üzerlerindeki doğal bitki örtüsü kısa ot ve çalılardan ibarettir. Profillerinde çok miktarda kalsiyum bulunur. Bitki besinlerince zengindirler. Doğal drenajları iyidir. Renkleri adlarından da anlaşılacağı gibi, kahverengidir. Organik madde içerikleri ortadır. Alt toprağın altında çoğunlukla sertleşmiş kireç birikme katı yer alır. Bunun altında bir jips birikme katı bulunabilir (www.tarim.gov.tr Erişim tarihi 05.04.2015).

Bu topraklar yazın uzun periyotlar için kuru kalır. Yağışın çoğunun düştüğü kış ve ilkbaharda sıcaklık düşüktür. Bu nedenle, ilkbahar ve sonbahardaki kısa periyotlar hariç, toprakta kimyasal ve biyolojik etkinlikler yavaştır(www.tarim.gov.tr Erişim tarihi 05.04.2015).

Kirecsiz Kahverengi Topraklar: Üst toprak yumuşak veya biraz sıkidır. Alt toprak daha ağır bünyeli ve daha serttir. Kireç yıkanmasına rağmen, reaksiyon nötr veya alkalidir. Doğal drenaj iyidir. Doğal bitki örtüsü çalı ve otlar ile karışık orman veya fundalıktır (www.tarim.gov.tr Erişim tarihi 05.04.2015).

Kolliviyal Topraklar: Dik eğimlerin eteklerinde yerçekimi, toprak kayması, yüzey akışı veya yan dereler ile kısa mesafelerden taşınarak biriktirilmiş ve kolliviyum denen materyal üzerinde oluşmuş bu topraklar gençtir ve karakteristikleri daha çok çevredeki yukarı arazi topraklarının kine benzemektedir. Yağış ve akışın şiddetine ve eğim derecesine göre değişik parça büyüklüklerini içeren katlar ihtiva ederler. Bu katlar alüviyal topraklardaki gibi birbirine paralel değildir. Dik yamaçların eteklerinde ve vadi boğazlarında bulunanlar daha çok, az topraklı kaba taş ve molozları içerirler. Yüzey akışının hızının azaldığı oranda parçaların çapları küçülmektedir. Drenajları iyidir.

Topraklar ara sıra taşkına maruz kalır. Üzerlerindeki doğal bitki örtüsü iklime bağlıdır. Tarım altında olanlar sulandıklarında iyi verim verirler (www.tarim.gov.tr Erişim tarihi 05.04.2015).

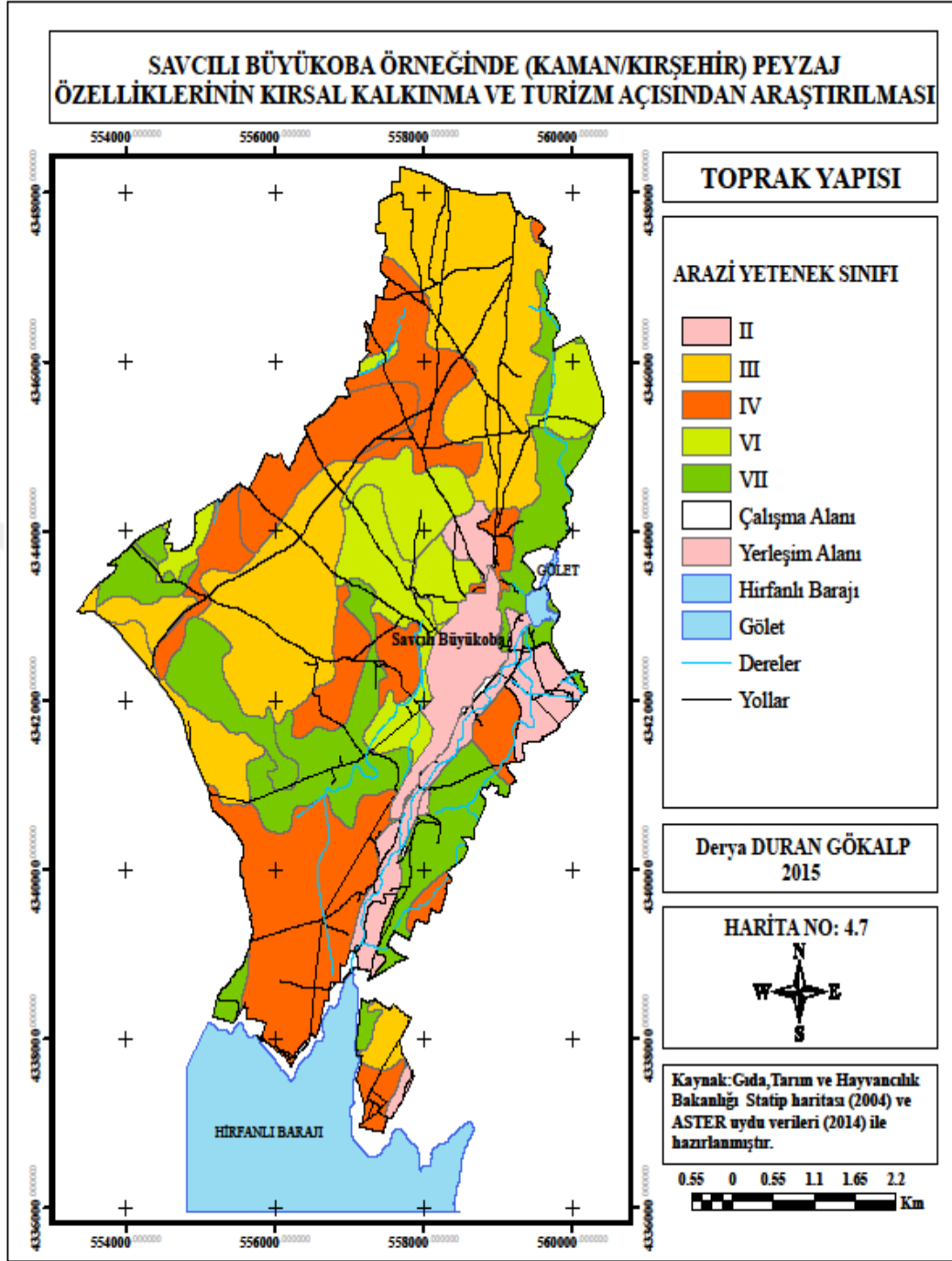
4.1.4.2 Arazi kullanım yetenek sınıfları

Araştırma alanında arazi kullanım yetenek sınıflarına ait veriler harita 4.7 ve alansal ve oransal dağılımı ise çizelge 4.6'da verilmiştir.

II. Sınıf Arazi: İkinci sınıf arazi ancak bazı özel tedbirler alınmak suretiyle kolayca işlenebilen iyi bir arazidir. Bunun birinci sınıf araziden farkları, hafif meyillilik, orta derecede erozyona maruz kalmak, orta derecede kalın toprağa sahip olmak, ara sıra orta derecede taşkınlara uğramak ve kolayca izole edilebilecek orta derecede ıslaklık ihtiva etmek gibi sınırlayıcı faktörlerden bir veya bir kaç olabilir (www.tarim.gov.tr Erişim tarihi 05.04.2015).

III. Sınıf Arazi: Üçüncü sınıf arazi, üzerinde iyi bir bitki münavebesi kullanılmak ve uygun ziraat metotları tatbik edilmek suretiyle fazla gelir getiren çapa bitkileri için orta derecede iyi bir arazidir. Orta derecede meyillilik, erozyona fazla hassasiyet, fazla ıslaklık, yüzlek toprak, taban taşının varlığı, fazla kumluluk veya çakıllılık, düşük su tutma kapasitesi ve az verimlilik bu sınıf araziye ait olan özelliklerdir (www.tarim.gov.tr Erişim tarihi 05.04.2015).

IV. Sınıf Arazi: Dördüncü sınıf arazi, özellikle devamlı olarak çayıra tahsis edilmeye müsait arazi sınıfıdır. Ara sıra tarla bitkileri de yetiştirilebilir. Fazla meyil, erozyon, kötü toprak karakterleri ve iklim bu sınıf topraklar üzerinde yapılacak ziraatı sınırlayıcı faktörlerdir. Kötü drenaja sahip az meyilli topraklar da dördüncü sınıfa ithal edilirler. Bunlar erozyona maruz kalmazlar, fakat ilkbaharda birdenbire kuruduklarından ve verimlilikleri de pek az olduğundan birçok ürünlerin yetiştirilmesine uygun değildirler. (www.tarim.gov.tr Erişim tarihi 05.04.2015).

Ahi Evran Üniversitesi Kaman Meslek Yüksekokulunda hazırlanmıştır.

Harita 4.7 Arazi yetenek sınıfları

VI. Sınıf Arazi: Altıncı sınıf arazi, ormanlık veya çayır olarak kullanılmada dahi orta derecede tedbirler alınmasını icap ettiren arazidir. Fazla meyillidir ve şiddetli erozyona maruz kalır. Yüzlektir, ıslak veya çok kurudur veya başka sebeplerden dolayı kültivasyona müsait değildir (Anonim 2005).

VII. Sınıf Arazi: Yedinci sınıf arazi, çok meyilli, erozyona fazla uğramış, taşlı ve arızalı olup, yüzlek, kuru, bataklık veya diğer bazı elverişsiz toprakları ihtiva eder. Çok fazla ihtimam gösterilmek şartıyla çayır veya orman olarak kullanılabilir. Üzerindeki bitki örtüsü azalırsa erozyon çok şiddetlenir (Anonim 2005).

Çizelge 4.6 Arazi yetenek sınıflarının alansal ve oransal dağılımı

Arazi Yetenek Sınıfı	Yüzey (ha)	Alana göre % dağılımı
II	253,836	7
III	1046,906	28
IV	1118,973	31
VI	523,586	14
VII	725,548	20

Harita 4.7'ye göre arazi yetenek sınıflarının oransal dağılımına bakıldığında, çizelge 4.6'da % 31'lik oran ile IV. sınıf toprak sınıfı en fazla, % 7'lik oranla II. sınıf toprak grubu en az yer almaktadır. Bu verilere göre araştırma alanı içerisinde I. sınıf toprak grubu yer almamaktadır.

4.1.4.3 Erozyon durumu

Araştırma alanının erozyon durumuna ilişkin veriler harita 4.8 ve alansal ve oransal dağılımı çizelge 4.7'de verilmiştir.

Çizelge 4.7 Erozyon durumunun alansal ve oransal dağılımı

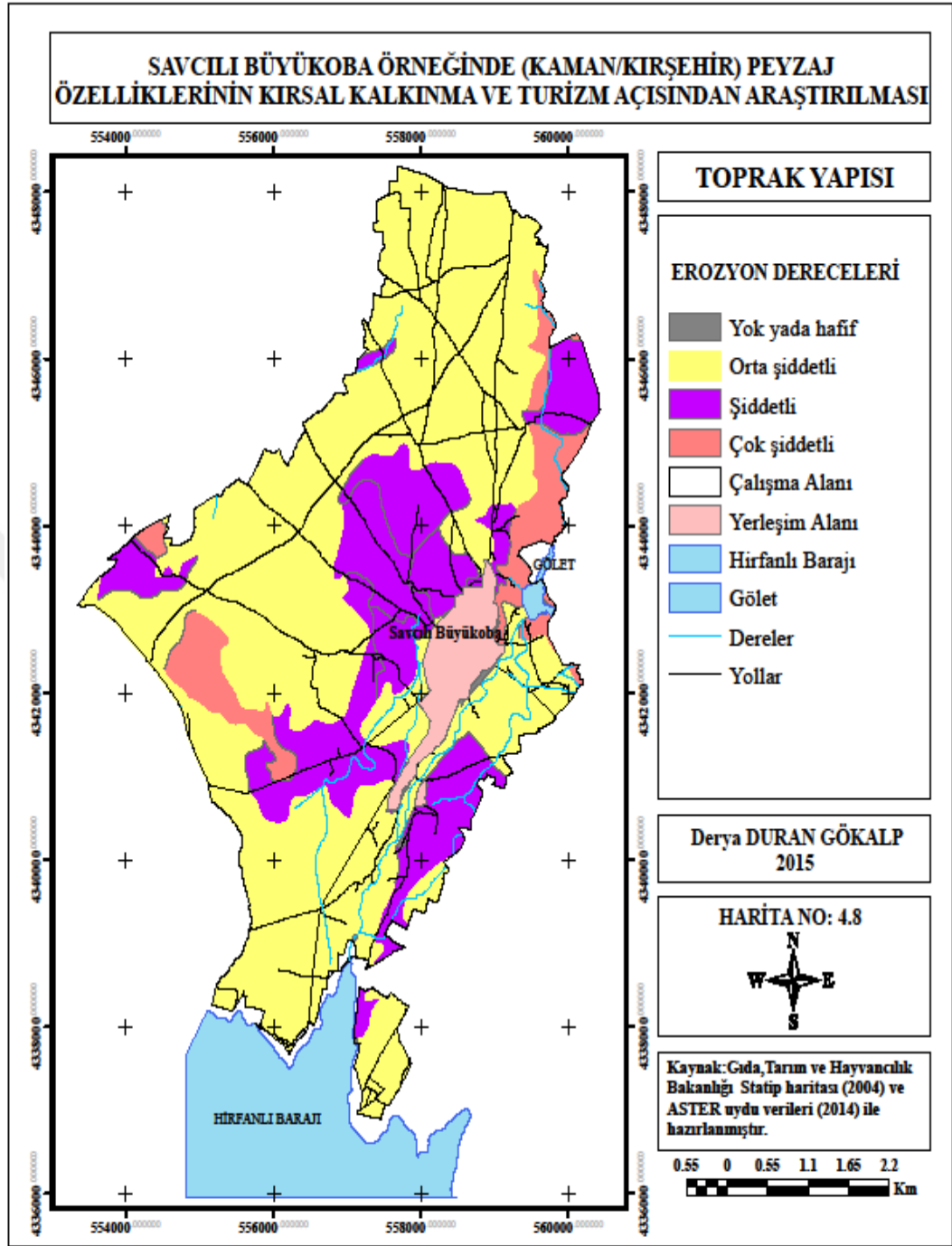
Su erozyonu düzeyleri	Yüzey (ha)	Alana göre % dağılımı
2- Orta düzeyde	2494,449	68
3- Şiddetli	894,056	24
4- Çok şiddetli	280,345	8

Harita 4.8'e göre erozyon durumunun alandaki oransal dağılımı Çizelge 4.7'de orta düzeyde erozyonun % 68' lik bir oranla en fazla değere sahiptir. Çok şiddetli erozyona sahip alanlar ise % 8'dir. Harita 4.8'e göre araştırma alanında 1. derecede erozyon olmayan yok yada hafif şiddetli alan olmadığı görülmüştür.

4.1.5 İklim özellikleri

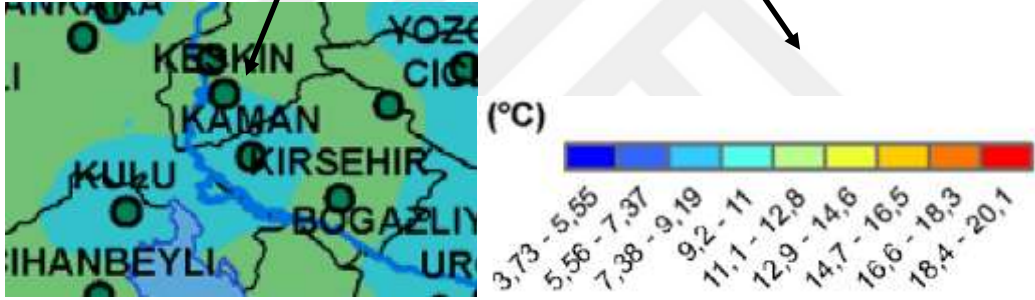
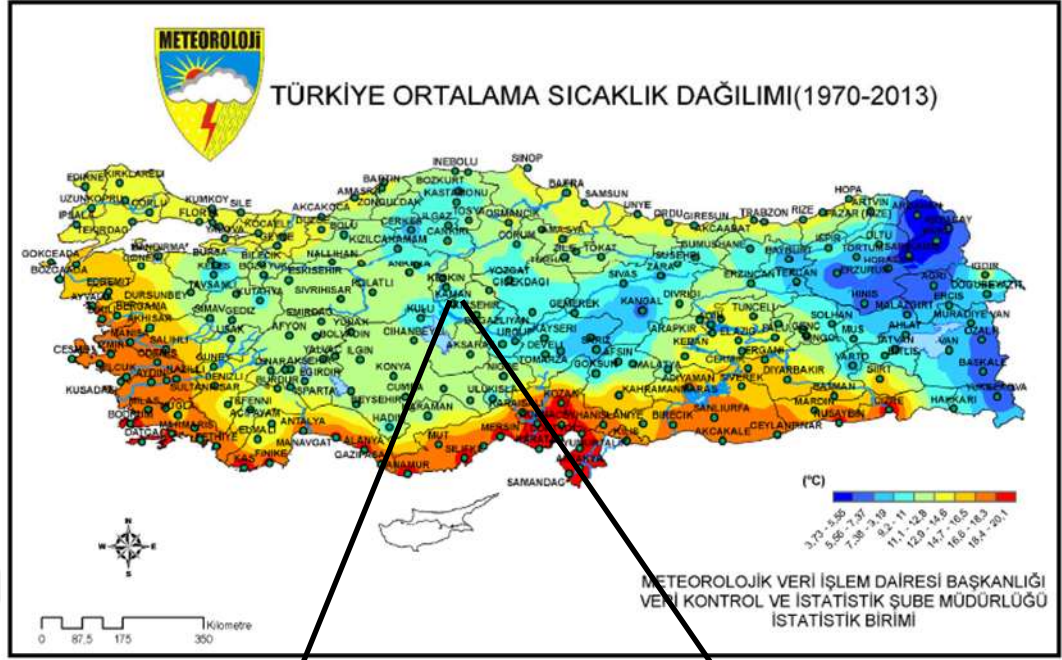
Kırşehir'in iklim özelliği tipik karasal iklimdir. Yani yazları sıcak ve kurak, kışları soğuk ve yağışlıdır. Ancak Savcılı Büyükoba köyünün, Hirfanlı barajına yakınlığı ve güneybakarlı olması sebebiyle Kaman ilçesine göre 3-4 °C daha sıcak olup mikroklimatik iklim özelliği göstermektedir.

Hirfanlı Baraj Gölü'ne yakın köyler konumu sebebi ile İç Anadolu iklimi etkisi altındadır. Yazlar sıcak ve kurak, kışlar soğuk ve kar yağışlıdır. En düşük sıcaklık -28 °C (7 Ocak 1942), en yüksek sıcaklık ise 39,4 °C (Ağustos 1954) olarak ölçülmüştür. Günlük sıcaklık farkı 26,8 °C iken sıcaklığın 30 °C olduğu gün sayısı 43, sıcaklığın 5 °C olduğu gün sayısı ise 186 gündür. Karla kaplı gün sayısı 23 gündür. Günlük nisbi nem miktarı %63 iken yıllık ortalama yağış miktarı 368,6 mm, yıllık buharlaşma toplamı ise 1340 mm dir (Anonim 2011).

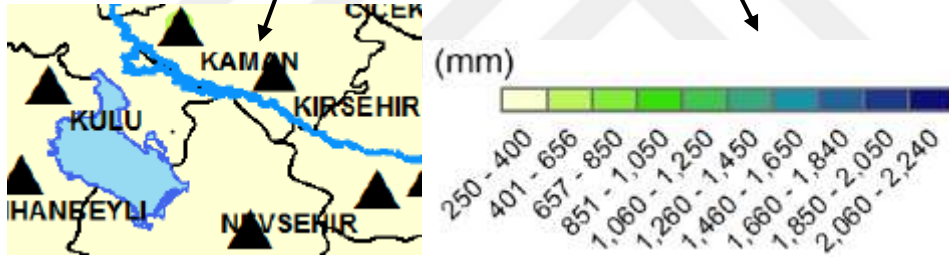
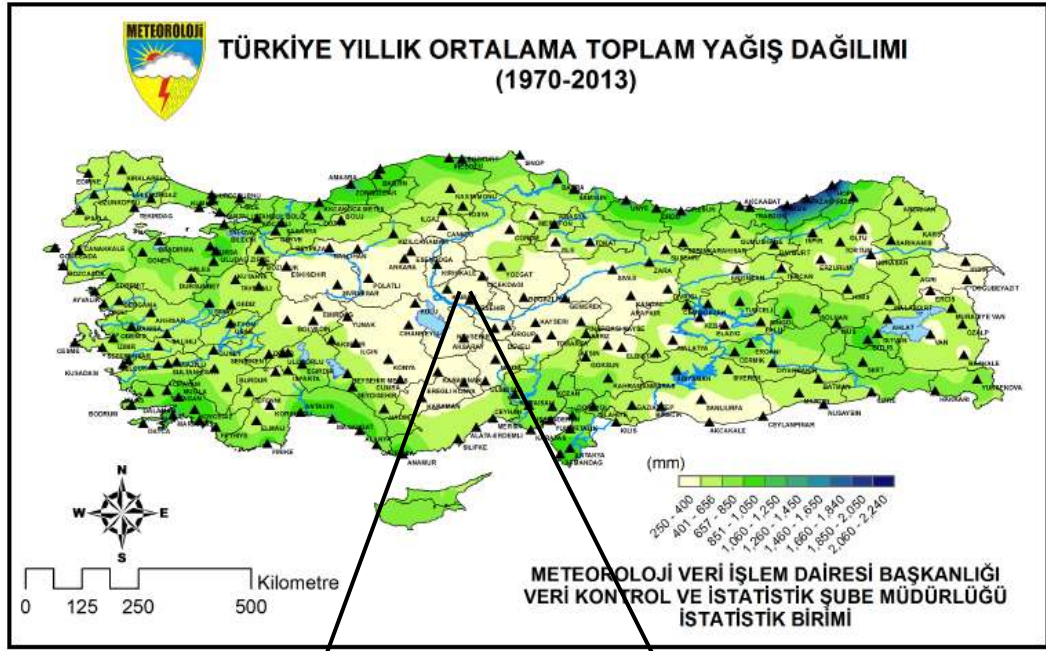
Ahi Evran Üniversitesi Kaman Meslek Yüksekokulunda hazırlanmıştır.

Harita 4.8 Erozyon dereceleri

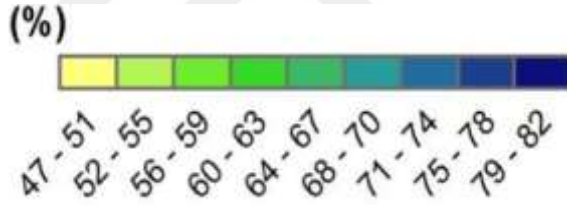
Şekil 4.5 (1970-2013) Türkiye'nin ve İç Anadolu Bölgesine ait toplam ortalama sıcaklığın alansal dağılımı (Anonim 2014b)

1970-2013 yılları arasında toplam ortalama sıcaklık değerleri haritası şekil 4.5 incelendiğinde Kırşehir, Kaman ve Savcılı Büyükoba köyünün ortalama sıcaklık değerlerinin 9,2-11 °C aralığında olduğu görülmüştür.

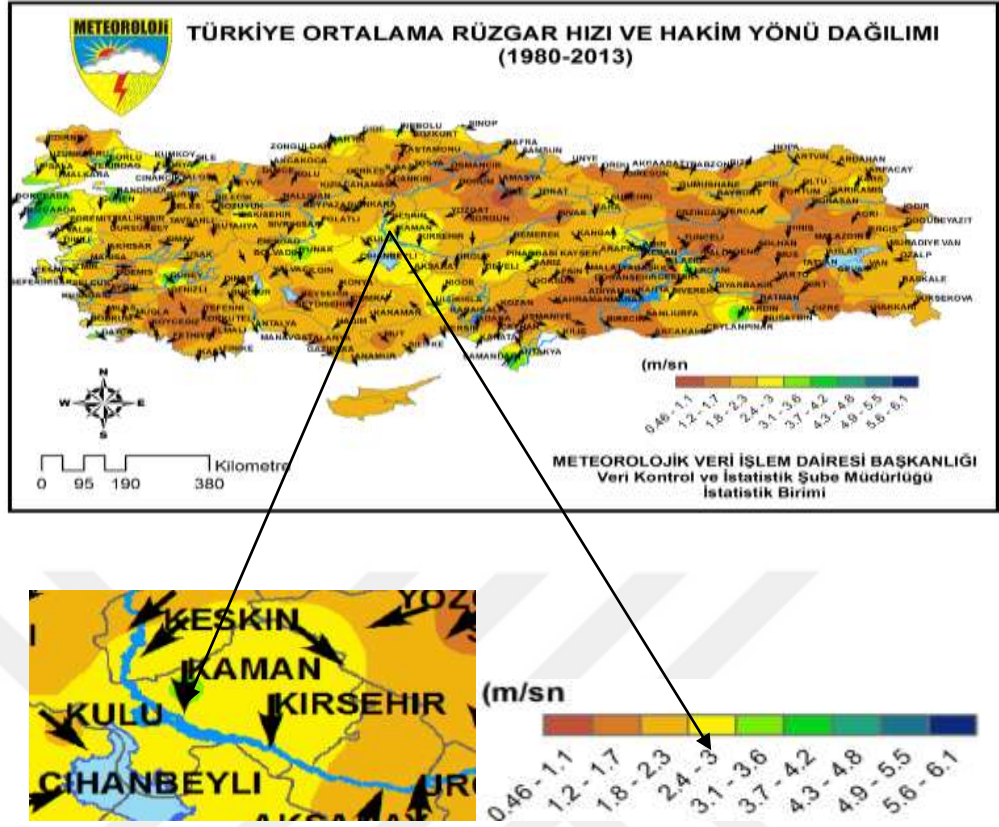
Şekil 4.6 (1970-2013) Türkiye'nin ve İç Anadolu Bölgesine ait toplam ortalama yağışın alansal dağılımı (Anonim 2014b)

1970-2013 yılları arasında toplam ortalama yağış değerleri haritası şekil 4.6 incelendiğinde Kırşehir, Kaman ve Savcılı Büyükoba köyünün ortalama yağış değerlerinin 250-400 mm aralığında olduğu görülmüştür.

Şekil 4.7 (1970-2013) Türkiye'nin ve İç Anadolu Bölgesine ait ortalama nemin alansal dağılımı (Anonim 2014b)

1970-2013 yılları arasında toplam ortalama nem değerleri haritası Şekil 4.7 incelendiğinde Kırşehir'in % 56-59, Kaman ve Savcılı Büyükoba köyünün % 60-63 ortalama nem değerleri aralığında olduğu görülmüştür.

Şekil 4.8 (1980-2013) Türkiye'nin ve İç Anadolu Bölgesine ait ortalama rüzgar hızı ve hakim yönünün alansal dağılımı (Anonim 2014b)

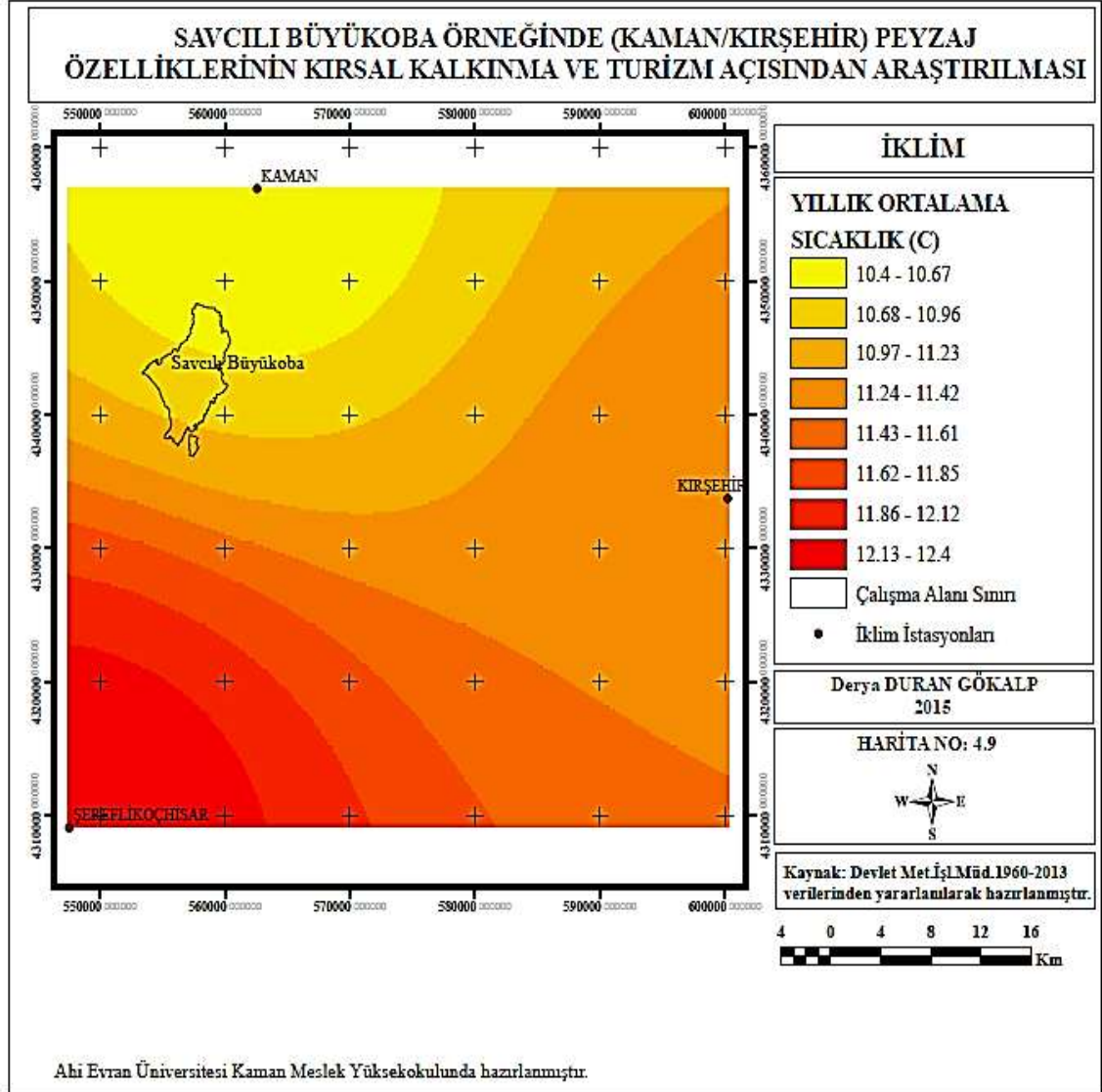
1970-2013 yılları arasında toplam ortalama rüzgar hızı ve hakim yönü şekil 4.8 incelendiğinde Kırşehir, Kaman ve Savcılı Büyükoba köyünün ortalama rüzgar ve hakim yönünün değerlerinin 2.4-3 m/sn aralıkta olduğu görülmüştür.

4.1.5.1 Sıcaklık

Savcılı Büyükoba köyünde meteorolojik bir istasyon olmadığı için iklim verileri alınamamıştır. Ancak 2014 yılı Temmuz ayından itibaren köye Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı ve Tübitak işbirliği ile 'Erken Uyarı Sistemi' kurulmuştur. Sistem günlük veri aktarımı yapmakta ama daha test aşamasındadır. Bu yüzden köyün iklim verilerinin tespiti için köye yakın civarda mevcut olan 3 istasyonun Kırşehir, Kaman ve Şereflikoçhisar'ın iklim verileri alınmıştır. 3 adet iklim istasyonuna ait yıllık ortalama sıcaklık verileri çizelge 4.8'da ve haritası harita 4.9'da verilmiştir.

Çizelge 4.8 Yıllık ortalama sıcaklık değerleri

İklim İstasyonu	Yıllık Ortalama Sıcaklık (°C)
Kaman	10.4
Kırşehir	11.4
Şereflikoçhisar	12.4

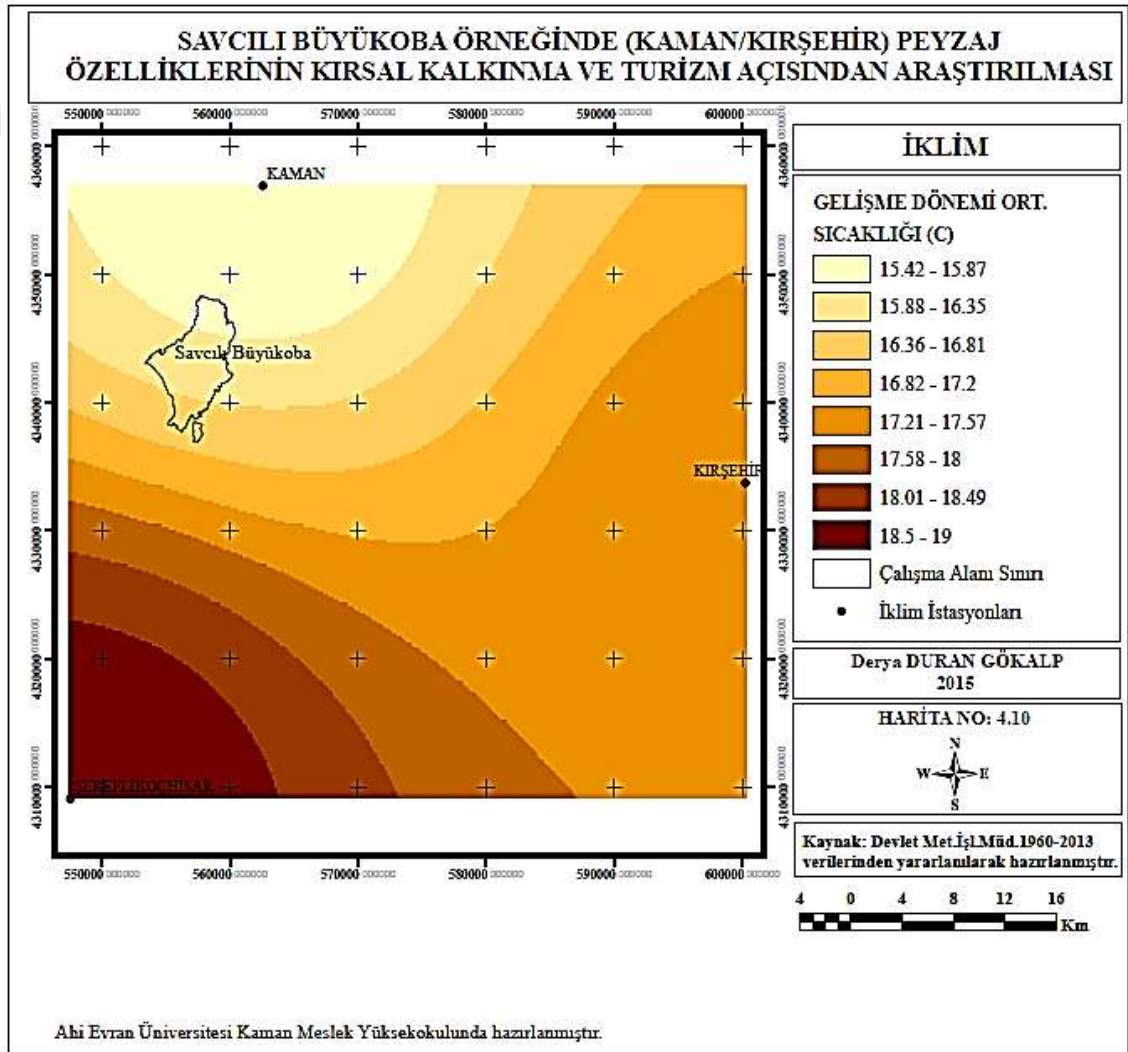
Harita 4.9 Yıllık ortalama sıcaklık

Yıllık ortalama sıcaklık haritasının verildiği harita 4.9'a göre; araştırma alanı 10,4-11,23 °C olan sıcaklık aralığı içerisine girmektedir.

Tarımsal turizm için gelişme dönemi ortalama sıcaklığına ilişkin veriler ise çizelge 4.9 ve haritası harita 4.10'da verilmiştir.

Çizelge 4.9 Gelişme dönemi ortalama sıcaklık değerleri

İklim İstasyonu	Gelişme Dönemi Ortalama Sıcaklık (°C)
Kaman	15,4
Kırşehir	17,4
Şereflikoçhisar	19

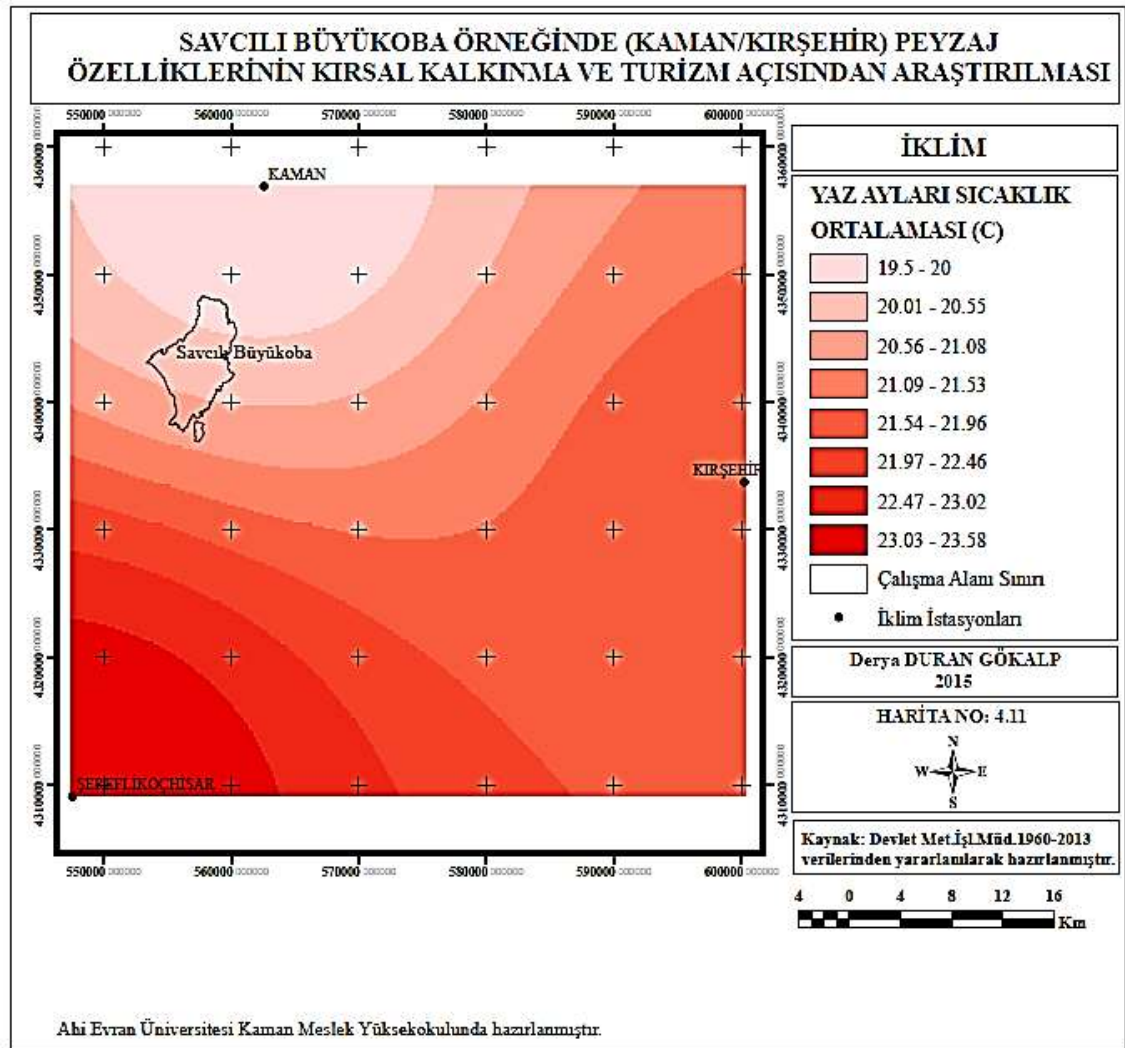
Harita 4.10 Gelişme dönemi ortalama sıcaklığı

Gelişme dönemi ortalama sıcaklığının verildiği harita 4.10'a göre ise, araştırma alanı 15,42-16,81 °C olan sıcaklık değerleri arasında yer almaktadır.

Tarımsal turizm için yaz ayları sıcaklık ortalamasına ilişkin veriler çizelge 4.10 ve haritası 4.11’de verilmiştir.

Çizelge 4.10 Yaz ayları ortalama sıcaklık değerleri

İklim İstasyonu	Yaz Ayları Ortalama Sıcaklık (°C)
Kaman	19.5
Kırşehir	21.8
Şereflikoçhisar	23.6

Harita 4.11 Yaz ayları sıcaklık ortalaması

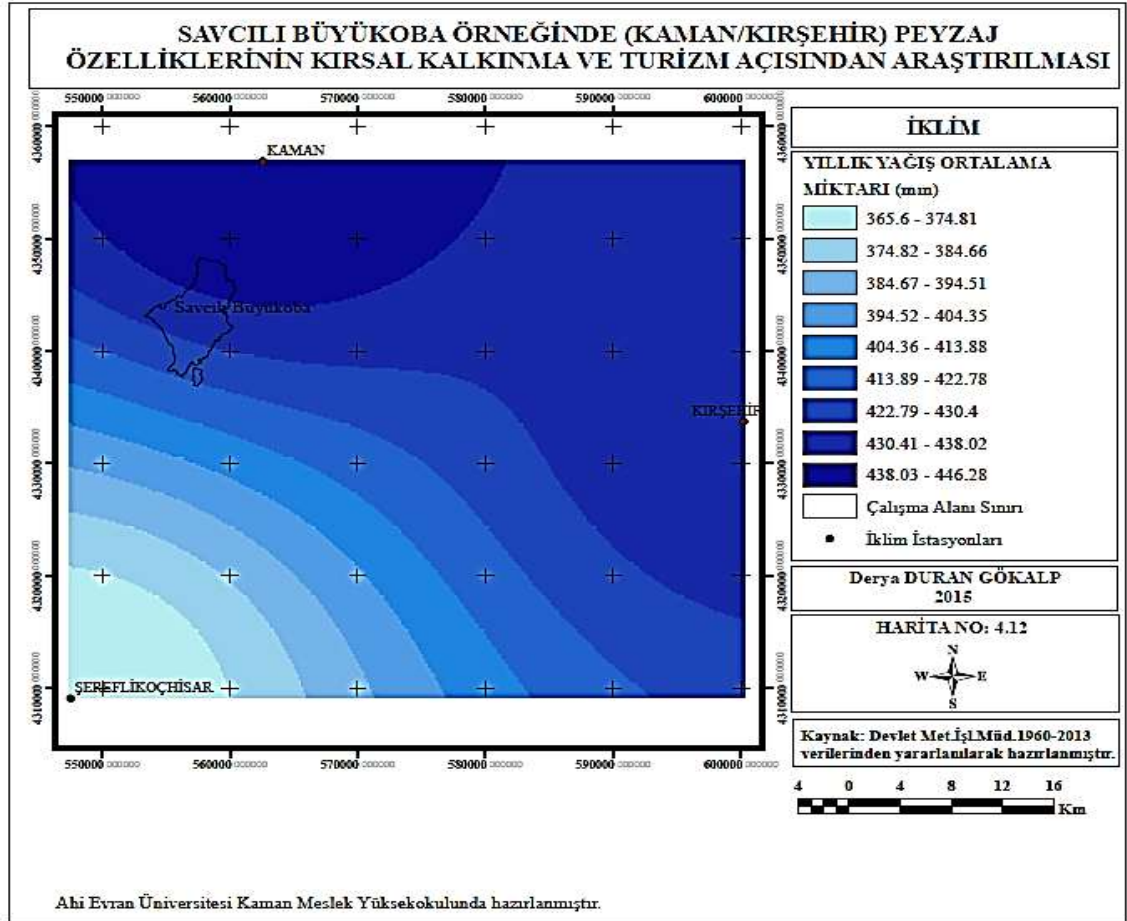
Yaz dönemi ortalama sıcaklığının verildiği harita 4.11’e göre ise, araştırma alanının içinde bulunduğu sıcaklık değerleri 19.5 - 21.08 °C dir.

4.1.5.2 Yağışlar

Yıllık ortalama yağış verileri çizelge 4.11 ve haritası harita 4.12’de verilmiştir.

Çizelge 4.11 Yıllık ortalama yağış miktarı değerleri

İklim İstasyonu	Yıllık Yağış Miktarı (mm)
Kaman	446,60
Kırşehir	435,90
Şereflikoçhisar	365,60

Harita 4.12 Yıllık ortalama yağış toplamı

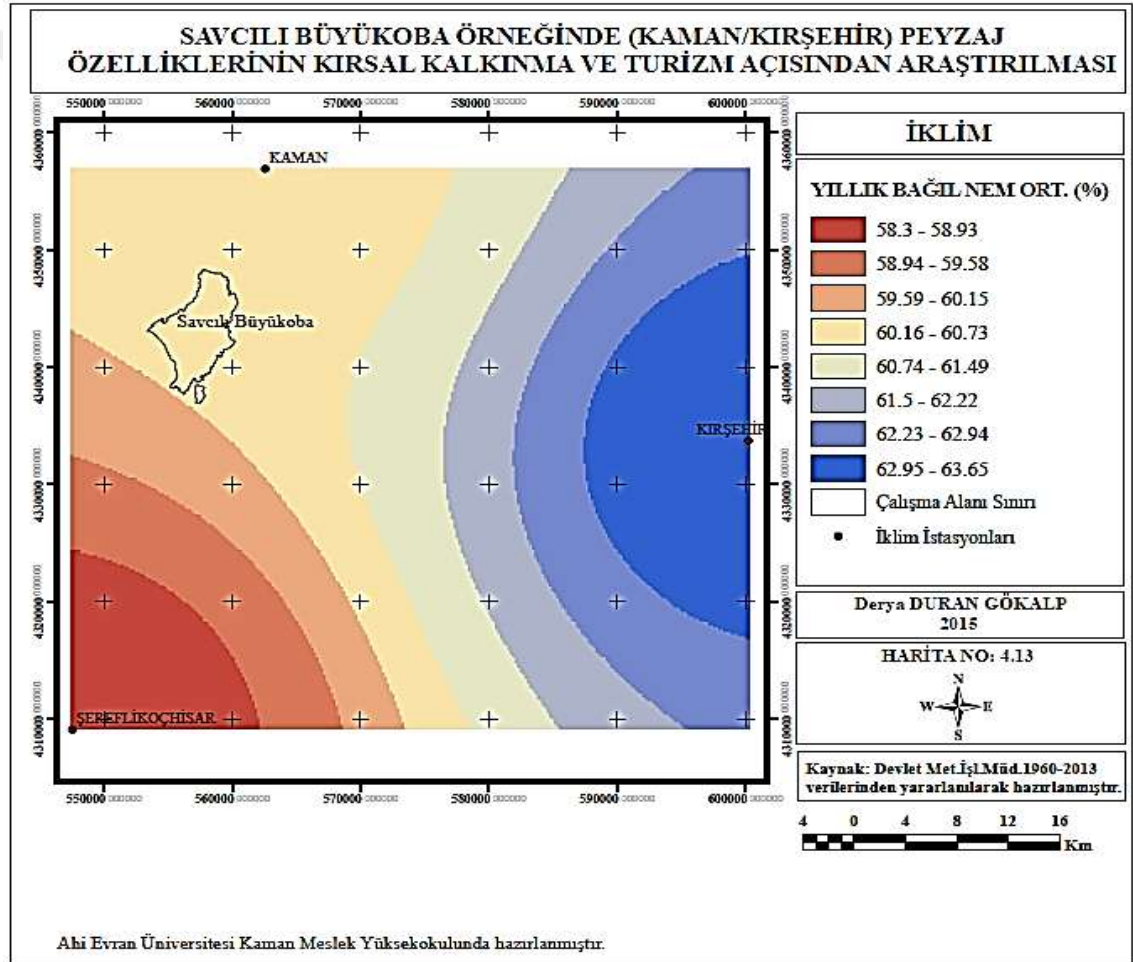
Harita 4.12’ e göre, araştırma alanının yıllık yağış toplamı 413,89 - 446,28 mm arasında yer almaktadır.

4.1.5.3 Bağlı nem

Yıllık ortalama bağılı nem verileri çizelge 4.12 ve haritası harita 4.13’de verilmiştir.

Çizelge 4.12 Yıllık ortalama bağılı nem değerleri

İklim İstasyonu	Yıllık Ortalama Bağılı Nem (%)
Kaman	60.30
Kırşehir	63.65
Şereflikoçhisar	58.30

Harita 4.13 Yıllık bağılı nem ortalaması

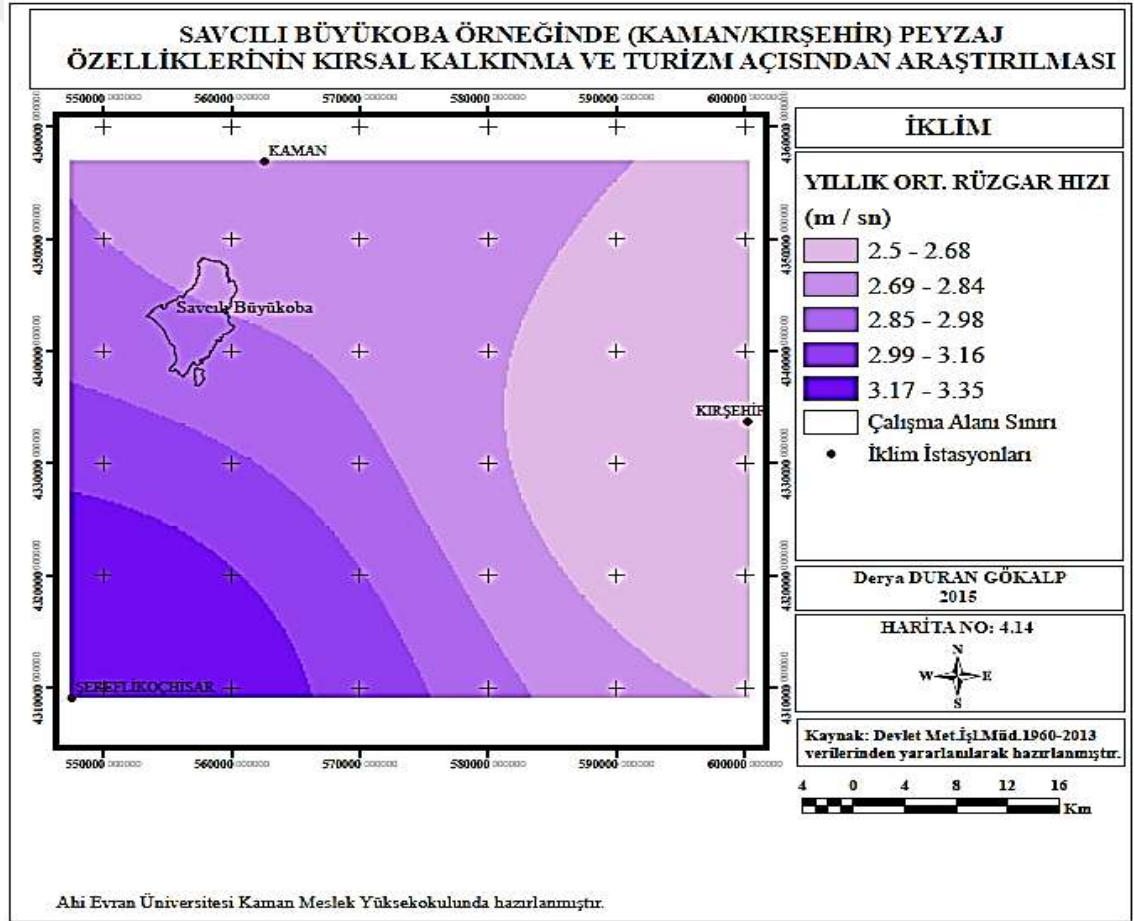
Harita 4.13’e göre, araştırma alanının yıllık ortalama bağılı nem değerleri % 60.16 ile % 60.73 arasındadır.

4.1.5.4 Rüzgar hızı

Yıllık ortalama rüzgar hızı verileri çizelge 4.13’de, haritası da harita 4.14’de verilmiştir.

Çizelge 4.13 Yıllık rüzgar hızı değerleri

İklim İstasyonu	Rüzgar Hızı (m/sn)
Kaman	2.8
Kırşehir	2.5
Şereflikoçhisar	3.35

Harita 4.14 Yıllık ortalama rüzgar hızı

Harita 4.14’de görüldüğü gibi araştırma alanının yıllık ortalama rüzgar hızı değerleri 2.69- 2.98 m/sn dir.

4.1.6 Su varlığı

Araştırma alanının, Hirfanlı Baraj Gölünün bir kısmında su kenarına kıyısı bulunmaktadır.

Hirfanlı Baraj Gölü; Elektrik üretmek, taşkınları önlemek ve sulamada kullanılmak amacıyla 1959 yılında tamamlanan ve 8 Ocak 1960 tarihinde işletmeye açılmıştır. 81 metre yüksekliğindeki bu barajın gölünün en geniş yeri 15 kilometredir. 75 kilometre uzunluğundaki baraj gölünün alanı 320 kilometrekaredir. Gölette kerevit ve balık üretilmektedir. Üretilen balıklar arasında sazan, kefal, kaya ve gümüşbalığı ile kepenek türündeki balıklar bulunmaktadır. Kaman'a 19 kilometre uzaklıktaki tesisler doğrudan doğruya ilçeye bağlıdır. Bu tesisler yörede yaşayan halkın deniz ve plaj gereksinimini karşılayabilecek durumdadır. Gölün suyu tatlıdır (Anonim 2007). Deniz seviyesinden 856 m yükseklikte olup maksimum derinliği 40 m'dir (Anonim 1975).

Hirfanlı Baraj Gölü'nün temelden yüksekliği 83 m olup barajın gövde dolgu tipi, kaya dolgudur. Gövde hacmi 2 000 000 m³, gölün hacmi 598 000 hm³, gölün alanı 263 km² dir. Hirfanlı Baraj Gölü'nün santralı 4 adet üniteye sahip olup yıllık enerji üretimi 400 GWh dir (Şekil 4.9). Barajın taşkın kontrol alanı ise 25 000 ha'dır (Orhon vd. 1991).

Hirfanlı Barajı ve HES	Barajın Yeri	Ankara - Bala
	Akarsuyu	Kızılırmak
	Amacı	Enerji + Taşkın kontrolü
	İnşaatın (başlama-bitiş) yılı	1953 - 1959
	Gövde dolgu tipi	Kaya dolgu
	Gövde hacmi	2 hm ³
	Yükseklik (talvegden)	78 m
	Normal su kotunda göl hacmi	5 980 hm ³
	Normal su kotunda göl alanı	263 km ²
	Sulama alanı ha
	Güç	128 MW
	Yıllık Üretim	400 GWh

Şekil 4.9 Hirfanlı Barajı genel görünümü (www.dsi.gov.tr Erişim tarihi: 05.05.2015)

Hirfanlı Baraj Gölü; Karataş mevkiinde kurulmuştur. Ankara-Kırşehir yoluna 24 km, Ankara-Adana yoluna 30 km uzaklıktadır. Ankara-Şereflikoçhisar, Evren, Bala, Kırşehir-Merkez, Kaman ve Aksaray-Sarıyahşi'de (Şekil 4.10) kıyıları bulunmaktadır (Anonim 1975).

Hirfanlı baraj gölü kıyı kenar çizgisi tespit işlemleri;

a) Kaman İlçesi Hirfanlı Köyü Sınırları içerisinde bulunan Hirfanlı Baraj Gölü Kıyı Kenar Çizgisi Tespiti: **4 km**

b) Kaman İlçesi Savcılı Kurutlu Köyü Sınırları içerisinde bulunan Hirfanlı Baraj Gölü Kıyı Kenar Çizgisi Tespiti: **4 km**

c) Kaman İlçesi Savcılı Büyükoba Köyü Sınırları içerisinde bulunan Hirfanlı Baraj Gölü Kıyı Kenar Çizgisi Tespiti: **8 km**

d) Kaman İlçesi Benzer Köyü Sınırları içerisinde bulunan Hirfanlı Baraj Gölü Kıyı Kenar Çizgisi Tespiti: **3 km**

e) İlimiz Merkez İlçesi Toklumen Kasabası sınırları içerisinde bulunan Hirfanlı Baraj Gölü Kıyı Kenar Çizgisi tespiti: **5,4 km**'dir (www.csb.gov.tr Erişim tarihi: 23.03.2015). Yukarıdaki veriler incelendiğinde Hirfanlı Barajı'nın, Kaman ilçesi sınırları kıyı kenar çizgisi **19 km**'dir.

Şekil 4.10 Hirfanlı Baraj Gölü Sınırları (Anonim 2011)

Göl suyu oligotrof (organik maddece eksik ama oksijence yeterli olan derin ve duru göller) bir özellik göstermektedir. Gölde, yoğunlaşma olmayan çok temiz bir su kütlesi mevcuttur. İletkenlik ölçümleri sonucunda suyun yüksek bir mineral içeriğe sahip olduğunu, bazı yerlerde 0,9 gr/lt'ye çıktığı tespit edilmiştir. Mineral içeriğin 1 gr/lt'den yukarı çıkmaması nedeniyle, çevrenin birçok balık türü için uygun olduğu söylenebilir (Gürses 2000).

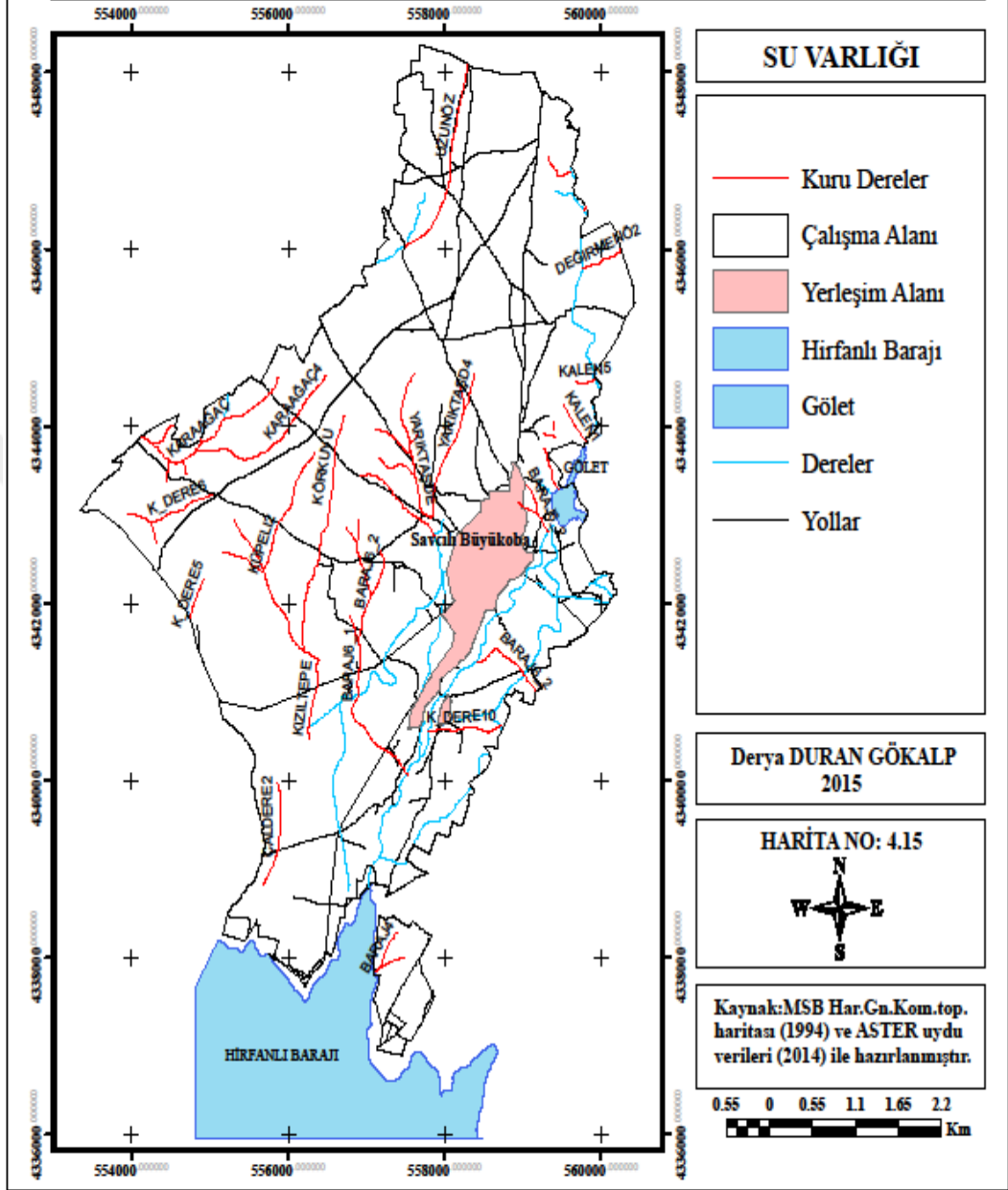
Hirfanlı Baraj Gölü suyunun fiziksel ve kimyasal özellikleri parametreler halinde çizelge 4.14'de verilmiştir (Yüce ve Demirkan 1998). Buna göre Hirfanlı Baraj gölü suyu 1. sınıf kalitede su kapsamındadır.

Çizelge 4.14 Hirfanlı Baraj Gölü'nün su parametreleri (Yüce ve Demirkan 1998)

Parametreler	Min.	Max.	Ort
Secchi-Disk (cm)	300	712	448
Sıcaklık (°C)	5,2	22,8	10,1
PH	8,1	8,25	8,2
Çözünmüş oksijen (mg/ l)	6	10	8,6
Elektrik iletkenliği (µmhos/cm)	1100	1467	1234
Toplam sertlik (mg/ l CaCO ₃)	289	415	382
Toplam alkalinite (mg/ l CaCO ₃)	95	152	123
Karbon dioksit (mg/ l)	0	0	0
Karbonat (mg/ l)	2,4	8,1	4
Bikarbonat (mg/ l)	101	198	135
Kalsiyum (mg/ l)	84	126	112
Magnezyum (mg/ l)	19,4	28,8	24,4
Organik madde (mg/ l)	0,8	2,11	1,14
Nitrit azotu (mg/ l)	0	0,005	0
Nitrat azotu (mg/ l)	1,53	1,53	1,53
Amonyum azotu (mg/ l)	0	0	0
Hidrojen sülfür (mg/ l)	0	0	0
Klorür (mg/ l)	126	194	164
Sülfat (mg/ l)	176	206	198
Fosfat (mg/ l)	0	0,02	0

Araştırma alanında yer alan kuru ve sulu dereler su varlığı haritasında yani harita 4.15'te verilmiştir.

**SAVCILI BÜYÜKOBA ÖRNEĞİNDE (KAMAN/KIRŞEHİR) PEYZAJ
ÖZELLİKLERİNİN KIRSAL KALKINMA VE TURİZM AÇISINDAN ARAŞTIRILMASI**

Ahi Evran Üniversitesi Kaman Meslek Yüksekokulunda hazırlanmıştır.

Harita 4.15 Su varlığı

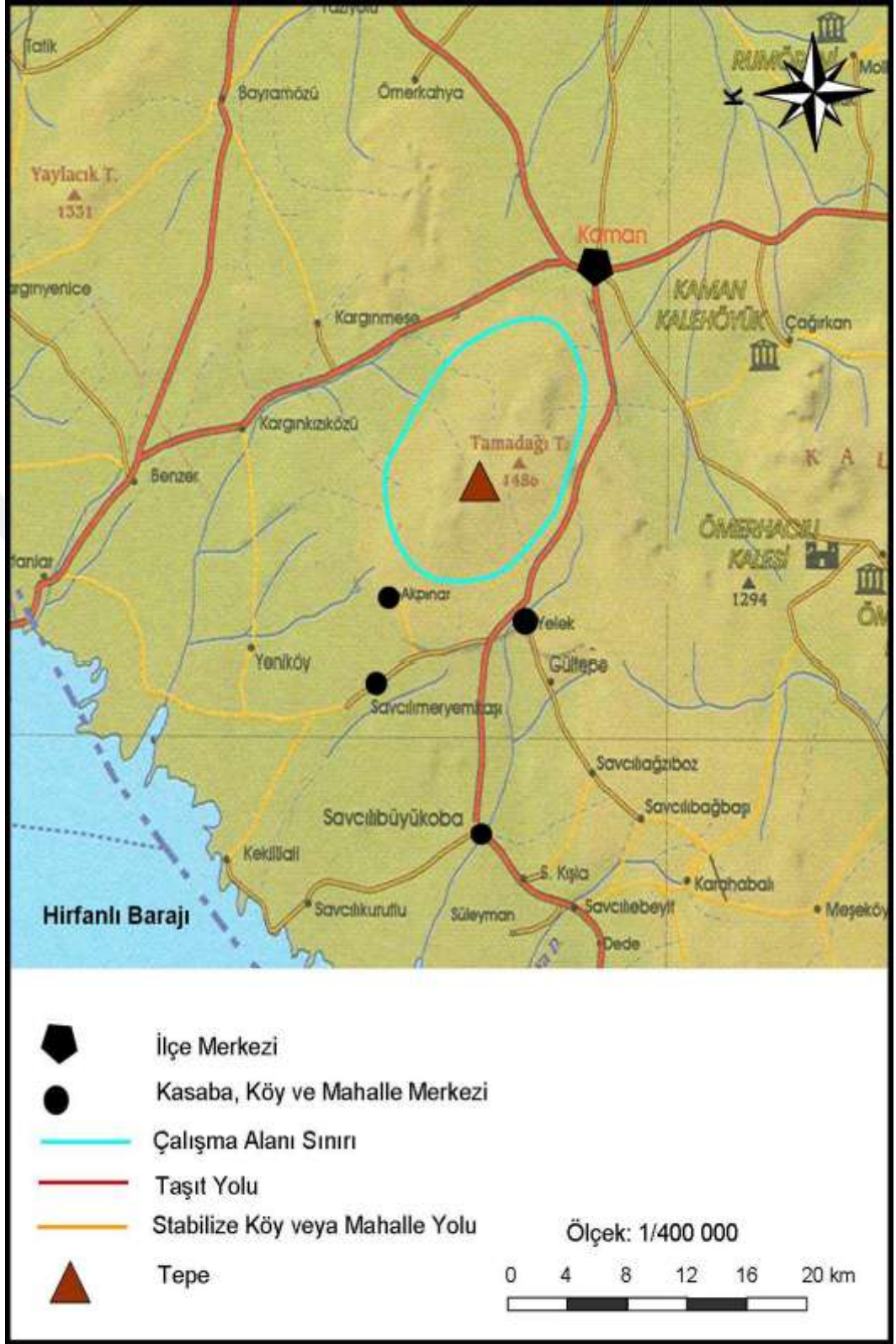
4.1.7 Flora

İç Anadolu Bölgesi'nin bozkır kuşağı içinde kalan Kırşehir, genellikle orman örtüsünden yoksun olup, hakim doğal bitki örtüsü bozkırdır. Çok eski çağlarda ormanlarla kaplı olan yöre olumsuz insan etkileri ve yağış rejiminin düzensizliği sonucu orman örtüsünü kaybetmiştir. Ormanlık alan, ilin toplam yüzölçümünün yaklaşık % 2'sini kaplarken, son yıllardaki ağaçlandırma çalışmaları sonucu bu oran yaklaşık % 3,7'ye çıkmıştır (Anonim 2010).

Çalışma alanının doğal bitki varlığına yönelik olarak yapılmış lokal bir çalışmaya rastlanmamıştır. Ancak yakın çevrede bulunan bazı bitki türlerine sadece genel bilgi olarak yer verilmiş olup, doğal bitki varlığı haritasına aktarılamamıştır. Bu çalışmada, meşcere tipi haritası hazırlamak için Çevre ve Orman Bakanlığı Orman Genel İşletme Müdürlüğü'nün yapmış olduğu orman amenajman planları temin edilmiştir. Ancak bu haritalardan elde edilen sonuçlara bağlı olarak, araştırma alanına özel doğal bir bitki örtüsü tespit edilememiştir. Orman Genel İşletme Müdürlüğü'nün yapmış olduğu orman amenajman planlarında, araştırma alanının büyük bir çoğunluğunu orman arazisi, ziraat alanı ve iskan alanları oluşturmaktadır. Bu yüzden doğal bitki haritası paftası oluşturulmamıştır.

Ancak araştırma alanı sınırları içerisinde olmasada yaklaşık olarak 8-10 km'lik bir mesafe uzaklığında olan Tamadağ ile yapılmış olan çalışma bölgenin yakın bitki dokusu hakkında bilgiler vermektedir. Bu kısımda bu bilgilere yer verilmiştir.

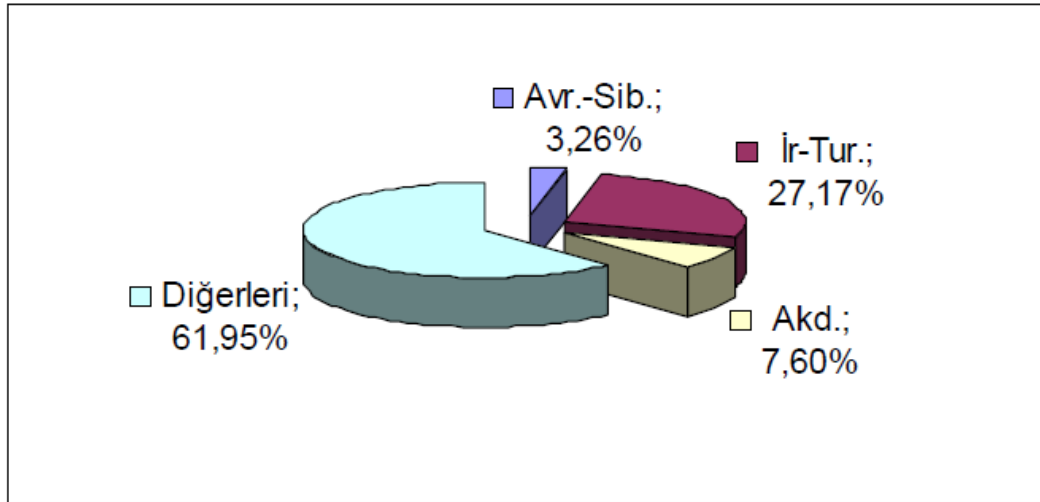
Tamadağ, Kaman İlçesi sınırları içerisinde yaklaşık 39° 17' kuzey enlemi ve 33° 42' doğu boylamı arasında yer almaktadır (Şekil 4.11). Yörede Yelek Dağı olarak bilinmektedir (Atak 2008).

Şekil 4.11 Tamadağ araştırma alanı sınırları ve yeri (Atak 2008)

Araştırma alanı, Kırşehir ili sınırları içinde Kaman – Savcılı arasında yer alan Tama Dağ'dır. Fitocoğrafik olarak İran-Turan fitocoğrafik bölgesinde, Davis grid sistemine göre de B4 karesinde yer almaktadır (Atak 2008).

Araştırma alanı Akdeniz ikliminin yarı kurak, üst, kışı çok soğuk biyoiklim katındadır. Yağış rejimi, Doğu Akdeniz yağış rejiminin II. tipine girmektedir. Alanda vejetasyon yapısı itibariyle İç Anadolu step vejetasyonu hâkimdir. Alanın büyük toprak grupları, kahverengi topraklar, kireçsiz kahverengi topraklar, kırmızımsı kahverengi topraklar, çıplak kaya ve molozlardır. Araştırma alanındaki bu farklı toprak grupları alanın homojen yapıda olmadığını göstermektedir (Atak 2008).

Şekil 4.12 Fitocoğrafik bölge elementleri spektrumu (Atak 2008)

Atak (2008) tarafından araştırma alanında yürütülen çalışmalar iki yıl süreyle (2005 - 2007) Nisan- Eylül ayları arasında üç dört günlük arazi gezileri şeklinde yapılmıştır. 240 adet bitki örneği toplanmıştır. Bitki örnekleri toplanırken habitatlarının durumuna, örneklerin çiçekli, meyveli ve teşhise uygun örnek olmasına dikkat edilmiştir. Örnekler kurallara uygun şekilde preslenerek herbaryum materyali haline getirilmiştir. Tamadağ'dan toplanan 240 bitki örneğinin değerlendirilmesi sonucu 34 familyaya ait 129 cins ve 184 tür ve tür altı seviyede takson tespit edilmiştir. Tür ve tür altı seviyede 30 takson endemik olup endemizim oranı % 16,30'dur. Taksonların fitocoğrafik bölgelere

dağılımı ise şöyledir: İran-Turan elementleri 50 (% 27,17), Akdeniz elementleri 14 (% 7,60), Avrupa-Sibirya elementleri 6 (% 3,26) ve geniş yayılışlar ile fitocoğrafik bölgesine karar verilmeyenler ise 114 (% 61,95)'dür.

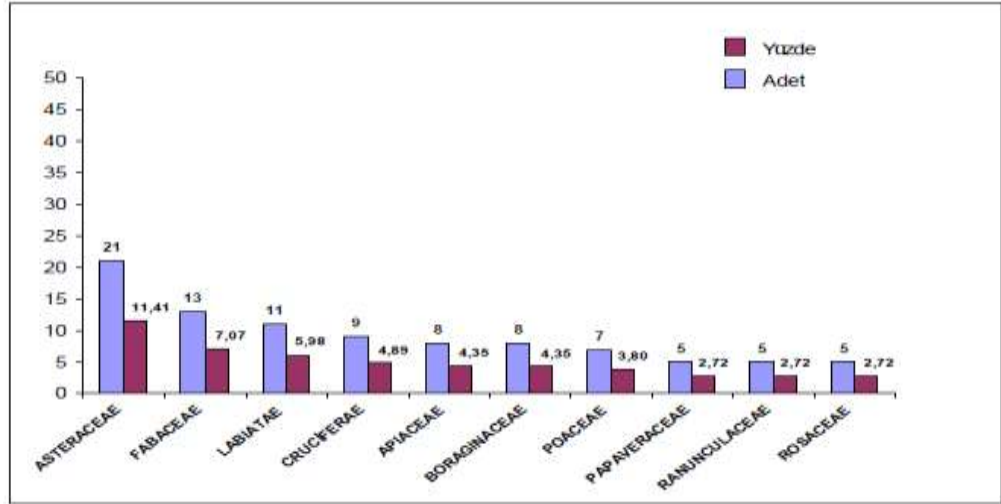
Çizelge 4.15'te görüldüğü üzere alana yakın yerlerde yapılan diğer çalışmalarla kıyaslandığında İran-Turan kökenli bitkilerin çoğunlukta olduğu görülmektedir. Çalışma alanımızda İran-Turan fitocoğrafik bölgesinde yer almaktadır (Atak 2008).

Çizelge 4.15 Çalışma alanına ait fitocoğrafik bölge elementlerinin yakın bölgedeki çalışmalar ile karşılaştırılması (%) (Atak 2008)

Fitocoğrafik Bölgeler	Araştırma Alanları			
	Tamadağı Florası (%)	Kervansaray Dağı Florası (%)	Çiçek Dağı Florası (%)	Böbrek Dağı Florası (%)
İran-Turan	27,17	32,1	28,31	25,2
Akdeniz	7,6	5,8	5,32	7,6
Avrupa -Sibirya	3,26	6,8	3,37	6,7
Belirlenemeyen ya da geniş yayılış alanına sahip olanlar	61,95	55,3	69,97	60,5

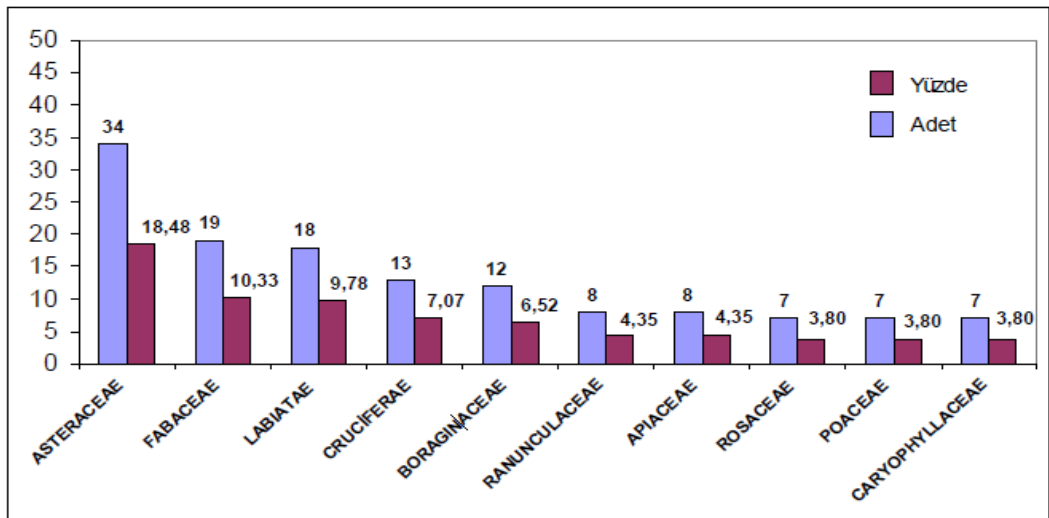
Çizelge 4.16 Çalışma alanı ile alana yakın diğer çalışma alanlarının endemizm oranları (Atak 2008)

Endemizm	Araştırma Alanları			
	Tamadağı Florası (%)	Kervansaray Dağı Florası (%)	Çiçek Dağı Florası (%)	Böbrek Dağı Florası (%)
Endemik Takson Sayısı	30	104	128	63
Endemizm Oranı (%)	16,3	16,8	16,62	11,5
Toplam Takson Sayısı	184	616	810	554

Şekil 4.13 En çok cins içeren ilk 10 familya (Atak 2008)

Şekil 4.13'te en çok cins içeren ilk 10 familyanın cins sayıları verilmiştir. Buna göre en çok cins Asteraceae (Compositae) (% 11,41), Fabaceae (Leguminosae) (% 7,07), Lamiaceae (Labiatae) (% 5,98), Brassicaceae (Cruciferae) (% 4,89), Boraginaceae (%4,35), Apiaceae (% 4,35), Poaceae (% 3,80), Papaveraceae (% 2,72) Ranunculaceae (% 2,72), Rosaceae (% 2,72) familyalarında bulunmaktadır. Türkiye Florasında ise en çok cins içeren familyalar sırasıyla Graminae (Poaceae), Compositae (Asteraceae) ve Umbelliferae (Apiaceae)'dir. Geriye kalan 42 takson ise diğer familyalara aittir (Atak 2008).

Şelik 4.14 En çok tür ve tür altı takson içeren ilk 10 familya

Şekil 4.14'te en çok tür ve tür altı takson içeren ilk 10 familyanın sayıları verilmiştir. Buna göre en çok cins Asteraceae (Compositae) (% 18,48), Fabaceae (Leguminosae) (% 10,33), Lamiaceae (Labiatae) (% 9,78), Brassicaceae (Cruciferae) (% 7,07), Boraginaceae (% 6,52), Apiaceae (% 4,35), Ranunculaceae (% 4,35), Poaceae (% 3,80), Rosaceae (% 3,80), Caryophyllaceae (% 3,80) familyalarında bulunmaktadır. Türkiye Florası'nda en çok tür içeren familya Compositae'dir. Bu familya üyelerinin ekolojik toleranslarının geniş olmasından dolayı farklı habitatlarda kolayca yetişebilmektedirler. Birçok çalışmada olduğu gibi bu familya ilk sırada yer almaktadır (Atak 2008).

Çalışma alanında tespit edilen endemik bitkilerin alfabetik olarak sıralanmış şekilde listesine aşağıda yer verilmiştir (Atak 2008).

Acanthus hirsutus Boiss.

Alyssum corningii T.R.Dudley

Alyssum lycaonicum (O.E.Schulz) T.R.Dudley

Alyssum pateri Nyar subsp. prostratum

Anchusa leptophylla Roemer et. Schultes subsp. *incana*

Anthemis aciphylla Boiss. var. *aciphylla* Boiss.

Anthemis wiedemanniana Fish. & Mey.

Astragalus elongatus Willd. subsp. *elongatus*

Astragalus macrocephalus Willd. subsp. *finitimus* (Bunge) Chomp.

Astragalus melanophrurius Boiss.

Cicer anatolicum Alef.

Crambe tataria Sebeök var. *tataria*

Crocus ancyrensis (Herbert) Maw

Delphinium venulosum Boiss.

Euphorbia anacamperos Boiss. var. *anacamperos*

Genista aucheri Boiss

Gladiolus anatolicus (Boiss.) Stapf

Hypericum heterophyllum Vent.

Lathyrus brachypterus Cel. var. *brachypterus*

Linaria genistifolia (L.) Miller subsp. *polyclada* (Frenzl) Davis

Mattihola longipetala (Vent.) DC. subsp. *bicornis* (Sibth & Smith) PW Ball.

Onobrychis armena Boiss. & Huet
Onobrychis tournefortii (Willd.) Desv.
Onosma armenum D.C.
Phlomis armeniaca Rech. Fil. / Willd.
Phlomis linearis Boiss. & Bal.
Phryna ortegioides (Fisch. Et Mey.) Pax. & Hoffm.
Salvia cryptantha Montbret et Aucher ex Benth
Scorzonera eriophora D.C.
Silene supina Bieb. *subsp. pruinose* (Boiss.) Chowdh.
Stachys cretica subsp. anatolica
Thymus leucostomus Hausskn. & Velen var. *leucostomus*
Wiedemannia orientalis Fisch & Mey (Atak 2008).

Tamadağ araştırma alanındaki bazı bitkilere ait fotoğraflar şekil 4.15'te gösterilmiştir (Atak 2008).

Acantholimon acerosum (WILLD.) BOISS. var. *acerosum* (WILLD.) BOISS. (Atak 2008)

Adonis flammae Jacq. (Atak 2008)

Acanthus hirsutus Boiss. *Alcea apterocarpa* (FENZL)BOISS (Atak 2008)

Cicer anatolicum Alef. *Colchicum triphyllum* G. Kunze (Atak 2008)

Echinophora tournefortii Jaub. & Sapch *Euphorbia anacampseros* Boiss. var.
Anacampseros (Atak 2008)

Hypericum heterophyllum Vent. *Lathyrus brachypterus* Cel. var. *Brachypterus* (Atak
2008)

Şekil 4.15 Tamadağ araştırma alanındaki bazı bitkilere ait fotoğraflar (Atak 2008)

4.1.8 Fauna

Hayvan varlığı, yaban hayatı da çeşitli hobilerin gerçekleştirilmesine olanak sağlamak suretiyle turistik etkinlikler açısından önemli bir yer tutmaktadır. Ancak bu potansiyeli ortaya koymak açısından; araştırma sırasında yapılan literatür taraması çalışmalarında, çalışma alanı özelinde mevcut olan doğal hayvan varlığı açısından detaylı bir bilgiye ulaşılmamıştır.

4.2 Kültürel Peyzaj Değerleri

4.2.1 Tarihsel gelişim

Savcılı aşireti Gaziantep'teki büyük Türkmen teşekküllerinden biri olmasına rağmen, bu aşiret hakkında Osmanlı kaynaklarında önemli sayılabilecek her hangi bir kayda rastlayamıyoruz. Dolayısıyla diğer Türkmen Aşiretleri gibi Savcılı Aşiretinin de 24 Oğuz boyundan hangisine mensup olduğuna dair kesin bir bilgi yoktur (Anonim 2011).

XV. Yüzyılın ortalarında, bölge henüz Osmanlı idaresine girmeden Kuzey Suriye'de cereyan eden siyasi mücadelelerle Türkmen Savcı bey oğullarından bahsedildiği gibi, XVI. Yüzyılda Antep Yöresindeki Bayındır Oymağını İdare eden Hüseyin Kethüda'nın oğlunun adı da Savcı idi. Eğer tahmin edildiği gibi Savcılı Aşireti, adını bu oymak reisinin oğlundan aldı ise Savcılıların Bayındır boyuna mensup olmaları gerekir(Anonim 2011).

Osmanlı kaynakları Savcılıları Danişmentli Aşiretine bağlı teşekküller arasında zikretmektedir. Antep, Kilis, Halep, Rakka yöresinde kışlayan ve Maraş yöresini yayla olarak kullandığı anlaşılan Savcılı Oymağı ile yukarıda sözünü ettiğimiz Savcı bey oğulları ve Bayındır Oymağının Reisi Hüseyin Kethüda'nın oğlu Savcı arasında herhangi bir yakınlık var mıdır, bilemiyoruz. Öyle anlaşılıyor ki Savcılı Aşireti XVII. Yüzyılın sonu, hatta XVIII. Yüzyılın başına kadar mühim teşekkül değildi. Gaziantep yöresine Orta Anadolu'dan geldiğini tahmin ettiğimiz bu aşiret XVIII. Asırda oldukça

büyümüş olmalıdır. Kadınlarının yaman birer savaşçı oluşuyla ayrı bir şöhret kazanan Gaziantep yöresindeki Savcılıların çoğunluğu İl merkezine yerleşerek bir mahalleye isimlerini vermişlerdir, hala mahalle sakinlerinin çoğu Savcılı Aşiretine mensuptur. Şehre yerleşmeyen Savcılılar ise Gaziantep'in bazı köyelerine dağılmıştır. Anadolu'da 12 köy ve bir mahalle bu Türkmen aşiretinin adını taşımaktadır (Anonim 2011).

4.2.2 Şimdiki alan kullanımı

Araştırma alanına ait şimdiki alan kullanım haritası harita 4.16'da verilirken şimdiki alan kullanım türlerinin alan içindeki dağılımları ise çizelge 4.17'de verilmiştir.

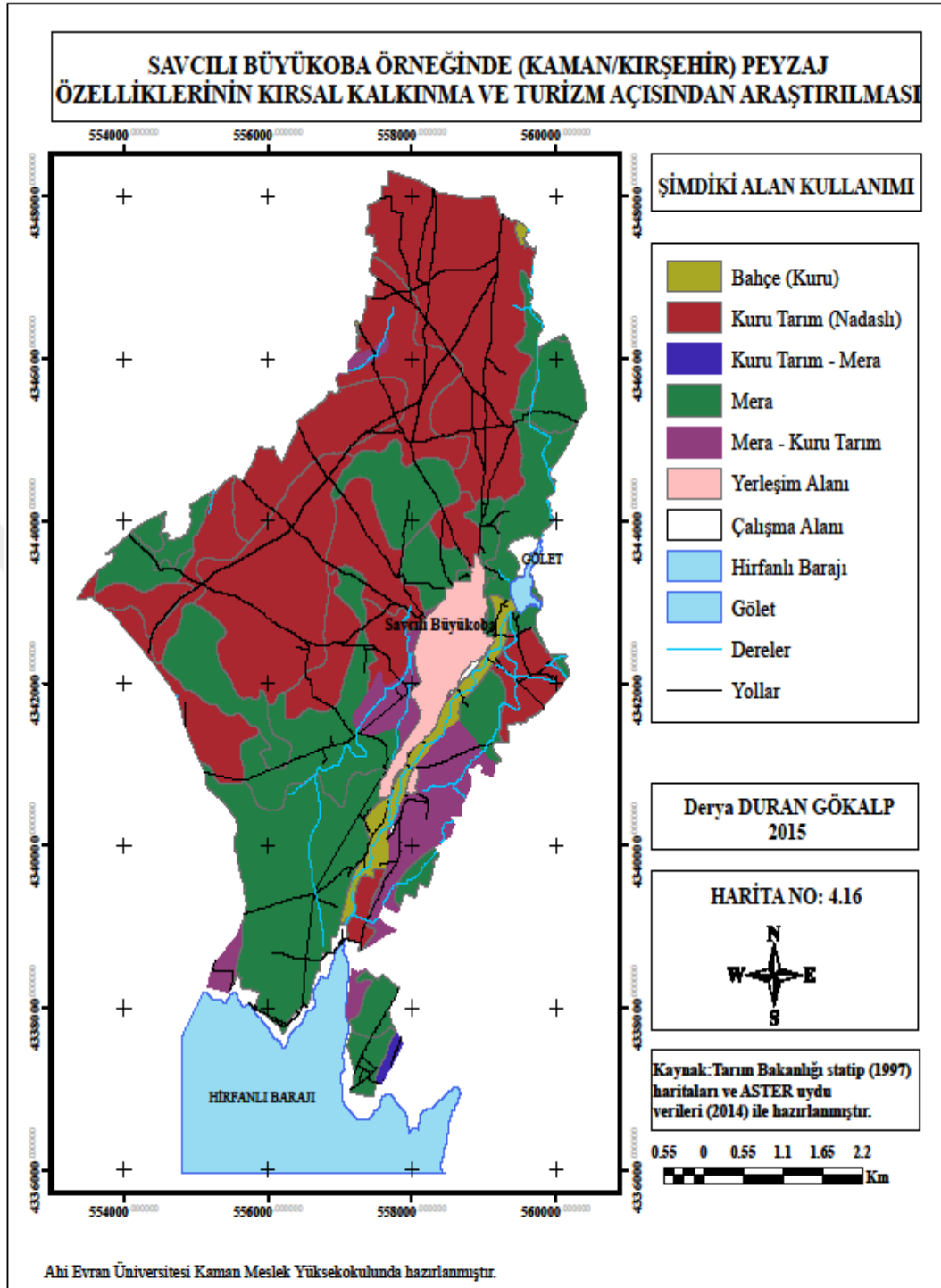
Çizelge 4.17 Şimdiki alan kullanımının alansal ve oransal dağılımı

Şimdiki alan kullanımı	Yüzey (ha)	Alana göre % dağılımı
Bahçe	109,055	3
Kuru tarım (Nadaslı)	1826,712	49.8
Kuru tarım - Mera	8,630	0.2
Mera	1405,85	38
Mera - Kuru tarım	318,598	9

Çizelge 4.17'de araştırma alanında % 49,8 oranda nadaslı kuru tarım yapılmakta iken % 38 oranda alanda meradır.

Bu tez çalışmasında araştırma alanının genel durumunu ortaya koymaya yardımcı KKD analizi için elde edilen coğrafi konumu, nüfus yapısı, eğitim-altyapı durumu ve tarımsal yapısı hakkında çeşitli kurum, kuruluşlardan alınan bilgiler ile KKD toplantılarında gündeme getirilen sorun ve önerilerle turizm ve rekreasyon değerlendirmeleri sentezi yer almaktadır.

Savcılı Büyükoba köyü KKD analizi ile yapılan değerlendirmeler, köyün genel durumunu ortaya koymak için coğrafi konumu, nüfus yapısı, eğitim-altyapı durumu ve tarımsal yapısı hakkında çeşitli kurum, kuruluşlardan alınan bilgilere ve turizm ve rekreasyon için sorunlar ve öneriler yer almaktadır.

Harita 4.16 Şimdiki alan kullanımı

4.2.3 Nüfus yapısı

Orta Anadolu Bölgesi'nin ortasında yer alan Kırşehir ili ve ilçeleri 2000 yılı Genel Nüfus Sayımı ve 2010 yılı ADNKS sayımı sonuçları çizelge 4.18'de aşağıda incelenmiştir

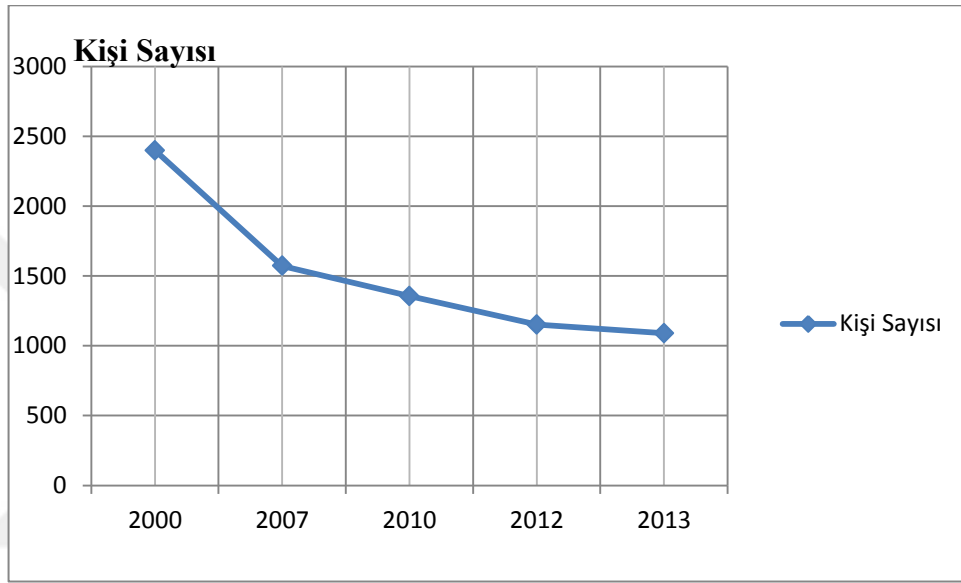
Çizelge 4.18 Kırşehiri ili ve ilçelerinin 2000-2010 yılları kentsel ve kırsal nüfusları (Anonim 2011)

KIRŞEHİR VE İLÇELERİ	2000 YILI			2010 YILI		
	KENTSEL	KIRSAL	TOPLAM	KENTSEL	KIRSAL	TOPLAM
KAMAN	27962	32957	60919	22252	20316	42568
MERKEZ İLÇE	88105	26973	115078	108628	15418	124046
KIRŞEHİR	147412	105827	253239	156731	65145	221876
SAVCILI BÜYÜKOBA	2398	-	2398	1355	-	1355
TÜRKİYE	44.006.274	23.797.653	67.803.927	56.222.356	17.500.632	73.722.988

Kentsel nüfusu 2000'lerden sonra ekonomik hayatı tarıma bağlı olan yerleşim, gelişmiş merkezlere yakınlık ve kolay ulaşılabilirliğin de etkisiyle göç vermeye başlamıştır. Yerleşimin yakınında yer alan köyler ve beldeler de kendi arazilerinde tarım ve hayvancılıkla uğraşmaktadırlar. Köye etraftan nüfus çekecek sosyal, idari veya ticari bir faaliyet yoktur. Ekonomik koşulların zorlanması ve tarım alanlarının giderek büyüklük ve verim olarak yetersizleşmesi köyde dışa göç olgusunu oluşturmuştur. Çevre illere ve büyükşehirilere çalışma, eğitim ve ikamet amaçlı göçler vardır. Yaz aylarında gelip izin bitiminde geri gitmektedirler. Araştırma sırasında köyde birçok evin bu sebeple boş olduğu gözlenmiştir. Ancak az da olsa emeklilik sonrası yerleşime geri dönenler olmaktadır.

Yerleşimden dışarı göç en fazla Ankara ve Kırşehir'e olmakta, nüfus göçü veren yerleşimin az da olsa köylerden aldığı göç son yıllarda durma noktasındadır. Çizelge 4.19'da yıllara göre nüfus bilgisine yer verilmiştir. Nüfusun genel sonuçlarına bakıldığında;

- 2000 yılı genel nüfus sayımında 2398 kişi,
- 2007 TÜİK adrese dayalı nüfus kayıt sistemi (TÜİK-ADNKS) sayımı nüfusu 1572 kişi,
- 2010 yılı TÜİK ADNKS sayımı nüfusu 1355 kişi,
- 2012 yılı TÜİK ADNKS sayımı nüfusu 1152 kişi,
- 2013 yılı TÜİK ADNKS sayımı nüfusu 1090 kişi olarak tespit edilmiştir (Şekil 4.16).

Şekil 4.16 Yıllara göre nüfus bilgileri grafiği (Orijinal 2015)

Çizelge 4.19 Yıllara göre nüfus bilgileri (Anonim 2013)

Yıllar	2000	2007	2010	2012	2013
Kişi Sayısı	2398	1572	1355	1152	1090

Çizelge 4.19’da yıllara göre nüfus sayımları incelendiğinde Savcılı Büyükoba köyünün 2000-2013 yılları arasında yarıdan fazla % 55 oranda göç verdiği tespit edilmiştir. Bu çalışmanın ana problemini oluşturan köyden kente göç olgusunun çalışma alanında ne kadar yoğun olduğu tespit edilmiştir.

Çizelge 4.20 Nüfusun yaş gruplarına göre dağılımı (Anonim 2014a)

Yaş grupları	Erkek	Kadın	Toplam	%
0-14	123	122	245	22
15-49	260	262	522	48
50 +	163	160	323	30
TOPLAM	546	544	1090	100

Çizelge 4.20'ye göre nüfus yaş gruplarına göre incelendiğinde %48'lik dilimi 15-49 yaş arası, % 30'unun ise 50 ve üzeri yaş, %22'sinide 0-14 yaş arası yer almaktadır. Köyde genç nüfus oranı toplam % 70'tir.

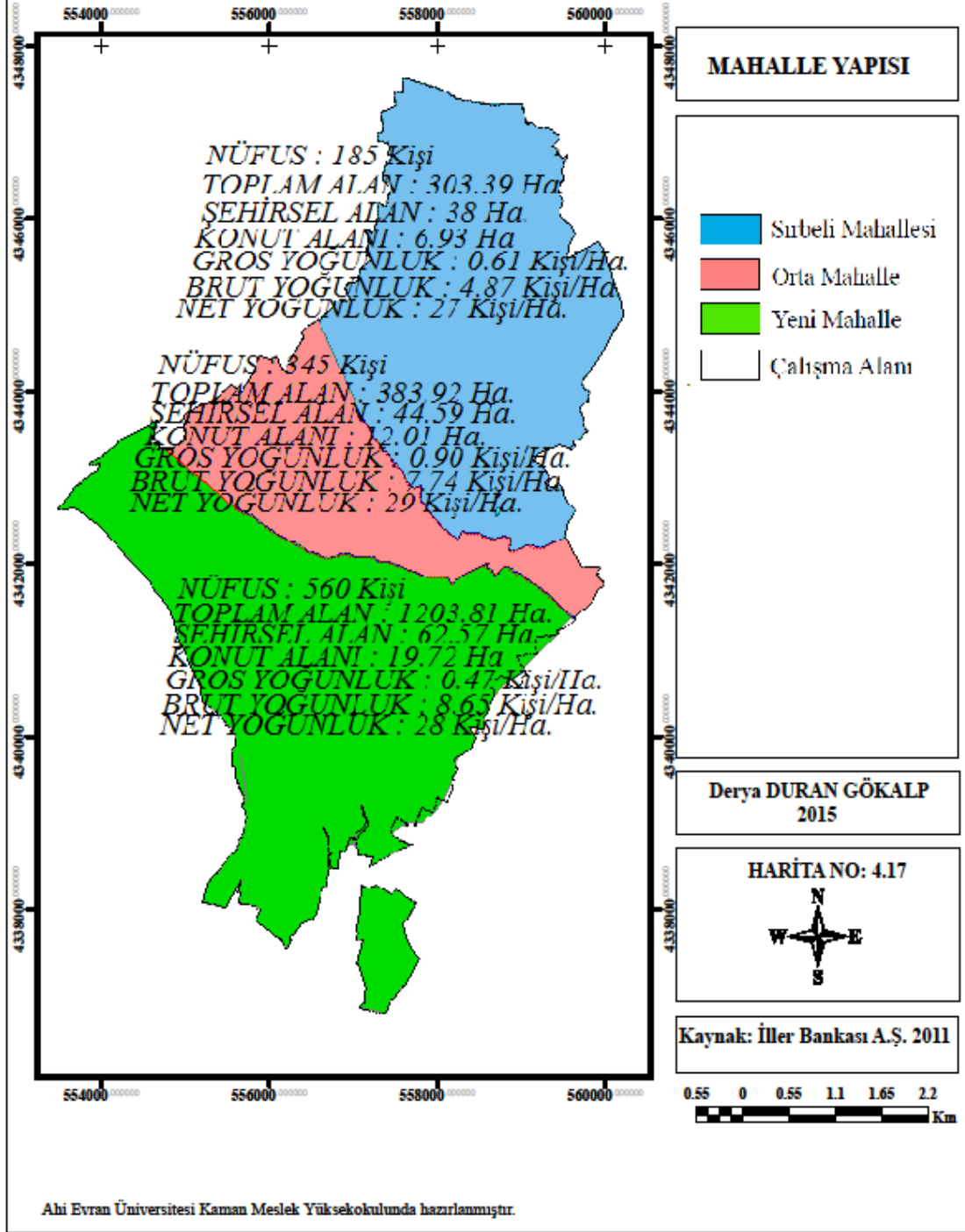
Savcılı Büyükoba'da 2013 ADNKS sonuçlarına göre cinsiyet oranı: 100,36'dir. Erkek nüfus (546 kişi) / Kadın nüfus (544 kişi) x100 formülü kullanılmaktadır.

Hâlihazır sınırları içinde mahalleler arasında yüzölçümü, nüfus ve hane sayısı büyüklüğü bakımından Yeni mahalle (1203,82 ha.) en büyük mahalledir. Büyüklük sırasını daha sonra sırasıyla Orta mahalle (395,09 ha) ve Sırbeli mahallesi (303,39 ha) takip etmektedir (Harita 4.17). Savcılı Büyükoba köyünü oluşturan Sırbeli, Orta ve Yeni Mahalle'nin şehirsiz alanları toplamı 145,16 hektar olarak tespit edilmiştir. Buna göre yerleşim bütününde brüt nüfus yoğunluğu 7,50 kişi/ha olmaktadır.

Çizelge 4.21 Mahalle nüfusları (Belediye ve yerinde yapılan çalışmalar 2014)

MAHAL LELER	Nüfus (Kişi)	Hane Sayısı	Hane Halkı Büyüklüğü	Ort. Aile Büyüklüğü	Hanede Ort. Aile Sayısı	Mevcut Oturan Hane Sayısı
Sırbeli	185	105	2.2	2.00	1.10	55
Orta	345	180	2.6	2.50	1.04	119
Yeni	560	221	3.1	3.10	1.00	160
TOPLAM	1090	506	2.73	2.48	1.10	334

SAVCILI BÜYÜKOBA ÖRNEĞİNDE (KAMAN/KIRŞEHİR) PEYZAJ
ÖZELLİKLERİNİN KIRSAL KALKINMA VE TURİZM AÇISINDAN ARAŞTIRILMASI

Harita 4.17 Mahalle yapısı

Yerinde yapılan araştırmalardan ortalama aile byklg 2,65 kişi ve hanede ortalama 1 aile yaşamaktadır. Çekirdek aile tipi egemendir. Evlenenler aile büyükleri ile aynı parsel içinde yapılan ayrı ya da katta evlerde yerleşmektedir.

4.2.4 Eğitim ve sağlık durumu

Savcılı Büyükoba'da bulunan İlköğretim Okulu'na çevredeki 6 adet köy ve yakınlardaki Kaman ilçeye bağlı 1 köy (Yeniköy) den öğrenciler taşımalı eğitim ile gelmektedir. Çizelge 4.22'de eğitim durumu verilmiştir.

Çizelge 4.22 Eğitim durumu (Anonim 2014a)

Savcılı Büyükoba Köyü	Okulağı olmayan	Okur yazar olmayan	Okur yazar	İlkokul	Ortaokul	Lise	nlisans ve niversite
Erkek (kişi)	56	17	47	218	121	57	18
Kadın (kişi)	48	116	55	230	73	28	6
Toplam (kişi)	104	133	102	448	194	85	24
Yüzde %	10	12	9	41	18	8	2

Yukarıdaki izelge 4.22'ye göre erkeklerde okuryazarlık oranı bayanlara göre daha fazladır. Okuryazarlık oranı erkeklerde % 42 (461 kişi), bayanlarda ise % 36 (392 kişi) olarak hesaplanmıştır. Kız çocuklarının köy dışında okutulmasının zorluğu ve maddi imkansızlıklar nedenleri ile okutulamadığı yada yarıda bırakıldığı köy halkı tarafından dile getirilmiştir. Köyde okuryazar oranı % 78 (853 kişi/1090 kişi) olarak hesaplanmıştır.

Köyde Sağlık kuruluğu olarak Sağlık Ocağı bulunmaktadır. Sağlık Ocağında, Kaman ilçesinden geliş gidiş yapan Aile Hekimi-Doktor ve Sağlık memuru köye hizmet vermektedir. Köy halkı acil yada daha önemli durumlarda Kaman İlçe - Kırşehir İl Devlet Hastanesi ile zel Tıp Merkezlerinden yararlanmaktadır.

4.2.5 Ekonomik yapı

Kırşehir ilinin ekonomisi tarıma dayanır. Sanayi bakımından en az gelişmiş iller arasındadır. Faal nüfusun % 84'ü tarım, hayvancılık, ormancılık, avcılık ve balıkçılık ile geçinir. İl topraklarının % 61'i tarıma elverişli olup, bunun % 96'sı sulanabilir arazidir. Ekonomik olarak sulanabilir arazi ise il topraklarının % 23'ü kadar olup, bunun % 19'u DSİ tarafından inşa edilerek sulamaya açılmış, % 26'sı da halk sulamasıdır.

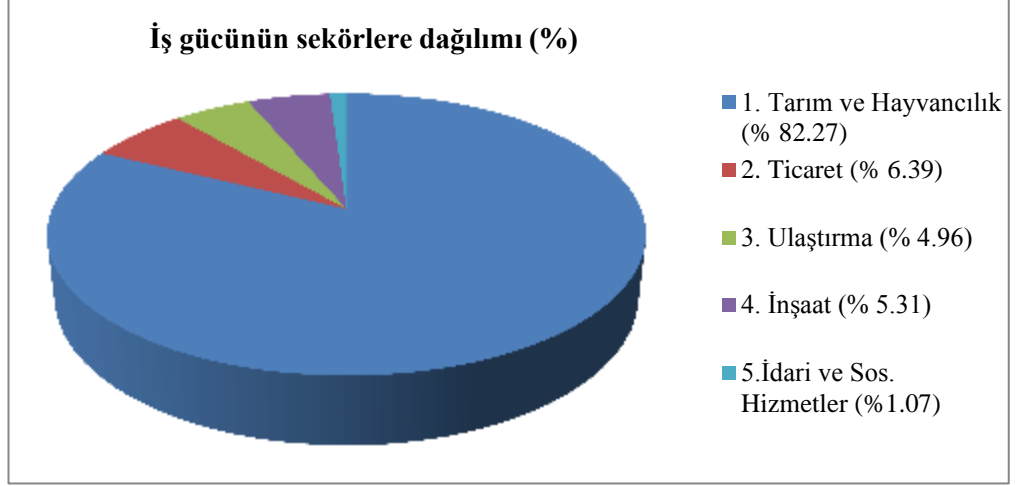
Araştırma alanının işgücünün sektörlere dağılım oranları çizelge 4.23'te, grafiğide şekil 4.17'de gösterilmiştir.

Çizelge 4.23 İşgücünün sektörlere dağılımı

Tarım ve Hayvancılık	232 kişi	% 82.27
Ticaret	18 kişi	% 6.39
Ulaştırma	14 kişi	% 4.96
İnşaat	15 kişi	% 5.31
İdari ve Sosyal Hizmetler	3 kişi	% 1.07
TOPLAM	282	100.00

Tarım ve hayvancılıkta çalışan nüfus hesaplanırken hanelerin yaklaşık % 75'inde tarım yapıldığı ve her hanede 1 kişinin bu sektörde çalıştığı kabul edilmiştir.

Çalışma Oranı: Çalışan Nüfus/Toplam Nüfus ise $282 / 1090 = \% 26'$ dır.

Şekil 4.17 İşgücünün sektörlere dağılımı grafiği (2014)

Yerinde yapılan gözlemlerde bu sektörler içinde gelecekte turizmin ve hizmet sektörünün ön plana çıkması beklentisi gözlenmiştir. Göl çevresi dinlenme ve mesirelik olarak ideal bir mekândır. Turizm sektörü yerel halk ve muhtarlığın yoğun çabalarıyla aktif hale getirilmeye çalışılmaktadır. Yerleşimde gelir getiren el sanatı ve halıcılık aktiviteleri gelişmemiştir.

4.2.6 Tarımsal üretim durumu

Kaman ilçesinde bölgedeki eğilime paralel olarak halkın geçim kaynağı % 90 oranında tarım ve hayvancılığa dayanmaktadır. İlçenin toplam ekilen arazisi 807.776 dekar olup, bunun 49.510 dekarında sulu tarım yapılmaktadır. İlçede yetiştirilen ürünler çok çeşitlidir. Hububat, baklagil, endüstri bitkileri, yem bitkileri, sebzeler ve meyveler olmak üzere tarımsal üretim yapılmaktadır Özellikle Kaman cevizi dünyaca ünlü olup, ilçe ekonomisinde önemli bir yer tutmaktadır. Hububatta 200-250 kg/da, sebzelerde 2700 kg/da oranında verim alınmaktadır (Anonim 2011).

Hayvancılıkta büyük ve küçükbaş hayvanın yanı sıra tavukçuluk, arıcılık, balıkçılık ve devekuşu yetiştiriciliği yapılmaktadır. Hirfanlı Barajı'nda ve çeşitli göletlerde tatlı su balıkları bol miktarda olup, sazan, mercan, yayın, kadife, levrek, turna gibi türler bulunmaktadır (Anonim 2011).

Kaman’da büyük sanayi kuruluşu yoktur. İlçede Ticaret ve Sanayi Odası Başkanlığına bağlı 1065, Esnaf ve Sanatkârlar Odası Başkanlığına bağlı 1511 olmak üzere toplam 2576 civarında işyeri bulunmaktadır (Anonim 2011).

Savcılı Büyükoba köyü tarımsal açıdan bitkisel üretimde ilin Çukurova’sı olarak nitelendirilebilir. Suyun serinletici etkisine karşın, Hirfanlı barajının güney bakarlı olması köye mikroklimatik iklim özelliği kazandırmaktadır. Meyve yetiştiriciliğinde ve özellikle sebze yetiştiriciliğinde ilin diğer köy ve kasabalarına oranla yerli üretimin büyük bir kısmı karşılamaktadır.

Tarımsal yapı varlığı içerisinde araştırma alanının bitkisel üretim faaliyetleri olarak arazi varlığı ve kullanım biçimleri, işletmelerin tasarruf ve mülkiyeti, yetiştirilen ürünler ve verimlilik düzeyleri, köyde alet ve makine varlığı, girdi kullanımı ve ürün pazarlama yolları incelenmiştir. Ayrıca köyde işletme sahiplerine yönelik bitkisel üretimde karşılaşılan sorunlar araştırılmıştır.

Tarımsal üretim faaliyeti içerisinde yer alan hayvancılık üretimi de köyde hayvan varlığı, hayvansal üretim, girdi kullanımı, ürünlerin pazarlanma biçimleriyle araştırılmış ve hayvancılık sorunları da irdelenmiştir. Köyün tarım ve tarım dışı gelir kaynakları da araştırılmıştır.

Araştırma yöntemlerinden biri olan KKD analizi sonuçlarına bu bölümden itibaren yer verilmiştir. KKD yöntemine göre mevcut durumun ve köyün turizm rekreasyon kapasitesinin ortaya konması için hazırlanan 54 sorunun analiz sonuçları aşağıda bulunmaktadır.

4.2.6.1 Savcılı Büyükoba köyünde tarımsal gelir durumu

Araştırma kapsamında Savcılı Büyükoba köyünde hanelerin tarımsal alanlarda elde ettikleri gelirlerin bitkisel ve hayvansal üretimdeki payları aşağıdaki çizelge 4.24’te ortaya konulmuştur.

Çizelge 4.24 Bitkisel ve hayvansal üretim payları (Anonim 2014)

S.Büyükoba Köyü	Bitkisel Üretim % 90				Hayvansal Üretim % 10	
	Arpa	Buğday	Ayçiçeği	Nohut	Süt	Besi
	% 80	% 5	% 2.5	% 2.5	% 2	% 8

Araştırma alanının başlıca tarımsal gelirinin % 90' ni bitkisel üretim, % 10' u hayvansal üretimdir. Bitkisel üretimde başlıca gelir arpadan sağlamaktadır.

- **Savcılı Büyükoba köyünde bitkisel ve hayvansal üretim yapan hanelerin sayısal dağılımı**

Çizelge 4.25'te araştırma alanında bitkisel ve hayvansal üretim yapan hanlerin sayısal dağılım oranlarına yer verilmiştir.

Çizelge 4.25 Faaliyet alan dağılımı (Anonim 2014)

S.Büyükoba'da Faaliyet Alanlarına Göre Dağılımı	Adet
Toplam İşletme Sayısı	232
Bitkisel Üretim	170
Hayvansal Üretim	4
Bitkisel + Hayvansal Üretim	58

- **Savcılı Büyükoba köyü ortalama işletme ve arazi büyüklüğü dağılımı**

Araştırma alanının ortalama işletme ve arazi büyüklüğü dağılımı oranları çizelge 4.26'da verilmiştir.

Çizelge 4.26 Ortalama işletme ve arazi büyüklüğü dağılımı (Anonim 2014)

Ortalama İşletme ve Arazi Büyüklüğü	Savcılı Büyükoba	Kaman (%)	Kırşehir (%)
Arazi sayısı	670 Adet	2,37	0,43
İşletme sayısı	170 Adet	4,02	0,85
Kullanılan arazi alanı	12.652,834	2,95	0,53
Ortalama arazi alanı (da)	18,885		
Ortalama işletme alanı (da)	74,428		

Savcılı Büyükoba köyünde yukarıdaki verilere göre 670 adet kayıtlı toprak arazisi bulunmaktadır. İlçe genelinde % 2,37, il genelinde ise % 0,43'lük, 170 adet işletme ile Kaman'da % 4,02'lik, ilde ise % 0,85'lik dilimde yer almaktadır. Köyde kullanılan arazi sayısı 12.652 dekadır. Bu sayı ilçe genelinde % 2,95, il genelinde ise % 0,53'üdür. Ortalama arazi alanı 18.885 dekar iken ortalama işletme büyüklüğü 74.428 dekadır.

- **Savcılı Büyükoba köyünde arazi varlığı**

Araştırma alanının arazi varlığı ve kullanım biçimleri çizelge 4.27'de verilmiştir.

Çizelge 4.27 Arazi varlığı (Anonim 2014)

KÖY ADI	TARLA	MER'A	BAĞ BAHÇE MEYVE	YERLEŞİM ALANI	MEZARLIK OKUL CAMİ	YOL	TOPLAM
S.Büyükoba (da)	32.396,74	2.517,00	3.164,96	169,22	38,52	70,00	38.356,44

Çizelge 4.27'ye göre köyün 32.396,74 da alanı tarladır. Mera alanı 2517 da, bağ bahçe alanı 3,164 da olup toplam kullanılan alan ise 38.356,44 dekadır.

- **Savcılı Büyükoba köyü arazi varlığının dağılımı**

Araştırma alanının arazi varlığının işletme büyüklüklerine ve kullanım biçimlerine göre dağılım oranları ayrıntılı olarak çizelge 4.28'de verilmiştir.

Çizelge 4.28 Arazi varlığının işletme büyüklüğü dağılımı (Anonim 2014)

Arazi dilimleri		<5	5-10	10-20	20-50	100-200	200-500	500-1000	TOPLAM	1000-2500
Savcılı Büyükoba	İşletme sayısı	1	3	10	44	31	33		132	1
	Arazi sayısı	1	5	24	135	135	231		664	31
	Kullanılan alan	4,80	21,81	156,48	1.548,07	2.325,88	4.755,31		12.465,36	1.289,609
	Kaman %	14,39	6,18	4,18	3,99	2,44	3,74		2,88	47,61
	Kırşehir%	3,10	1,97	1,12	0,95	0,53	0,68		0,52	6,95

Çizelge 4.28'e göre arazi dilimleri incelendiğinde en fazla işletme sayısı 20-50 dekar alanda 44 işletmedir. Ancak en çok arazi sayısı ise 231 ile 100-200 dekar alanda olmuştur. 500-1000 arasında hiç işletme yada arazi yokken, 1000-2500 dekar arasında 1 işletme 31 parça arazi ile yer almaktadır. Ayrıca köyde hiç arazisi olmayan yani topraksız aile sayısı 10 kişi olarak tespit edilmiştir. Toprağı olmayan kişilerin, emekli yada çalışan memur kesimi olduğu belirlenmiştir.

- **Savcılı Büyükoba köyünde bitkisel üretim durumu**

Ekonomik yaşantıda % 84,47'lik istihdam payıyla tarım ve hayvancılık yerleşimde temel ekonomik aktivitedir. Hanelerin % 75'inin toprağı vardır. En büyük toprak sahipliğı 1100 dekar ve en küçük toprak sahipliğı 3 dekardır. Ortalama toprak sahipliğı hane başına 50 dekardır.

Savcılı Büyükoba'da uygulanan ekim nöbeti şekli 1.yıl buğday-arpa, 2.yıl nadas (nohut-ayçiçeğı) şeklindedir. Sulu alanlarda ise özellikle sebzeçilik, meyvecilik ve bağcılık yapılmaktadır. Araştırma alanının arazi kullanım biçimleri çizelge 4.29'da ayrıntılı olarak verilmiştir.

Çizelge 4.29 Arazi kullanım biçimleri (Anonim 2014)

S.Büyükoba'da Arazi Kullanım Biçimi	
Kullanım Biçimi	Dekar (da)
Hububat	16650
Baklagil	950
Endüstri Bitkileri	500
Tarla Toplamı	<u>18100</u>
Vişne- Kiraz	24
Elma	31
Ceviz	870
Diğer Meyveler	110
Meyve Toplamı	<u>1035</u>
Patlıcan	120
Domates	80
Hıyar	80
Biber	20
Diğer Sebzeler	690
Sebze Toplamı	<u>990</u>
Kavun-Karpuz	350
Bağ	220
NADAS	11701
TARIM ALANI TOPLAMI	32396
ÇAYIR-MERA	2517

- **Savcılı Büyükoba köyünde işletmelerin tasarruf ve egenim biçimi**

Araştırma alanı içerisinde işletmelerin ortak yada mülk olarak kullanma biçimlerinin ortaya konulması için araştırılmıştır. KKD toplantıları sonucunda elde edilen değerler çizelge 4.30'da gösterilmiştir.

Çizelge 4.30 İşletmelerin tasarruf ve egeim biçimi (2014)

Savcılı Büyükoba Köyü	Hane Sayısı	Mülk Sahibi Hane	Ortakçılık				Kiracılık			
			Ortağa alan (kişi)	Da	Ortağa veren (kişi)	Da	Kiraya alan (kişi)	Da	Kiraya veren (kişi)	Da
Tarla	334	250								
Sulu										
Kuru			20	200 - 300	120	50- 100	20	200	80	50- 100
Bağ- Bahçe		55	-		-		-		-	
Sera		65	-		-		-		-	

Kaynak: Yerinde ve büroda yapılan çalışmalar

Araştırma alanında toplam hanenin yaklaşık % 75' ini toprağı mevcut olup 250 hane mülk sahibidir. Mülk sahibi çiftçiler genellikle kendileri ekim ve dikim işlerini yürütmekle beraber ortağına bir başkasına vermede yaygındır. Bu anlaşma şekli tarla sahibi arazisini, ortak şahıs ise işgücünü ortaya koyup bütün yapılan masraflar ve mahsül yarı yarıya paylaşılır. Kiracılıkta ise tarla sahibine yıllık belli bir miktar para ödenerek tarla kiralanır ve tarla sahibi başka hiçbir şeye karışmaz. Ortakçılık ve kiracılıkta yaklaşık 20 kişi tarlaları toplarken; tarla sahiplerinden 120 kişi (% 36) ortak olmayı, 80 kişide (% 24) kiraya vermeyi tercih etmiştir.

Bağ bahçe sahibi köylüler 55 hane ile toplam hanenin % 16' sına sahipken, sera sahipleri 65 hane olup toplam hanenin % 19' unu oluşturmakla birlikte, mülk sahipleri ortak yada kiraya vermemektedirler.

• **Savcılı Büyükoba köyünde yetiştirilen başlıca ürünler ve verimlilik durumu**

Savcılı Büyükoba köyünde yetiştirilen başlıca ürünler arpa, buğday, ayçekirdeğı, nohut ve az bir alanda da şekerpancarıdır. Köy toprak yapısının hafif tınlı - kumlu olması nedeniyle özellikle arpa üretimi yapılmakta buğday daha çok kendi ihtiyaçlarını karşılamak yada toprak yapısı biraz daha uygun olan arazilerde ekilmektedir. Bu toprak

yapısı sebze üretimi için uygun olsada hububat üretiminde verim ve çeşitlilik açısından kısıtlayıcıdır.

2014 yılı arpa üretimi 3.286,50 ton, buğday üretimi ise 142,5 ton 'dur. Savcılı Büyükoba köyünde bu yıl itibariyle arpa verimi 200-220 kg/da iken buğday verimi 180-200 kg/da'dır. Özellikle 2014 yılında yağış rejiminin durumun düzensizliği ve iklimin soğuk geçmesi (don vurma) verimde kayıplara sebep olmuştur.

- **Savcılı Büyükoba köyünün öncelikli bitkisel üretim yapısı**

Araştırma alanında öncelikli bitkisel üretim yapısı çizelge 4.31'de verilmiştir. Çizelge 4.31'e göre alanda en fazla üretimi yapılan ürün arpadır. Nohut ve çerezlik ayçekirdeği ekim alanı hemen hemen aynı olmakla birlikte toprak yapısının hafif kumlu tınlı oluşundan dolayı buğday üretimi düşüktür.

Çizelge 4.31 Öncelikli bitkisel üretim yapısı (2014)

S.Büyükoba	Arpa	Buğday	Ayçiçeği	Nohut	Ş.Pancarı
Ekilen Alan (da)	15650	750	1000	950	150
Üretim (ton)	3286,50	142,50	50	76	900
Verim (kg/da)	210	190	50	80	6000

Kaynak: Yerinde ve büroda yapılan çalışmalar

- **Savcılı Büyükoba köyünde bitkisel ürünlerin değerlendirilme biçimleri**

Araştırma alanında üretimi yapılan öncelikli ürün olan arpa, buğday, ayçekirdeği ve nohutun değerlendirilme şekilleri aşağıdaki çizelgelerde verilmiştir. Arpa biralık yada yemlik olarak ekimi yapıldığı için satılmaktadır. Arpa ve buğday TMO ve tüccara satılmaktadır (Çizelge 4.32). Hasattan sonra ürün satış fiyatlarının geç açıklanması ve bedelinin geç ödenmesi sebebiyle üretici TMO yerine düşük fiyatta da olsa tüccara ürününü satarak nakite olan ihtiyacını karşılamaktadır. Ürünlerden buğdayın diğerlerine göre evde tüketimi daha fazladır. Buğdayın bir kısmı (% 5) kaynatılarak ve

değirmenlerde öğütülerek çiftçiler tarafından elden yada pazarlarda satışları yapılmaktadır (Çizelge 4.33).

Çizelge 4.32 Arpa ürününü değerlendirme biçimi (2014)

Savcılı Büyükoba Köyü	Evde tüketilen (%)	Satılan (%)	Fiyatı (tl)	Satış yeri
	-	100	0,63	TMO, Tüccar

Kaynak: Yerinde ve büroda yapılan çalışmalar

Çizelge 4.33 Buğday ürününü değerlendirme biçimi (2014)

Savcılı Büyükoba Köyü	Evde tüketilen (%)	Satılan (%)	Fiyatı (tl)	Satış yeri
	5	95	0.75	TMO, Tüccar

Kaynak: Yerinde ve büroda yapılan çalışmalar

Araştırma alanında ayçekirdeği üretimi yağlık ve çerezlik olarak iki şekilde yapılmaktadır. Yağlık ayçekirdeği, Karadeniz birlik veya tüccara satılırken, Çerezlik ayçekirdeği sadece tüccara verilmektedir. Çerezlik ayçekirdeği üretimine devlet desteği olmamasına karşın kurağa dayanıklılığı, talep ve fiyatının yüksek olması çiftçileri yönlendirmektedir. Çizelge 4.34 ve 4.35'te yağlık ve çerezlik ayçekirdeğinin değerlendirme biçimleri verilmiştir.

Çizelge 4.34 Çerezlik ayçekirdeği ürününü değerlendirme biçimi (2014)

Savcılı Büyükoba Köyü	Evde tüketilen (%)	Satılan (%)	Fiyatı (tl)	Satış yeri
	-	100	2-3	Tüccar

Kaynak: Yerinde ve büroda yapılan çalışmalar

Çizelge 4.35 Yağlık ayçekirdeği ürününü değerlendirme biçimi (2014)

Savcılı Büyükoba Köyü	Evde tüketilen (%)	Satılan (%)	Fiyatı (tl)	Satış yeri
	-	100	1.60	Karadeniz birlik, tüccar

Kaynak: Yerinde ve büroda yapılan çalışmalar

Nohut üretimi köyde yıldan yıla değişim göstermektedir. Münavebe bitkisi olan nohut heryıl farklı tarlalarda ekiliyor ancak hastalık ve zararlısının yoğunluğu, iklim değişikliği yada yağış düzensizliği nedeniyle köyde ekim alanları azalmaktadır. Üretimi yapılan nohutun cüzi kısmı evde aile, akraba yada çevre ihtiyacı için saklanmaktadır (Çizelge 4.36).

Çizelge 4.36 Nohut ürününü değerlendirme biçimi (2014)

Savcılı Büyükoba Köyü	Evde tüketilen (%)	Satılan (%)	Fiyatı (tl)	Satış yeri
	-	100	1.90-2.50	Tüccar

Kaynak: Yerinde ve büroda yapılan çalışmalar

- **Savcılı Büyükoba köyünde meyve ve sebze potansiyeli**

Araştırma alanının meyve ağacı potansiyeli ve değerlendirme biçimleri çizelge 4.37 ve 4.38'de verilmiştir.

Çizelge 4.37 Savcılı Büyükoba köyünün meyve potansiyeli (2014)

S.Büyükoba Ürünler	Üretim alanı (da)	Ağaç sayısı (adet)	Verim (kg/adet)	Fiyat (TL/kg)	Satılan (ton)
Ceviz	870	9.708	30-50	15-20	290-485
Kayısı	38	952	60-80	3	57-76
Kiraz,Vişne	24	1.975	30-40	5	59-79
Elma	31	3.992	20-50	1	110-275
Şeftali	11	271	10-15	3	3-4
Erik	12.5	313	60-80	3	19-25
Üzüm	220	48.400	2.500-3.000	1-2	121.000-145.000
Armut	68	1.700	30-50	3	51-85
Ayva	58	1.442	20-30	3	29-43
Badem	*	489	15-20	6	
Diğer	20	500	**		
Seracılık	12.5	116	***		

Kaynak: Yerinde ve büroda yapılan çalışmalar

*Badem ağacı köyde genellikle kapalı meyve bahçesinin kenarlarındaki tel çevresine dikildiğinden alan olarak belli bir alanı kaplamamaktadır. Ayrıca köydeki ilkbahar geç donlarından da kayısı ile en çok etkilenen meyve ağacı türüdür.

**Hurma, Zeytin, Antep fıstığı, İncir, Kestane, Dut diğer meyve ağaçlarının içerisinde yer almıştır. Daha çok köyde merak, çeşit yada deneme amaçlı dikilmiştir. Ekonomik olarak bir değeri yoktur.

***Köyde 116 adet plastik örtülü demir profil tünel sera bulunmaktadır. Seraların ısıtma sistemi ve teknolojik donanımlarının olmaması sebebiyle kışın yeşillik üretimi (maydanoz, soğan, marul), ilkbaharda ise sebze fidelerinin yetiştirildiği yer olarak kullanılmaktadır.

Araştırma alanının Hirfanlı Barajı su kenarına yakınlığı, köyde DSİ tarafından yapılmış yapay gölet ve köylü tarafından öz olarak adlandırılan su kaynaklarının varlığı ile Kırşehir'in meyve ve sebze potansiyeli olan birkaç köyünden birisidir. Köy toprak yapısının hafif tınlı-kumlu yapısı nedeniyle hububat üretiminde istenilen verim alınmazken; sebze ve meyve yetiştiriciliği için bu toprak yapısı uygundur. İklim şartları ve su varlığının da yeterli olduğu mevsimlerde köyde sebzeçilik önemli bir ekonomik faaliyettir. Tarla sebzeçiliğinin yanısıra hemen hemen her ev bahçesinde sebze üretimi yapılmakta ve ihtiyaç fazlası ürünler pazarda yada toptancılara satılmaktadır.

Çizelge 4.38 Savcılı Büyükoba köyünde meyve ürünlerinin değerlendirme biçimi (2014)

Ürünler	Üretici Sayısı	Kime	Nerede	Nasıl
Ceviz*	65	Şahıs, Toptancı	Ev, Pazar, Festival	Peşin
Kayısı	8	Şahıs, Toptancı	Ev, Pazar, Festival	Peşin
Ayva	5	Şahıs, Toptancı	Ev, Pazar, Festival	Peşin
Kiraz, Vişne	6	Şahıs, Toptancı	Ev, Pazar, Festival	Peşin
Armut	3	Şahıs, Toptancı	Ev, Pazar, Festival	Peşin
Elma	8	Şahıs, Toptancı	Ev, Pazar, Festival	Peşin
Şeftali	3	Şahıs, Toptancı	Ev, Pazar, Festival	Peşin
Erik	3	Şahıs, Toptancı	Ev, Pazar, Festival	Peşin
Üzüm	15	Şahıs, Toptancı	Ev, Pazar, Festival	Peşin

Kaynak: Yerinde ve büroda yapılan çalışmalar

*Ceviz ağacı köyde her evin bahçesinde en az 3-5 adet olmakla birlikte, köylü kendi ihtiyacından fazlasını elden satmaktadır. Yukarıdaki değer en az 10 ve üzerindeki ağaç sahipleridir.

Sebze potansiyeli incelendiğinde köyde en çok üretimi yapılan sebze patlıcandır. Daha sonra domates ve salatalık gelmektedir. Savcılı Büyükoba köyü yerli sebze üretimi açısından il ve ilçenin önemli köylerinden birisidir. Ayrıca sebzeçilik köyün önemli bir ekonomik faaliyetidir. Köylünün il ve ilçe pazarlarında satış yapabilecekleri kendilerine ait yerleri bulunmaktadır. Aracı yada komisyoncu olmadan yani satışı direk kendileri yaptıkları için elde edilen kazanç Akdeniz çiftçisine nazaran daha fazladır.

Araştırma alanının sebze potansiyeli ve değerlendirme biçimleri çizelge 4.39 ve 4.40'ta verilmiştir.

Çizelge 4.39 Savcılı Büyükoba köyünde sebze potansiyeli (2014)

S.Büyükoba Ürünler	Üretim alanı (da)	Verim (ton/da)	Fiyat (TL/kg)	Satılan (ton)
Patlıcan	100-120	3-4	1.5-2.0	300-480
Domates	60-80	3-4	1	180-320
Biber	15-20	1.5-2	1.5-2.0	22.5-40
Hıyar	60-80	4-5	1	240-400
T.Fasulye	30-40	2	1.5-2.0	60-80
Karpuz	60	3	0.35	180
Kavun	80-100	2	0.70	160-200
Sarımsak	20-30	1	5-6	20-30
Patates	50-60	2-3	1.5-2	100-180

Kaynak: Yerinde ve büroda yapılan çalışmalar

Çizelge 4.40 Savcılı Büyükoba köyünde sebze ürünlerinin değerlendirme biçimi (2014)

Ürünler	Üretici Sayısı	Kime	Nerede	Nasıl
Patlıcan*	40	Şahıs, Toptancı	Ev, Pazar, Festival	Peşin
Domates*	40	Şahıs, Toptancı	Ev, Pazar, Festival	Peşin
Biber*	40	Şahıs, Toptancı	Ev, Pazar, Festival	Peşin
Hıyar*	40	Şahıs, Toptancı	Ev, Pazar, Festival	Peşin
T.Fasulye	10	Şahıs, Toptancı	Ev, Pazar, Festival	Peşin
Karpuz	1	Şahıs, Toptancı	Ev, Pazar, Festival	Peşin
Kavun	20	Şahıs, Toptancı	Ev, Pazar, Festival	Peşin
Sarımsak	3	Şahıs, Toptancı	Ev, Pazar, Festival	Peşin
Patates	3	Şahıs, Toptancı	Ev, Pazar, Festival	Peşin

Kaynak: Yerinde ve büroda yapılan çalışmalar

*Yukarıdaki değer pazarda aktif olarak satış yapan büyük çiftçileri kapsamaktadır. Domates, biber, salatalık ve patlıcan ekimi genellikle aynı çiftçiler tarafından yapılmaktadır. Sebze üretimi köyde her evin bahçesinde azda olsa yapılmakla birlikte, köylü kendi ihtiyacından fazlasını elden satmaktadır. Diğer şekilde köyde küçük çaplı sebze üretimi yapan çiftçi sayısı da 40-45 civarındadır. Ortalama köyde 80-85 hane sebzeçilikle uğraşmakta olup böylece köydeki toplam hanenin %25' i sebzeçilik yapmaktadır.

• Savcılı Büyükoba köyünde seracılık durumu

Çalışma alanı içerisinde seracılık faaliyetleri de yapılmaktadır. Seralar, demir profiller üzerine plastik malzeme örtülerek inşa edilmiştir. Mevcut seralarda ısıtma sistemi yoktur. Kışım yeşillik üretimi (maydonoz, yeşil soğan, marul...vb.), ilkbaharda ise tarlaya ekilecek sebze fidelerinin yetiştirilmesi için kullanılmaktadır.

Yetiştirilen bu ürünlerin çoğu öz (aile) tüketim olmakla beraber ihtiyaç fazlası olan ürünler ilçede hafta sonları kurulan pazarda ve yol kenarında kurulan standlarda hem ziyaretçilere hem de yerel halka satışı gerçekleştirilmektedir.

• Savcılı Büyükoba köyünde bitkisel üretimde masraflar

Araştırma alanı içerisinde bitkisel üretimde karşılaşılan masrafların yani girdi maliyetlerinin karşılama durumu analiz edilmiştir. Bu durum ayrıntılı olarak çizelge 4.41'de verilmiştir.

• **Savcılı Büyükoba köyünde çiftçilere göre bitkisel üretimde sorunlar ve 2000-2014 yılları arasındaki gelişim**

Araştırma alanında çiftçilerin bitkisel üretim, üretim teknikleri, girdi, fiyat, teknoloji, pazarlama vb. konulardaki sorunları ve çözüm önerileri çizelge 4.41’de verilmiştir.

Çizelge 4.41 Bitkisel üretimde masraflar (2014)

Bitkisel Ürünler	İlaç	Gübre	Tohum	Makine	İşgücü
Ceviz	Tüccar	Tarım kredi, tüccar	Kendi tohumlarını kullanıyorlar	Kiralama yada kendi	Kendi*
Kayısı	Tüccar	Tarım kredi, tüccar	Fidan	Kiralama yada kendi	Kendi*
Elma	Tüccar	Tarım kredi, tüccar	Fidan	Kiralama yada kendi	Kendi*
Kiraz, Vişne	Tüccar	Tarım kredi, tüccar	Fidan	Kiralama yada kendi	Kendi*
Ayva, Armut	Tüccar	Tarım kredi, tüccar	Fidan	Kiralama yada kendi	Kendi*
Üzüm	Tüccar	Tarım kredi, tüccar	Fidan	Kiralama yada kendi	Kendi*
Domates, Biber, Hıyar, Patlıcan	Tüccar	Tarım kredi, tüccar	Tüccar	Kiralama yada kendi	Yevmiyeci 30 tl
Kavun-Karpuz	Tüccar	Tarım kredi, tüccar	Tüccar	Kiralama yada kendi	Yevmiyeci 30 tl
Patates-Sarımsak	Tüccar	Tarım kredi, tüccar	Tüccar	Kiralama yada kendi	Yevmiyeci 30 tl

Kaynak: Yerinde ve büroda yapılan çalışmalar

*Meyve bahçelerinde ağırlıklı olarak kendileri yada aile işletmesi şeklinde çalışılsa da hasat zamanında işçi-yevmiyeci tutulmaktadır.

- Toprak yapısının hafif tınlı-kumlu olması, hububat tarımı kısıtlanmaktadır. Ağırlıklı olarak arpa ekimi yapılmaktadır.

- Tarımsal girdi (mazot, gübre) fiyatlarındaki artış çiftçiyi zorlamaktadır. Makine ve gübre kullanımı son yıllarda artış göstermiştir. Kullanılan girdi fiyatlarının yüksek olması elde edilen karı düşürmektedir. Çiftçi eskisi kadar gelir elde etmemektedir.
- Bazı tarımsal alanlarda toprak nadasa bırakılmadan, dinlendirilmeden tekrar ekimi yapılmaktadır. Buda toprak yorgunluğuna yada verim kayıplarına sebep olmaktadır.
- Köyde sebzeçilik ve meyvecilikte son 15-20 yılda artış yaşanmıştır.
- Sulama suyu sıkıntısı son yıllarda artmıştır. Su köylüler tarafından dile getirilen birinci problemdir. Çözüm önerisi olarak yeni su kaynakları bulunmalı ve mevcut su kaynakları ise düzenli, sıralı bir şekilde kullanılmalıdır.
- Damla sulama sistemi Sulama sistemi olarak sebze ve meyve bahçelerinde son 10 yılda yaygınlaşmıştır.
- Çiftçi tarımsal ürünlerini il ve ilçe pazarlarında eritsede verim artışında satış sıkıntısı yaşamaktadırlar. Pazar yada pazarlarda tezgahı olan çiftçi sayısı artmıştır.

•Savcılı Büyükoba köyünde hayvan varlığı ve hayvansal üretim durumu

Savcılı Büyükoba köyünde büyükbaş hayvanlardan sığır, küçükbaş hayvancılık olarak ta koyun yetiştiriciliği yapılmaktadır. Keçi yetiştiriciliği yok denecek kadar azdır. Arıcılık ise yapılmamaktadır. Hayvansal üretim köyün ekonomisinde bitkisel üretimin gerisinde kalmıştır. Bunda son yıllarda ülke genelinde yaşanan problemlerin (yem fiyatlarının pahalı oluşu, mevcut mera alanlarının azlığı yada tahribi) etkisi görülmektedir. Köyün hayvan varlığı aşağıdaki çizelge 4.42’de verilmiştir.

Çizelge 4.42 Hayvan varlığı (Anonim 2014)

Savcılı Büyükoba Hayvan Sayısı	Sığır				Koyun + Kuzu	Keçi	Boğa
	Yerli	Kültür	Melez	Toplam			
	50	23	317	390	576	10	56

Çizelge 4.42’de görüldüğü gibi köyde sığır sayısının % 81’ nı melez, % 6’ sını kültür ve % 13’ nü yerli ırk sığırlar oluşturmaktadır. Köyde en fazla melez ırkı bulunmaktadır. Küçükbaş hayvan yetiştiriciliğinde 384 adet koyun, 192 adette kuzu (ortalama

koyunların yarısı kadar) bulunmaktadır. Keçi yetiştiriciliği köyde kayda değer bir şekilde yapılmamaktadır. Yapılan araştırmada yaklaşık 30 hanede 5-10 tavuk olduğu ve aile kullanımına ayrıldığı tespit edilmiştir. Ayrıca köyde önceki yıllarda kullanılan ama şimdi atıl olan bir tavuk yetiştirme çiftliği bulunmaktadır.

- **Savcılı Büyükoba köyünün hayvancılık popülasyonu**

Araştırma alanının mevcut hayvan varlığı ve hayvancılıkla uğraşan işletm sayıları çizelge 4.43'te verilmiştir.

Çizelge 4.43 Hayvancılık popülasyonu (Anonim 2014)

Savcılı Büyükoba Köyü	Hane Sayısı	Toplam Sayısı	Ortalama Sayısı	Hayvanı Olmayan Hane Sayısı	5'ten Fazla Hay.Ol. Hane Say.	Hayvanı Olan Hane Sayısı	Oranı
Büyükbaş Hayvan Sayısı	334	390	1,16	272	26	62	% 18,5
Küçükbaş Hayvan Sayısı	334	576	1,72	329	5	5	% 1,5

Çizelge 4.43'e göre köyde 62 hanede büyükbaş hayvan bulunmaktadır ve 26 hanede hayvan sayısı 5'ten fazladır. Büyükbaş hayvancılıkla uğraşan hanelerin % 42'sinde 5 ve 5 adet üzerinde hayvan bulunmaktadır. Köyde büyükbaş hayvancılıkla uğraşan hanelerin oranı % 18,5'tur.

Küçükbaş hayvan yetiştiriciliği değerleri Çizelge 4.44'de verilmiş olup yetiştiricilik yapan hane oranı ise % 1,5'tur. Küçükbaş hayvan yetiştiriciliğinin köyde yaygın olmadığı bu oranlarla tespit edilmiştir.

Çizelge 4.44 Kanatlı varlığı sayısı (Anonim 2014)

Kanatlı sayısı	
Tavuk	850
Kaz	22
Ördek	35
Hindi	25

- **Savcılı Büyükoba köyünde hayvansal üretimde masraflar**

Araştırma alanında hayvansal üretim girdi masraflarının KKD analizine göre sonuçları çizelge 4.45'te verilmiştir.

Çizelge 4.45 Hayvansal üretimde masraflar (2014)

Savcılı Büyükoba Köyü	Yem (1 torba fiyatı tl)	İlaç+Veteriner	Çoban (Köy Ortak Çobanı)
İnek (1 Adet)	270 tl/ay	60 tl/ay	12,5 tl/ay
Toplam: 1172.5 tl	810 tl/ay	300	62,5 tl/ay

Kaynak: Yerinde ve büroda yapılan çalışmalar

Hayvansal üretimde 1 torba yemin fiyatı 45 tl ve bir hayvan günde 6-13 kg arasında yem tüketirse ortalama 10 kg alınırsa 1 torba yem 5 günde 1 ayda ise 1 hayvan 6 torba yem tüketir. Böylece aylık yem masrafı $6 \times 45 = 270$ tl, ayda 1-2 defa çağrıldığında veteriner ve ilaç masrafları ise 300 tl civarında olup 1 aylık köy ortak çobanına ödenen para ise 62,5 tl olarak belirtilmiştir. Dolayısıyla tek bir inek için sabit masraf çoban dahil edilmezse aylık 1110 tl'dir. Geçim ölçütü olarak alınan 5 hayvan için aylık masraf $1110 \text{ tl} + 62,5 = 1172,5$ tl'dir. Hayvancılık yapmak isteyen bir çiftçinin aylık 1000 - 1500 tl arasında bir nakit paraya ihtiyacı vardır. Buda hayvancılığın köyde ilerlemesini yada yeni işletmeler açılmasını zorlaştıran bir durumdur.

•Savcılı Büyükoba köyünde hayvansal ürünlerin değerlendirilme biçimleri

Köyden pazara yönelik üretilen başlıca hayvansal ürünler yoğurt, peynir ve süttür. Ayrıca köydeki marketlerde de satış yapılmaktadır. Süt ve süt ürünleri yerel pazar ve marketlerde, canlı hayvan satışı ise hayvan pazarına, tüccara, kasap yada kesimhaneye satışla köy, il ve ilçe merkezlerine yapılmaktadır. Peşin yada 1-2 ay vadeli satışlar olmaktadır. Hanelerde ineklerin sağılma (laktasyon) süreleri; melez ırkında 250 gün, yerli ırklarda 200 gün, kültür ırkında ise 300 gündür. Süt ortalama 1.40 - 1.60 tl/kg' dan satılmaktadır. Canlı hayvan fiyatı ise hayvanın ağırlığı ve cinsine göre değişiklik göstermekle birlikte ortalama 4.500-5.500 tl arasındadır.

•Savcılı Büyükoba köyünde çiftçilere göre hayvansal üretimde sorunlar ve 2000-2014 yılları arasındaki gelişimi

Savcılı Büyükoba köyünde son yıllarda hayvancılık yapan çiftçi sayısında azalmalar tespit edilmiştir. Özellikle yem fiyatlarının pahalı olması, hastalıklarla kayıpların artması, mera olanaklarının yetersizliği ve kalıcı çoban olmayışı hayvancılıktaki azalmanın başlıca nedenleridir. Geçmiş dönemlere nazaran hayvan sayısının azalması yada yeni işletmelerin kurulmaması, araştırma alanında hayvancılığın gelişmediğini göstermektedir.

Küçükbaş hayvancılığa oranla büyükbaş hayvancılık köyde daha fazladır. Büyükbaş hayvancılık ise daha çok kendi ihtiyaçlarını karşılamak için yapılmaktadır. Ekonomik kazanç sağlamak amacıyla araştırma alanında 10'dan az işletme vardır. Et fiyatlarının değişken olması yada ithalatla dışarıdan daha ucuza mal edilmesi, çiftçinin hayvancılığa olumsuz bakmasına ve hayvancılığın araştırma alanında gelişmesine engel olmaktadır.

4.2.6.2 Savcılı Büyükoba köyünde örgütlenme düzeyi ve eğilimi

Araştırma alanında örgütlenme örneği olarak 2012 yılında S.S. Savcılı Büyükoba Köyü Tarımsal Kalkınma Kooperatifi kurulmuştur. Ancak kooperatif aktif olarak

çalışmamakta ve 2014 yılında iflasını açıklayarak dağılmıştır. Kooperatifi kuran kişiler köyün yerli halkından olmayışı yada aktif olarak çiftçilikle uğraşmamalarından dolayı köylü tarafından benimsenmemiştir. Oysaki sebze üretiminin diğer köylere göre yoğun olan köyde, daha farklı birlikler kurulabilir. Fakat çiftçi birbirine bağlı olacağı bir kurum ya da kuruluş altında birleşmekten genel olarak sakınmaktadır. Ne varki kırsal alanların kalkınmasına yönelik verimliliğin artırılması, maliyetin azalması, haksız kazançların ortadan kaldırılması, kredi yada devletin çiftçilikle ilgili olan bütün desteklerinde kooperatif yada birliklere öncelik verilmektedir. Ancak bu bilinç ne yazık ki Savcılı Büyükoba köyünde kazanılmamıştır. Araştırma alanında tarımsal birliklere üyelik durumu çizelge 4.46'da verilmiştir.

Çizelge 4.46 Savcılı Büyükoba köyünde tarımsal birliklere üyelik durumu

Savcılı Büyükoba Köyü	Üye Sayısı
Tarımsal Kalkınma Kooperatifi	12
Tarım Kredi Kooperatifi	73
Ziraat Odası	283
Tarım Sigortası Yaptıran Çiftçi Sayısı (TARSİM)	6

Kaynak: Yerinde ve büroda yapılan çalışmalar

Yapılan KKD toplantıları sonucunda çiftçilerin örgütlenme konusunda istekli oldukları fakat bir araya gelmek yada kefillik durumundan sakındıkları tespit edilmiştir. Ayrıca köylünün mahsulünü elinden çıkarabilmesi, pazarda direk kendilerinin satış yapma imkanlarının olması, komisyoncu yada aracının olmayışı, kar bedelinin direk kendine kalmasından dolayı kooperatif yada birlik altında toplanma isteklerini geride bırakmaktadır.

4.2.6.3 Tarım dışı gelir durumu

Araştırma alanında tarımdışı faaliyetler aşağıda sıralanmıştır.

- 1 Adet: Sağlık Ocağı
- 1 Adet: İlköğretim Okulu

- 1 Adet: Tarım Kredi Kooperatifi
- 1 Adet: Tarım Danışmanı Bürosu
- 3 Adet: Kahvehane
- 3 Adet: Lokanta (Baraj Kenarında)
- 1 Adet: Lokanta (Merkezde)
- 1 Adet: Marangozhane
- 3 Adet: Ticari Taksi
- 3 Adet: Cami
- 3 Adet: Market
- 1 Adet: Fırın
- 1 Adet: Berber
- 1 Adet: Kafeterya (Baraj kenarında) bulunmaktadır.

Sağlık Ocağı, İlköğretim Okulu, Tarım Kredi Kooperatifi ve tarım danışmanı köye dışarıdan gelen memurlar çalışmaktadır. Diğer faaliyetler köyde ikamet eden yerel halkın gelir kaynağıdır.

4.2.7 Yöresel mutfak

Köyde yöresel yemek kültürü olarak çeşitli tatlar bulunmaktadır. Bu tatlar çizelge 4.47'de ayrıntılı olarak verilmiştir. Ayrıca yetiştirilen tarımsal ürünlerin kurutulması hemen hemen her evde yapılmakta ama bu ürünlerin ticari olarak satışı kısıtlı yapılmaktadır. Pekmez, ev yapımı salça, bulgur, kurutmalık meyve ve sebze türleri bu ürünler arasındadır.

Çizelge 4.47 Yöresel tatlar (2014)

Yemekler	Hamur İşleri	Tatlılar
<ul style="list-style-type: none">• Tane Kavurması• Besmeç• Çılbır• Yeşil Domates Kavurması• Sazan Balığı• Soğuk Aş• Ekirli Pilav	<ul style="list-style-type: none">• Yufka Ekmeği• Kömbe• Basmaç• Lelek• Baklava• Su Böreği	<ul style="list-style-type: none">• Pekmez• Aside• Pelise• Hoşaf• Kurtulmuş Meyveler

Kaynak: Yerinde ve büroda yapılan çalışmalar

4.2.8 Savcılı Büyükoba köyü mera varlığı ve 2000-2014 yılları arasındaki değişimi

Araştırma alanında tapuda kayıtlı sadece 17 da mera alanı mevcuttur. Ama 04.12.2006 yılında kadastro harici taşlık alanlardan ve hazine arazilerinden mera vasfında olan 2500 dekar alan köyün merası olarak tespit edilmiş halen tescil edilmemiştir. Mera komisyonu harita yapımı ve tescili için ihale yapmadığı için tescil edilmediği ama edileceği belirtilmiştir. Bu alanlar fiilen mera alanı olarak kullanılmaktadır. Yani köyün mevcut mera alanı toplamda 2517 dekadır.

4.2.9 Savcılı Büyükoba köyünde sulama biçimi ve koşulları

Araştırma alanında sulama Hirfanlı Barajı suyu ve göletten açık kanallarla sağlanmaktadır. Köyde su, en fazla tarımsal alanlarda kullanılmaktadır. Hububat, sebze, meyve ve bağ alanları sulamanın en çok yapıldığı alanlardır. Hububat için Hirfanlı barajından yağmurlama sulama ile sebze, meyve ve bağ alanlarında ise hem Hirfanlı Barajından hemde sondaj ile damla sulama sistemi kullanıldığı tespit edilmiştir (Çizelge 4.48).

Çizelge 4.48 Savcılı Büyükoba köyü su kaynakları (2014)

S. Büyükoba Köyü Su Kaynakları	Sulanan alan (da)	Sulama Teknikleri			
		Yağmurlama (Fasulye, Pancar, Mısır)	Damla (Sebze, Meyve)	Salma(Kavak, Eski bağ)	Kanal uzunluğu
Hirfanlı Barajı	500	500			
Gölet- Kanal	2390	1000	1000	390	18.377 m
Yeraltı suyu	500		500		

Kaynak: Yerinde ve büroda yapılan çalışmalar

Yukarıdaki çizelge 4.48'e bakıldığında gölet-kanal su kaynağında 4390 dekar alanın sulanma durumu varken köylü tarafından yaklaşık olarak 2390 dekar alanda su kullanıldığı ifade edilmiştir.

Araştırma alanında son 10-15 yılda sebze, meyve ve bağ alanlarındaki artışa bağlı olarak sulama suyu kullanımında artış, taban suyu- yer altı düzeyinde kullanım artışına bağlı olarakta azalma olduğu köy halkı tarafından dile getirilmiştir.

Çizelge 4.49 Köylülere göre sulamadaki en önemli sorunlar

Sorunlar/Sınırlılıklar	Önceliklere göre sıralama	Çözüm önerileri
Zamanında kullanımda	2	Sıra düzeni oluşturulmalı
Fiyatlandırmada	*	
Sıraya koymada	1	Belli saatlerde belli yerlere su verilmeli, Kapalı sistem sulama yapılmalı
Sulama kanallarının bakımında	3	Bakım ve temizlik işleri düzenli yapılmalı

*Fiyatlandırma konusu toplantılar sırasında sorun olarak dile getirilmemiştir.

1- Şiddetli 2- Önemli 3- Orta

4.2.10 Savcılı Büyükoba köyünde bugüne kadar yapılan projeler ve sonuçları

1-Kapalı pompaj sulama sistemi projesi: Proje Savcılı Büyükoba köyü için hazırlandı ve Kamu İhale Kurumunda (KİT) beklemede, ihale sonuçlanırsa köy için önemli bir

sorun olan su sıkıntısını, kayıplarının önüne geçilmesi sağlanacaktır. Ayrıca kapalı sulama sistemi sayesinde sulamada köylüler tarafından dile getirilen sıraya koyma, zamanında kullanma ve sulama kanallarının bakımı sorunları direk ortadan kalkacaktır.

2-Yol-ulaşım projesi: Yol ulaşım projesi tamamlanmıştır. Köy yolları asfalttır.

4.2.11 Mimari yapı

Savcılı Büyükoba köyünde tarihi bir mimari yapı yada doku bulunmamaktadır. Sadece köylünün hamam olarak adlandırdığı üstü açık, biraz viranede olsa kükürtlü su kaynağı ile önem teşkil eden su kaynağı bulunmaktadır. Köylü bu alanı çamaşır, halı yıkamak için kullanmaktadır.

4.2.12 Sosyo-kültürel yaşam

Köyde, Hirfanlı Baraj gölü kıyısına 400 m²'lik restoran, 200 kamelya, 10 adet hafta sonu evleri, çay bahçesi, market, açık ve kapalı duş kabinleri ile spor sahaları yapılarak günde en az 5000 kişiye hizmet verebilecek halk plajı hizmete sunulmuştur.

4.2.13 Festival ve şenlikler

2004 yılında 2004/ 8321 sayılı Bakanlar Kurulu Kararıyla Hirfanlı barajının büyük bir bölümünü kapsayan alan turizm merkezi olarak ilan edilmiştir. Ayrıca 2012 yılı Denizcilik Bayramı kutlamaları ve Su Sporları Festivali İç Anadolu'nun dinlenme merkezi olan Hirfanlı Baraj Gölü'nün, Savcılı Büyükoba sahilinde bir defa gerçekleştirildi.

4.2.14 Savcılı Büyükoba'nın altyapı varlığı

Köyde elektrik ve telefon hizmeti bulunmaktadır. İçme suyu köyde var fakat aynı zamanda yazın bazı evlerde sebze ve meyve bahçelerini sulamada kullanıldığı için sıkıntı yaratmaktadır. Özellikle yaz mevsiminde sıkı sık suların kesildiği köy halkı tarafından belirtilmiştir. Köyde 4 adet kaynak suyu, 3 adet derin kuyu su kaynağı bulunmaktadır. Köydeki altyapı varlığı aşağıda çizelge 4.50'de verilmiştir.

4.2.15 Ulaşım (Erişilebilirlik)

Çekiciliklere sahip olan bir turistik bölge yada yöre için erişilebilirlik özelliği çok önemlidir. Eğer bir turistik bölgeye olan mesafe, ulaşım araçlarının yokluğu gibi birtakım fiziksel engeller nedeniyle kimse ulaşamıyor yada çok sınırlı sayıda kişi ulaşabiliyor ise çekicilik faktörünün hiçbir etkisi yoktur (Esengün vd. 2003).

Çizelge 4.50 Altyapı varlığı (2014)

Savcılı Büyükoba'da Altyapı Varlığı	Var	Yok
İlkokul	X	
Sağlık Ocağı	X	
Köy Tarım Merkezi	X	
Tarım Kredi Kooperatifi	X	
Köyevi (Köy Konağı)		
Cami	X	
Sanayi İşletmesi		X
Sulama Tesisleri	X	
Elektrik	X	
Telefon	X	
İçme Suyu	X	
Kadastro	X	
Toplulaştırma		X
Süt Toplama Merkezi		X

Kaynak: Yerinde ve büroda yapılan çalışmalar

Yerleşime Ankara-Kırşehir karayolunun üzerinde bulunan Kaman İlçe Merkezi'nden güneye doğru uzanan asfalt yol ile ulaşılır. Bu karayolu Savcılı Büyükoba'dan

güneydoğu'ya dönerek Kırşehir Merkez ilçeye bağlı Toklumen üzerinden yine Kırşehir Merkezi'ne ulaşır (Şekil 4.18). Kaman Kırşehir karayolu üzerinde olması nedeniyle köye ulaşım yolu asfalttır. Köy Kaman ilçe merkezine 16 km, Kırşehir'e 58 km mesafededir. İlçeden köye ulaşım taksi dolmuşlar ve özel araçlar ile sağlanmaktadır. Köyden ile ulaşım ise tamamen özel araçlar ile sağlanmaktadır. Haftada 1 defa şahsa ait özel bir minibüs Ankara'ya ulaşım sağlamaktadır.

Şekil 4.18 Alanın ulaşım durumu (Anonim 2011)

Çizelge 4.51'de araştırma alanı yakın çevresindeki il ve köylere uzaklık mesafeleri verilmiştir.

Çizelge 4.51 Savcılıbüyükoba'nın yakın çevresindeki yerleşimlere uzaklığı (Anonim 2011)

ÖNEMLİ İLLER		KÖYLER	
YERLEŞİM	UZAKLIK (KM)	YERLEŞİM	UZAKLIK (KM)
KIRŞEHİR(İL MERKEZ)	72	ESENTEPE	4
KAMAN (İLÇE MERKEZİ)	18	FAKILI	8
KIRIKKALE	86	GÜLTEPE	5
NEVŞEHİR	161	KARAHABALI	8
YERKÖY (YOZGAT)	109	KEKİLİALİ	10
ANKARA	151	SAVCILIKIŞLA	2
İSTANBUL	567	SAVCILIKURUTLU	6
İZMİR	685	SAVCILIMERYEMKAŞI	9

Yerleşime en yakın demiryolu 86 km uzaklıkta Kırıkkale’de, en yakın havaalanı Ankara’da (151 km), en yakın liman ise 390 km uzaklıkta Samsun ve 408 km uzaklıkta İçel limanlarıdır (Anonim 2011).

Araştırma alanının etki alanları, önemli merkezlere uzaklığı ve ulaşım ağındaki yeri şekil 4.19 ve 4.20’de ayrıntılı olarak verilmiştir.

Şekil 4.19 Önemli merkezlere uzaklığı (Anonim 2011)

Şekil 4.20 Önemli merkezlere uzaklığı ve ulaşımındaki yeri (Anonim 2011)

4.2.16 Turizm ve rekreasyon alanları

Turizm kavramı Savcılı Büyükoba köyü için kolaylıkla ele alınabilir. Köyün Hirfanlı Barajı gölü kenarında olması sebebiyle turizm faaliyetleri plansızda olsa bir şekilde gerçekleştirilmektedir (Şekil 4.21).

Şekil 4.21 Mevcut rekreasyon turizmi (Orjinal 2015)

Çizelge 4.52 Araştırma alanının turizme yönelik doğal ve kültürel peyzaj değerleri

Doğal peyzaj özellikleri				Tarihi değerler		Spor olanakları			Yemek kültürü		
Su varlığı	Yaban hayatı	Tarimsal doku	Kükürtlü su kaynağı	Sualtı tarihi varlığı	Öküztaşı (taşınmış)	Su sporları	Doğa yürüyüşü	Amatör balıkçılık	Gastronomik lezzetler	Hamur işleri	Geleneksel tarımsal ürünler

Kaynak: Yerinde ve büroda yapılan çalışmalar

- **Turizme yönelik konaklama**

Köy genellikle günübirlik rekreasyon faaliyetleri için kullanıldığı ve ilçe merkezine çok yakın olduğu için konaklama imkanı azdır. Köyde pansiyon yoktur ama 2 adet misafirhane (ev şeklinde) ve 8 adet prefabrik ev dışarıdan gelen misafirler için kullanılmaktadır.

- **Hamam**

Savcılı Büyükoba köyü içinde yerel halkın hamam olarak kullandığı doğal kükürtlü su kaynağı yer almaktadır. Kükürtlü su kaynağı belirli bir alanda çıkmaya ve jeotermal su sıcaklığı 19 – 34,5 °C ve 5.5 lt/sn debiye sahip akışkanlığı ile el yakmayacak niteliktedir. Yerel halk tarafından yıkanma ve çamaşır, halı, kilim yıkama yeri olarak kullanılmaktadır. Yapılan gözlemlerde bu alanın bakımsız olduğu görülmüştür (mta.gov.tr. Erişim tarihi: 08.09.2013).

- **Delikli taş**

Kayalık alanda özel taş oluşumlarından meydana gelmiş iki delikli kaya parçasıdır. Yerel halk arafından bir dilek tutarak içinden geçildiğinde dileğin kabul olunacağına inanılır. Fakat bölge olarak fazla bilinmemektedir (Şekil 4.22).

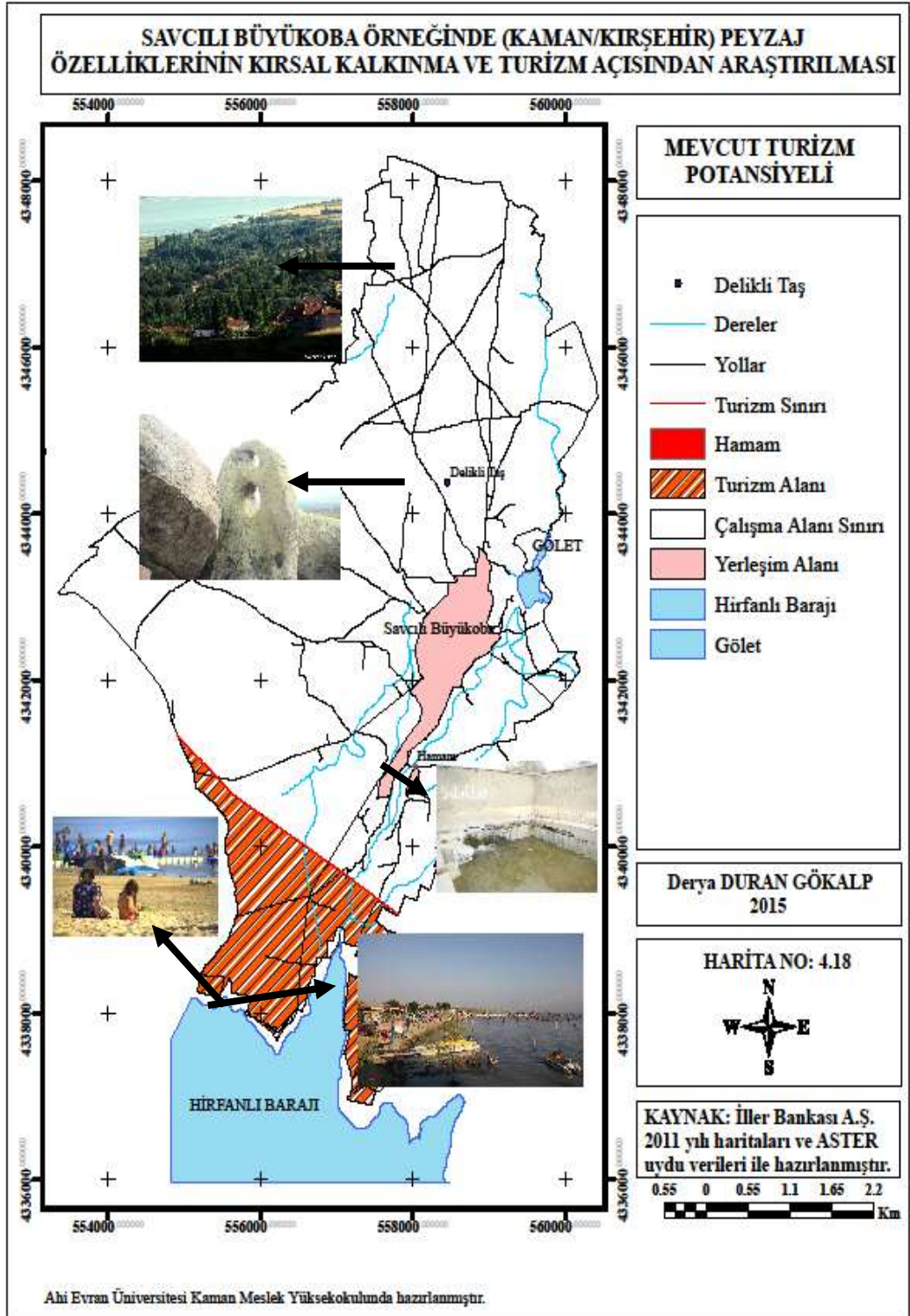
Şekil 4.22 Delikli taş (Orjinal 2015)

- **Kırşehir Hirfanlı Baraj Gölü Turizm Merkezi Sınırı**

31.12.2004 tarihinde ve 25687 sayılı Kültür ve Turizm Bakanlığının Resmi Gazetede yayınlanan 2004/ 8321 sayılı Bakanlar Kurulu Kararıyla, Hirfanlı Barajının büyük bir bölümünü kapsayan alan turizm merkezi olarak ilan edilmiştir (Ek 2). Bu çalışmanın materyalini, Hirfanlı Baraj Gölü Turizm Merkezi sınırları içinde belirtilen alanda, Savcılı Büyükoba köyünün doğal ve kültürel peyzaj varlığı oluşturmuştur.

Hirfanlı Baraj alanı Kaman, Kırşehir Merkez, Evren, şereflikoçhisar ve Sarayıçi ilçelerini kapsar. Tuz g l n n kuzey doğusunda Kızılırmak üzerinde yer alan büyük baraj g l d r. Hirfanlı Barajı Turizm alanının uzunluğu 75 km, eni 13 km'dir.

Harita 4.18'de araştırma alanının mevcut turizm potansiyeli verilmiştir. Ayrıca Hirfanlı Baraj Gölü Turizm Merkezinin araştırma alanı içine giren sınırı gösterilmiştir.

Harita 4.18 Mevcut turizm potansiyeli

Araştırma alanında yapılan toplantılar sonucunda köyde gerçekleştirilecek olan turizm faaliyetlerine yerel halk olumlu ve sıcak bakmaktadır. Köy halkına göre turizm denilince; gezmek, bir yerden başka yere gitmek, deniz, tatil, piknik yapmak, akraba-dost ziyareti gibi faaliyetler anlaşılmaktadır.

Köyde hangi turizm faaliyetleri gerçekleştirilebilir? sorusuna öncelikli sıralama halka açık konaklama, halk plajı, piknik alanları, su sporları, avcılık, balıkçılık, iskele, su sporları yarışları olarak cevaplandırmışlardır. Ayrıca tüm faaliyetlerde barınma, servis, yemek yapma, rehberlik, iş gücü olarak her türlü desteği verme konusunda istekli oldukları görülmüştür.

Savcılı Büyükoba köyünde rekreasyon ve turizm amaçlı kullanılacak kaynakların varlığı ve kullanım biçimi çizelge 4.53'te verilmiştir.

Çizelge 4.53 Savcılı Büyükoba köyünde rekreasyon ve turizm amaçlı kullanılacak kaynakların varlığı ve kullanım biçimi

S. Büyükoba Rekreasyon ve Turizm Kaynağı	Kullanım Biçimi
Orman Varlığı	Yok
Yayla Varlığı	Yok
Akarsu-Nehir-Göl varlığı	Göl Var
Dağ ve Dağcılık	Dağ Var, Dağcılık Yok
Yaban Hayatı	Avcılık Yapılıyor
Piknik Alanları	Var, Kullanılıyor
Şelale- Mağara	Yok
Tarihi Eserler ve Yerler*	Var
Kükürtlü Su Kaynağı	Var

Kaynak: Yerinde ve büroda yapılan çalışmalar

Araştırma alanında çizelge 4.53'te görüldüğü gibi orman, yayla, şelale-mağara, tarihi eser yada yerleri bulunmamaktadır. Dağ ve dağcılık varlığı incelendiğinde köyün giriş kısmında çok dik olmamakla birlikte granit taş yığınlarının da olduğu kayalıklar yer almaktadır. Yaban hayatı varlığı ise sadece avcılık olarak yapılmaktadır.

Hirfanlı Barajı su varlığı ve çevresinde var olan rekreasyon–turizm amaçlı kullanılabilir doğal ve kültürel kaynakların biçimleri çizelge 4.54’de verilmiştir.

Çizelge 4.54 Hirfanlı Barajı su varlığı ve yakın çevresinde var olan rekreasyon turizm amaçlı kullanılabilir doğal ve kültürel kaynaklar ve kullanılma biçimleri

Hirfanlı Barajı Çevresinde Rekreasyon ve Turizm Kaynağı	Kullanım Biçimi
Orman Varlığı	Yok
Yayla Varlığı	Yok
Yürüyüş Yolu	Var, granit parke taş döşenmiş yollar
Dağ ve Dağcılık	Yok
Yaban Hayatı	Yok
Piknik Alanları	Var, dinlenme, mangal
Şelale- Mağara	Yok
Tarihi Eserler ve Yerler*	Var
Lokanta	Var, balık lokantası

*Hirfanlı barajının su altında tarihi eser olduğu söylenerek arada dalış yapıyor

Araştırma alanında çizelge 4.54’te görüldüğü Hirfanlı Barajı su kenarında turizm ve rekreasyon amaçlı kullanılabilir kaynakların varlığı ve kullanım biçimleri incelendiğinde su kenarında granit parke taş döşenmiş yürüyüş yolu, demir profil borular içerisinde ahşap bank konulmuş ve taş mangal ocakları ile piknik alanları ve köylü tarafından işletilen 3 adet balık lokantası,1 adet kafeterya bulunmaktadır.

Hirfanlı Barajı su varlığının köye uzaklığı 5 km’dir. Su kenarına ulaşım rahat ve yollar asfalttır. Yapılan toplantılarda köy halkı su varlığından piknik, yüzme, dinlenme, sulama, tarım ve balıkçılık faaliyetleri ile faydalandıklarını belirtmişlerdir. Hirfanlı Barajı su varlığı, kıyısında yeri olan tüm köylerle ortak olarak kullanılmaktadır. Su kenarında Savcılı Büyükoba köyü sınırları içerisinde kiralık 4 adet prefabrik ev ve 2 adet misafirhane konaklama ihtiyacını gidermek için bulunmaktadır.

Hirfanlı Barajı su varlığından yararlanan köylerin isimleri, uzaklıkları ve yol durumu çizelge 4.55’te verilmiştir.

Çizelge 4.55 Hirfanlı Barajı su varlığından yararlanan köylerin isimleri, uzaklıkları ve yol durumu

KÖY ADI	Su varlığına uzaklığı	Yol durumu	Su varlığına geliş zamanı	Su varlığından dönüş zamanı	Toplam kalış zamanı
Savcılı Büyükoba	5 km	Asfalt	Günün her saati	Günün her saati	En fazla 12 saat
Savcılı Kurutlu	1 km	Stabilize	Günün her saati	Günün her saati	En fazla 12 saat
Savcılı Ebeyit	4 km	Stabilize	Günün her saati	Günün her saati	En fazla 12 saat
Savcılı Kekiliali	3 km	Stabilize	Günün her saati	Günün her saati	En fazla 12 saat
Savcılı Meryemkaşı	4 km	Stabilize	Günün her saati	Günün her saati	En fazla 12 saat

Kaynak: Yerinde ve büroda yapılan çalışmalar

Yukarıdaki çizelge 4.55'e bakıldığında suya en yakın mesafede olan köy S. Kurutlu köyüdür. Bu köyler içerisinde suya ulaşım yolu asfalt olan ve su kenarında turizm-rekreatif amaçlı kullanıma sahip tek köy Savcılı Büyükoba'dır.

Hirfanlı Barajı su varlığının yerel ismi, kullanılış biçimi ve kullanıcıların nitelikleri çizelge 4.56'da, Savcılı Büyükoba köyü Hirfanlı Barajı su varlığı kenarında alt - üst yapı hizmet durumu ise çizelge 4.57'de verilmiştir.

Çizelge 4.56 Hirfanlı barajı su varlığının yerel ismi, kullanılış biçimi ve kullanıcıların nitelikleri

KÖY ADI	Yerel İsmi	Su varlığını kullanım nedenleri	Kimler gider - kimlerle	Getirdiği avantaj
Savcılı Büyükoba	Aynı	Tarım, Balıkçılık, Rekreasyon, Sulama	Çiftçi, Aile, Misafir, Turist	Gelir, İstihdam
Savcılı Kurutlu	Aynı	Tarım, Balıkçılık, Sulama	Çiftçi, Aile, Misafir	Gelir,
Savcılı Ebeyit	Aynı	Tarım, Balıkçılık, Sulama	Çiftçi, Aile, Misafir	Gelir
Savcılı Kekiliali	Aynı	Tarım, Balıkçılık, Sulama	Çiftçi, Aile, Misafir	Gelir
Savcılı Meryemkaşı	Aynı	Tarım, Balıkçılık, Sulama	Çiftçi, Aile, Misafir	Gelir

Kaynak: Yerinde ve büroda yapılan çalışmalar

Çizelge 4.57 Savcılı Büyükoba köyü Hirfanlı Barajı su varlığı kenarında alt - üst yapı hizmet durumu

HİZMETLER	Var	Yok	Diğer
Elektrik	×		
İçme suyu	×		
Sulama suyu	×		
Kanalizasyon		×	
Konaklama birimi	×		
Konutların yapı biçimi	×		
Sağlık hizmetleri		×	Su kenarında yok fakat köyde sağlık ocağı mevcuttur
Telefon			Sabit telefon yok fakat GSM ile konuşma imkânı mevcuttur

Kaynak: Yerinde ve büroda yapılan çalışmalar

Araştırma alanında çizelge 4.57'ye göre altyapı hizmeti olarak elektrik, içme suyu, sulama suyu, konaklama imkanı mevcuttur. Sağlık ve telefon hizmetleri ise su kenarında olmamasına rağmen, sağlık hizmetlerinden köydeki sağlık ocağından; telefon olarakta GSM ile konuşma sağlanabilmektedir.

• **Hirfanlı Barajı su varlığı etrafında gerçekleştirilen tarımsal faaliyetler**

Çizelge 4.58 Su kenarı tarımsal faaliyetleri

S. Büyükoba Köyü Tarımsal Faaliyetleri		
Bitkisel Üretim	Tarla tarımı	Arpa, Mısır, Şekerpancarı, Ayçekirdeği
	Bahçe tarımı	Kiraz, Elma, Ceviz, Kayısı
	Bağcılık	Üzüm
	Diğer	Kavun, Karpuz, Sebze
Hayvansal Üretim	Büyükbaş hayvancılık	Turizm bölgesi olduğu için her türlü hayvancılık faaliyeti yasaktır.
	Küçükbaş hayvancılık	
Geçimini sadece su varlığı faaliyetlerinden karşılayan hane sayısı	Köyde sadece balıkçılık yapan hane yoktur. Balıkçılık ile bitkisel üretim bir arada yapan 3 hane mevcuttur.	

Savcılı Büyükoba köyü tarımsal açıdan Kırşehir'in diğer il ve ilçelerine göre daha geniş bir yelpazeye sahiptir. Çizelge 4.58'e göre Hirfanlı barajı su kenarında tarla tarımı olarak arpa, mısır, ayçekirdeği az bir alanda şekerpancarı ekilirken; bahçe tarımı, bağcılık ve sebze yetiştiriciliği de yapılmaktadır. Savcılı Büyükoba köyü Hirfanlı Barajı su kenarının belirli bir alanı turizm bölgesi ilan edildiği için büyükbaş ve küçükbaş hayvan yetiştiriciliği faaliyeti yasaklanmıştır.

- **Hirfanlı Barajı su varlığı ve yakın çevresinde düzenlenen geleneksel faaliyetler (şenlik, festival, yağlı güreş, dayanışma günleri vb.)**

Araştırma alanının Hirfanlı Barajı su kenarında 8 Temmuz 2012 yılında bir kereye mahsus 5. Denizcilik Bayramı Su Sporları Festivali kutlanmıştır. İl, ilçe ve il dışından misafirler baraj kenarında ağırlanmış, su sporları ile çeşitli yarışmalar yapılmış, konserler düzenlenmiştir.

- **Savcılı Büyükoba köyü Hirfanlı Barajı su varlığı ve yakın çevresinden köy dışından faydalananların yararlanma biçimleri ve süreleri**

Araştırma alanında yapılan toplantılarda su varlığı ve yakın çevresine özellikle yazın çok sayıda turist geldiği dile getirilmiştir. Ziyaretler su varlığına bağlı olarak genellikle günübirlik piknik yapmak yada akraba ziyareti sebebiyle olmaktadır. Sadece kış aylarında köye avcılık yapmak için gelen avcılar su kenarındaki misafirhanelerde ortalama 5 gün kalmaktadır.

- **Savcılı Büyükoba köyü Hirfanlı Barajı su varlığı ve yakın çevresinde çevre kirliliğinin boyutları, nedenleri, çözümleri ve duyarlılığı**

Araştırma alanında yapılan KKD toplantılarda Savcılı Büyükoba köyü Hirfanlı barajı su varlığı ve yakın çevresinde çevre kirliliği sorulduğunda; yaz boyunca sürekli kullanım olduğu için kirlendiği, temizlik yapıldığı ama yeterli olmadığı, baraj kenarından

faýdalanan halkımızda bilinçsiz olduğu dile getirilmiştir. Ayrıca köyde kanalizasyon olmadığı için atıkların baraj suyuna karıştığı dile getirilmiştir. Elde edilen bu veriler çizelge 4.59’da aktarılmıştır.

Çizelge 4.59 Hirfanlı Barajı su kenarında sorunlar ve çözüm önerileri

Sorunlar/Sınırlılıklar	Önceliklere göre sıralama	Çözüm önerileri
Çevre kirliliği	3	Temizlik daha sıklıkla yapılmalı, düzenli bir ekip olmalı
Bilinçsiz kullanım	1	Eğitim verilmeli, çevre temizliği konusunda uyarılmalı
Kanalizasyon olmayışı	2	Kanalizasyon yapılmalı yada arıtma tesisleri olmalı

1- Şiddetli 2- Önemli 3- Orta

- **Savcılı Büyükoba köyü Hirfanlı Barajı su varlığı ve yakın çevresinde meydana gelen doğa olayları ve zarar durumu**

Savcılı Büyükoba Köyü Hirfanlı barajı su varlığı ve yakın çevresinde meydana gelen doğa olayları ve zarar durumu çizelge 4.60’ta verilmiştir.

Çizelge 4.60 Hirfanlı Barajı su kenarında doğa olayları ve zarar durumu

Doğa Olayları ve Zarar Durumu	Arttı	Azaldı	Değişmedi
Erozyon			×
Heyelan			×
Taban Suyu Düzeyi	×		
Rüzgar			×
Kar Yağışı			×
Dolu Yağışı			×
Donlu Günler*			×
Sis Durumu*			×

*Yıl içerisinde mevsime göre geçici değişimler olmaktadır.

Çizelge 4.60'a göre araştırma alanında görülen doğa olayları mevsimsel etkilerde geçici sürede olmakta iken son yıllarda taban suyu seviyesinde artış olmuştur.

• **Savcılı Büyükoba köyü Hirfanlı Barajı su varlığı ve yakın çevresinde uygulanabilecek turizm çeşitleri**

Araştırma alanında KKD toplantıları sırasında köyde ne tür turizm faaliyetleri uygulanabilir sorusuna aşağıdaki çizelge 4.61'deki yanıtlar verilmiştir.

Çizelge 4.61 Hirfanlı Barajı su kenarında uygulanabilecek turizm çeşitleri

Uygulanabilecek Turizm Çeşitleri	Neden
Piknik Alanları	Yerel halk ve turistler için
Su Sporları	Su varlığı kaynağı
Spor Alanları	Çocuklar ve gençler için
Kamp Yerleri	Turistler için
Otel İşletmeciliği	Turistler için
Balıkçılık - Avcılık	Meraklıları için
Yöresel Tat Satış Alanları	Köy halkına gelir ve tanıtım
Ev Yemekleri Lokantası	Köy halkına gelir ve tanıtım

• **Savcılı Büyükoba'ya özgü temel varlıklar**

Araştırma alanında yapılan KKD toplantılarında çiftçilere yörelerine özgü temel varlıklar sorulmuş ve aşağıdaki yanıtlar alınmıştır.

- Kükürtlü su
- Tarımsal Zenginlik
- Pekmez
- Ceviz meyvesi ve fidesi
- Yöresel tatlar
- Su varlığı
- Kum balığı ve sazan

Savcılı Büyükoba'nın tarımsal dokusuna ve su varlığına önceki bölümlerde ayrıntılı olarak değinilmiştir. Kükürtlü su kaynağı ise köylünün hamam dediği belirli bir alanda çıkan su sıcaklığı 19-34.5°C arasında el yakmayacak niteliktedir. Yapılan görüşmelerde köylü tarafından yaralara ve çamaşır yıkamak için nitelikli bir kaynak olduğu dile getirilmiştir.

Kaman cevizi son yıllarda değer kazanmıştır. Savcılı Büyükoba köyünde de ceviz, hem meyve hemde fidan olarak belli bir potansiyele sahiptir.

Kum balığı ve sazan Hirfanlı Baraj gölünde belirli sezonlarda üretimi olan ve kum balığı bölgedeki Su Ürünleri Kooperatifi tarafından nakil edilirken, sazan balığı pazarlarda ve lokantalarda satılmaktadır.

• **Savcılı Büyükoba halkına göre turizm faaliyetlerinin yaratacağı temel sorunlar ve çözümleri**

Araştırma alanında yapılan KKD toplantılarında turizm faaliyetlerinin yaratacağı temel sorunlar ve çözümleri çizelge 4.62'ye aktarılmıştır.

Çizelge 4.62 Hirfanlı Barajı su kenarında uygulanacak turizm çeşitlerinin yaratacağı sorunlar ve çözüm önerileri

Sorunlar/Sınırlılıklar	Önceliklere göre sıralama	Çözüm önerileri
Kullanım yoğunluğuna bağlı çevre kirliliği	1	Bakım ve temizlik işleri düzenli yapılmalı
Ahlak bozulması	3	Hedef kitle aileler olmalı
Taşkınlık	2	İçki kontrol altında olmalı

1- Şiddetli 2- Önemli 3- Orta

Araştırma alanında yapılan toplantılarda dışarıdan gelen turist için herhangi bir sıkıntı olmayacağı, bilinçli ve düzgün yapıldığı sürece köylü tarafından benimseneceği

belirtilmiştir. İki satışlarında taşkınlık yaşanmazsa ve hedef kitle aileler olursa turizm sorun teşkil etmez denilmiştir.

• **Savcılı Büyükoba halkına göre köyde turizm ve rekreasyon faaliyetlerinin başarılı olma durumu**

Turizm bölgede daha önceden gündeme geldiği ve yerel çapta yapıldığı için köylü tarafından yapılan KKD toplantılardan gözlem ve ifadeler doğrultusunda olumlu görülmektedir. Bu yüzden araştırma alanında yapılan toplantıda çiftçilere turizm ve rekreasyon faaliyetleri hangi koşullarda başarılı olabilir sorusuna verilen yanıtlar maddeler halinde aşağıdadır;

- Halkın katılımı sağlanmalıdır,
- Misafirlere, turistlere ilgi ve alaka iyi olmalıdır,
- Ulaşım sorunu yaşanmamalıdır,
- Dışarıdan işletmeciler çekilmelidir,
- Halkın katılımı sağlanmalıdır,
- Reklam ve tanıtım yapılmalıdır,
- Doğal ürünlerin satışı yapılmalıdır.

• **Savcılı Büyükoba köyü Hirfanlı Barajı su varlığı ve çevresinden yararlanma ve kullanma biçiminde 2000-2014 yılları arasındaki değişimler**

Araştırma alanında Hirfanlı Barajı su varlığı ve çevresinden yararlanma ve kullanma biçiminde son 15-20 yıldaki değişimler şu şekilde sıralanmıştır:

- Su kenarında tarımsal açıdan kullanımda artış olduğu, ceviz ve meyve bahçeleri yapıldığı,
- Piknik alanları, kafeterya ve lokantalar yapıldığı,
- Büyük ve modern işletmeler kurulduğu,
- Arazi fiyatları talepten dolayı artış olduğu söylenmiştir.

- **Savcılı Büyükoba köyü halkına göre turizm faaliyetleri bölgede kırsal kalkınma yaratma durumu ve etkileri**

Araştırma alanında turizm faaliyetlerinin bölgede kırsal kalkınma yaratıp yaratmayacağı yada bölgeyi, çevreyi ve halkı olumsuz etkileyip etkilemeyeceği soruldu. Verilen cevaplar ise aşağıda belirtilmiştir.

- Bölge ve halk için kırsal kalkınma yaratacağı ve bir fırsat olduğu,
- Köylü halkın özellikle son 5 yıldır turizm faaliyetlerine alıştığı,
- Savcılı Büyükoba köyü için yeni iş imkanlarının sağlanacağı,
- Örnek teşkil edeceği ve özgün bahçelerle daha fazla turist çekilebileceği,
- Köylü halka verilecek eğitim ve aktivitelerle daha fazla turist çekilebileceği,
- Özellikle son yıllarda köyden büyük şehirlere iş yada maddi imkansızlıklar yüzünden göç edenler için tekrar köyü cazip hale getireceği dile getirilmiştir.

Katılımcı Kırsal Değerlendirme analizi mevcut durumun sorgulanması ve yerel halkın kırsal turizm olgusuna yaklaşımını ölçmek ve değerlendirmek için Savcılı Büyükoba köyünde farklı günlerde ve farklı 3 grupla yapılmıştır. KKD analizi sonuçlarından elde edilen bu bulgular doğrultusunda, araştırma alanının peyzaj özelliklerinin ortaya konması ve daha anlaşılabilir olması için SWOT analizi çizelge 4.63'te yapılmıştır.

Çizelge 4.63 Araştırma alanının peyzaj özelliklerine ilişkin SWOT analizi

Peyzaj Özellikleri	Güçlü Yönler	Zayıf Yönler	Fırsatlar	Tehditler
Doğal Peyzaj Özellikleri	<ul style="list-style-type: none"> • Ilıman iklim yapısına sahip olması • Doğal değerlerin korunmuş olması • Zengin tarımsal doku • Yöresel tarımsal ürünler 	<ul style="list-style-type: none"> • Doğal kaynak değerleri ile yeterince tanınıyor olmaması • Doğal kaynakların bilinçsizce kullanılması 	<ul style="list-style-type: none"> • Farklı rekreatif ve turistik aktivitelere olanak verecek çeşitliliğe sahip olması, • Daha önceden turizm faaliyetlerinin yapılmış olması • Baraj yakınlığı • Bağcılık ve ceviz potansiyeli • Gölet varlığı • Balıkçılık imkanı 	<ul style="list-style-type: none"> • Günübürlük ve hafta sonları yoğun kullanım • Tarımsal faaliyetler ve ihtiyaçlar için su sıkıntısı
Kültürel Peyzaj Özellikleri	<ul style="list-style-type: none"> • Gastronomik özellikler • Denizcilik bayramı • Potansiyel turizm merkezine yakınlık (Ürgüp) • Halkın turizm faaliyetlerinde aktif olma isteği • Konukseverlik • Yöresel kültür 	<ul style="list-style-type: none"> • Genç iş gücü azlığı • Bütçe yetersizlikleri • Örgütlenme yetersizliği • Kalifiye eleman eksikliği 	<ul style="list-style-type: none"> • İnsanların kitle turizminin yarattığı kalabalıktan kaçmak istemesi ve bu nedenle sakin yörelere yönelmesi • Ulaşım açısından erişilebilirlik, • Turizm acentalarının tur programları içerisinde yer alacak kapasite, • Bağlı olduğu ilde kırsal kalkınma yaratacak olması, • Bağlı olduğu ilde turizm ve rekreatif imkan sağlaması • Büyük metropollere yakınlık (Ankara, Kayseri) 	<ul style="list-style-type: none"> • Yoğun turizm baskısı sonucu kültürel kimlikte bozulma

4.3 Coğrafi Bilgi Sistemleri Uygulaması Sonucu Elde Edilen Bulgular

Bu bölümde; yöntem kısmında ayrıntılı olarak açıklanan her bir kırsal turizm kullanımı için verilen çizelgeler doğrultusunda oluşturulan haritalara yönelik elde edilen bulgular değerlendirilmektedir.

4.3.1 Tarımsal turizm kullanımına ilişkin potansiyel

Araştırma alanının doğal ve kültürel peyzaj değerlerine bağlı olarak saptanan tarımsal turizm alternatifine ilişkin olarak; literatür taraması ve uzman görüşü alınarak belirlenen değerlendirme faktörü sayısı sebze, meyve ve bağ kullanımında 10 olarak alınmıştır. Tarımsal turizm kullanımına ilişkin olarak belirlenen potansiyel, meyve-bağ ve sebze kullanımının farklı ekolojik istekleri olmasından dolayı ayrı ayrı olarak ele alınmış sonra tek bir paftada birleştirilmiştir. Tüm bu haritalarda; 3 puan en uygun alanları, 2 puan ise uygun alanları göstermektedir.

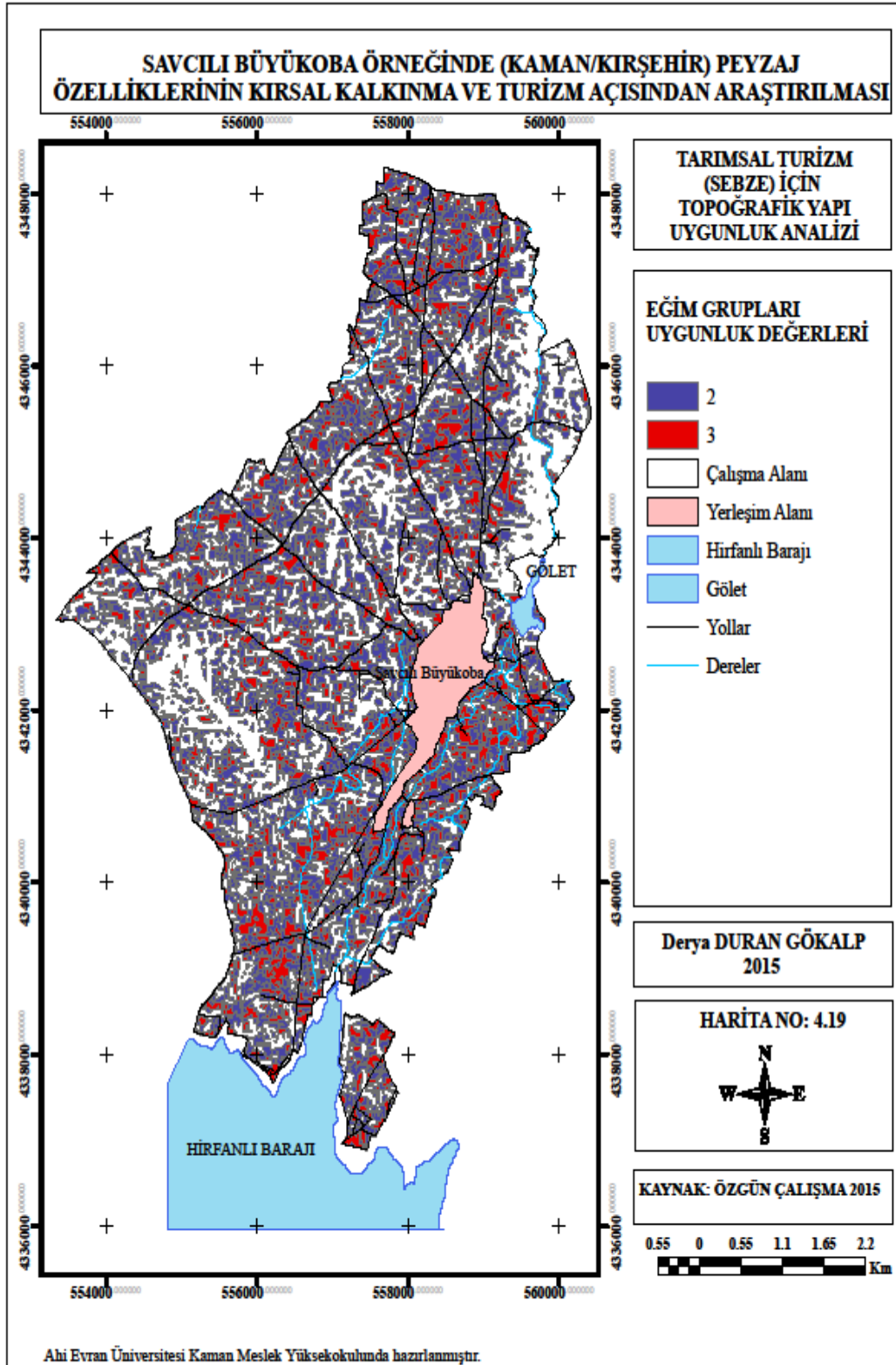
4.3.1.1 Topoğrafik potansiyel

36,999 km²'lik bir alanı kapsayan araştırma alanının, topoğrafik yapı potansiyelini saptamak için eğim, bakı ve yükseklik grupları incelenmiştir.

• Sebze kullanımı için topoğrafik potansiyel

➤ **Yükseklik grupları:** 800-1500 m arası yükseklik değeri sebze ve meyve-bağ kullanımı için bütün alanı kapsadığından 3 puanla en uygun değerini almıştır. Tüm alan bu koşulu sağladığı için yükseklik pafta haritası oluşturulmamıştır.

➤ **Eğim grupları:** Sebze kullanımına yönelik olarak belirlenen eğim açısından en uygun bölgeler harita 4.19'da verilmiştir.

Harita 4.19 Tarımsal turizm (sebze) için topoğrafik yapı eğim uygunluk analizi

Harita 4.19'a göre suya yakın bölgeler eğim açısından sebze kullanımına daha yakındır. Araştırma alanın kuzey tarafı daha dik bir eğime sahiptir. Tarımsal turizm sebze kullanımına yönelik 3 puan (en uygun alanlar) değerini % 0-6 arası eğime, uygun alanlar 2 puanı (uygun alanlar) ise % 6-12 arası eğime sahip alanlar almıştır.

➤ **Bakı grupları:** Sebze kullanımına yönelik olarak belirlenen bakı grupları açısından en uygun bölgeler harita 4.20'de verilmiştir.

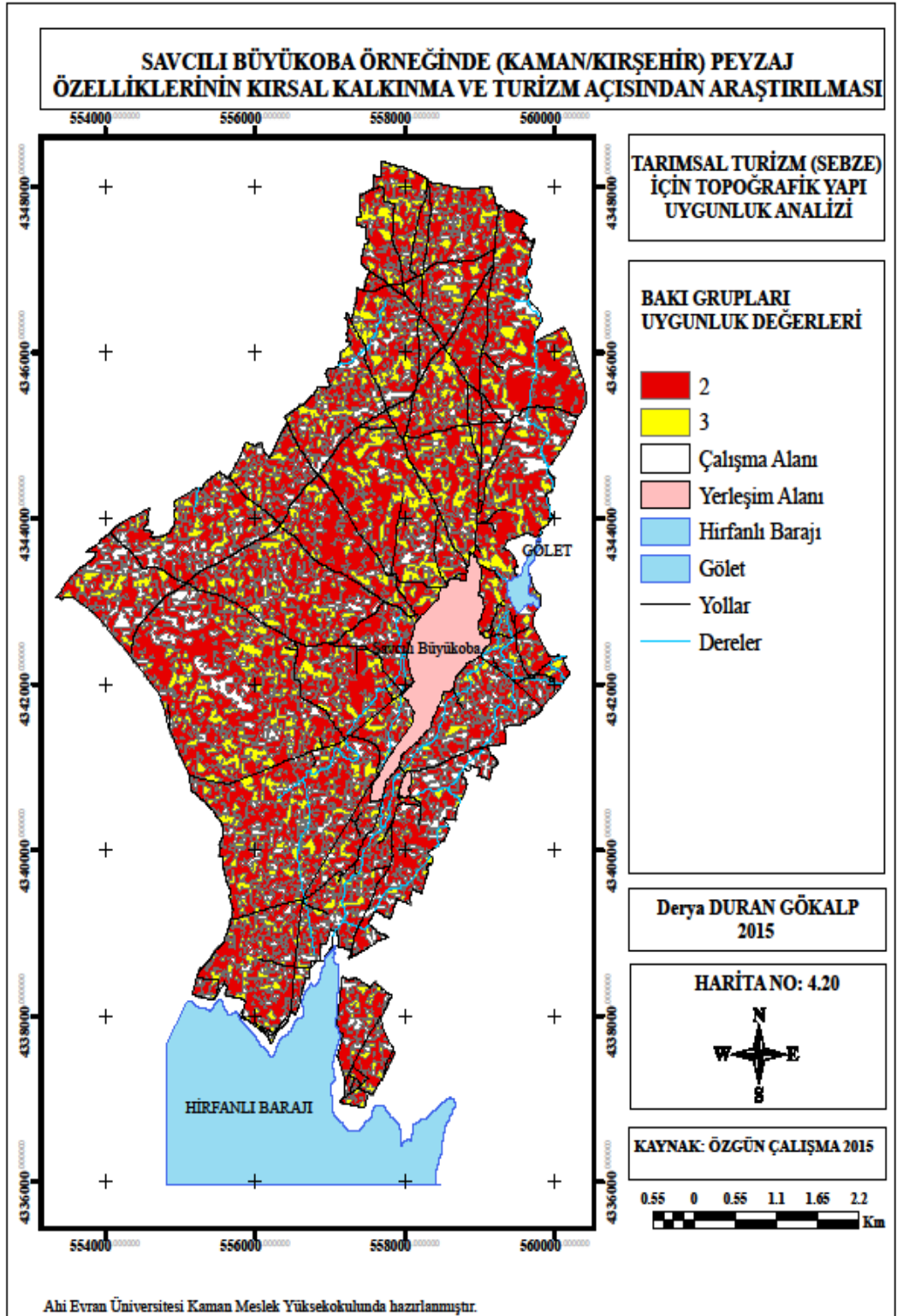
Sebzecilikte bakı gruplarının en uygun olduğu alanlar, Hirfanlı Barajına güney bakarlı ve suya yakın yerleri olarak görülmüştür. Bu alanlar tarımsal turizm içerisinde sebze kullanımı için 3 puan değerini alarak en uygun koşulu sağlayan düz alanlar ve güney bakarlara sahip olan bölgelerdir.

➤ **Meyve kullanımı için topoğrafik potansiyel**

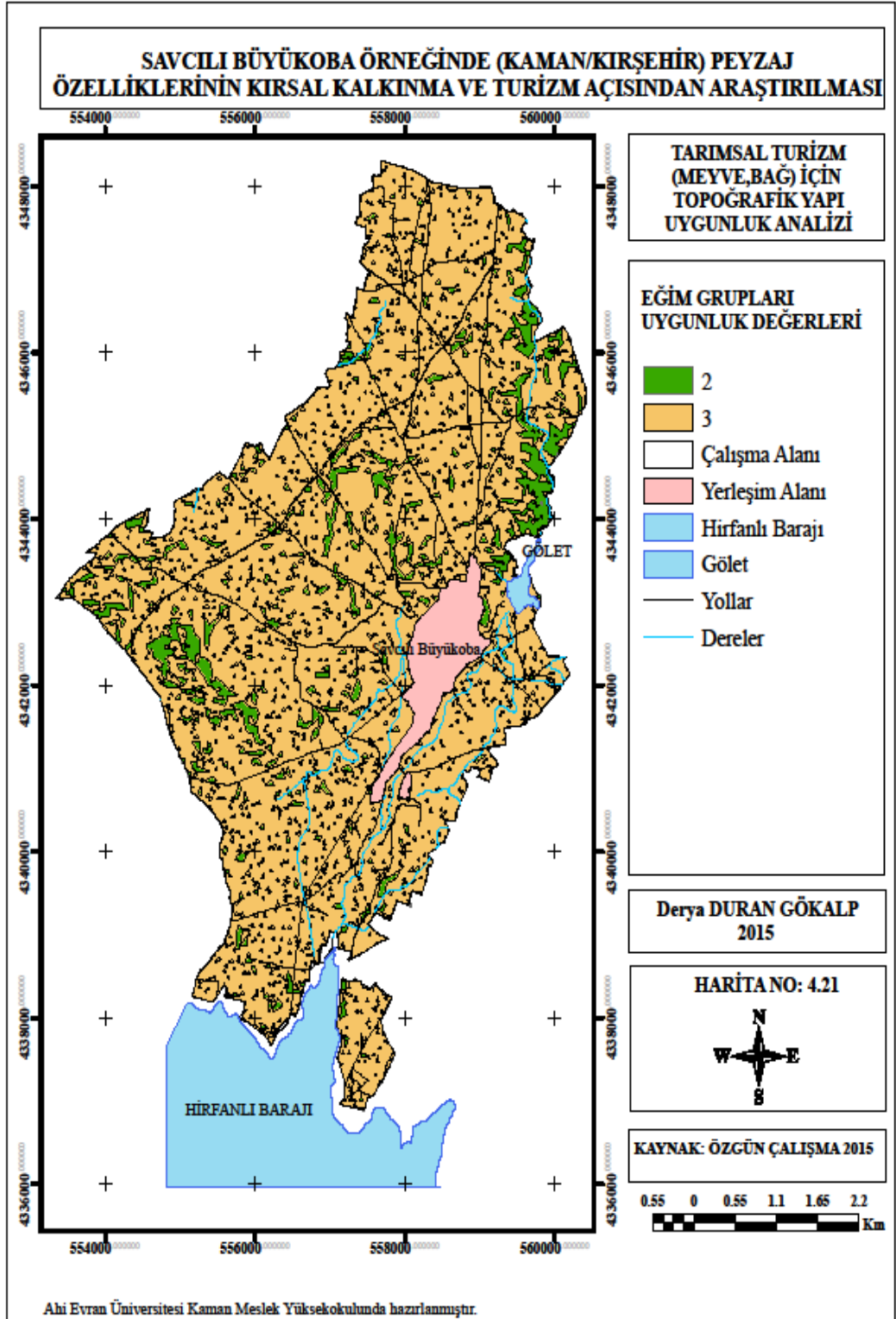
➤ **Eğim grupları:** Meyve-bağ kullanımına yönelik olarak belirlenen eğim açısından en uygun (3) ve uygun (2) bölgeler harita 4.21'de verilmiştir. Harita 4.21'e göre genel çoğunluğu eğim açısından Meyve-bağ kullanımına uygundur. Araştırma alanın kuzey tarafı daha dik bir eğime sahiptir. Tarımsal turizmde meyve-bağ kullanımına yönelik 3 puan değerini %2-20 arası eğime, 2 puanı ise % 0-2 ile % 20 ve 45+ eğime sahip alanlar almıştır.

➤ **Bakı grupları:** Meyve-bağ kullanımına yönelik olarak belirlenen bakı grupları açısından en uygun bölgeler harita 4.22'de verilmiştir.

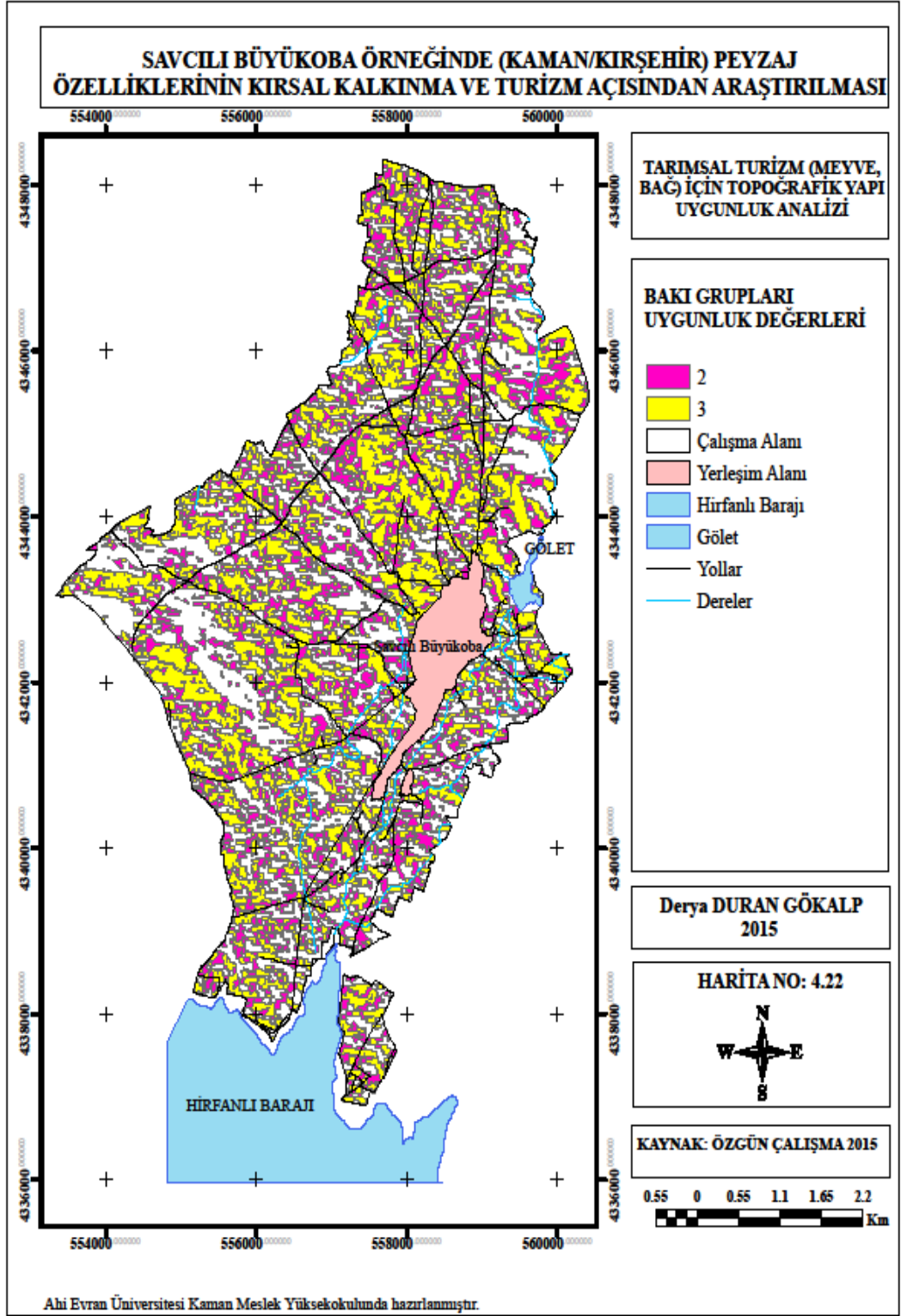
Meyve-bağ kullanımı için bakı gruplarının en uygun olduğu alanlar, Hirfanlı Barajına güney ve güneybatı bakarlı ve suya yakın yerleri olarak görülmüştür. Bu alanlar tarımsal turizm içerisinde meyve-bağ kullanımı için 3 puan değeri alarak en uygun koşulu sağlayan alanlardır. Güneydoğu ve batı bakarlı alanlar 2 puanı alarak uygun koşulu sağlamıştır.

Harita 4.20 Tarımsal turizm (sebze) için topoğrafik yapı bakı uygunluk analizi

Harita 4.21 Tarımsal turizm (meyve) için topoğrafik yapı eğim uygunluk analizi

Harita 4.22 Tarımsal turizm (meyve) için topoğrafik yapı bakı uygunluk analizi

4.3.1.2 İklim potansiyeli

Kılıç (1986)'a göre; başarılı ve kazançlı bir tarım için planlanan çalışmaların o bölgenin iklim yapısı ile tam bir uygunluk göstermesi gerekmektedir. Çünkü her bitkinin en iyi gelişme gösterdiği ve nitelikli, bol ürün verdiği ayrı bir iklim isteği vardır.

Bu açıdan önem taşıyan araştırma alanının iklim potansiyelini saptamak için; sıcaklık, yağış, rüzgar ve bağıl nem özellikleri incelenmiştir. İklim haritaları oluşturulurken; Kırşehir, Kaman ve Şereflikoçhisar olmak üzere uzun süreli 1960-2013 yılları arası gözlem yapmış toplam 3 adet iklim istasyonunun verilerinden yararlanılmıştır.

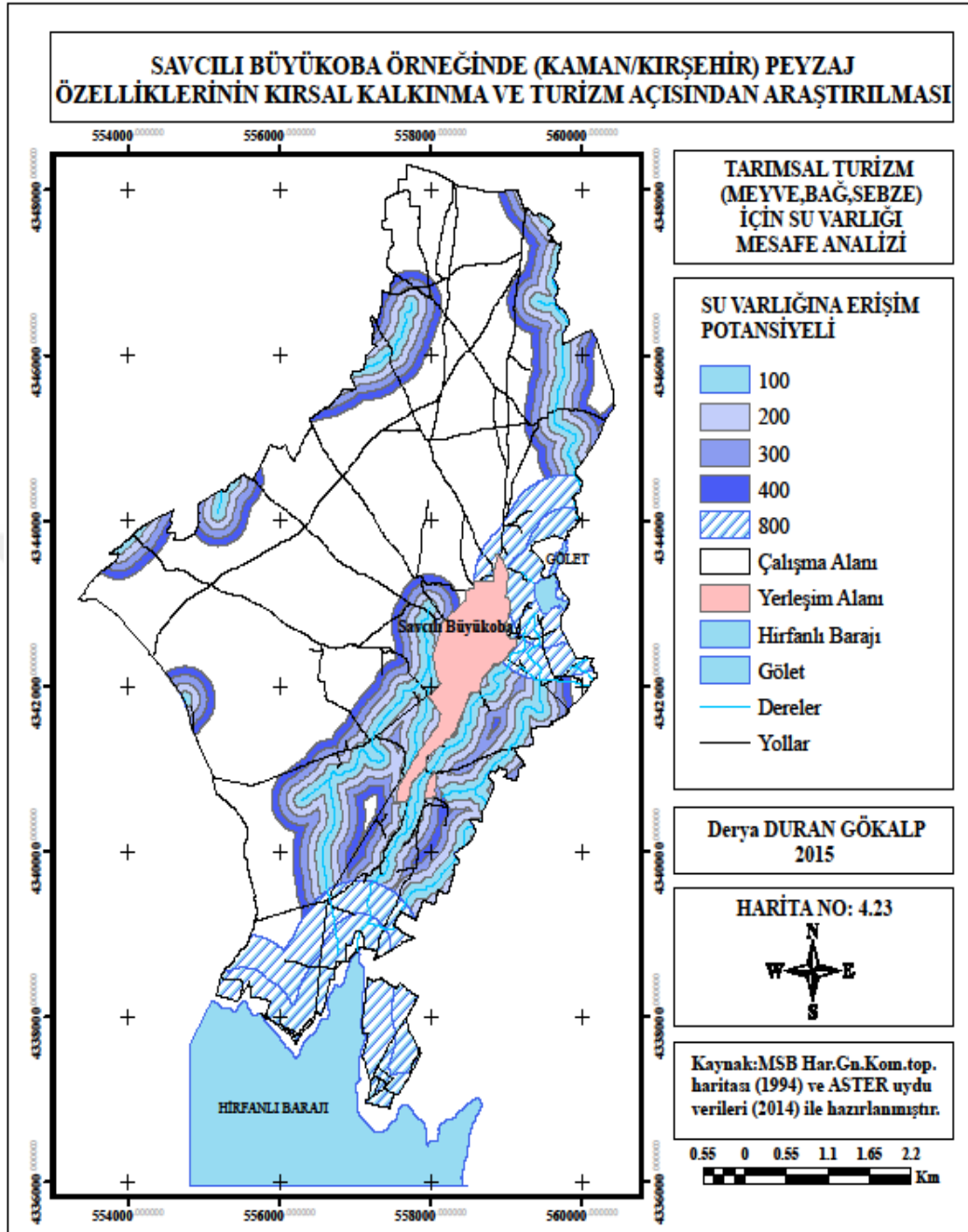
Araştırma alanının iklim özellikleri (yıllık sıcaklık ortalaması, yaz sıcaklığı ortalaması, gelişme dönemi sıcaklığı, bağıl nem, rüzgar hızı ve yıllık yağış ortalaması) materyal yöntemde belirtilen uygunluk sınıflarına ve oluşturulan iklim haritalarına göre incelendiğinde tüm alanın en uygun koşulunu sağlayarak 3 puan aldığı görülmüştür. Dolayısı ile iklim haritalarının uygunluk analizleri yapılmamıştır.

4.3.1.3 Su varlığına erişim potansiyeli

Tarımsal turizm açısından sebze ve meyve-bağ kullanımına yönelik olarak belirlenen su varlığı; hem Hirfanlı Barajı'na hem de derelere ulaşım mesafesi yönünde belirlenen değerlendirme ölçütleri çerçevesinde baz alınarak ortaya konmuştur.

• **Meyve-bağ ve sebze için su varlığı erişim potansiyeli:** Tarımsal turizm kullanımına yönelik olarak su varlığı erişim potansiyeli bakımından en uygun değerini alan alanlar harita 4.23'te verilmiştir.

Harita 4.23'e göre; Hirfanlı Barajı'na 400'er m'lik aralıklarla 2 adet, araştırma alanı sınırları içerisinde yer alan derelere ise 100'er m'lik aralıklarla toplam 4 adet bölge oluşturulmuştur.

Ahi Evran Üniversitesi Kaman Meslek Yüksekokulunda hazırlanmıştır.

Harita 4.23 Tarımsal turizm için su varlığı erişim potansiyeli uygunluk analizi

Derelere ve Hirfanlı Barajı'na ilk 400 m mesafeye kadar zon içerisinde yer alan bölgeler meyve-bağ ve sebze kullanımı için 3 puanını alan en uygun nitelikteki yerlerdir.

4.3.1.4 Toprak yapısı potansiyeli

Araştırma alanının, toprak potansiyelini saptamak için büyük toprak grupları, arazi kullanım yetenek sınıfları, simdiki alan kullanımı, toprak derinliği ve erozyon durumu incelenmiştir.

- **Meyve-bağ ve sebze için toprak yapısı potansiyeli:** Toprak yapısı özelliklerinden; büyük toprak grupları, arazi kullanım yetenek sınıfları, toprak derinliği açısından potansiyel tespit edilmiştir.

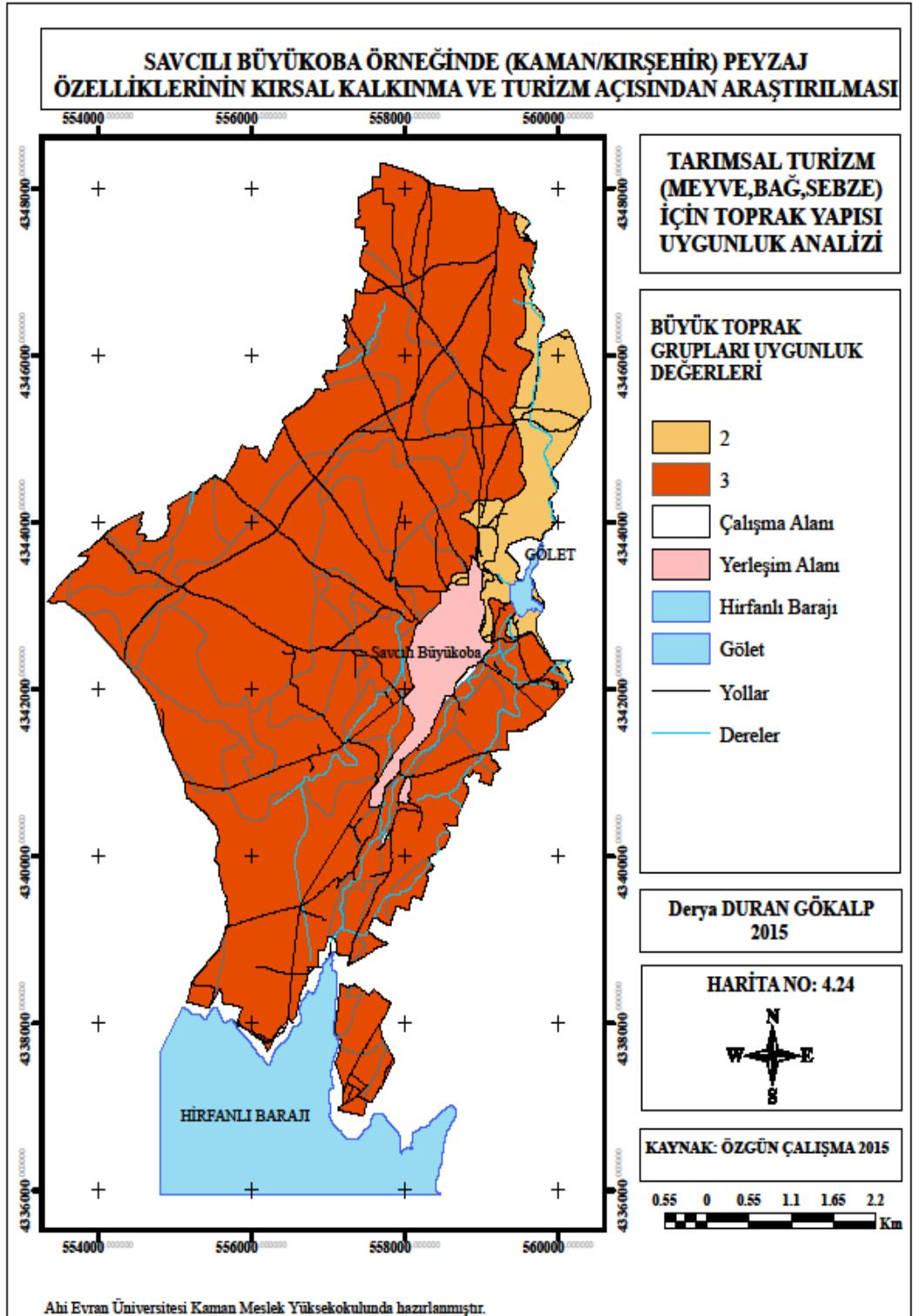
- **Büyük toprak grupları:** Meyve-bağ kullanımına yönelik olarak büyük toprak grupları bakımından en uygun değerini alan alanlar harita 4.24'te verilmiştir.

Harita 4.24'e göre yüksek potansiyele sahip alanların, alanın büyük bir kısmını kapladığı görülmüştür.

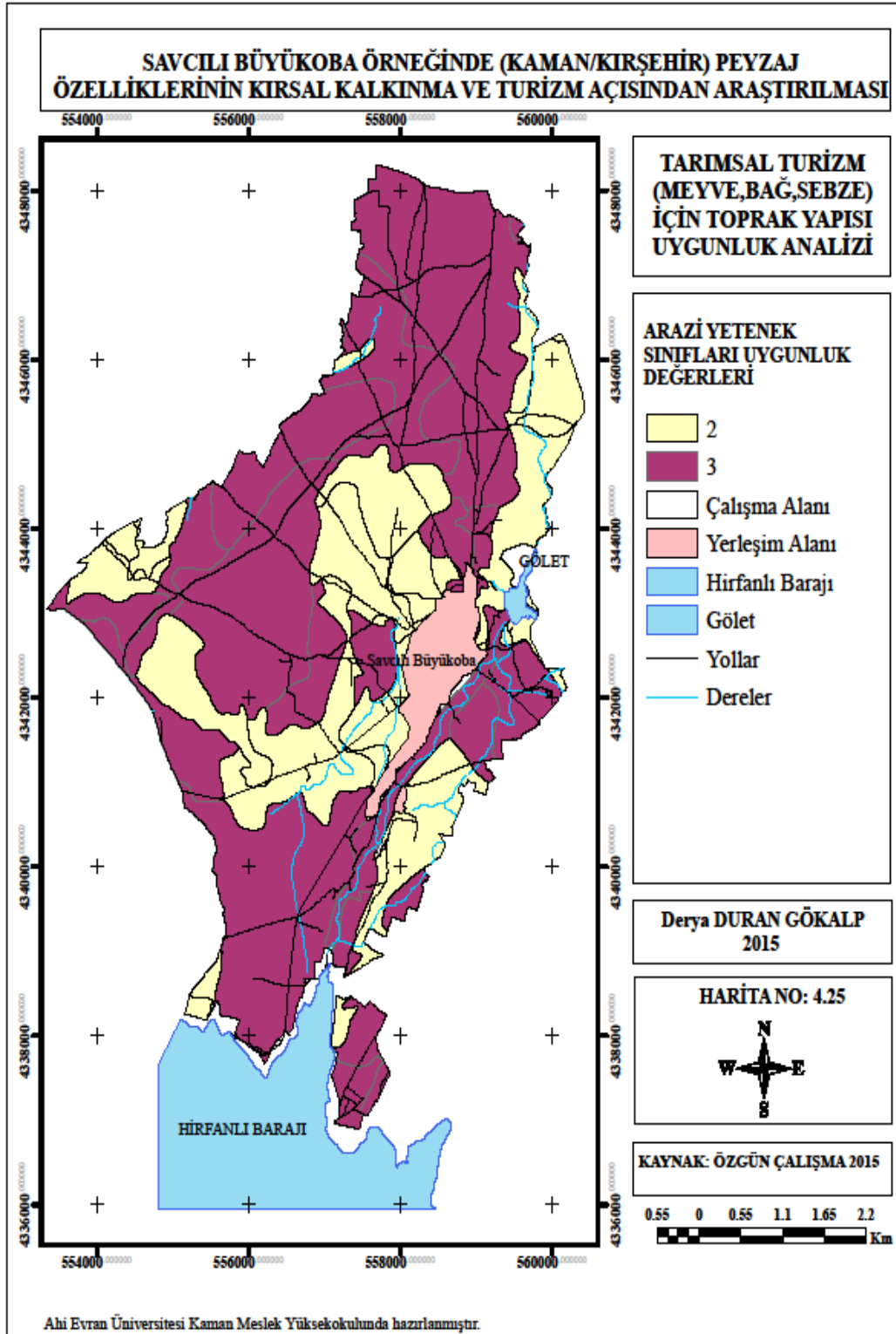
Bu alanlar tarımsal turizm içerisinde meyve-bağ ve sebze kullanımı için 3 puan değerini alarak en uygun koşulunu sağlayan kırmızı kahverengi, kahverengi ve kolüvyal toprakların yer aldığı bölgelerdir.

- **Arazi kullanım yetenek sınıfları:** Meyve-bağ ve sebze kullanımına yönelik olarak arazi kullanım yetenek sınıfları bakımından en uygun değerini alan alanlar harita 4.25'te verilmiştir.

Harita 4.25'e göre yüksek potansiyele sahip alanlar; Hirfanlı Barajı'nın güneybatısı, köyün kuzey üst tarafı ile batı tarafını içine alan bölgelerdir.

Harita 4.24 Tarımsal turizm için büyük toprak grupları uygunluk analizi

Harita 4.25 Tarımsal turizm için arazi yetenek sınıfları uygunluk analizi

Bu alanlar tarımsal turizm içerisinde meyve-bağ ve sebze kullanımı için 3 puan değerini alarak en uygun koşulunu sağlayan I., II., III. ve IV. sınıf toprak özelliğine sahip olan bölgelerdir.

- **Meyve-bağ ve sebze için toprak derinliği:** Meyve-bağ ve sebze kullanımına yönelik olarak toprak derinliği bakımından en uygun değerini alan alanlar Harita 4.26’te verilmiştir.

Harita 4.26’e göre yüksek potansiyele sahip alanlar; Hıfanlı Barajı’nın güneyi, derenin bulunduğu alanlardır.

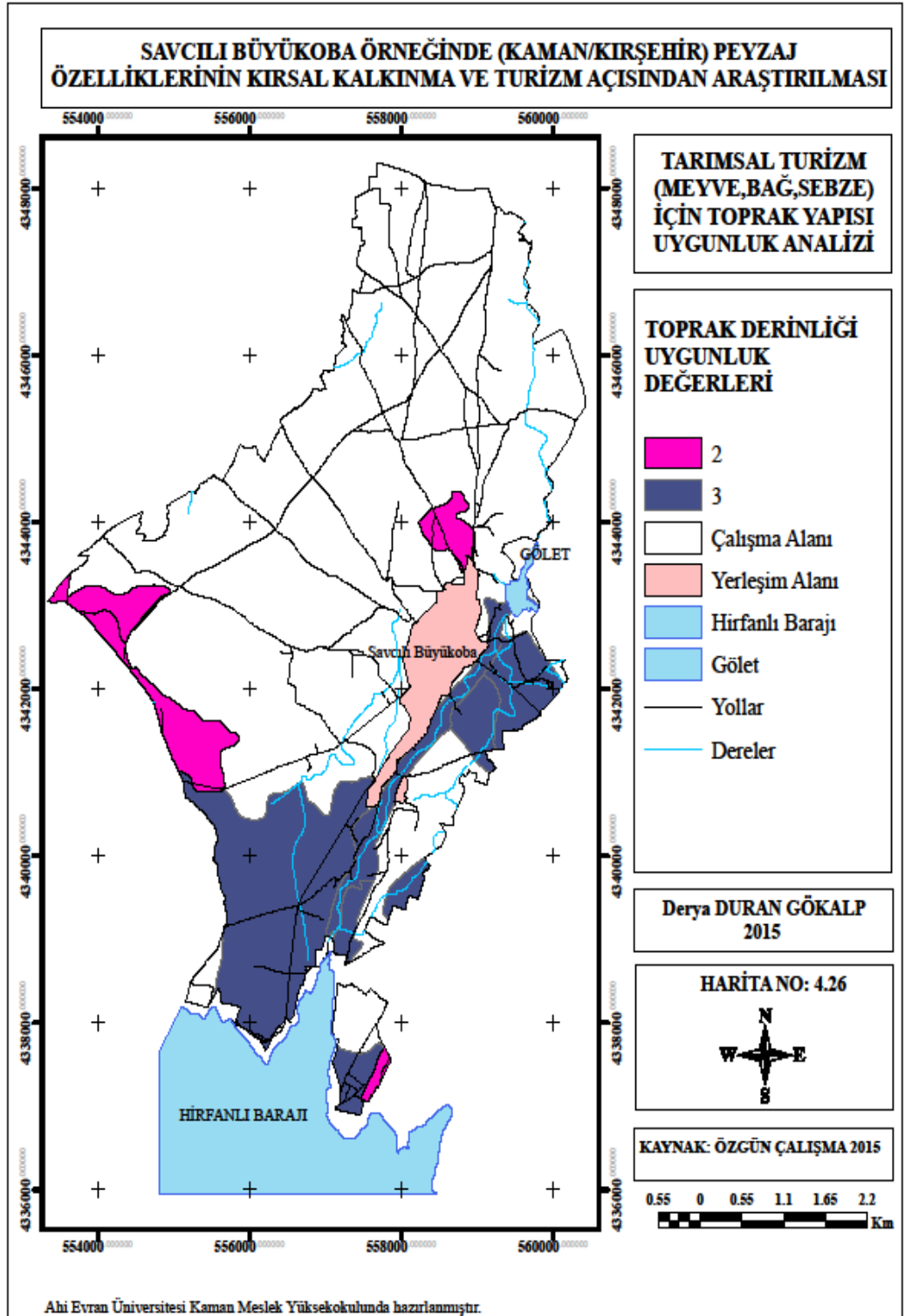
Bu alanlar tarımsal turizm içerisinde meyve-bağ ve sebze kullanımı için 3 puan değerini alarak en uygun koşulunu sağlayan toprak derinliği bakımından derin özelliğe sahip olan bölgelerdir.

4.3.1.5 Yola uzaklık (Erişilebilirlik) potansiyeli

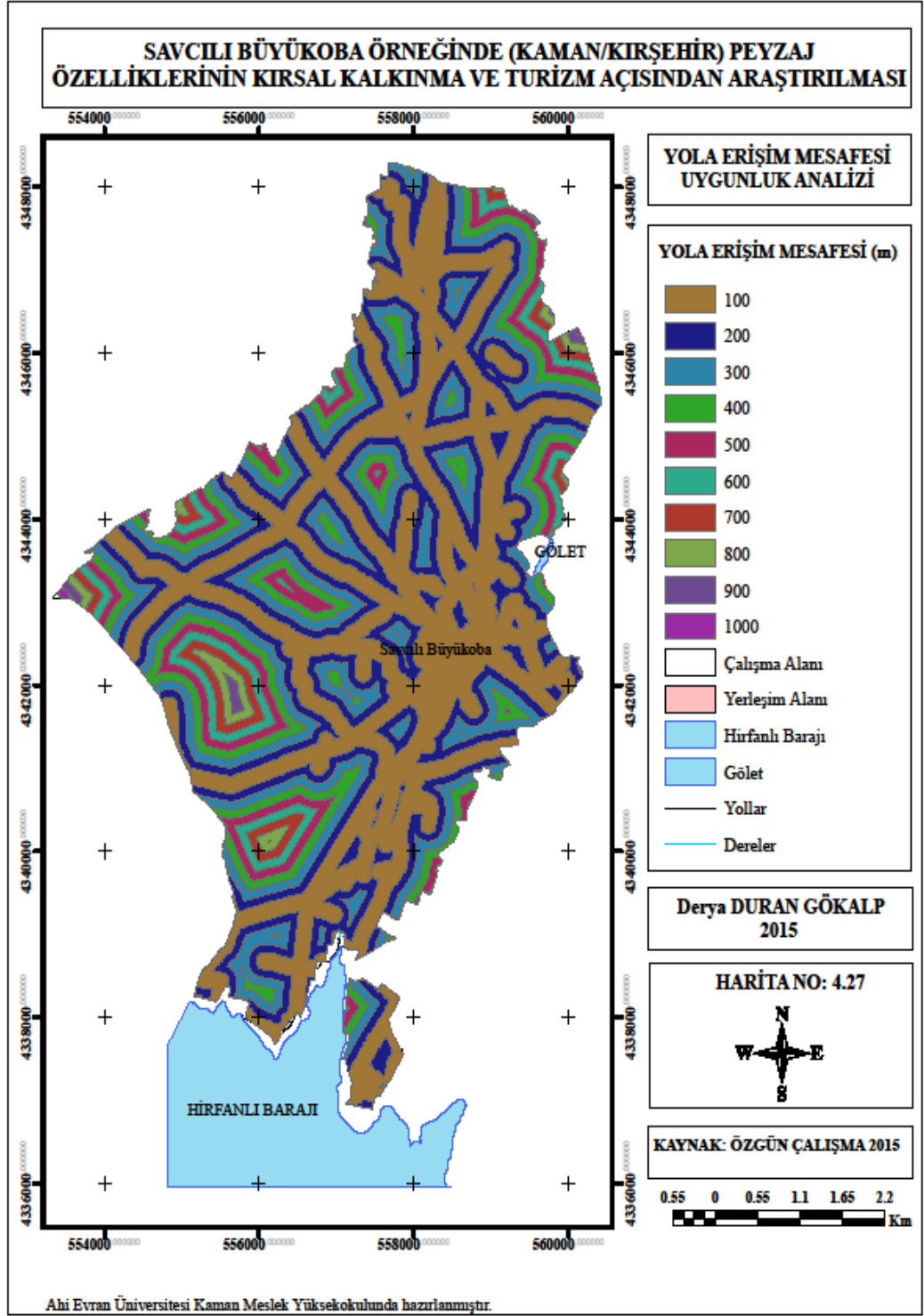
Tarımsal turizme yönelik olarak meyve-bağ ve sebze kullanımı için erişilebilirlik ölçütü Harita 4.27’de verilmiştir.

Harita 4.27’de belirlenen kriterler çerçevesinde 100 m’lik aralıklarla toplam 10 adet bölge oluşturulmuştur. Tampon bölge içerisine giren tüm alanlar tarımsal turizm kullanımı için en yüksek puanı alan yerler olmuştur.

Harita 4.27’ye göre bu alanlar, araştırma alanının tamamı belirlenen tampon bölge içerisinde yer aldığı için ulaşılabilir niteliktedir.

Harita 4.26 Tarımsal turizm için toprak derinliği uygunluk analizi

Harita 4.27 Tarımsal ve rekreasyon turizmi için arazi yola erişim mesafesi uygunluk analizi

4.3.1.6 Yerleşim birimlerine erişim potansiyeli

Tarımsal ve rekreasyon turizmi için incelenen çalışmalarda belirlenen yerleşim birimlerine erişim potansiyeli doğrultusunda, 0-3000 m'lik hat boyunca 1000'er m'den oluşan 3 adet tampon bölge oluşturulmuştur. Harita 4.28'de verilmiştir.

Harita 4.28'e göre 3000 m'lik tampon bölge içerisine giren alanlar yerleşim birimlerine erişim açısından en yüksek potansiyel oluşturan alanlar olmuştur.

4.3.2 Rekreasyon turizmi için potansiyel

4.3.2.1 Doğa sporlarına yönelik turizm için potansiyel

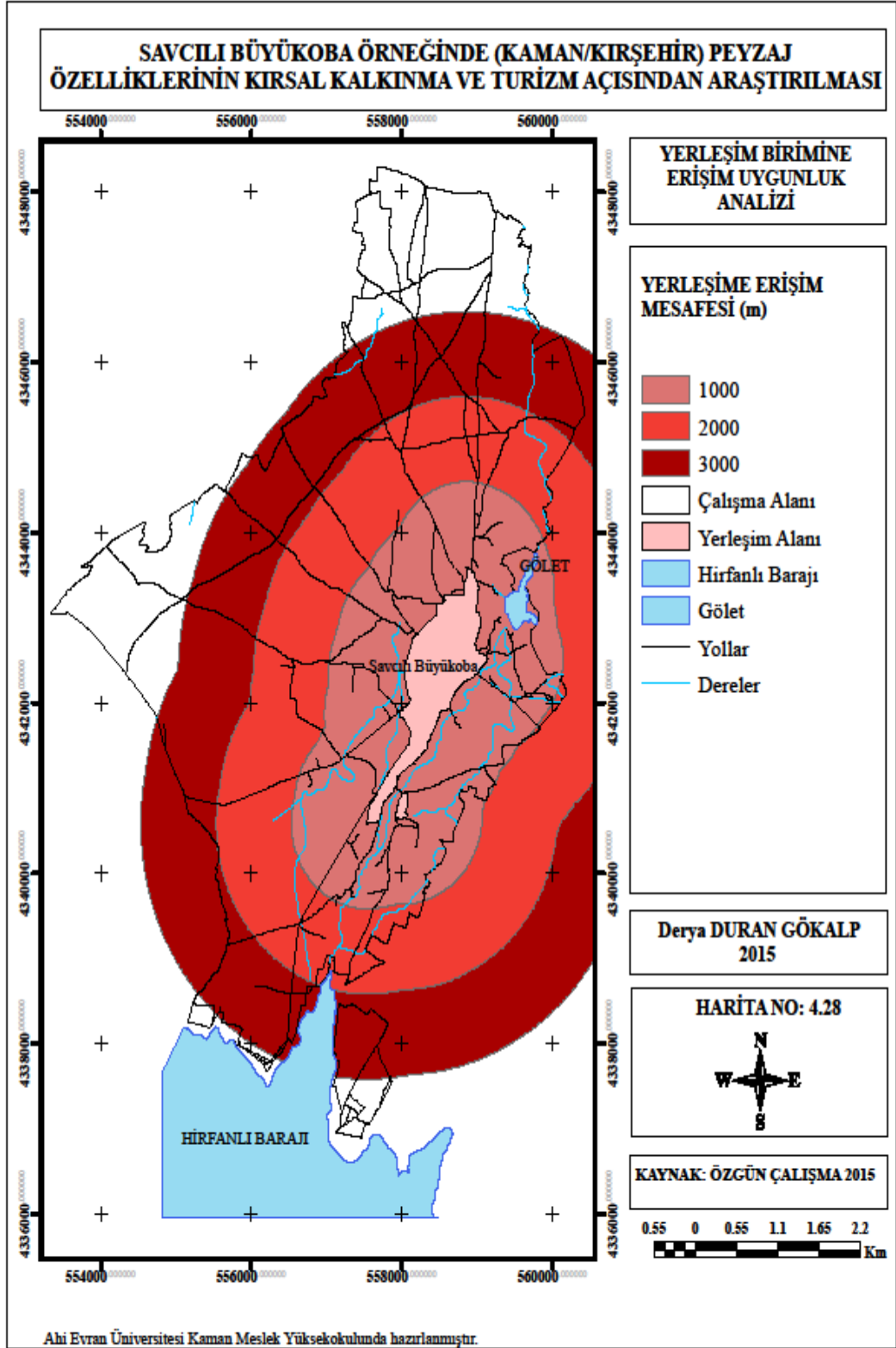
Araştırma alanının doğal ve kültürel peyzaj değerlerine bağlı olarak saptanan rekreasyon turizmi içerisinde doğa sporları alternatifine ilişkin olarak ise; literatür taraması ve uzman görüşü alınarak belirlenen değerlendirme faktörü sayısı 11 olarak alınmıştır.

• Topoğrafik potansiyel

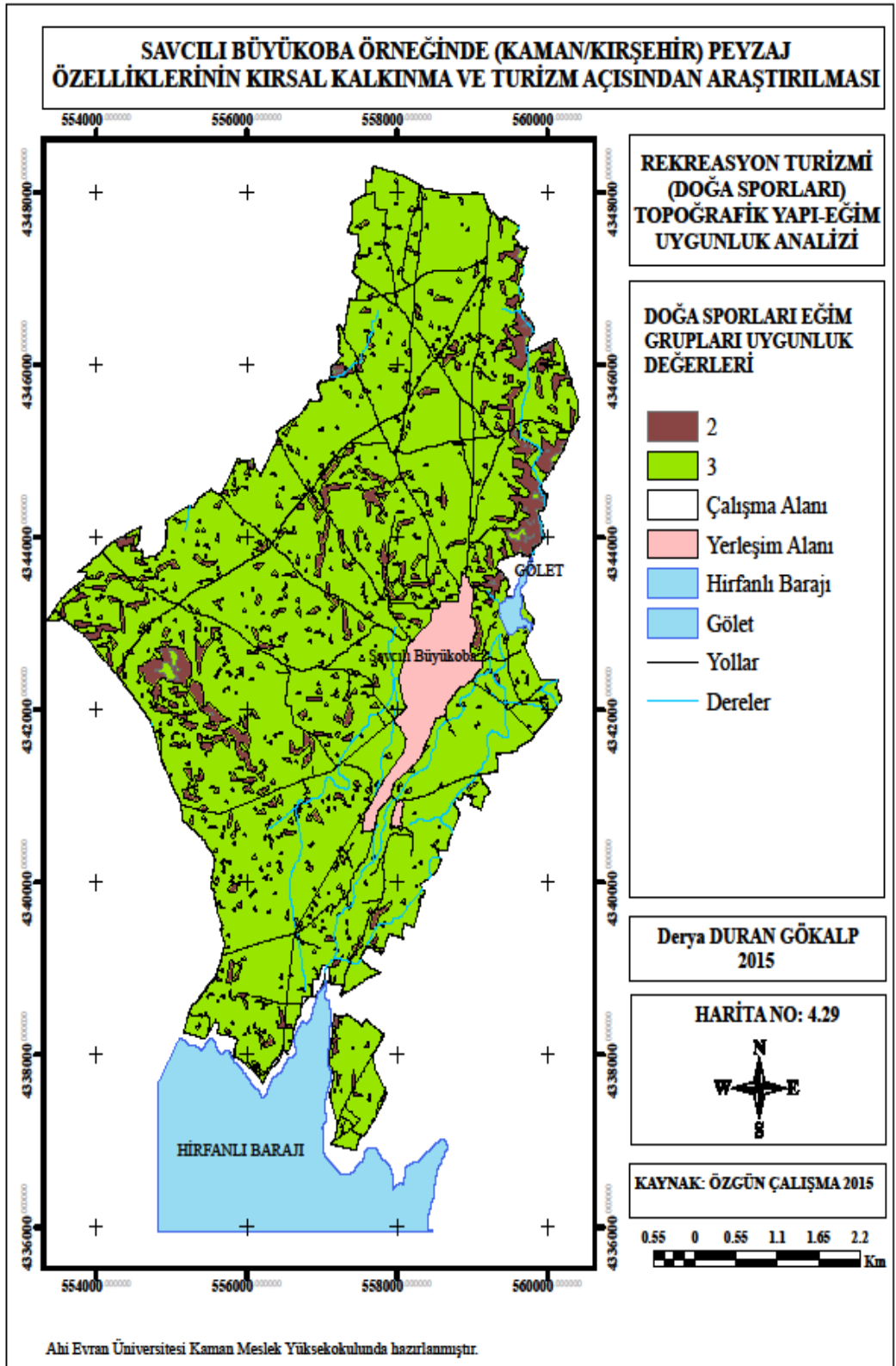
➤ **Yükseklik grupları:** Doğa sporları kullanımı için 800-2000m arası yükseklik değeri bütün alanı kapsadığından 3 puan değerini (en uygun) almıştır. Tüm alan bu koşulu sağladığı için yükseklik haritası oluşturulmamıştır.

➤ **Eğim:** Doğa sporlarına yönelik olarak belirlenen eğim açısından en uygun bölgeler harita 4.29'da verilmiştir.

Harita 4.29'e göre yüksek potansiyele sahip alanlar; araştırma alanının hemen hemen büyük bir kısmını oluşturmaktadır.

Harita 4.28 Tarımsal ve rekreasyon turizmi için arazi yola erişim mesafesi uygunluk analizi

Harita 4.29 Doğa sporları için eğim grupları uygunluk analizi

Bu alanlar doğa sporları için 3 puan değerini alarak en uygun koşulunu sağlayan % 0- 20 arasında eğime sahip olan bölgelerdir. 2 puan değeri uygun koşulunu ise % 20+ üzeri eğimli alanlardır.

➤ **Bakı grupları:** Doğa sporlarına yönelik olarak belirlenen bakı açısından en uygun bölgeler harita 4.30'da verilmiştir.

Harita 4.30'a göre yüksek potansiyele sahip alanlar; araştırma alanının hemen hemen büyük bir kısmı en uygun ve uygun koşulunu sağlamaktadır.

Bu alanlar yaz doğa sporları için 3 puan değerini alarak en uygun koşulunu sağlayan batı, doğu ve kuzey bakarlı alanlardır.

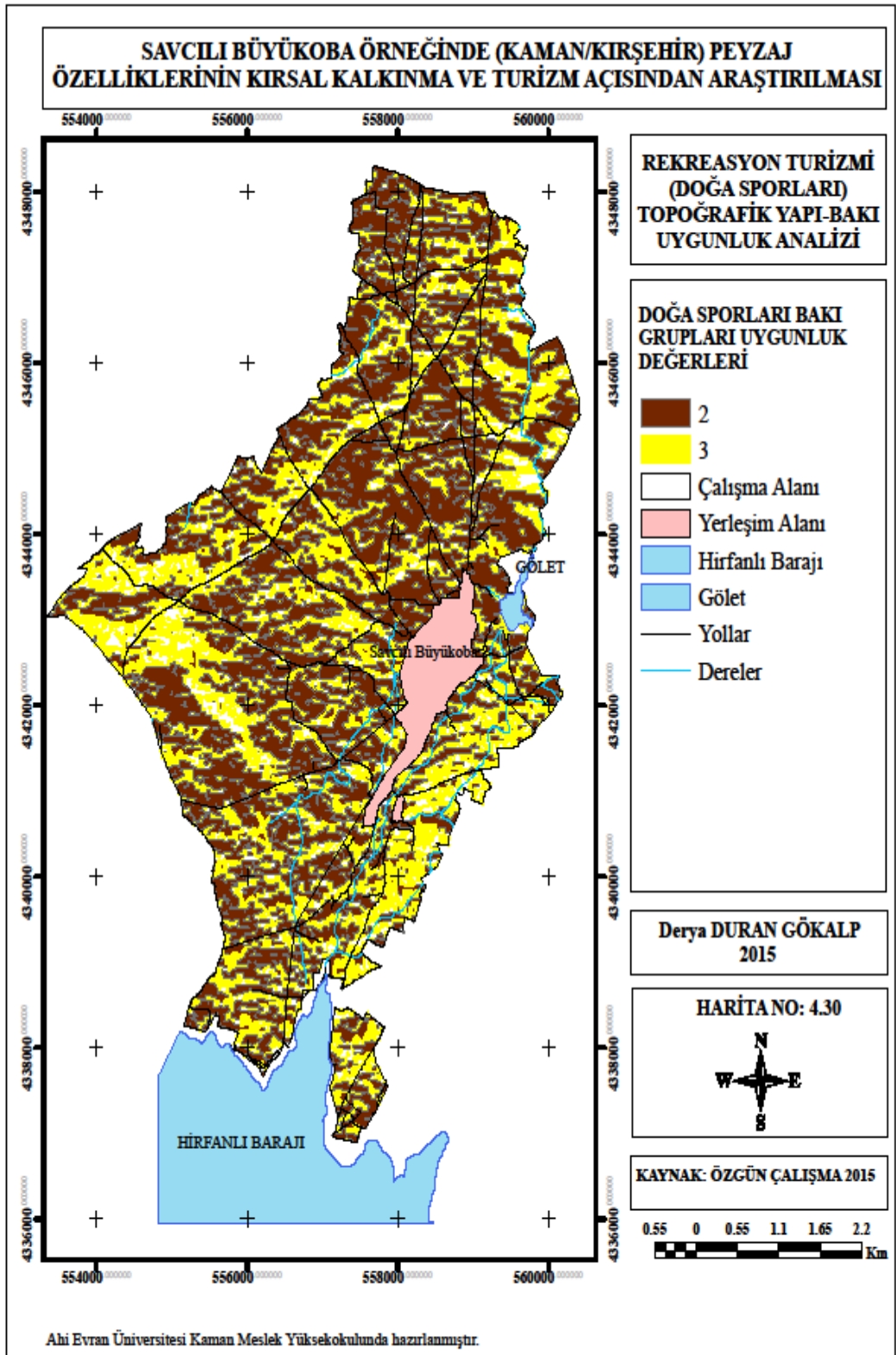
• **İklim potansiyeli**

Araştırma alanının iklim potansiyelini saptamak için; sıcaklık, yağış, rüzgar ve bağıl nem özellikleri incelenmiştir. İklim haritaları oluşturulurken; Kırşehir, Kaman ve şereflikoğhisar olmak üzere uzun süreli (1960-2013 yılları arası) gözlem yapmış toplam 3 adet iklim istasyonunun verilerinden yararlanılmıştır.

Araştırma alanının iklim özellikleri (yıllık sıcaklık ve yaz sıcaklığı ortalaması, gelişme dönemi sıcaklığı, bağıl nem, rüzgar hızı ve yıllık yağış ortalaması) materyal yöntemde belirtilen uygunluk sınıfalarına ve oluşturulan haritalara göre incelendiğinde tüm alanın en uygun koşulunu sağlayarak 3 puan aldığı görülmüştür. Dolayısı ile iklim haritalarının uygunluk analizleri yapılmamıştır.

• **Su varlığı erişim potansiyeli**

Doğa sporları kullanımı için su varlığına erişim potansiyeli için materyal metotta belirtilen 0-1600 m arası yükseklik değeri bütün alanı kapsadığından 3 puan değerini almıştır. Tüm alan bu koşulu sağladığından erişim uygunluk haritası oluşturulmamıştır.

Harita 4.30 Doğa sporları için bakı grupları uygunluk analizi

•Toprak yapısı potansiyeli

➤ **Şimdiki alan kullanımı:** Doğa sporları kullanımına yönelik olarak şimdiki alan kullanımını bakımından en uygun değerini alan alanlar harita 4.31’de verilmiştir.

Harita 4.31’e göre yüksek potansiyele sahip alanlar; araştırma alanının bahçe (sulukuru), mera ve yerleşim birimlerinin yer aldığı alanlardır.

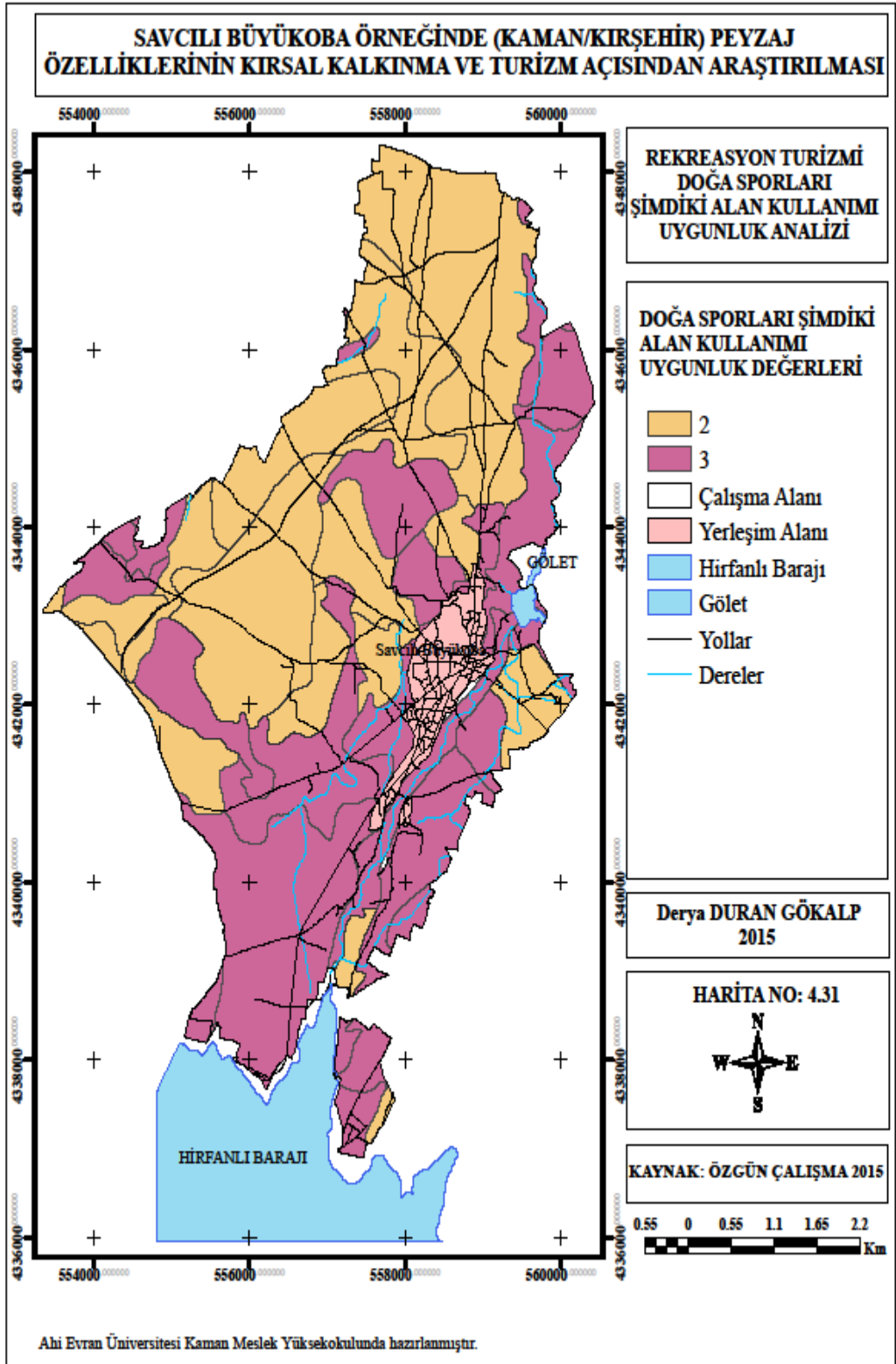
Bu alanlar doğa sporları etkinliği için şimdiki alan kullanımını açısından 3 puan değerini alarak en uygun koşulu sağlayan bölgelerdir.

• Doğal bitki varlığı potansiyeli

Doğa sporları kullanımına yönelik olarak doğal bitki varlığı potansiyeli bakımından en uygun değeri tüm vejetasyon tiplerini kapsadığı için bütün alanın bu değeri aldığı varsayılmıştır. Alanla ilgili daha önceden yapılmış bir çalışma olmadığından ve Kırşehir Orman İşletme Şefliği’nde ayrıntılı olarak araştırma alanı ile ilgili yapılmış bir çalışma olmadığı için yakın mesafedeki (Yelek- Tamadağ) bitki vejetasyonu değerlendirmeye alınmıştır. Bu sebeple araştırma alanının doğal bitki varlığı haritası oluşturulmamış, tüm vejetasyon tipleri için en uygun değeri alanı temsil etmiştir.

• Jeolojik-jeomorfolojik yapı potansiyeli

Doğa sporları etkinliğine yönelik olarak jeolojik-jeomorfolojik yapı bakımından en uygun değerini alan alanlar harita 4.5’te verilmiştir. Bu alanlar jeolojik-jeomorfolojik oluşum varlığı açısından 3 puanı almıştır.

Harita 4.31 Doğa sporları için şimdiki alan kullanımı uygunluk analizi

Doğa sporları kullanımı için yola erişim potansiyeli için materyal metotta belirtilen 0-3000 m arası uzaklık değeri bütün alanı kapsadığından 3 puan değerini almıştır. Tüm alan bu koşulu sağladığı için yola erişim potansiyeli uygunluk haritası oluşturulmamıştır.

- **Yerleşim birimlerine erişim potansiyeli**

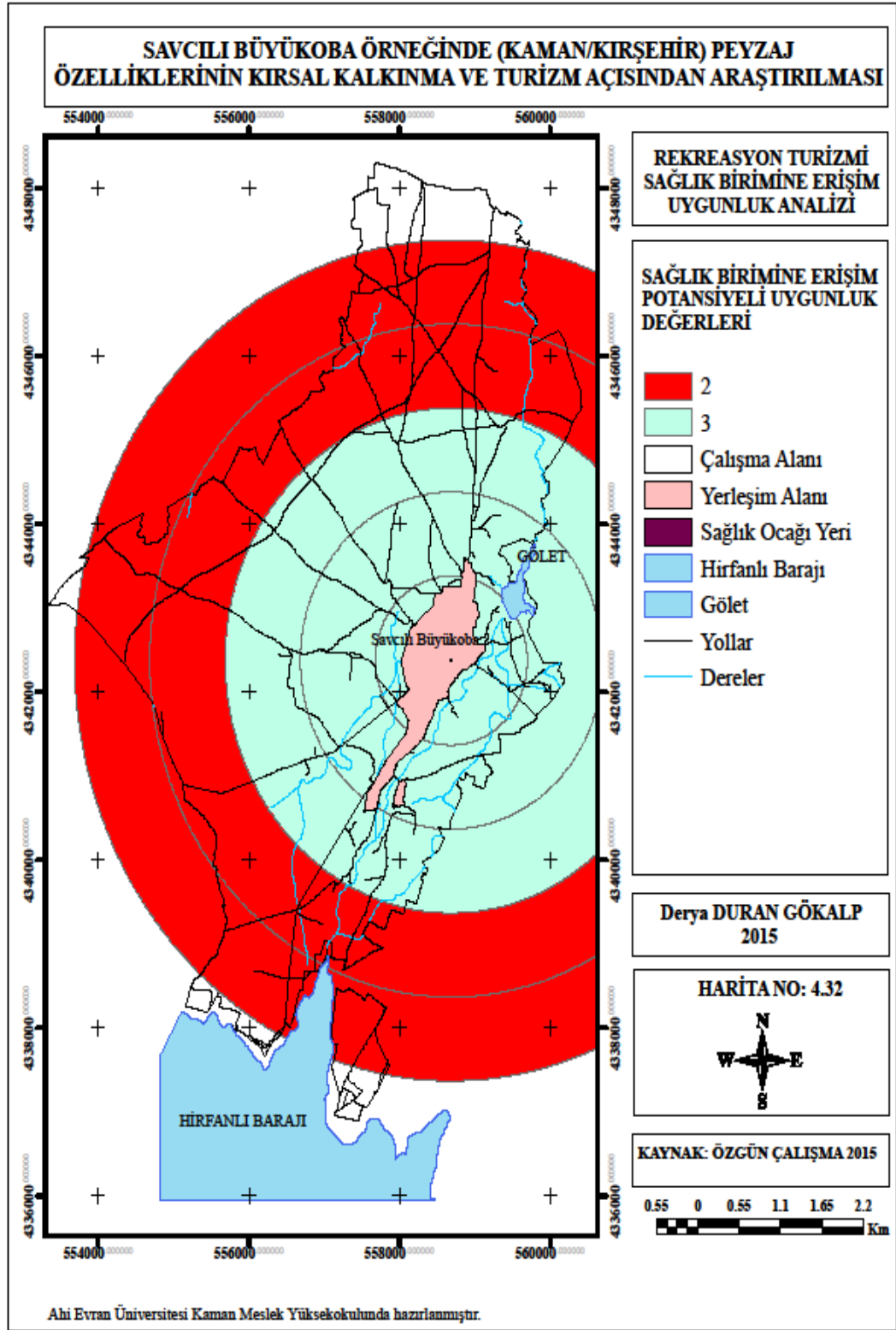
Rekreasyon turizminde doğa sporları için incelenen çalışmalarda belirlenen yerleşim birimlerine erişim potansiyeli doğrultusunda, 0-3000 m'lik hat boyunca 1000'er m'den oluşan 3 adet tampon bölge oluşturulmuştur. Harita 4.28'de verilmiştir.

Harita 4.28'e göre 3000 m' lik tampon bölge içerisine giren alanlar yerleşim birimlerine erişim açısından en yüksek potansiyel oluşturan alanlar olmuştur.

- **Sağlık birimine erişim potansiyeli**

Rekreasyon turizminde doğa sporları için incelenen çalışmalarda belirlenen sağlık birimlerine erişim potansiyeli doğrultusunda, 0-3000 m' lik hat boyunca 1000' er m'den oluşan 3 adet tampon bölge oluşturulmuştur. Harita 4.32'de verilmiştir.

Harita 4.32'ye göre 3000 m'lik tampon bölge içerisine giren alanlar sağlık birimlerine erişim açısından en yüksek potansiyel oluşturan alanlar olmuştur. 3000 m ve üzeri alanlar (5000 m'ye kadar) ise uygun değerini almıştır.

Harita 4.32 Rekreasyon turizmi için sağlık birimine erişim uygunluk analizi

4.3.2.2 Kamp/Çadırli kamp turizmi potansiyeli

Araştırma alanının doğal ve kültürel peyzaj değerlerine bağlı olarak saptanan rekreasyon turizmi kamp/çadırli kamp etkinliğine ilişkin olarak ise; literatür taraması sonucunda belirlenen değerlendirme faktörü sayısı 15 olarak alınmıştır.

• Topoğrafik potansiyel

➤ **Yükseklik grupları:** Kamp/adırli kamp etkinliği kullanımı için 800-2000 m arası yükseklik değeri bütün alanı kapsadığından 3 puan değerini almıştır. Tüm alan bu koşulu sağladığı için yükseklik pafta haritası oluşturulmamıştır.

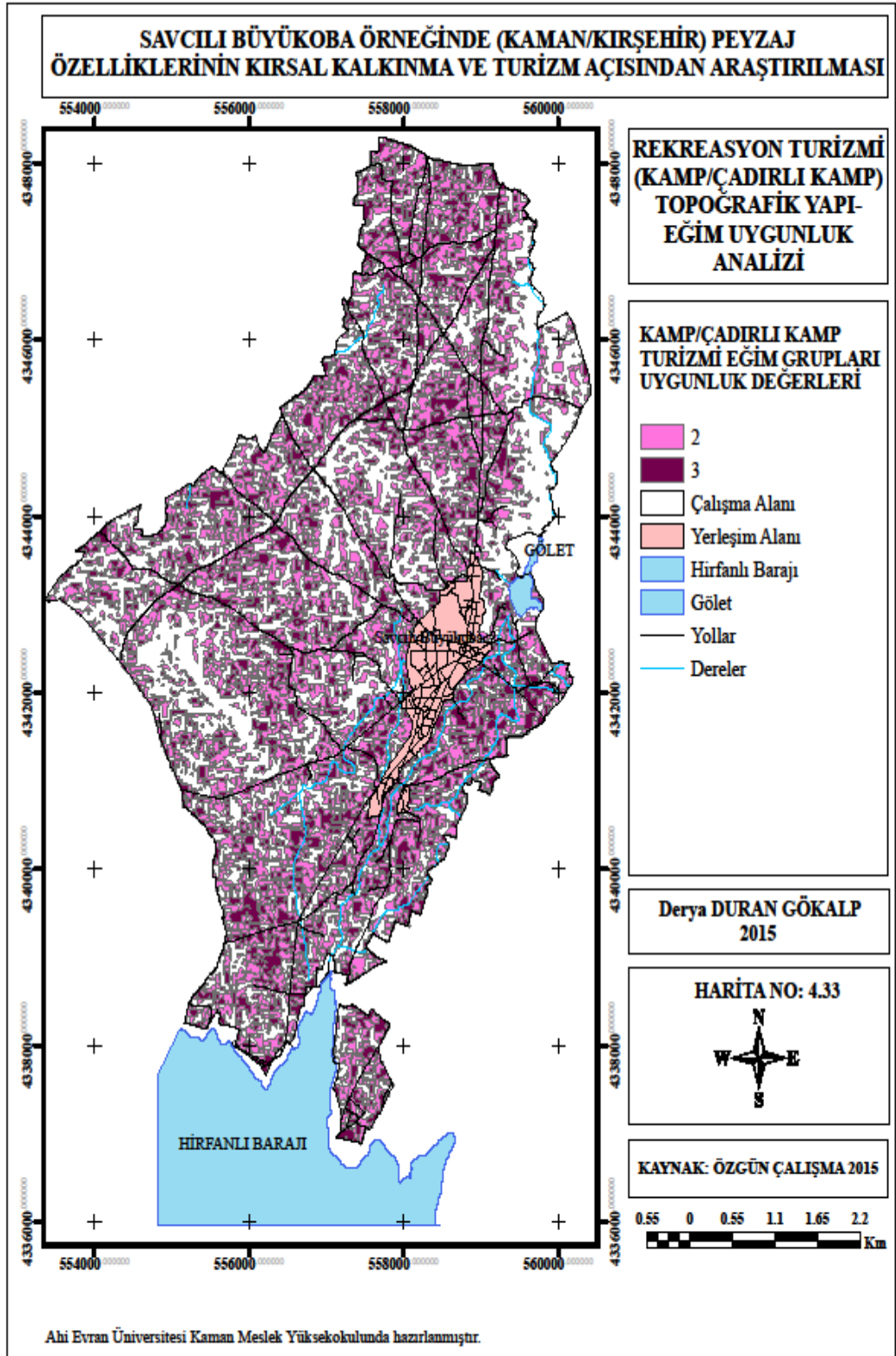
➤ **Eğim:** Kamp/adırli kamp etkinliği kullanımına yönelik olarak belirlenen eğim açısından en uygun bölgeler harita 4.33'te verilmiştir.

Harita 4.33'e göre yüksek potansiyele sahip alanlar; araştırma alanının hemen hemen büyük bir kısmını oluşturmaktadır.

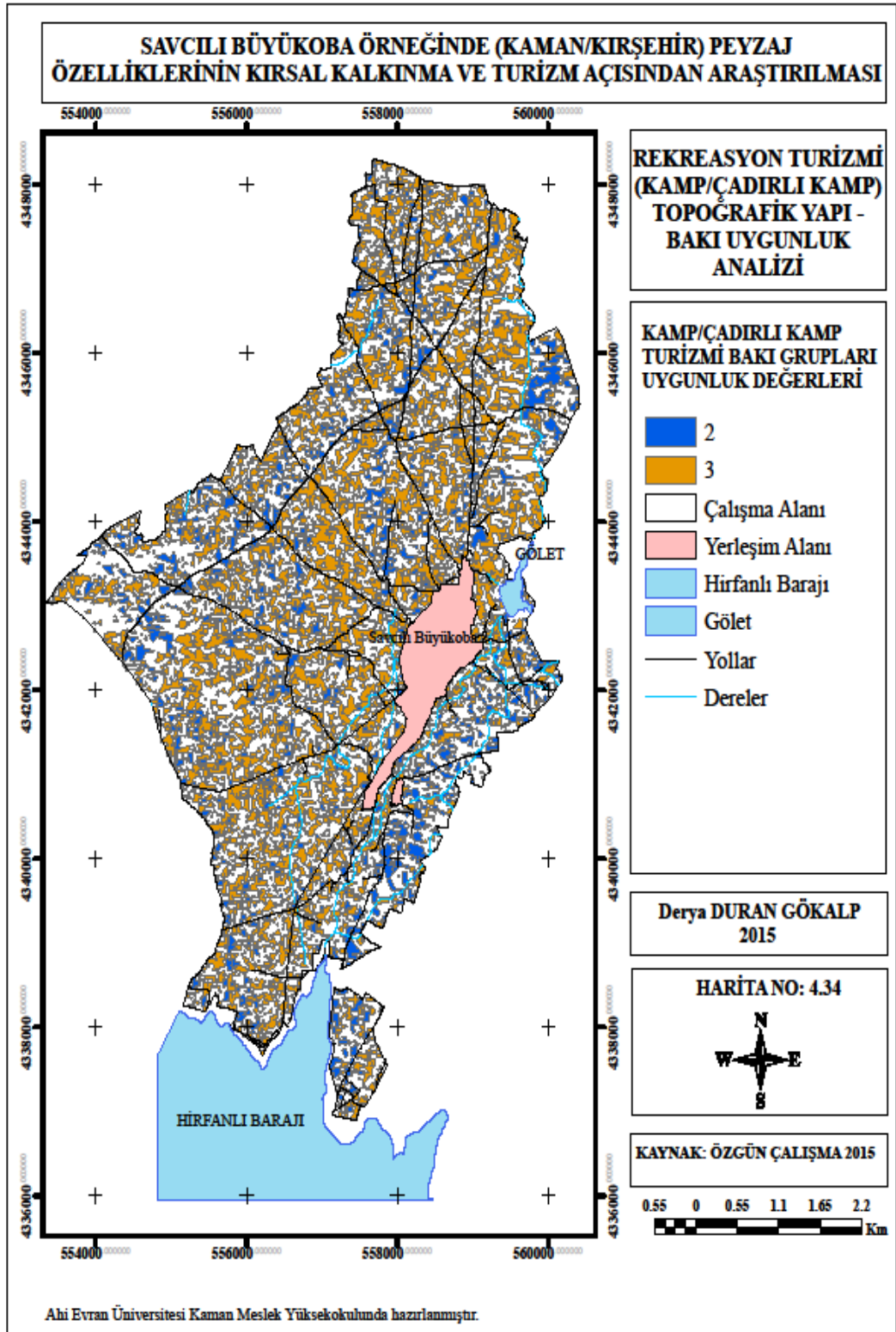
Bu alanlar kamp/çadırli kamp etkinliği için 3 puan değerini alarak en uygun koşulunu sağlayan % 0- 6 arasında eğime sahip düz ve hafif meyilli olan bölgelerdir. 2 puan değerini alarak uygun koşulunu sağlayan % 6- 12 arasında orta meyilli eğime sahip olan alanlardır.

➤ **Bakı grupları:** Kamp/adırli kamp etkinliği kullanımına yönelik olarak belirlenen bakı açısından en uygun bölgeler harita 4.34'te verilmiştir.

Harita 4.34'e göre yüksek potansiyele sahip alanlar; araştırma alanının hemen hemen büyük bir kısmı en uygun ve uygun koşulunu sağlamaktadır.

Harita 4.33 Kamp/çadırli kamp turizmi için eğim grupları uygunluk analizi

Harita 4.34 Kamp/çadırli kamp turizmi için bakı grupları uygunluk analizi

Bu alanlar yaz kamp/çadırli kamp etkinliği kullanımına yönelik, doğu ve güney bakarlar 3 puan değerini alarak en uygun koşulunu sağlayan alanlardır. Batı bakarlar 2 puan değerini alarak uygun koşulunu sağlayan alanlardır.

- **Toprak yapısı potansiyeli**

➤ **şimdiki alan kullanımı:** Kamp/çadırli kamp etkinliği kullanımına yönelik olarak şimdiki alan kullanımı bakımından en uygun değerini alan alanlar harita 4.35'te verilmiştir.

Harita 4.35'e göre yüksek potansiyele sahip alanlar; araştırma alanının meraların yer aldığı alanlardır.

Bu alanlar kamp/çadırli kamp etkinliği için şimdiki alan kullanımı açısından 3 puan değerini alarak en uygun koşulunu sağlayan bölgelerdir.

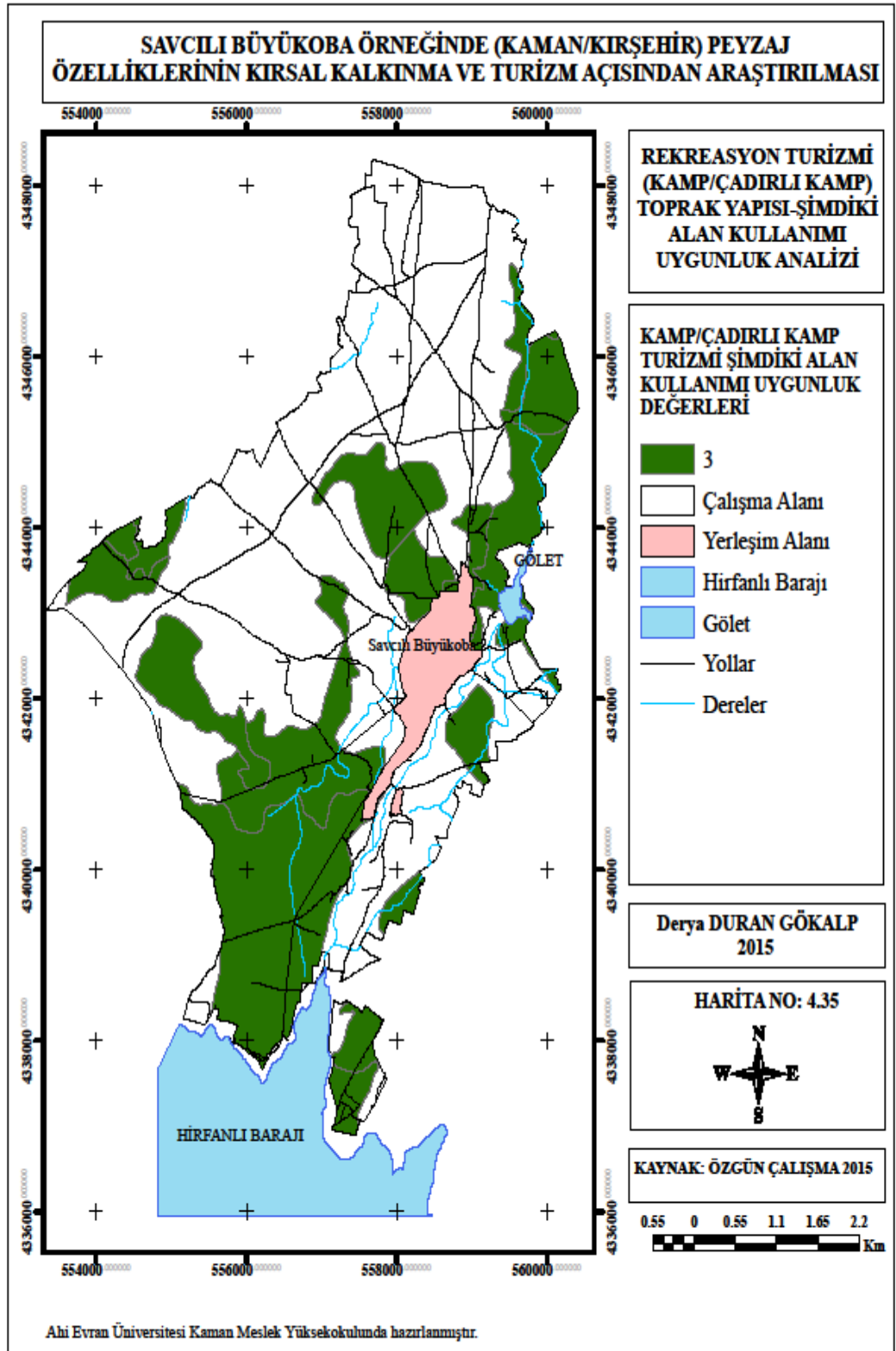
➤ **Toprak derinliği:** Kamp/çadırli kamp etkinliği kullanımına yönelik olarak toprak derinliği bakımından en uygun değerini alan alanlar harita 4.36'da verilmiştir.

Harita 4.36'ya göre yüksek potansiyele sahip alanlar; araştırma alanının iyi derinliğe sahip alanlardır.

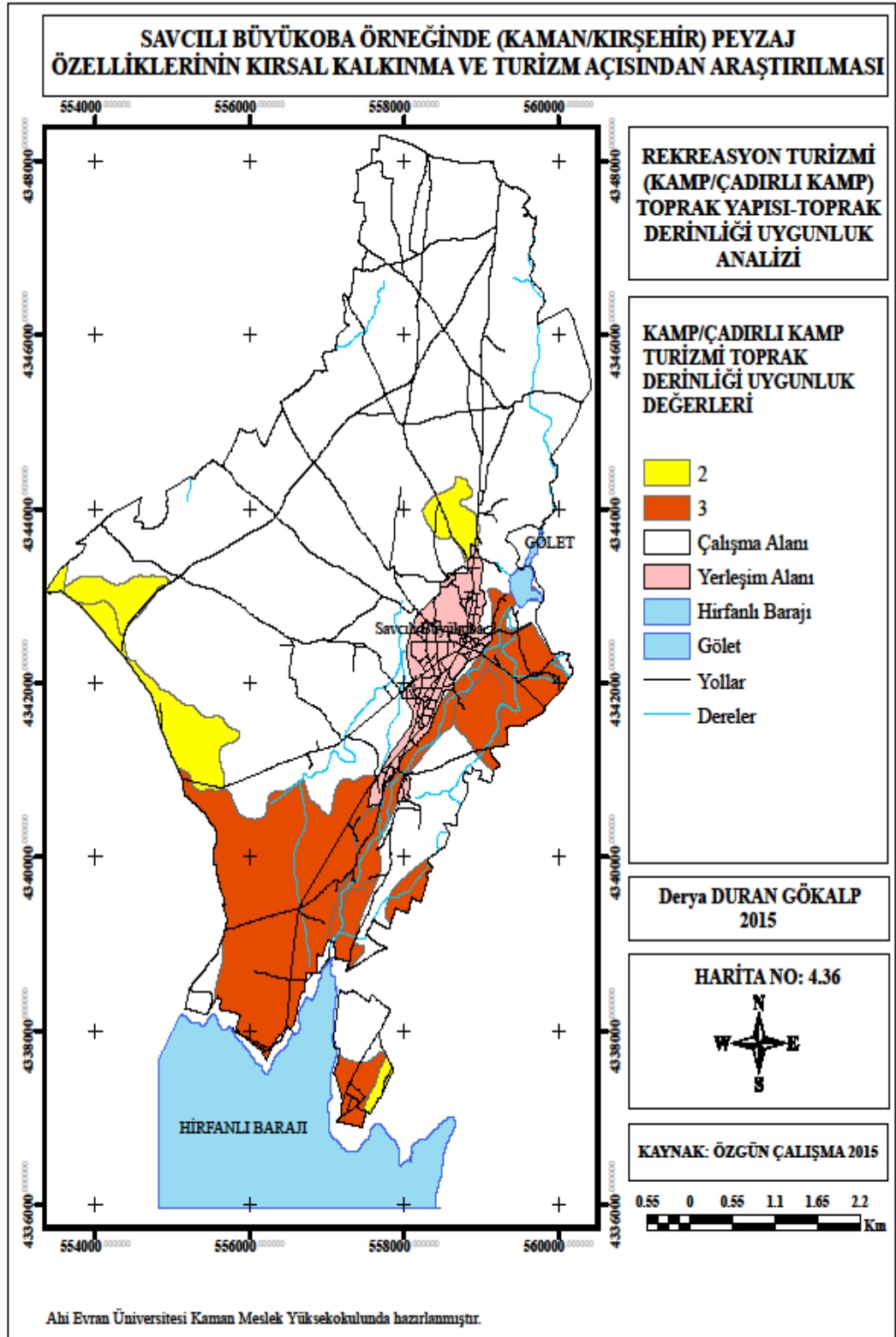
Bu alanlar kamp/çadırli kamp etkinliği için toprak derinliği açısından 3 puan değerini alarak en uygun koşulunu sağlayan bölgelerdir. Orta geğerirgenliğe sahip topraklar 2 puan değerini almıştır.

➤ **Erozyon durumu potansiyeli**

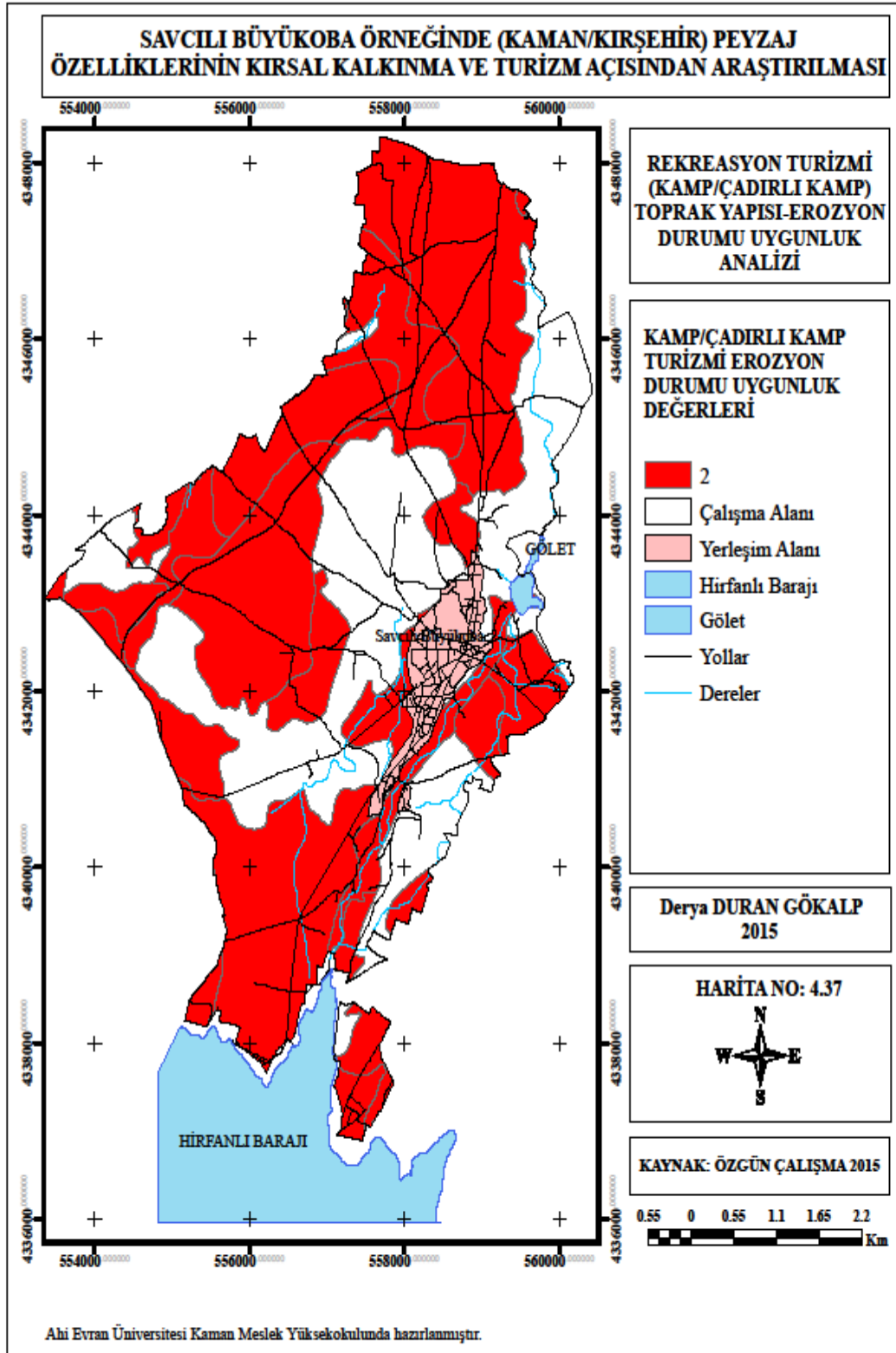
Kamp/çadırli kamp etkinliği kullanımına yönelik olarak erozyon durumu bakımından uygun değerini alan alanlar harita 4.37'de verilmiştir.

Harita 4.35 Kamp/çadırli kamp turizmi için şimdiki alan kullanımı uygunluk analizi

Harita 4.36 Kamp/çadırli kamp turizmi için toprak derinliği uygunluk analizi

Harita 4.37 Kamp/çadırli kamp turizmi için erozyon durumu uygunluk analizi

Harita 4.37'ye göre yüksek potansiyele sahip alanlar; araştırma alanında erezyonun olmadığı yada hafif olduğu alanlardır. Ancak araştırma alanında bu özellikte yerler toprak haritasına göre yoktur. Orta şiddetli erezyona sahip alanlar uygun potansiyele sahiptir.

Bu alanlar kamp/çadırli kamp etkinliği için erezyon durumu açısından 2 puan değerini alarak uygun koşulunu sağlayan bölgelerdir.

•**Doğal bitki varlığı potansiyeli**

Kamp/çadırli kamp etkinliği için doğal bitki varlığı potansiyeli bakımından en uygun değerini tüm vejetasyon tiplerini kapsadığı için bütün alanın bu değerini aldığı varsayılmıştır. Alanla ilgili daha önceden yapılmış bir çalışma olmadığından ve Kırşehir Orman İşletme Şefliği'nde ayrıntılı olarak araştırma alanı ile ilgili yapılmış bir çalışma olmadığı için yakın mesafedeki (Yelek-Tamadağ) bitki vejetasyonu değerlendirmeye alınmıştır. Bu sebeple araştırma alanının doğal bitki varlığı haritası oluşturulmamış, tüm vejetasyon tipleri için en uygun değerini alanı temsil etmiştir.

•**Jeolojik-jeomorfolojik yapı potansiyeli**

Kamp/çadırli kamp etkinliği için jeolojik-jeomorfolojik yapı bakımından en uygun değerini alan alanlar harita 4.5'te verilmiştir. Bu alanlar jeolojik-jeomorfolojik oluşum varlığı açısından 3 puan almıştır.

•**Yola uzaklık (Erişilebilirlik) potansiyeli**

Kamp/çadırli kamp etkinliği için yola erişim potansiyeli için materyal metotta belirtilen 0-3000 m arası uzaklık değerini bütün alanı kapsadığından 3 puan değerini almıştır. Tüm alan bu koşulu sağladığı için yola erişim potansiyeli uygunluk haritası oluşturulmamıştır.

- **Yerleşim birimlerine erişim potansiyeli**

Rekreasyon turizminde kamp/çadırli kamp etkinliği için incelenen çalışmalarda belirlenen yerleşim birimlerine erişim potansiyeli doğrultusunda, 0-3000 m'lik hat boyunca 1000'er m'den oluşan 3 adet tampon bölge oluşturulmuştur. Harita 4.28'de verilmiştir.

Harita 4.28'e göre 3000 m'lik tampon bölge içerisine giren alanlar yerleşim birimlerine erişim açısından en yüksek potansiyel oluşturan alanlar olmuştur.

- **Sağlık birimine erişim potansiyeli**

Rekreasyon turizminde kamp/çadırli kamp etkinliği için incelenen çalışmalarda belirlenen sağlık birimlerine erişim potansiyeli doğrultusunda, 0-3000 m'lik hat boyunca 1000'er m'den oluşan 3 adet tampon bölge oluşturulmuştur. Harita 4.32'de verilmiştir.

Harita 4.32'ye göre 3000 m'lik tampon bölge içerisine giren alanlar sağlık birimlerine erişim açısından en yüksek potansiyel oluşturan alanlar olmuştur. 3000 m ve üzeri alanlar (5000 m'ye kadar) ise uygun değerini almıştır.

- **Elektrik kaynağına erişim potansiyeli**

Rekreasyon turizminde kamp/çadırli kamp etkinliği için incelenen çalışmalarda belirlenen elektrik kaynağına erişim potansiyeli doğrultusunda, 0-3000 m'lik hat oluşturulmuştur. Harita olarak yerleşim yeri uzaklığı ile aynı özellikleri taşıdığından bu harita kullanılmıştır.

- **Gürültü potansiyeli**

Yapılan gözlemler ve KKD toplantısında "gürültü ve kaynakları"na ilişkin sorulardan elde edilen bilgiler ışığında, araştırma alanı içinde insanların aktiviteleri yerine getirmelerine engel olabilecek herhangi bir gürültü kaynağı bulunmadığı belirlenmiştir.

4.3.2.3 Suyu dayalı rekreasyon turizmi için potansiyel

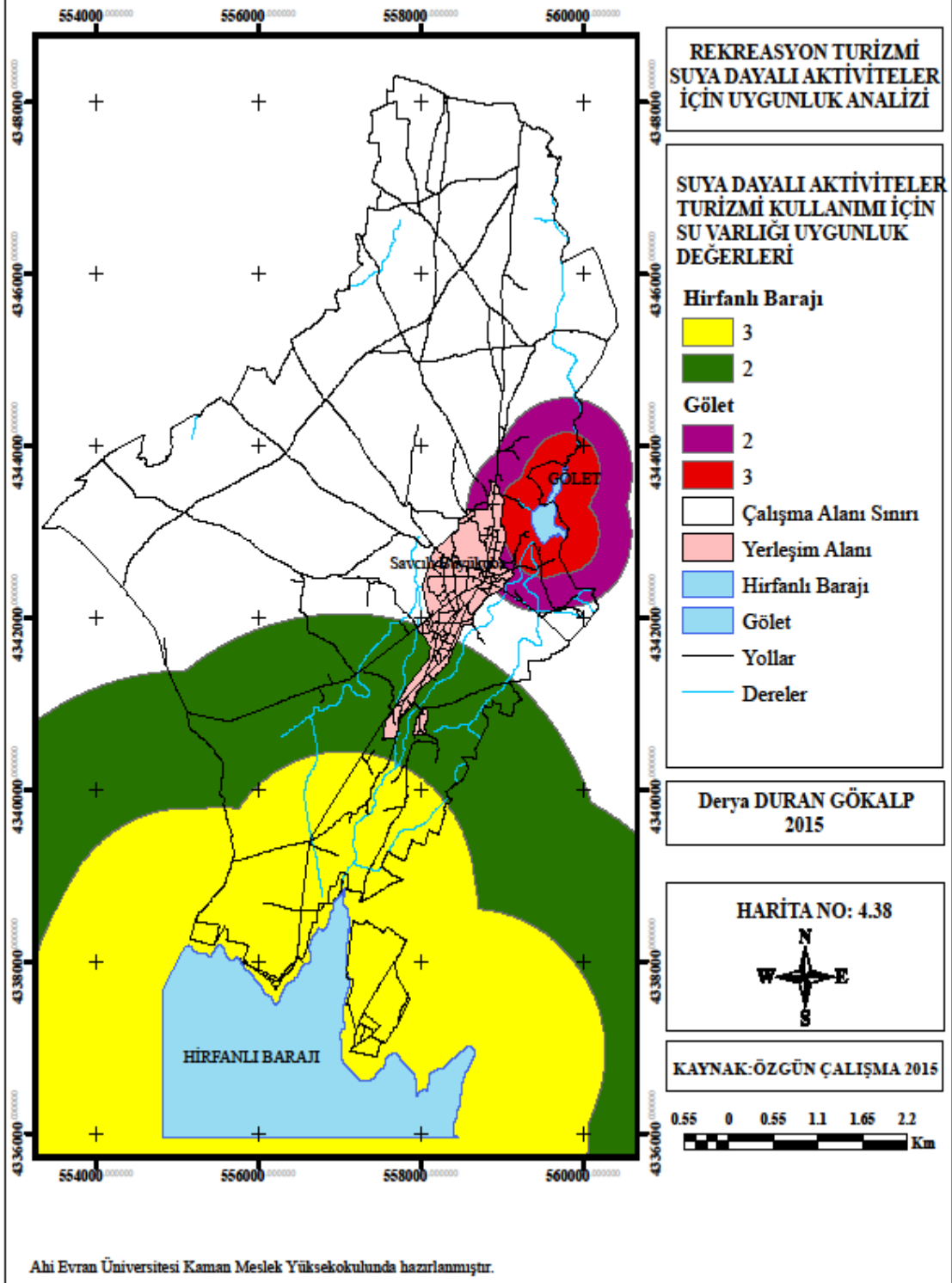
Araştırma alanının su varlığı potansiyeline ve buna dayalı rekreatif faaliyetlere daha önceki bölümlerde değinilmiştir. Buna bağlı olarak suya dayalı rekreasyon faaliyetleri için potansiyel alanlar harita 4.38’de verilmiştir.

Harita 4.38’e göre yüksek potansiyele sahip alanlar; araştırma alanında Hirfanlı Barajı’nın turizm bölgesini kaplayan ve göletin bulunduğu kısım ile kükürtlü su kaynağının olduğu alan en uygundur.

Şekil 4.23 Mevcut suya dayalı rekreasyon görüntüleri (Orijinal 2015)

**SAVCILI BÜYÜKOBA ÖRNEĞİNDE (KAMAN/KIRŞEHİR) PEYZAJ
ÖZELLİKLERİNİN KIRSAL KALKINMA VE TURİZM AÇISINDAN ARAŞTIRILMASI**

Harita 4.38 Suyu dayalı rekreasyon turizmi için uygunluk analizi

Harita 4.38'e göre suya dayalı turizm aktiviteleri için en uygun (3) alanlar eğimi % 0-6 düz ve hafif meyilli olan, hırfanlı su varlığına 1600 m, gölete 400 m mesafe uzaklıkta, yerleşim birimine ve yola erişebilirlik sıkıntısı (0-3000 m) olmayan alanlardır. Uygun (2) alanlar ise; % 6- 12 orta eğime sahip, hırfanlı su varlığına 3200 m, gölete 400-800 m mesafe uzaklıkta, yerleşim birimine ve yola erişebilirlik sıkıntısı olmayan alanlardır. Erozyon durumu kısıtlayıcı bir faktör olarak karşımıza çıkmakla birlikte alanda düz ve düze yakın alanlar olduğu için eğim haritası göz önüne alınarak analiz yapılmıştır.

Suya dayalı aktiviteleri uygunluk değerlerinde analiz eğim, yerleşim ve yola erişebilirlik için daha önceden yapılan uygunluk haritaları kullanılmıştır.

4.3.2.4 Amatör avcılık turizmi için potansiyeli

Araştırma alanının av ve avcılık rekreatif faaliyetlere daha önceki bölümlerde ayrıntılı olarak değinilmiştir. Avcılık rekreasyon faaliyetleri için potansiyel alanlar, Orman ve Su İşleri Bakanlığı Doğa Koruma ve Milli Parklar Müdürlüğünün 2015 yılı Ava Açık ve Kapalı Alanlar haritasına bağlı olarak Harita 4.39'da verilmiştir.

Harita 4.39'a göre yüksek potansiyele sahip alanlar; Orman ve Su İşleri Bakanlığı Doğa Koruma ve Milli Parklar Müdürlüğünün 2015 yılı Ava Açık ve Kapalı Alanlar haritasına göre araştırma alanı içinde yer almamaktadır. Bu nedenle amatör avcılık faaliyeti araştırma alanı için uygun bulunmamıştır. Sadece hobi amaçlı gelen avcılar için konaklayabilecekleri ortamlar sağlanmalıdır.

5. SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu bölümde; araştırma alanın doğal ve kültürel peyzajına en uygun ve uygun alternatif rekreasyonel kullanımlar saptanmıştır. Araştırma alanının tüm peyzaj unsurları ArcGIS 10.1 ortamında uygunluk analizleri yapılarak uygun rekreasyon faaliyeti için öneri alan kullanım planları geliştirilmiştir. Araştırma alanının öneri alan kullanım planları ile peyzaj kullanımı için genel bir değerlendirmesi yapılmıştır.

Kaman ilçesi Hirfanlı barajına yakınlığı, baraj kenarındaki köy ve kasabaların mikroklimatik iklim özelliği göstermesi, ürün deseni içinde bağ alanları, meyve bahçeleri (elma, kayısı özellikle ceviz), sebze bahçeleri (özellikle Savcılı Büyükoba köyü) bulundurması ve ayrıca Japonya dışındaki en büyük Japon bahçesinin (Mikasanomiya Anı Bahçesi) peyzaj özellikleri ile önemli bir Organik Tarım ve Ekoturizm alanıdır.

Kırsal turizm olgusu birbirinden farklı yaşam kültürlerini görmek, bu yerlerde aktif olarak bulunma isteği ve özlemi yaratan aktivitelerdir. Ekolojik çevre şartlarını arayan doğal hayata özlem duyan, doğa ve toprak sevgisini içinde barındıran, kentsel yaşamın karmaşasından uzaklaşmak isteyen, sakin ve huzurlu bir ortam arayan insanların daha çok yöneldiği kırsal turizm faaliyetleri, geleneksel veya kültürel özelliklerin hala yaşam sürdüğü alanlarda hayat bulmaktadır. Bununla birlikte turizmin karşılıklı etkileşimi ile uygulandığı yerin doğal ve kültürel peyzaj değerlerini ortaya çıkararak yerel halkın kırsal ekonomisinin güçlenmesini sağlamaktadır. Ayrıca kırsal turizmden beklenen en önemli sonuç ise; yerel halkın geçim kaynağı olan tarımsal faaliyetleri bırakmadan, var olan doğal, kültürel ve tarihi peyzaj değerlerini turizm ile bir fırsata çevirerek ek gelir sağlamak ve yaşadıkları toplumun refah düzeyini yükselterek kırsal ekonomiler ile kırsal kalkınma yaratılmasıdır. Doğal bir etkileşim olarakta iş bulma yada geçim sıkıntısı sebebiyle olan göç etkisine, kırsal yerleşimlerde yaratılan kırsal ekonomiler ile engel olmak mümkün olacaktır.

AB ülkelerinde kırsal alanların kalkındırılmasında, diğerk bir ifade ile kent ile kır arasındaki gelişim dengesizliğinin azaltılmasında, kırsal turizm önemli bir rol oynamaktadır. Çünkü kırsal turizm, çeşitli kaynaklardan gelir yaratarak yerel ekonomiyi canlandırmakta ve dışa göçü önlemekte, yerel halka girişimcilik ve dayanışma ruhu vermekte, kadın istihdamına katkı sağlamakta, kırsal mirası canlandırmakta ve doğal çevrenin korunmasını sağlamaktadır. Ancak şunu da unutmamak gerekir ki kırsal turizm için yanlış yer seçimi, gereklerine uyulmadan yapılan çalışmalar ağır çevresel ve sosyo-ekonomik sonuçlara da yol açabilmektedir (Kiper 2006).

Meleght (1985), turizmin modern yapı ve değerler gerektirmediğini, geleneksel değerlerle kolayca uyuşabileceğini, ancak bunun için turizmin gelişmesinin yavaş ve gelen turist sayısının da az olması gerektiğini, böyle bir durumda turizmin geleneksel yapıyı yok etmek yerine onunla bütünleştiği ve geleneksel sanatlarla değer yapısının sürdürülmesine yardım edebileceğini belirtmiştir (Gürlük 2001).

Öyle ki Avusturya'nın Alp bölgesindeki iki turistik yerleşim biriminde yapılan bir araştırmada; turizmin daha az geliştiği ve aile işletmesi biçiminde örgütlendiği Vent'de geleneksel sanatların canlılığını koruduğu, turizmin endüstri niteliği aldığı Obergurg'da ise duygusal bakımdan etkisiz ve mülkiyet ile ilgili bir değer yapısının yaygınlık kazandığı saptanmıştır (Özgen 1995).

Araştırmada kırsal turizmin gelişmesi ve sürdürülebilir olması için doğru kararlar verilmesi hedeflenmiştir. Bilgisayar destekli programlar ile sorgulama planlı turizm olgusunun olması ve bu kırsal planlama kriterlerinin uygun ortam ve koşulları için yapılmıştır. Bu araştırmanında daha önce yapılan çalışmalar gibi kırsal alanlarda peyzaj planlamasının önemini ortaya koyan örnek bir çalışma olması amaçlanmıştır.

Araştırma alanında gerçekleştirilen kırsal turizm planlamasında; yerel halkın yaşam biçimini, ihtiyaçlarını ve deneyimlerini önemseyen ayrıca doğal ve kültürel peyzaj kaynakları arasında dengeli ve sürdürülebilir bir anlayış benimsenmiştir. Kırsal turizm kapsamında alana getirilen değişik turizm kullanımların birbirlerini bütünleyecek

nitelikte geliştirilmesi, alanın öz niteliklerinin korunması ve yaşatılması açısından önemlidir. Kırsal turizmin peyzaj planlamasında, alanın genel özelliklerini ortaya çıkarılması açısından araştırmada; verilerin toplanmasından, sonuç ve öneri kararlarının alınmasına kadar geçen her aşama özenle ele alınmıştır.

Ayrıca tez kapsamında; literatür özeti bölümünde ayrıntılı olarak verilen kırsal turizm ile ilgili incelenen yurt dışında yapılan çalışmaların genelde anketler, halk katılımı ve SWOT analizi ağırlıklı daha çok sözel verilere dayalı çalışmalar oldukları gözlemlenmiştir. Ancak yürütülen bu araştırmada; incelenen yurtdışı çalışmalarından farklı olarak sözel verilere dayalı uygulamaların yanı sıra, kırsal turizm kavramını oluşturan farklı turizm etkinlikleri için en uygun ve uygun olan alanların saptandığı fiziksel verilere dayalı bir çalışma yürütülmüştür.

Çalışmada, araştırma alanının peyzaj potansiyeli göz önünde bulundurularak, belirlenen kırsal turizm amaçlı kullanımlar için kriterlerin oluşturulmasında; hangi alana hangi turizm faaliyetinin uygunluğunun belirlenmesine yönelik değerlendirmeler yapılmıştır. Değerlendirme kriterlerinin ve ölçütlerinin belirlenmesi için çok taraflı ve her ölçütü ilgili daha önceden yapılan çalışmaların incelenmiş ve ayrıca bazı kriterlerin belirlenmesi için birebir uzman görüşleri alınmıştır. Böylece bu yöntem ile alan uygulamasında daha gerçekçi ve uygulanabilir kararlar alınması hedeflenmiştir.

Araştırma alanı için her bir kullanım türüne SWOT analizinin uygulanması, belirlenen kullanımların gerçekleştirilmesini araştırmak ve olumlu olumsuz yönlerini görmek amacıyla çalışma kapsamında uygulamaya yönelik olarak elde edilen bir sonuç olmuştur.

Yapılan bilgisayar destekli analizlere dayanarak proje sonuçlarının yerel yönetimlerin de olumlu desteği ile uygulamaya konulması; çalışma alanının gelişiminde etkin rol oynayacaktır. Ayrıca, daha sonraki çalışmalar için de önemli bir altlık görevi üstlenecektir.

Araştırmada mevcut durumun analizi için daha önce kırsal turizm ile ilgili yapılan çalışmalarından ve uzman görüşünden yola çıkılarak Katılımcı Kırsal Değerlendirme yöntemi uygulanmıştır. Bu yöntemin uygulanması için doğru soruların hazırlanması kırsal turizm olgusunun alana uyumluluğunun araştırılması için önem teşkil etmiştir. Sonuç olarak kırsal turizm kavramının uygunluğu ve mevcut durum analizi KKD yöntemi ile yapılmıştır.

Doğal peyzaj değerleri açısından zengin olan alan, tarımsal ve rekreasyon turizmi açısından önemli sayılabilecek bir kullanım değerine sahiptir. Ancak mevcut planlama ve yönetim durumunun yetersizliği nedeniyle yalnızca plansız bir şekilde rekreasyon turizmi kullanımı görölmektedir. Oysa alanda yapılan KKD envanter çalışmaları ve SWOT analizleri ile elde edilmiş gerçekçi verilere dayalı turizm alan kullanım planlamasının yapılması ve bunların etkin bir şekilde uygulanması ile yörenin turizm potansiyelini arttırarak dengeli bir kullanımın oluşumunu sağlamak mümkündür.

Araştırma alanının; jeolojik yapısından kaynaklanan granit oluşumları ve su varlığı da alana doğal turizm açısından önemli bir turistik kullanım değeri katmaktadır. Ziyaretçilerin çevredeki görsel ve doğal özellikleri seyredebilmeleri, aktif ya da pasif bir şekilde faaliyetlere katılabilmeleri amacıyla yürüyüş güzergahlarının oluşturulması çalışmanın yine uygulanabilirliğini göstermektedir.

Araştırma süresince incelenen analiz teknikleri ile alan, belirli kriterler, yöntemler, kabuller, yaklaşımlar çerçevesinde plankarelere veya ekolojik birimlere ayrılarak değerlendirilmiştir. Plankare yaklaşımı ile genel değerlendirmelere ulaşılmaması ve uluslararası koordinat sistemlerine uyum mümkün olmakla beraber etkinlik özelinde uygun alanların net olarak ortaya konulması mümkün olmamaktadır. Bu nedenle, bu çalışmada doğal hayvan ve bitki varlığı, iklim, jeolojik-jeomorfolojik oluşumlar gibi birçok ekolojik parametre dikkate alınarak alan plankarelere ayrılmadan, bir bütün olarak ele alınmıştır.

Ayrıca bu araştırmanın ileri bir süreçte bölge planlama çalışmalarında yol gösterici ve karar verme mekanizmalarına yardımcı olacağı düşünülmektedir. Oluşturulan veri tabanı ile araştırma alanı için doğal ve kültürel peyzaj potansiyeli ortaya çıkarılmıştır. Bu kaynak ile farklı amaçlara uygun planlama ve gelişim projelerinin ortaya konmasını sağlayacaktır. Belirli bir sistem içerisinde üretilen coğrafi bilgiler, bölgenin sosyal, ekonomik ve çevresel gelişimini daha bilimsel yöntemlere dayalı bir yaklaşımla planlı ve programlı bir şekilde yürütülmesine öncülük edecektir. Böylece, araştırma alanına ilişkin oluşturulan konumsal veri tabanı, ileride hazırlanacak her türlü bölgesel ve yerel kalkınma projelerine de destek olabilecektir.

Araştırma süresince, kırsal turizm kullanımları için gerekli olan verilerin depolanması sırasında bazı sorunlar ve eksikliklerle de karşılaşmıştır. Bunlar:

- Doğal bitki ve hayvan varlığına ilişkin alanla ilgili detaylı çalışmaların olmaması, yöntemde bu kriterlerin daha az ve sınırlı kullanımına sebep olmuştur.
- Özellikle tarımsal turizm kullanımı açısından daha detaylı toprak haritalarına ihtiyaç duyulmasına rağmen bazı veriler elde edilememiştir.
- Erozyon durumu için toprak haritasında yok yada hafif düzeyde alan belirtilmemişken; ArcGIS 10.1 ortamında yapılan sorgulamalarda düz ve düze yakın alanlar tespit edilmiştir. Kısıtlayıcı faktör olan erozyon durumu için toprak haritası yetersiz kalmıştır.
- Su varlığı incelenirken veri eksikliğinden dolayı yapılan değerlendirmeler sınırlı kalmıştır.
- İklim özelliklerini ortaya koymak amacıyla oluşturulan haritalarda ise, araştırma alanında meteorolojik istasyon bulunmamasından dolayı daha uzak çevredeki iklim istasyonlarından (Kaman, Kırşehir ve Şereflikoçhisar) veri alınmıştır. Ayrıca Şereflikoçhisar meteorolojik istasyonunun 10 yıllık bir sürede (1993-2003) çalışmaması sebebiyle eksik veri temini sağlanmıştır. Ancak 40 yıllık veriler araştırma sonuçları için yeterli olacağı için kullanılmıştır.
- Araştırma alanı kırsal bir yerleşim olması sebebiyle köy birimlerine ilişkin detaylı istatistikler tutulmadığından gerekli olan sosyo-ekonomik verilere; Kaman İlçe Tarım Müdürlüğü, KKD analizi ve İller Bankası Araştırma Raporu ile ulaşılmıştır.

Bu tez çalışmasında; Savcılı Büyükoba köyü kırsal turizm uygulaması için uygulanabilir ve sürdürülebilir kullanım kararları üretmek ve geliştirmek amacı ile belirlenen her bir kullanım türüne ilişkin sonuçlar ve öneriler alt başlıklar şeklinde bölüm 5.1’de verilmiştir. Sosyo ekonomik yapı ve durum analizine ilişkin yapılan KKD analiz sonuçlarına ise 4. bölüm’de ayrıntılı olarak yer verilmiştir.

5.1 Tarımsal ve Rekreasyon Turizmi Kullanımlarına İlişkin CBS Analizi Sonuçları ve Önerileri

Bu bölümde, seçilen yöntem çerçevesinde gerçekleştirilen değerlendirme çalışmaları doğrultusunda belirlenen iki ana kırsal turizm kullanımına ilişkin sonuçlar ve öneriler verilmiştir. Bunlar;

1. Tarımsal turizme (meyve-bağ ve sebze) yönelik sonuçlar ve öneriler
2. Rekreasyon turizmine (doğa, kamp ve su sporları) yönelik sonuçlar ve önerilerdir.

5.1.1 Tarımsal turizm (meyve-bağ ve sebze) kullanımına yönelik sonuçlar ve öneriler

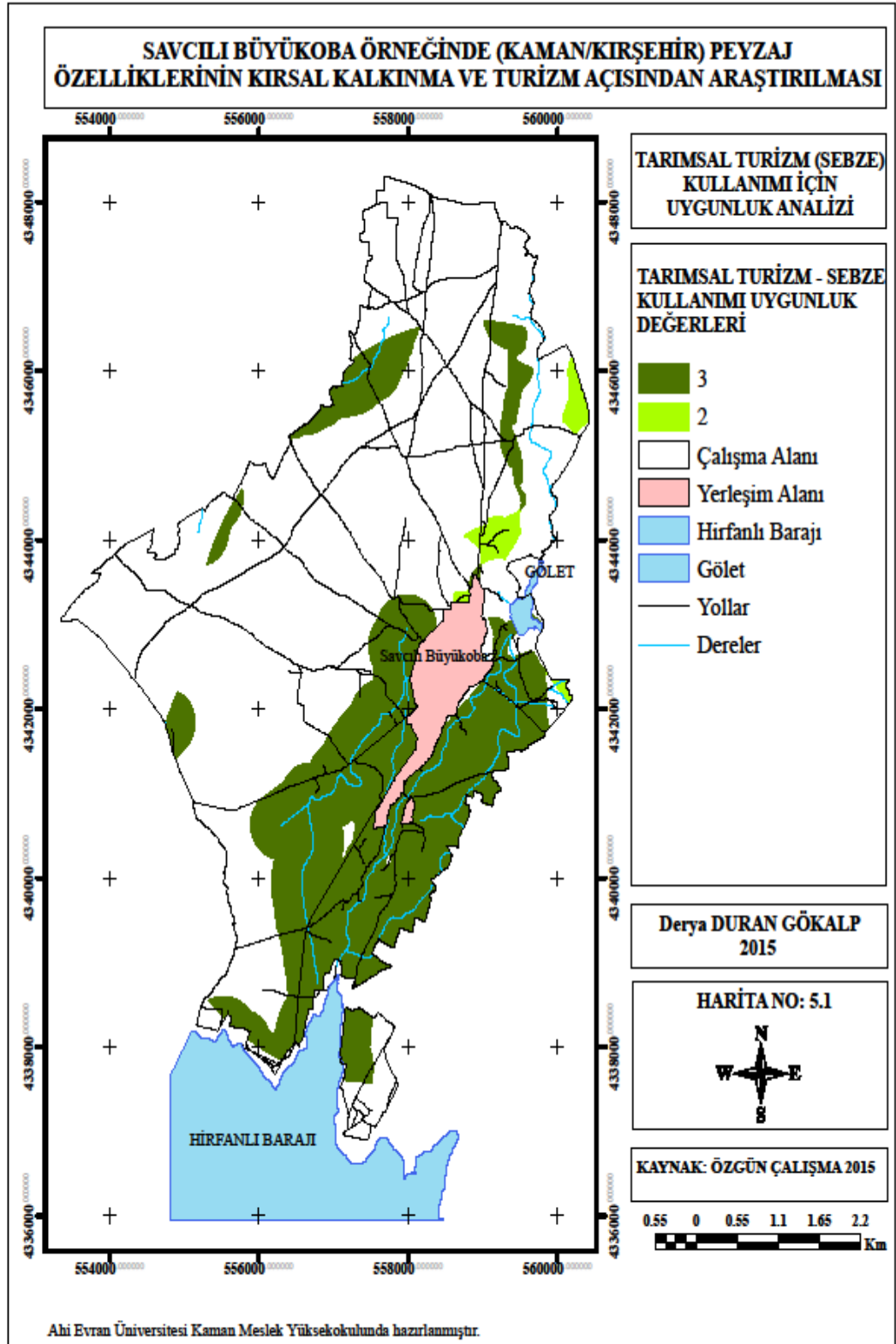
Araştırma alanı içinde yapılan arazi gözlemleri ve SWOT analizi sonucunda; tarımdan ekonomik yönden çok fazla bir değer beklendiği ve üretimde hormon, insektisit vb. kimyasallar kullanılmadığı veya az kullanıldığı sonucuna varılmıştır. Bu da özellikle son yıllarda gelişmekte olan ekolojik tarımın tanıtımı yada organik tarıma geçişin kolay olması bakımından teşvik edilmesi yönünde bir takım imkanlar yaratılması gerektiğini göstermektedir. Böylelikle de bir yandan yerel halka gelir kaynağı bir yandan da gelen ziyaretçilere doğal, kültürel ve tarımsal hayatı yaşama ve tanıma imkanı yaratılması sağlamış olacaktır. Ayrıca gelen ziyaretçiler; hasat, toprak işleme ve benzeri işlere bizzat katılarak tarımsal yaşantıya ortak olacak ve ekolojik ürünlerden yemeklerin hazırlanıp satıldığı, içinde lokantaların bulunduğu alanlarda doğa ile bütünleşeceklerdir. Ekolojik tarım çiftliklerinin bu yöreye kazandırılması ile oluşturulan turizm ve tarım sektörlerinin birleştirilmesi araştırma alanında kırsal ekonominin yaratılması ve güçlendirmesi açısından da kalkınmada önemli olacaktır.

Tarımsal turizm için uygun alanlar; öncelikle sınırlayıcı faktörleri birbirlerinden farklı olmasından ötürü meyve-bağ ve sebze için olmak üzere ayrı ayrı değerlendirilmiştir. Yapılan çalışmalar daha sonra birleştirilerek tek bir pafta haline dönüştürülmüştür. Tarımsal turizm için yapılan değerlendirmede; en uygun alan kullanımlarında yöreye özgü ürünler herhangi bir sınırlamaya gerek duyulmadan yetiştirilebilirken, uygun alanların seçimi arazideki bazı sınırlamalar doğrultusunda belirlenmiştir. Bu da verimlilikte azalışa neden olmakla birlikte yeterli miktarda meyve-bağ ve sebze ürünü yetiştirilebilecektir.

Sebze kullanımı için “en uygun alanlar (3) ” 11,571 km²’lik (% 31,2) “uygun alanlar (2) ” ise 593,130 da, (% 1,6) alana sahiptir. Sebze kullanımı için uygunluk analizi harita 5.1’de verilmiştir.

Araştırma alanı içerisinde mevcut durumda yapılan incelemeler ve KKD analizi sonuçlarına bağlı olarak sebze yetiştiriciliği çok önemli bir yer kaplamaktadır. Bugün itibari ile sebze yetiştiriciliği köyün önemli bir ekonomik kazancıdır. Hemen hemen her çeşit sebzenin alanda yetiştiriciliği yapılmaktadır. Özellikle patlıcan, domates, biber, salatalık ve taze fasulye yaz sebzeleri olarak; ıspanak, yeşil soğan ve yeşillik türleri ise kış sebzeleri olarak yetiştirilmektedir.

Tarımsal turizmde sebze yetiştiriciliği için en uygun ve uygun alanların tespitinde yöntemle belirtilen kriterler (Bkz Çizelge 3.1) doğrultusunda karşılaştırma analizi (Bkz Şekil 3.2) yapılmıştır. 4.bölümde ayrıntılı olarak ele alınan uygunluk analizleri sonucunda 3 ve 2 puanı alan alanlar kendi puan sınıfları içinde karşılaştırılmıştır. Sebze ve meyve bağ için karşılaştırma analizlerinde kullanılan haritalar çizelge 5.2’de gösterilmiştir.

Harita 5.1 Tarımsal turizm sebze kullanımı için uygunluk analizi

Çizelge 5.1 Tarımsal turizm sebze, meyve - bağ kullanımı için uygunluk analizinde karşılaştırılan haritalar

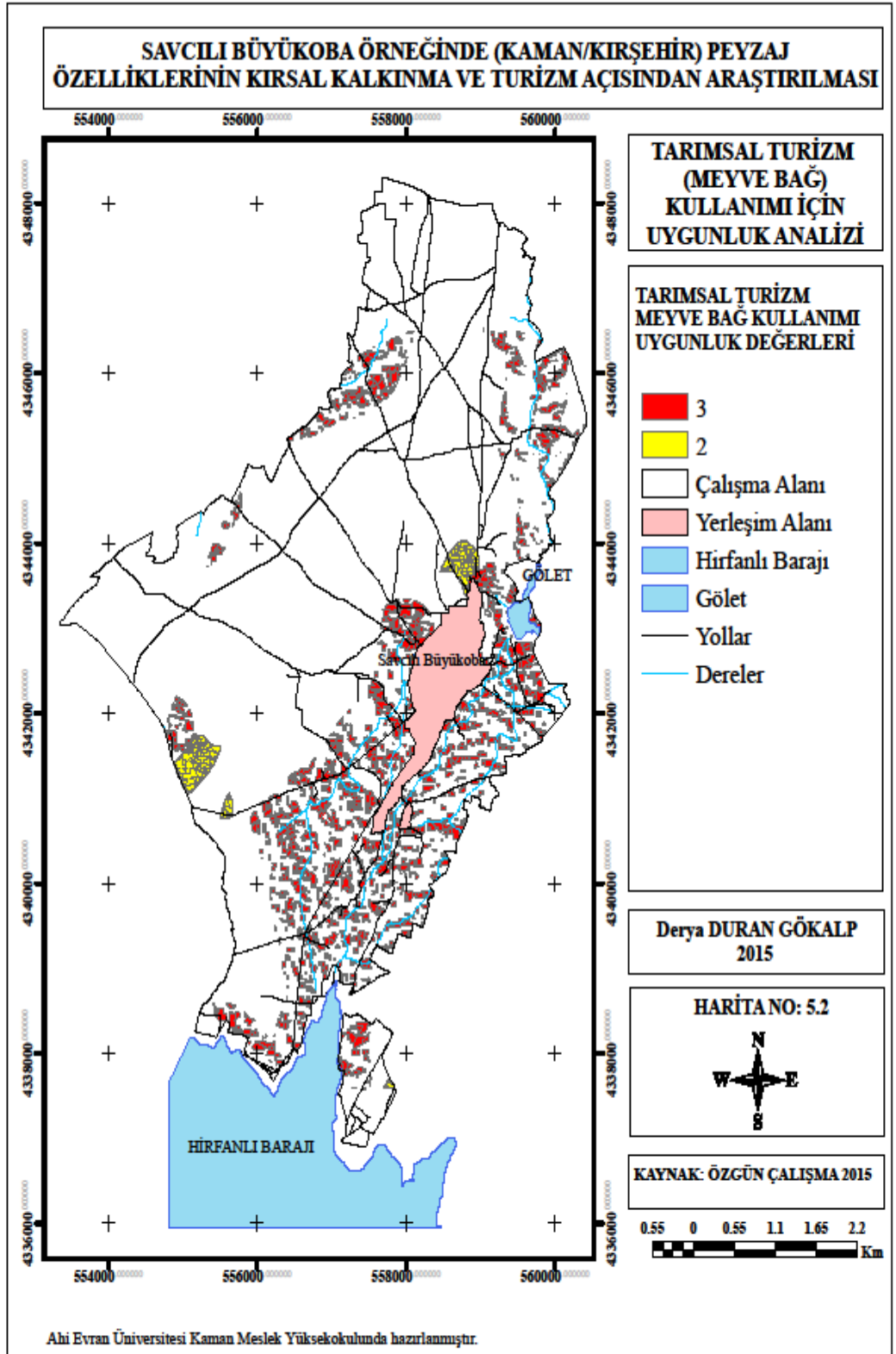
Tarımsal turizm sebze, meyve - bağ kullanımına en uygun (3) alanlar haritası için karşılaştırılan haritalar	Tarımsal turizm sebze, meyve - bağ kullanımına uygun (2) alanlar haritası için karşılaştırılan haritalar
Büyük toprak grupları	Büyük toprak grupları
Toprak derinliği	Toprak derinliği
Arazi kullanım yetenek sınıfları	Arazi kullanım yetenek sınıfları
Su varlığı ile ilişki	Su varlığı ile ilişki
Eğim	Eğim
Bakı	Bakı
Yola erişim	Yola erişim
Yerleşime erişim	Yerleşime erişim

Yetiştirilen ürünler özellikle iç piyasada Kaman ve Kırşehir'in köylü pazarlarında satışa sunulmaktadır. Tüm bunlara bağlı olarak arçgıs ortamında yapılan analizlerde de alanın tarımsal turizmde sebze yetiştiriciliği için en uygun kullanımı geniş bir alanı kaplamaktadır.

Sebze yetiştiriciliğinin alanda yoğun olarak yapılması kırsal turizm planlamasında tarımsal turizme öncelik verilmesine sebep olmuştur. Yani bölgenin tarımsal potansiyeli kırsal turizm kavramında önemli bir faktördür.

Tarımsal turizm kavramı açısından ele alınan değerlendirme faktörü ise meyve-bağ yetiştiriciliğidir. Araştırma alanı içerisinde mevcut durumda yapılan incelemeler ve KKD analizi sonuçlarına bağlı olarak meyve-bağ yetiştiriciliği sebzenin biraz gerisinde kaldığı gözlemlenmiştir. Bunda da son yıllarda yaşanan don etkisinin ve ürünlerini pazarlamakta (ceviz hariç) yaşadıkları sıkıntılardan dolayı olduğu yerel halk tarafından dile getirilmiştir.

Araştırma alanında yapılan analizler sonucunda meyve-bağ kullanımları için “en uygun” alanlar 3,560 km², “uygun alanlar” ise 441,931 da’lık alan oluşturmuştur. Meyve-bağ kullanımı için uygunluk analizi harita 5.2’de verilmiştir.

Harita 5.2 Tarımsal turizm meyve-bağ kullanımı için uygunluk analizi

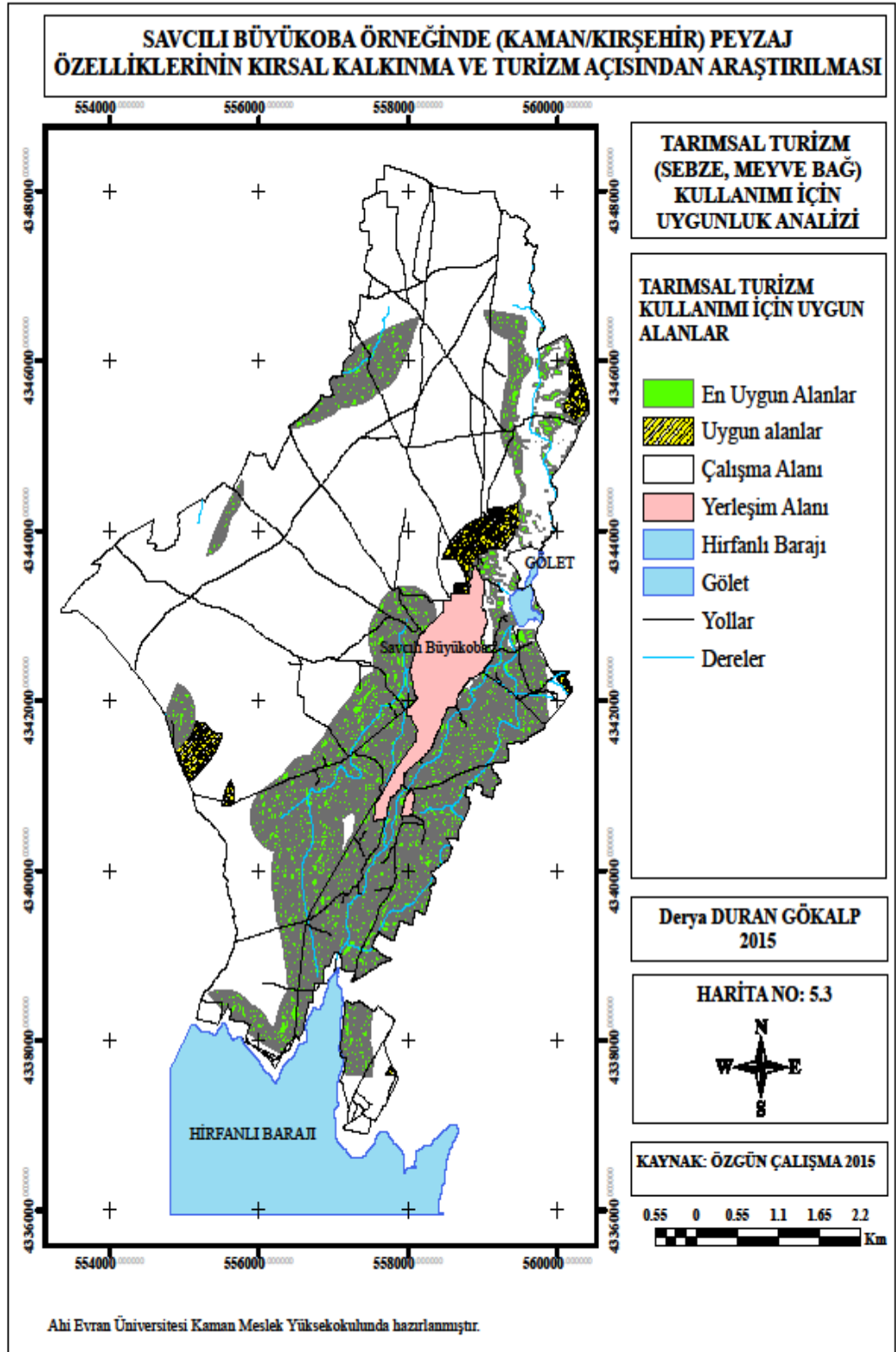
Yapılan analizler sonucunda araştırma alanının büyük bir kısmının meyve bağ yetiştiriciliği için en uygun olduğu alanlar tespit edilmiştir.

Meyve-bağ ve sebze kullanımı için elde edilen sonuç verilerinin yer aldığı tarımsal turizm için oluşturulan sentez paftası ise harita 5.3'te yer almaktadır. Yöntem dahilinde kullanılan değerlendirme faktörleri ve bunların alt ölçütleri sınırlandırıcı etki yaratmış ve bu nedenle de sadece harita 5.3'teki alanlar tarımsal turizm açısından "uygun ve en uygun" olarak belirlenmiştir.

Tarımsal turizm açısından "en uygun alanlar" 12,021 km² (% 32.48), "uygun alanlar" ise 1,035 km²'lik (% 2.79) alan oluşturmuştur. Bu da toplam araştırma alanının % 35,27'sini kapsamaktadır.

Harita 5.3'de görüldüğü üzere; tarımsal turizm açısından en uygun (3) sınıfına giren alanlar; genellikle Hirfanlı Barajı'na ve derelere yakın, yıllık ortalama sıcaklığı 10-16 °C, gelişme dönemi ortalama sıcaklığı >13 °C, yaz ayları ortalama sıcaklığı 18-25 °C, yıllık yağış toplamı 300-600 mm ve ortalama rüzgar hızı < 3 m/sn olan, 800-2000 m yüksekliğinde olduğu, kahverengi ve kolüvyal toprak özelliklerine sahip, büyük oranda I-IV. sınıf arazilerin yer aldığı, derin toprak özelliklerinin hakim olduğu, sebze için % 0-6; meyve bağ için % 2-20 eğime sahip, düz, güney ve güneybatı bakı yönlerinin çoğunlukta olduğu, su varlığı açısından zenginlik gösteren ve su kaynaklarının çok yoğun etkilerinin bulunduğu, erişilebilirlik sorunu olmayan, yerleşime yakın ve KKD sonuçları doğrultusunda yerel halkın tarımsal turizm yaklaşımına olumlu baktığı bölgeleri kapsamaktadır.

Tarımsal turizm faaliyetleri açısından en uygun nitelikler gösteren alanlar özellikle mevcut durumda da genellikle sebze ve meyve yetiştiriciliğinin yapıldığı ancak daha geniş bir alanı kaplayan, yerleşim birimlerinin bulunduğu kısımlar ile çalışma alanının ağırlıklı olarak güney bölümünü kapsamaktadır.

Harita 5.3 Tarımsal turizm sebze, meyve ve bağ kullanımı için uygunluk analizi

Tarımsal turizm faaliyetleri açısından uygun (2) nitelikler gösteren alanlar ise çalışma alanının kuzey bölümünde küçük bir alanı kapsamaktadır.

Bu alanlar da, yine çok uygun alanlar için belirtilen iklim şartlarının korunduğu, kireçsiz kahverengi toprak özelliğine sahip, V. ve üzeri sınıf arazilerin yer aldığı, güneydoğu ve batı bakırlı alanların çoğunlukta olduğu, eğimin % 6'lardan % 20'lere kadar çıkabildiği, orta derin toprak özelliğine sahip, su varlığı açısından zenginlik gösteren ve su kaynaklarının çok yoğun etkilerinin bulunduğu, erişilebilirlik probleminin olmadığı, yerleşime yakın ve KKD analizi sonuçları doğrultusunda yerel halkın tarımsal turizm yaklaşımına olumlu baktığı bölgeleri kapsamaktadır.

Eğim, bakı, yükseklik, iklim, su varlığı, yerleşime uzaklık, tarımsal turizme olumlu yaklaşım gibi değerlendirme faktörleri açısından tarımsal turizme uygun bir alan, erezyon durumu açısından sınırlandırıcı bir yapıya sahip olduğu için bu faktör değerlendirmeye alınmamıştır. Toprak haritalarında erezyon durumu geniş kapsamlı olarak ele alınmamıştır. Fakat eğim haritalarına göre düz ve düze yakın, hafif eğimli % 0-6 arası değeri alan alanlar sebzeçilik için, % 2-12 arası değer ise meyve- bağ için en uygun olduğundan eğim haritası kullanılmıştır. Yine arazi kullanım yetenek sınıflarına göre I. sınıf arazi araştırma alanında bulunmamaktadır. Oysaki tarım için en uygun toprak grubu sınıflandırmasında yer alan I.sınıf toprak grubu alüvyal ve kolivyal topraklar İller Bankası haritalarına göre alanda mevcuttur. Toprak haritası bu konuda yetersiz kaldığı için arazi kullanım yetenek sınıfları ile büyük toprak gruplarının değerlendirme kriterleri geniş tutulmuştur. Bu alanlar tarımsal turizm açısından “en uygun” olarak belirlenmiştir.

Alanda mevcut olan tarımsal potansiyelin tarım turizmine dönüştürülmesi bölge için büyük bir kazanım sağlayacaktır. Tarımsal turizm faaliyet tipi olarak alana getirilecek aktivitelerin seçiminde “en uygun ve uygun” alanların kırsal ve ekolojik özelliklerinin dikkate alınması ve koruma-kullanım anlayışı içinde geliştirilmesi de önem taşıyacaktır.

Yapılan değerlendirmeler doğrultusunda tarımsal turizme yönelik SWOT analizi sonuçları çizelge 5.2’te verilmiştir. Analiz çerçevesinde araştırma alanının etkinlik açısından uygun olma durumu güçlü yönler ve olanaklar kapsamında, uygun olmama durumu da zayıf yönler ve tehditler kapsamında ortaya konmuştur.

Araştırma alanının SWOT analizi sonuçları değerlendirilerek tarımsal turizm faaliyetinin uygulanabilirliğini sağlayacak ve geliştirecek öneriler getirilmiştir.

Çizelge 5.2 Tarımsal turizme ilişkin SWOT analizi sonuçları

Güçlü Yönler	Zayıf Yönler	Fırsatlar	Tehditler
<ul style="list-style-type: none"> • Ilıman iklim yapısına sahip olması • Yerel halkın birçoğunun ana uğraşısının bitkisel üretim olması ve bu etkinliğe olumlu bakması • Doğal değerlerin korunmuş olması • İle göre farklı tarımsal doku • Halkın tarımsal turizm faaliyetlerinde aktif olma isteği • Yöresel tarımsal ürünleri katılımcılara tanıtmaya olanağı, 	<ul style="list-style-type: none"> • Doğal kaynak değerleri ile yeterince tanınıyor olmaması • Doğal kaynakların bilinçsizce kullanılması • Tarımsal ürünlerin üretimi ve pazarı konusunda organizasyon eksikliği • Genç iş gücünün azalması 	<ul style="list-style-type: none"> • Farklı rekreatif ve turistik aktivitelere olanak verecek çeşitliliğe sahip olması • Savcılı • Büyükoba'nın meyvecilik ve sebzeçilik açısından daha iyi bir potansiyel olması • Yörede üretilen ihtiyaç fazlası ürünlerin yöre halkı tarafından bireysel uğraşlar sonucu tüketiciye sunulması, herhangi bir tarımsal kooperatifleşmenin olmaması, • Baraj yakınlığı • Gölet varlığı • Bağcılık ve ceviz potansiyeli • Balıkçılık imkanı • Üretimde hormon, insektisit vb. kimyasallar kullanılmaması veya az kullanılması, ekolojik tarıma potansiyel oluşturma olanağı 	<ul style="list-style-type: none"> • Tarımsal faaliyetler ve ihtiyaçlar için su sıkıntısı • Ekonomik güçlükler • Köyden kente göç olgusu, • Genellikle tarım arazilerinin çok parçalı olması

SWOT analizi çerçevesinde yapılan değerlendirmeler doğrultusunda araştırma alanında tarımsal turizm açısından görülen en önemli baskılar; doğal kaynakların bilinçsizce kullanılması ve tanınmaması, tarımsal ürünlerin pazarlanması konusundaki koordinasyon eksikliği, genç iş gücü eksikliği ve tarımsal turizm konusundaki tanıtım eksikliğidir. Oysa ki bu kısıtlamaların yanı sıra; Hirfalı Barajı'na yakınlığı ve gölet ile su varlığı ile farklı rekreatif faaliyet olanağı, bağcılık ve ceviz ile beraber sebze ve meyve üretim potansiyeli ve ek gelir olarak balıkçılığın yapılıyor olması iklim, bakı, eğim ve yükseklik gibi birtakım özelliklerin de tarımsal turizm açısından uygun olması da çok önemlidir. Yerel halkın uğraşısının çoğunlukla bitkisel üretim olması ve halkın tarımsal turizme olumlu bakması araştırma alanının gcl yönü iken, üretimde hormon, insektisit vb. kimyasallar kullanılmaması veya az kullanılması ekolojik yada organik tarıma potansiyel oluşturma olanağı fırsat olarak karşımıza çıkmaktadır.

Soykan (2002a)'a göre; tarımsal faaliyetlerin planlanmasını, uygulanmasını ve denetlenmesini kapsayan sürdürülebilir tarım anlayışı çerçevesinde “ekolojik tarım/ekotarım” veya “organik tarım” kavramları kırsal turizmle bütünleşmektedir. Böylece turistin tatilini geçireceği çiftliğin seçimini; çiftliğin uzaklığı, konumu, etkinlikler, mutfak, konaklama kadar tarımsal ürünlerin kalitesi de etkilemektedir. Araştırma alanında da tarımsal ürünlerin yerel yetiştirme ve işletme teknikleri ile katılımcılara sunulması yörenin kırsal kültür potansiyelini daha da arttıracaktır.

Özellikle Ceviz (*Juglans regia*) tek başına bile sürdürülebilir tarım kapsamında değerlendirildiği takdirde alanın kırsal turizm potansiyelini önemli lde arttıracak ve geliştirecek büyük bir güce sahip bir üründür.

Araştırma alanında, tarımsal turizm potansiyelini geliştirmek için bazı öneriler getirilebilir. Bunlar;

- Özellikle tanıtım kampanyaları, üretim seminerleri ile yerel halka tanıtımı daha önceden yapılan ama yetersiz kalan Kaman Cevizi'ne (*Juglans regia*) yeniden tanıtım sağlanmalıdır.
- Ekolojik Şartları uygun olan blgeelerde organik tarım üretimi yaygınlaştırılmalıdır.

- Bitkisel üretimde yöresel potansiyeli bulunan ürünlerin (Ceviz gibi) yetiştirilmesi desteklenmelidir. Bu ürünlerin farklı amaçlarla kullanımına (organik tarım hariç) izin verilmemeli, kontrol ve denetim mekanizmaları oluşturulmalıdır. Alternatif ürünlerin geliştirilmesi sağlanmalıdır.
- Üretimi yöresel önem arz eden Kaman Cevizi'nin (*Juglans regia*) (Kaman-1 tescilli) tescilli olmasına rağmen diğer Kaman Cevizi çeşitleri araştırılmalı, gen kaynaklarının korunması gerçekleştirilmelidir. Üniversiteler projeler veya ek ödenekler ile konuda desteklenmelidir.
- Ceviz üretimi veya hasadına bağlı olarak heryıl düzenlenen festivaller ekonomik, sosyal ve kültürel hareketlenmeyi beraberinde getirmektedir. Fakat festivalin organizasyonunun daha özenli olması (dışarıdan ceviz temin edilmemesi, daha bilinen sanatçılara yer verilmesi, tanıtım ve reklamın daha iyi yapılması gibi) katılımın artması, gelen ziyaretçilerin memnuniyeti için gereklidir. Bu ise; gerek ürünün gerekse çalışma alanının tanıtımında ve ekonomisinin canlandırılmasında önemli bir katkı sağlayacaktır.
- Bahçelerde üretilen ürünlerin “kendin topla kendin ye” aktiviteleri ile doğrudan tüketiciye ulaştırılması pazarlama sıkıntılarının önemli ölçüde giderilmesinde katkıları olacaktır.
- Alanın tarımsal peyzaj özelliklerinin korunması kaynakların ve turizm etkinliğinin sürdürülebilirliği açısından önemli olacaktır.
- Yörede ekolojik olarak yetiştirilen ürünlerin belirli programlar dahilinde ekiminden hasadına, çiçeklenmesinden meyve verme zamanına kadar farklı aşamalarında ziyaretçilerin bizzat bulunması; hem yerel halk açısından işgücü oranını azaltarak ekonomik girdi sağlayacak hem de turizmin dönemi daha uzun süre olacaktır.

Yerel halk ve katılımcılara yönelik tarımsal turizm önerileri özet olarak çizelge 5.3'te verilmiştir.

Çizelge 5.3 Tarımsal turizme yönelik öneriler

Faaliyetler	Yerel Halka Yönelik	Katılımcılara Yönelik
<ul style="list-style-type: none"> Çiftlik ve yol kenarı stantlarından taze ürünler ve ev yapımı gıda ürünleri almak 	<ul style="list-style-type: none"> Geleneksel yöntemlerle üretilen yerel gıda ürünlerinin üretimi desteklenmelidir. İlaç, insektisit, hormon ve gübre kullanımı engellenmeli yada tampon bölge oluşturulmalıdır. 	<ul style="list-style-type: none"> Yörenin ekolojik koşullarında doğal olarak yetişen tarımsal ürünlerin ve ev yapımı ürünlerin üretim yöntemlerine ve faydalarına ilişkin broşürler, kitapçıklarla tanıtımının sağlanması yapılmalıdır.
<ul style="list-style-type: none"> Bahçe gezilerine katılarak sebze, meyve, bağ gibi ürünlerin dikimi, bakımı ya da toplanması gibi faaliyetlerde bulunmak 	<ul style="list-style-type: none"> Doğal bitki örtüsünden elde edilen ürünlerin sürekliliği için ekim, dikim ve hasat takvimleri oluşturulmalıdır. Yerel halka gıda üretimi konusunda uzmanlık sağlanmalıdır. Kapama meyve bahçeleri artırılmalıdır. 	<ul style="list-style-type: none"> Doğal bitki örtüsünden elde edilen ürünlerin sürekliliği için hazırlanan ekim, dikim ve hasat takvimleri katılımcılar için de hazırlanmalıdır. Kapama meyve bahçelerinde özel eğitim ve kurslar verilmelidir.
<ul style="list-style-type: none"> Piknik yapmak 	<ul style="list-style-type: none"> Daha geniş alanlarda kullanımda yerel halkın görüşleri alınmalıdır. Eğitimle temiz çevre kullanımı hakkında bilgilendirilmelidir. 	<ul style="list-style-type: none"> Doğal ve kültürel peyzaj değerlerine zarar vermeden bu faaliyeti sürdürmeleri sağlanmalıdır.
<ul style="list-style-type: none"> Çiftlik hayatını tanımak 	<ul style="list-style-type: none"> Yerel halkın görüşleri alınmalı Hayvancılıktan bitkisel üretime kadar çok çeşitli konularda çiftlik hayatının işleyişi belirli bir program dahilinde ve eğitim doğrultusunda ele alınmalıdır. 	<ul style="list-style-type: none"> Çiftliklerde yetiştirilen tarımsal ürünlerin ve hayvancılığın katılımcıların ilgisini çekmesi için bu faaliyetlerin eğlenceli oyunlara ve yarışmalara dönüştürülmesi sağlanmalıdır. Programlar dahilinde çiftlik hayatını tanıma sağlanmalı
<ul style="list-style-type: none"> Festivallere katılmak 	<ul style="list-style-type: none"> Üretilen tüm ürünlerin toplama ve hasat takvimleri çerçevesinde belirli bir program dahilinde ele alınması sağlanmalıdır. Yerel halkın daha aktif olarak katılımı sağlanmalıdır. 	<ul style="list-style-type: none"> Yörenin ekolojik koşullarında doğal olarak yetişen Ceviz bitkisinin toplanması ve festival programı çerçevesinde tanıtılmasına daha önem verilmelidir.
<ul style="list-style-type: none"> İşleme tesisleri kurmak 	<ul style="list-style-type: none"> Yerel halkın biliçli üretim planlaması ile ürün kapasitesini arttırmak 	<ul style="list-style-type: none"> Yerli ve yabancı kaynaklar ile işletme tesisleri (örneğin ceviz işleme-paketleme, ev ürünleri üretim ve paketleme üniteleri gibi) kurarak bölge ekonomisine katkı sağlamak
<ul style="list-style-type: none"> Organik-Ekolojik pazar kurmak 	<ul style="list-style-type: none"> Çiftçiler için organik ürün üretimi üzerine bir eğitim programı düzenlenmelidir. Organik sebze ve meyve bahçeleri artırılmalı ürünler için pazarlar kurulmalı ve tanıtım yapılmalıdır. 	<ul style="list-style-type: none"> Aktif olarak tarımsal faaliyetlerde bulunmak isteyenler için organik ürün üretimi üzerine bir eğitim programı düzenlenmelidir. Organik tarım bahçelerinde uygulamalı eğitimler yapılmalıdır.
<ul style="list-style-type: none"> Modern sulama sistemlerini kazandırmak 	<ul style="list-style-type: none"> Bitkisel yetiştiricilik için önemli bir faktör olan suyun verimli şekilde kullanımı için eğitimler verilmelidir. Modern sulama tekniklerinin (damla, yağmurlama) kullanımı yaygınlaştırılmalıdır. 	<ul style="list-style-type: none"> Modern sulama sistemlerinin kullanımı hakkında bilgilendirilmeli, eğitimler verilmeli ayrıca aktif olarak katılımları sağlanmalıdır.

Sonuç olarak kırsal turizm aktiviteleri içerisinde yer alan tarımsal turizm araştırma alanı için son derece önemli bir aktivitedir. Bölgede var olan tarım potansiyelinin doğru, sürdürülebilir ve planlı bir şekilde uygulanması devamlılık adına ve bölgenin kalkınması için oldukça önemlidir.

5.1.2 Rekreasyon turizmi kullanımına yönelik sonuç ve öneriler

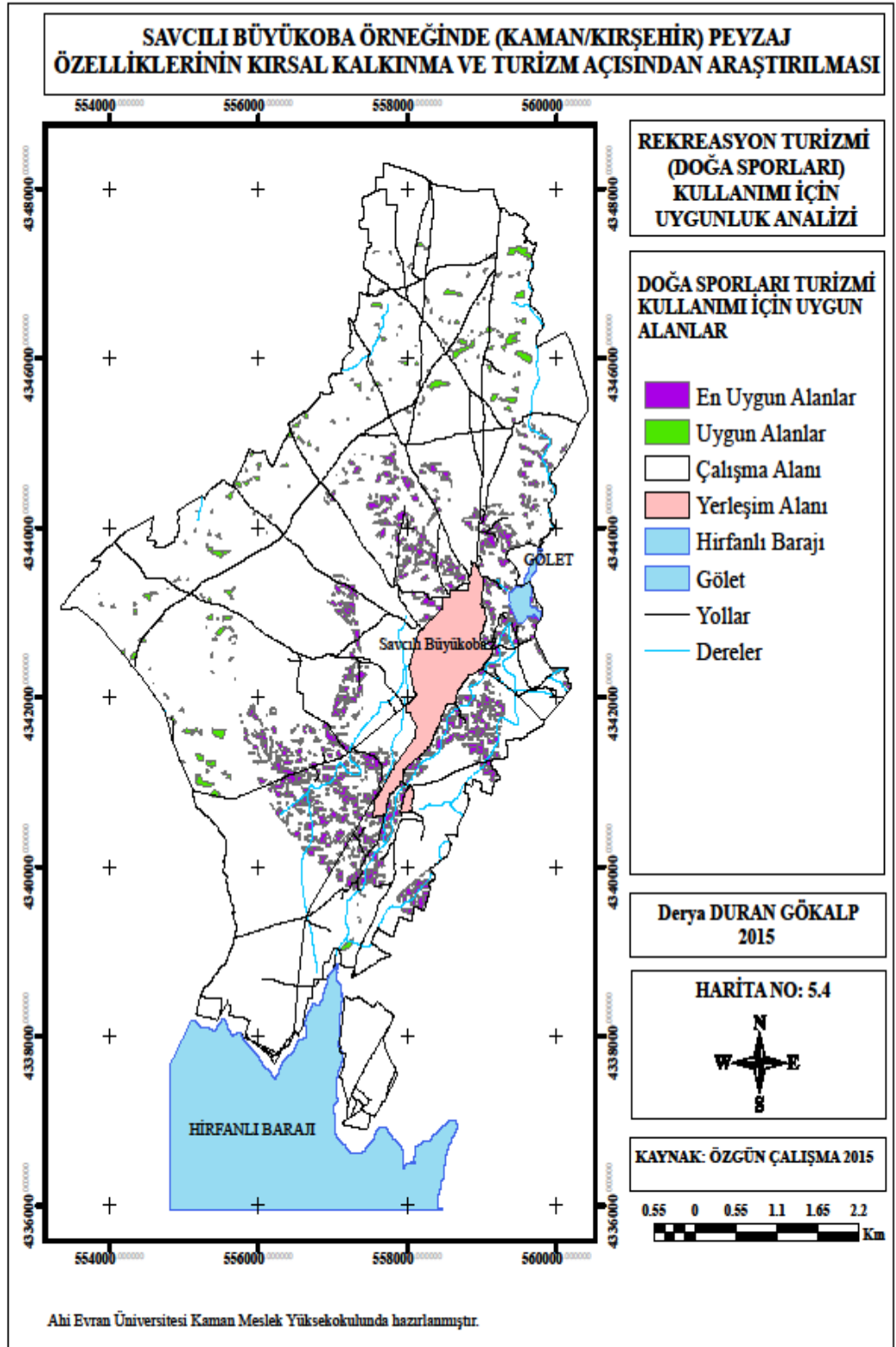
Rekreasyon turizmi kendi içerisinde araştırma alanı için 3 farklı gruba ayrılmıştır. Bu bölümde her bir aktivite için elde edilen sonuç ve öneriler ayrı ayrı ele alınacaktır.

5.1.2.1 Doğa sporları (doğa yürüyüşleri) kullanımına yönelik sonuç ve öneriler

Doğa sporları (doğa yürüyüşleri) kullanımı için en uygun ve uygun alanların tespitinde yöntemle belirtilen kriterler (Bkz Çizelge 3.5) doğrultusunda karşılaştırma analizi (Bkz Şekil 3.3) yapılmıştır. 4. bölümde ayrıntılı olarak ele alınan uygunluk analizleri sonucunda 3 ve 2 puanı alan alanlar kendi puan sınıfları içinde karşılaştırılmıştır (Harita 5.4). Doğa sporları (doğa yürüyüşleri) için karşılaştırma analizlerinde kullanılan haritalar çizelge 5.4'te gösterilmiştir.

Çizelge 5.4 Doğa sporları (doğa yürüyüşleri) kullanımı için uygunluk analizinde karşılaştırılan haritalar

Doğa sporları (doğa yürüyüşleri) kullanımına en uygun (3) alanlar haritası için karşılaştırılan haritalar	Doğa sporları (doğa yürüyüşleri) kullanımına uygun (2) alanlar haritası için karşılaştırılan haritalar
Eğim	Eğim
Bakı	Bakı
Şimdiki alan kullanımı	Şimdiki alan kullanımı
Su varlığı ile ilişki	Su varlığı ile ilişki
Yola erişim	Yola erişim
Yerleşime erişim	Yerleşime erişim
Sağlık birimine erişim	Sağlık birimine erişim

Harita 5.4 Rekreasyon turizmi doğa sporları kullanımı için uygunluk analizi

Yapılan sorgulamalar sonucunda, doğa sporları kullanımı için “en uygun” niteliğini gösteren bölgeler (harita 5.4) 1,923 km²'lik (% 5,1) bir alan kaplarken, “uygun” nitelikli yerler ise 0,353 km²'lik (% 0,9) bir alan teşkil etmiştir. Bu da toplam alanın % 6'sını kapsamaktadır.

Doğa sporları açısından uygun nitelikler gösteren alanlar; eğimin % 20'lerin üzerine çıktığı, yüksekliğin artmaya başladığı, büyük oranda kuru ve sulu tarım kullanımlarının yer aldığı, düz, güney, güneydoğu ve güneybatı bakı yönlerinin çoğunlukta olduğu, su varlığı açısından zenginlik gösteren, yerleşim, haberleşme ve ulaşım açısından güvenli olan ve KKD analizi çerçevesinde yerel halkın doğa sporları uygulamalarına karşı olumlu baktığı bölgelerdir.

Harita 5.4'e göre; araştırma alanında, doğa sporları faaliyetleri açısından en uygun nitelikteki alanlar; büyük çoğunluğunu eğimin % 0 ile % 20 arası, yüksekliğin de 800 m - 2000 m arasında kalan alanların yer aldığı, doğal bitki varlığı açısından tüm vejetasyon tiplerinin içerisinde bulunduğu, daha çok bahçe (sulu), bahçe (kuru), orman ve fundamera kullanımlarının yer aldığı, yıllık sıcaklık ortalamasının 10-20 °C, yıllık yağış toplamının 0-1500 mm, yıllık ortalama rüzgar hızının 0-10 m/sn ve yıllık ortalama bağıl nemin % 30-65 olduğu, batı, doğu ve kuzey bakı yönlerinin çoğunlukta olduğu ve su varlığı açısından zenginlik gösteren, yerleşim, haberleşme ve erişilebilirlik açısından güvenli olan ve KKD analizi sonuçları çerçevesinde yerel halkın doğa sporları uygulamalarına karşı olumlu baktığı bölgelerdir.

Yapılan değerlendirmeler doğrultusunda oluşturulan SWOT analizi sonuçları da çizelge 5.5'te verilmiştir. Analiz sonuçlarından doğa sporları açısından alanın olumlu ve olumsuz yönleri belirlenebilmektedir. Doğa turizmi açısından alanda önemli bir potansiyel vardır. Başta özel jeolojik oluşumlar ile oluşan granit taş varlığı, zengin su varlığı, tarımsal ve kültürel peyzaj değerlerin yanı sıra uygun yükseklik, eğim, iklim, yerleşime uzaklık, erişilebilirlik gibi pek çok faktörden dolayı araştırma alanı ilgi çekici bir nitelik kazanmıştır. Ancak tanıtım, eğitilmiş eleman, yerel halk ile yerel hükümet arasında organizasyon eksikliği gibi nedenlerle araştırma alanının doğa sporları

potansiyeli yeterince değerlendirilememektedir. Oysa ki önemli bir potansiyele sahip alanın doğa sporları ile rekreasyon turizmi faaliyetinin güçlendirilmesi ve teşvik edilmesi ile koruma kullanma dengesinin sağlıklı bir şekilde entegre edildiği kırsal planlamayla sürdürülebilir ve başarılı sonuçlar almak mümkündür.

Çizelge 5.5 Doğa sporlarına (doğa yürüyüşleri) yönelik SWOT analizi sonuçları

Güçlü Yönler	Zayıf Yönler	Fırsatlar	Tehditler
<ul style="list-style-type: none"> • Ilıman iklim yapısına sahip olması • Yerel halkın doğa sporları etkinliğine olumlu bakması • Doğal değerlerin korunmuş olması •Doğa yürüyüşleri ve trekking için önem arz eden granit taş oluşumları ve su varlığının olması •Halkın rekreasyon faaliyetlerinde aktif olma isteği •Alanın sahip olduğu eğim, bakı ve yükseklik değerlerinin doğa sporları turizmi için uygun olması 	<ul style="list-style-type: none"> •Doğal kaynak değerleri ile yeterince tanınıyor olmaması • Doğal kaynakların bilinçsizce kullanılması • Kanyon, vadi yada orman alanlarının olmayışı • Genç iş gücünün azalması • Ekonomik güçlükler • Finansal altyapının eksikliği 	<ul style="list-style-type: none"> • Farklı rekreatif ve turistik aktivitelere olanak verecek çeşitliliğe sahip olması • Baraj yakınlığı • Ulaşım ve haberleşme olanaklarının iyi olması • Kükürtlü su kaynağı varlığı • Gölet varlığı • Bağcılık ve ceviz potansiyeli 	<ul style="list-style-type: none"> • Fiziksel çevrenin tahribatı ve değişimi • Köyden kente göç olgusu, •Alanda endemik bitki türü varlığının olmayışı,

Yöntem doğrultusunda oluşturulan analizler sonucunda rekreasyon turizmi aktivitesi içinde bulunan doğa sporlarına yönelik belirlenen uygun ve en uygun alanlarda, katılımcıların ilgi alanlarına yönelik 4 farklı trekking (doğa yürüyüşü) hattı oluşturulmuştur (Harita 5.5). Harita 5.5'te her 4 hat boyunca da başlangıç noktası köyün merkezi alınmıştır. Bitiş noktaları ise hedeflenen amaç doğrultusunda sonlandırılmıştır.

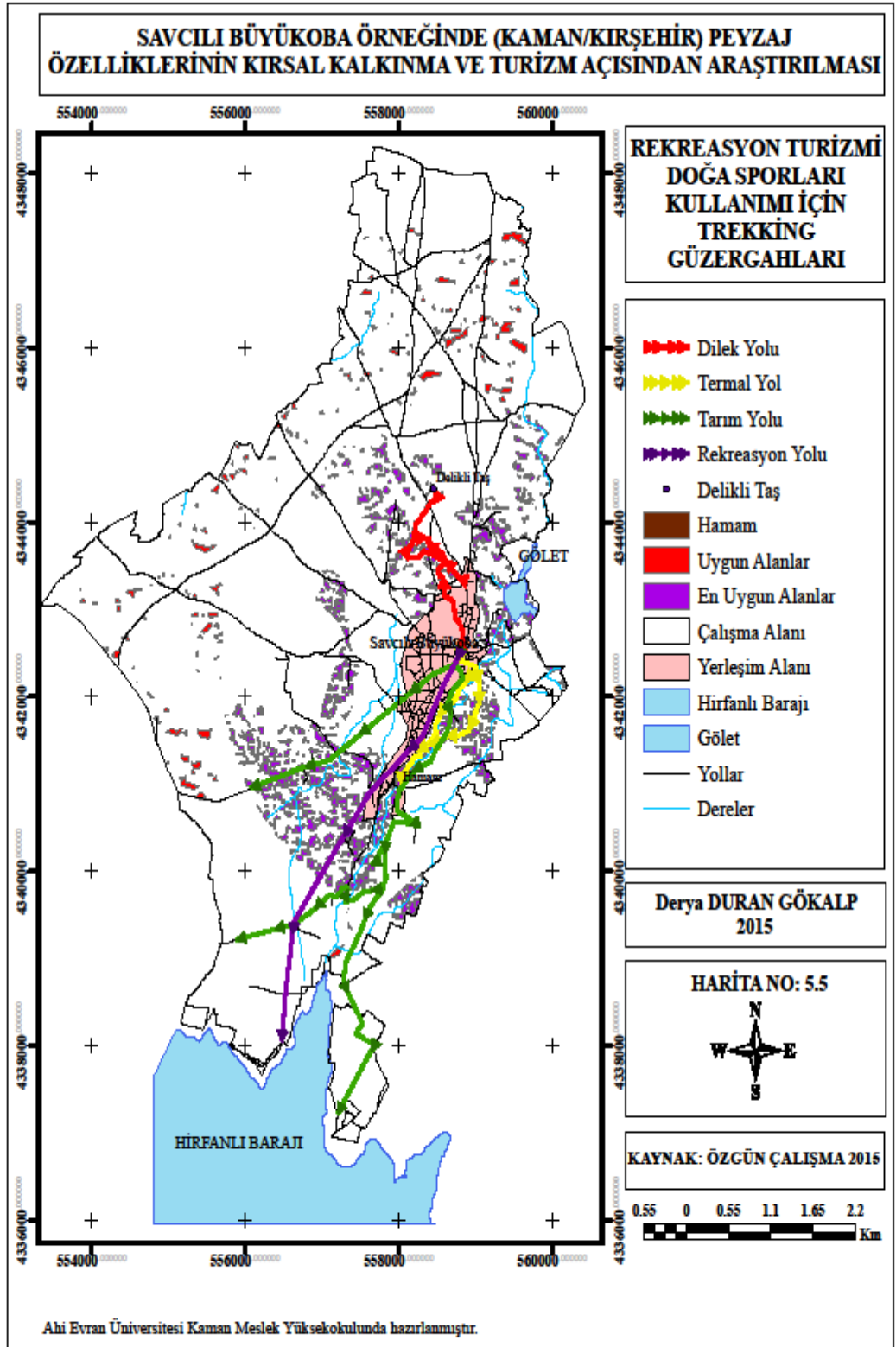
İstenildiği takdirde farklı alanlardan yürüyerek aynı amaca hizmet eden değişik güzergahlar belirlenmiştir. Bu hatların her birine de o alanı temsil edebilecek 4 farklı isim verilmiştir. Amaç ve kapsamaları doğrultusunda bu hatlar dilek, tarım, termal ve rekreasyon yolu olarak belirlenmiştir. Doğa yürüyüşleri için belirlenen bu farklı dört yolun genel özelliklerini açıklamak gerekirse;

Dilek yolu; Dilek yolu olarak adlandırılan hat granit taş oluşumları ile kendiliğinden oluşmuş kayalık bir alanda özel delikli taştır. Bu taş içerisinde oluşan farklı iki delikten dilek tutarak geçildiğinde, dileğin kabul olunacağına inanılmaktadır. Doğa yürüyüşlerinde dilek yolu için başlangıç noktası farklı iki merkez alınmıştır. İlk yolun başlangıç noktası köyün merkezinden, ikinci yol ise daha kısa mesafede özel bir mülkiyetten geçiş ile sağlanmaktadır. Farklı iki yolun tasarlanmasındaki neden kısa ve uzun mesafede yürüyüş yapmak isteyen doğa severlerdir. Köylü tarafında çok fazla bilinmeyen bu alanın tanıtımı ile bölgeye turistik bir aktivite kazandırılabilir.

Aynı zamanda da görsel zenginliğe sahip alanda piknik, doğa fotoğrafçılığı, taş oluşumlarını inceleme ve resim yapmak gibi pasif aktivitelerde bulunma imkanı da vardır.

Dilek yolunun genişliği kullanım amacına göre değişmektedir. Zorluk derecesi diğerlerine oranla biraz daha inişli çıkışlı olan ve daha çok macera sever yürümekten hoşlanan, hafif tırmanışlara alışkın katılımcıların yürüyebilmesine imkan tanıyan bu iki hattın köy merkezli birincisinin uzunluğu **2696 m**, mülkiyet merkezli ikinci hattın uzunluğu ise **985 m** olmuştur.

Termal yol; Araştırma alanı içerisinde yer alan ve yerel halk tarafından akif olarak kullanılan Hamam'a ulaşımı hedefleyen hattır. Daha önceki bölümlerde değinilen bu hamamda kükürtlü su kaynağı bulunmaktadır. Bu su kaynağı köylü tarafından hem temizlenmek hem de çamaşır yıkamak için kullanılmaktadır.

Harita 5.5 Rekreasyon turizmi doğa sporları kullanımı için trekking güzergahları

Yaralara da iyi geldiği bilinen bu su kaynağına ulaşmak için yine kısa ve uzun farklı iki hat oluşturulmuştur. Başlangıç noktası merkez olan bu iki yol daha sonra ayrılmakta hamamda son bulmaktadır. Şu an bakımsız olan hamam ve etrafında öncelikle göze hitap edecek, alanın mevcut potansiyelini ortaya çıkaracak peyzaj düzenlemesi yapılmalıdır. Bu hat üzerinde aynı zamanda tarımsal aktiviteleri inceleme, görme fırsatı olacaktır. Uygulanacak peyzaj planlaması ile görsel zenginliğe hitap edecek alanda piknik, doğa fotoğrafçılığı, tarımsal faaliyetleri inceleme ve resim yapmak gibi pasif aktivitelerde bulunma imkanı da olacaktır.

Termal yolunun genişliği kullanım amacına göre daraltılıp genişletilebilir. Zorluk derecesi diğerlerine oranla biraz daha düşük olan ve daha çok sağlık ve tarıma meraklı, yürümekten hoşlanan, hafif tırmanışlara alışkın katılımcıların yürüyebilmesine imkan tanıyan bu iki hattın; uzun olan birinci hat **2165 m**, kısa ikinci hattın uzunluğu ise **1268 m** olmuştur.

Dilek ve termal yol hatları belirlenirken yapılan analizler sonucunda doğa sporları için en uygun olarak belirlenen alanlar ile eğim haritası (eğimi % 20'nin altında olan alanlar) ve uydu görüntüsü altlık olarak kullanılmıştır.

Tarım yolu; Mevcut tarımsal potansiyel düşünülerek oluşturulan tarım yolu, araştırma alanı için önemlidir. Sebze ve meyve yetiştiriciliği ile öne çıkan köyün yapılan analizler sonucunda tarımsal turizm için uygun olduğu tespit edilmiştir. Bu tespitler doğrultusunda tarım yolu için sebze ve meyve yetiştiriciliğinin yoğun yapıldığı alanlar göz önünde bulundurularak 4 farklı hat oluşturulmuştur. Başlangıç noktası yine köy merkezi olan bu 4 farklı hat, araştırma alanının güney, güneybatı ve güneydoğusuna doğrudur. Kısa ve uzun olmak üzere katılımcıların ilgisine göre tasarlanmıştır. Tarım yolları üzerinde sebze ve meyve bahçelerinin olduğu hatlar özellikle tercih edilmiştir.

Tarım yolu üzerinde eğitim bahçeleri, demonstrasyon alanları, sebze ve meyve satış reyonları, kendin topla kendin ye mantığı ile genişliği kullanım amacına göre daraltılıp genişletilebilir. Zorluk derecesi diğerlerine oranla daha düşük olan ve daha çok tarıma,

organik ve ekolojik ürünlere meraklı, yürümekten hoşlanan katılımcıların yürüyebilmesine imkan tanıyan bu dört hattan; **tarım1** uzunluğu **3263 m**, **tarım2** hattının uzunluğu **3489 m**, tarım3 hattının uzunluğu ise **6799 m**, **tarım4** hattının uzunluğu **6035 m** olmuştur.

Ayrıca bu hat çevresinde organik- ekolojik üretim desteklenmeli ve yeni bu ürünlere sahip sebze ve meyve bahçelerinin kurulması teşvik edilmelidir.

Tarım yolu hatları belirlenirken yapılan analizler sonucunda tarımsal turizm için en uygun olarak belirlenen alanlar ile eğim haritası (eğimi % 12'nin altında olan alanlar) ve uydu görüntüsü altlık olarak kullanılmıştır.

Rekreasyon yolu; Araştırma alanı için önemli olan bir diğer kırsal turizm faaliyeti rekreasyondur. Hirfanlı Baraj'ı ve gölet ile mevcut su varlığı alana rekreatif faaliyetler için uygun bir potansiyel kazandırmaktadır. Hattın başlangıç noktası köyün merkezi, bitiş noktası ise suya ulaşım noktasıdır. Asıl amaç rekreasyon alanına varış olduğu için mevcut ana yolun kullanımı uygun görülmüştür. Ancak bu ulaşım esnasında yol kenarlarında tarım alanlarını ziyaret, sebze ve meyve bahçelerine küçük geziler, satış reyonları yada mini rekreasyon alanları yapılarak değerlendirilebilir. Rekreasyon yolu sonunda su sporları, piknik, kamp/çadırli kamp, konaklama, restoranlara ulaşım sağlanacaktır.

Araştırma alanında Hirfanlı Barajı'na bakan su kenarlarında mevcut durum itibariyle piknik alanları, kamelyalar, oturma alanları, yeme- içme, yüzme gibi rekreatif faaliyetler için kullanılmaktadır. Ancak doğru ve uygulanabilir kırsal peyzaj planlaması ile bu faaliyetlerin sürekliliği ve sürdürülebilirliği sağlanmalıdır.

Zorluk derecesi olmayan eğlenmeye, rekreatif faaliyetlerde bulunmak isteyen azda olsa tarıma, organik ve ekolojik ürünlere meraklı, yürümekten hoşlanan yada araçla gidebileceği bu hattın uzunluğu **5212 m** olmuştur.

Doğa sporları potansiyelini araştırma alanında geliştirmek için bazı öneriler getirilmiştir. Bunlar ise ; (Çizelge 5.6)

- Doğa yürüyüşleri esnasında katılımcıların güvenliği sağlanmalı, herhangi bir olumsuz olayla karşılaşılmalıdır (negatif tanıtıma engel olunmalı)
- Yerel halkın aktif olarak katılımına olanak verilmeli ve kırsal turizm aktivitesinden önce eğitim, bilgilendirme yapılmalıdır
- Araştırma alanının kırsal peyzaj özelliklerini ve geleneklerini tanımaya olanak veren tematik turlar düzenlenmelidir.
- Katılan turist grupların köyler üzerindeki olumsuz etkilerini en aza indirmek buna karşılık onların deneyim kalitelerini yükseltmeleri amaçlanmalıdır. Bu nedenle de Avrupa örneklerinde olduğu gibi kırsal turizm olgusu farklı sloganlarla daha cazip hale getirilmeli ve katılımcıların sayıları 8-15 kişi arasında (rekreasyon turizmi için hariç) sınırlı tutulmalıdır.
- Doğal ortamın korunmasını sağlayıcı tedbirleri alarak ekonomik değeri yüksek balık türlerinin yetiştirilmesi teşvik edilmelidir. Örneğin Hirfanlı Barajı'nda alabalık yetiştirilerek amatör balıkçılık faaliyetleri gerçekleştirilebilir.

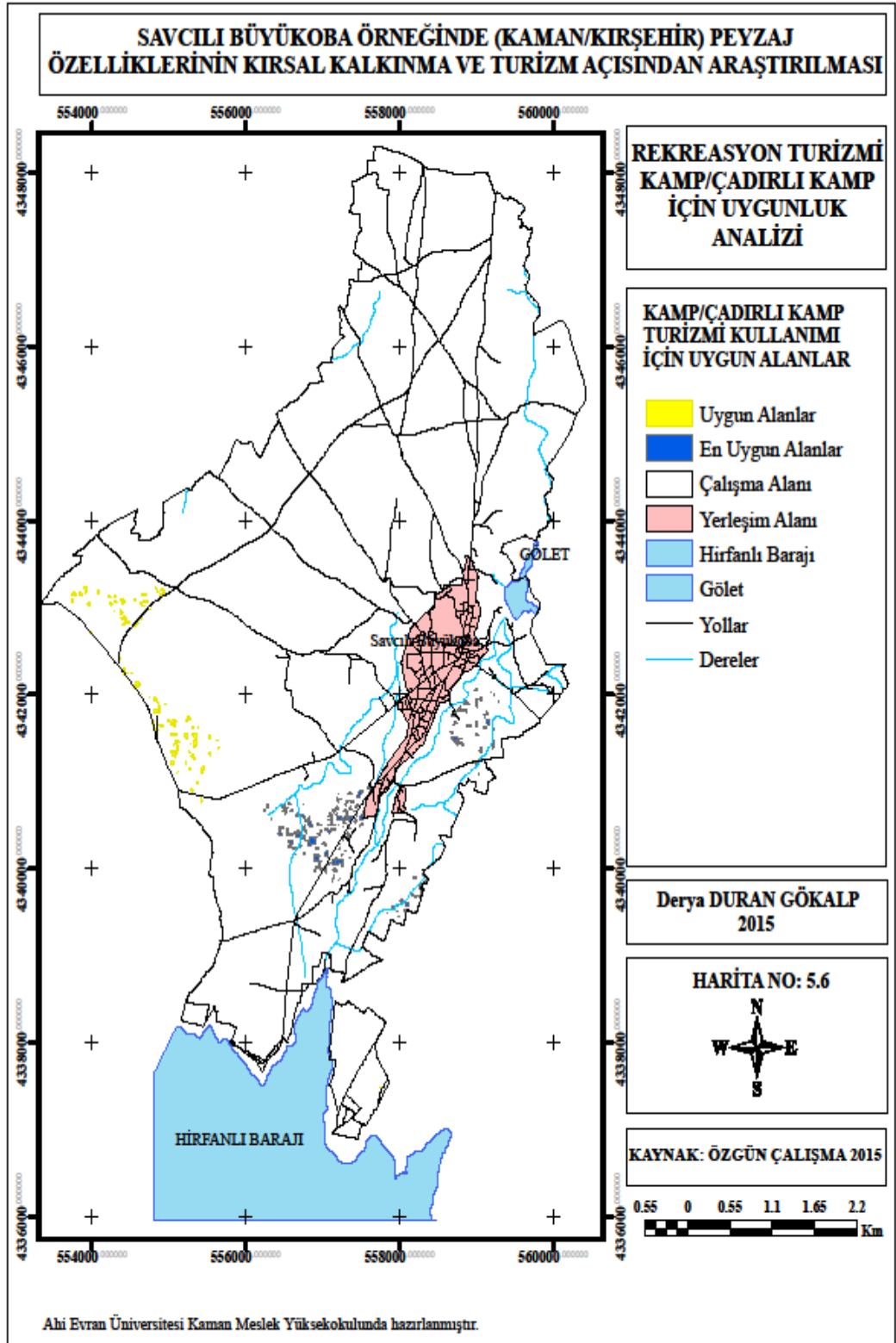
5.1.2.2 Kamp/çadırli kamp turizmine yönelik sonuç ve öneriler

Rekreasyon turizmi içerisinde kamp/çadırli kamp etkinliği konaklama ve turist kazanımı açısından önemli bir etkinliktir. Bu etkinliğ için yöntemde belirtilen kriterler doğrultusunda yapılan sorgulamalar sonucunda, kamp/çadırli kamp kullanımı için “en uygun” niteliğini gösteren bölgeler (Harita 5.6) 109,257 da’lık bir alan kaplarken, “uygun” nitelikli yerler ise 55,685 da’lık bir alan teşkil etmiştir. Bu da toplam alanın % 0,4’ini kapsamaktadır.

Kamp/çadırli kamp rekreasyon kullanımı için en uygun ve uygun alanların tespitinde yöntemde belirtilen kriterler (Bkz Çizelge 3.8) doğrultusunda çakıştırma analizi (Bkz Şekil 3.4) yapılmıştır. 4.bölümde ayrıntılı olarak ele alınan uygunluk analizleri sonucunda 3 ve 2 puanı alan alanlar kendi puan sınıfları içinde çakıştırılmıştır.

Çizelge 5.6 Doğa sporlarına yönelik öneriler

Faaliyetler	Yerel Halka Yönelik	Katılımcılara Yönelik
<ul style="list-style-type: none"> Aktif ya da pasif şekilde doğa yürüyüşlerine katılmak 	<ul style="list-style-type: none"> Alan ile ilgili bilgilerin aktarımı konusunda yerel halktan bilgi alınmalıdır. Araştırma alanı ve iletişim konularında yerel halka yönelik olarak eğitim programları oluşturulmalıdır. 	<ul style="list-style-type: none"> Farklı ilgi alanları ve farklı fiziksel kapasiteler sahip birey/ gruplara yönelik alternatif rotalar üzerinde yürüyüşler yapılması sağlanmalıdır. İsaret levhaları ve bilgilendirme panoları ile yönlendirmeler sağlanmalıdır. Yerel halktan biri ile beraber mutlaka eğitilmiş bir kişinin de yürüyüş grubunun içerisinde yer alması sağlanmalıdır.
<ul style="list-style-type: none"> Kamp yapmak 	<ul style="list-style-type: none"> Yürüyüş rotaları çerçevesinde kamp yapılacak alanlar için uygun yer seçimine yönelik yerel halktan bilgi alınmalı ve bu konuda yerel halk eğitilmelidir. 	<ul style="list-style-type: none"> Yürüyüş rotaları çerçevesinde yerel halk ve uzmanlarca önceden oluşturulan kamp alanlarında kamp yapılması sağlanmalıdır.
<ul style="list-style-type: none"> Bitki incelemek 	<ul style="list-style-type: none"> Yörenin ekolojik koşullarında yetisen, endemik olan ya da nesli tehlikede olan türler belirlenerek korumaya alınmalı ve bu konuda yerel halkın bilinçlendirilmesi sağlanmalıdır. 	<ul style="list-style-type: none"> Özellikle karakteristik habitatların ve türlerin korunması için onların önceden bilinmesi ve bu yönde gerekli eğitimin verilmesi sağlanmalıdır. Meyveleri ya da yaprakları açısından zehirli olan bitkiler ile zor durumlarda yiyecek ihtiyacını karşılamak amacıyla kullanılacak bitkiler hakkında bilgi verilmelidir.
<ul style="list-style-type: none"> Hobi etkinliklerinde bulunmak (fotoğraf çekmek, resim yapmak, koleksiyon vb.) 	<ul style="list-style-type: none"> Ziyaretçilerin hobi etkinliklerini rahat bir şekilde sürdürebilecekleri uygun koşullar sağlamalıdır. Bu tür etkinliklerin yapılabileceği en uygun yerlerin seçiminde yerel halkın bilgisine başvurulmalıdır. 	<ul style="list-style-type: none"> Tur programları çerçevesinde hobi etkinlikleri için farklı alternatifler sunulmalıdır. Doğa yürüyüşleri sırasında katılımcılara çeşitli hobi etkinliklerinde bulunabilmeleri için imkanlar tanınmalıdır. Böylece doğa yürüyüşleri için ayrılan alanlar yaşanılan bir mekan haline dönüştürülmüş olacaktır.
<ul style="list-style-type: none"> Suya dayalı rekreasyonel faaliyetlerde bulunmak 	<ul style="list-style-type: none"> Suyun tarımsal ve rekreasyonel amaçlı etkin kullanımına yönelik olarak yerel halka çeşitli toplantılarla bilgi verilmelidir. 	<ul style="list-style-type: none"> Hirfanlı Barajı ve gölet kenarında amatör balıkçılık imkanları sağlanmalıdır. Su sporlarına yönelik aktiviteler için güvenlik önlemleri alınmalıdır.

Harita 5.6 Rekreasyon turizmi kamp/çadırli kamp kullanımı için uygunluk analizi

Kamp/çadırli kamp rekreasyonu için çakıştırma analizlerinde kullanılan haritalar çizelge 5.7'de gösterilmiştir.

Çizelge 5.7 Kamp/çadırli kamp kullanımı için uygunluk analizinde çakıştırılan haritalar

Kamp/çadırli kamp kullanımına en uygun (3) alanlar haritası için çakıştırılan haritalar	Kamp/çadırli kamp kullanımına uygun (2) alanlar haritası için çakıştırılan haritalar
Eğim	Eğim
Toprak derinliği	Erozyon
Bakı	Toprak derinliği
Şimdiki alan kullanımı	Bakı
Su varlığı ile ilişki	Su varlığı ile ilişki
Yola erişim	Yola erişim
Yerleşime erişim	Yerleşime erişim
Sağlık birimine erişim	Sağlık birimine erişim
Su varlığı ile ilişki	Su varlığı ile ilişki

Harita 5.6'e göre en uygun (3) alanlar; eğimi % 0-6 arası, yüksekliği 800-2000 m arasında, erezyonu yok yada hafif olan, toprak geçirgenliği yüksek, doğu ve güney bakarlı, yıllık sıcaklık ortalaması 4-36 °C, rüzgar hızı 0-10 m/sn, yıllık bağıl nemi 20-80 arası, alan kulanımı çayır, mera, orman yada park olan, su varlığına, sağlık ve yerleşim birimine ve yola erişilebilirlik sorunu olmayan gürültüsüz bölgelerdir.

Kamp/çadırli kamp etkinliği için uygun (2) alanlar ise; eğimi % 6-12 arası, orta şiddette erezyona maruz, toprak geçirgenliği orta, batı bakarlı, su varlığına erişimi 1600 m ve üzerinde, sağlık ve yerleşim birimine uzaklığı 3000 m ve üzerinde olan alanlardır.

Yapılan değerlendirmeler doğrultusunda oluşturulan SWOT analizi sonuçları da çizelge 5.8'de verilmiştir. Analiz sonuçlarından kamp/çadırli kamp etkinliği açısından alanın olumlu ve olumsuz yönleri belirlenebilmektedir.

Kamp/çadırli kamp etkinliğini araştırma alanında geliştirmek için bazı öneriler getirilmiştir. Bunlar ise ; (Çizelge 5.9)

- Analizler sonucunda kamp/ çadırli kamp etkinliği için en uygun alanlarda kamp alanları halkın görüşüde alınarak kurulmalıdır.

Çizelge 5.8 Kamp/çadırli kamp etkinliği için SWOT analizi

Güçlü Yönler	Zayıf Yönler	Fırsatlar	Tehditler
<ul style="list-style-type: none"> • Ilıman iklim yapısına sahip olması • Yerel halkın etkinliğine olumlu bakması • Doğal değerlerin korunmuş olması • Kamp/çadırli kamp için önem arz eden su varlığının olması • Halkın rekreasyon faaliyetlerinde aktif olma isteği • Alanın sahip olduğu eğim, bakı ve yükseklik değerlerinin uygun olması • Alandaki doğal hayvan ve bitki varlığı için hassasiyet durumunun olmaması, • Alanda bir heyelan ve çığ bölgesinin olmaması, 	<ul style="list-style-type: none"> • Doğal kaynak değerleri ile yeterince tanınıyor olmaması • Doğal kaynakların bilinçsizce kullanılması • Kanyon, vadi yada orman alanlarının olmayışı • Ekonomik güçlükler • Finansal altyapının eksikliği 	<ul style="list-style-type: none"> • Farklı rekreatif ve turistik aktivitelere olanak verecek çeşitliliğe sahip olması • Baraj yakınlığı • Ulaşım ve haberleşme olanaklarının iyi olması • Kükürtlü su kaynağı varlığı • Alanda konkalama imkanının olması • Gölet varlığı • Bağcılık ve ceviz potansiyeli • Sağlık birimine yakınlık 	<ul style="list-style-type: none"> • Fiziksel çevrenin tahribatı ve değişimi • Köyden kente göç olgusu, • Alanda kullanma suyu sıkıntısı

Çizelge 5.9 Kamp/çadırli kamp etkinliği için öneriler

Faaliyetler	Yerel Halka Yönelik	Katılımcılara Yönelik
<ul style="list-style-type: none"> Aktif ya da pasif şekilde doğa yürüyüşlerine katılmak 	<ul style="list-style-type: none"> Alan ile ilgili bilgilerin aktarımı konusunda yerel halktan bilgi alınmalıdır. Araştırma alanı ve iletişim konularında yerel halka yönelik olarak eğitim programları oluşturulmalıdır. 	<ul style="list-style-type: none"> Farklı ilgi alanları ve farklı fiziksel kapasiteler sahip birey/ gruplara yönelik alternatif rotalar üzerinde yürüyüşler yapılması sağlanmalıdır. İsaret levhaları ve bilgilendirme panoları ile yönlendirmeler sağlanmalıdır. Yerel halktan biri ile beraber mutlaka eğitilmiş bir kişinin de yürüyüş grubunun içerisinde yer alması sağlanmalıdır.
<ul style="list-style-type: none"> Kamp/çadırli kamp yapmak 	<ul style="list-style-type: none"> Yürüyüş rotaları çerçevesinde kamp yapılacak alanlar için uygun yer seçimine yönelik yerel halktan bilgi alınmalı ve bu konuda yerel halk eğitilmelidir. Yerel halkın sosyal ve ekonomik yapısı etkilenmeyecek şekilde planlama yapılmalıdır. 	<ul style="list-style-type: none"> Yürüyüş rotaları çerçevesinde yerel halk ve uzmanlarca önceden oluşturulan kamp alanlarında kamp yapılması sağlanmalıdır. Kamp/çadırli kamp sırasında katılımcıların güvenliği sağlanmalı ve onlar için özel ortamlar yaratılmalıdır.
<ul style="list-style-type: none"> Bitki incelemek 	<ul style="list-style-type: none"> Yörenin ekolojik koşullarında yetişen, endemik olan ya da nesli tehlikede olan türler belirlenerek korumaya alınmalı ve bu konuda yerel halkın bilinçlendirilmesi sağlanmalıdır. 	<ul style="list-style-type: none"> Özellikle karakteristik habitatların ve türlerin korunması için onların önceden bilinmesi ve bu yönde gerekli eğitimin verilmesi sağlanmalıdır. Meyveleri ya da yaprakları açısından zehirli olan bitkiler ile zor durumlarda yiyecek ihtiyacını karşılamak amacıyla kullanılacak bitkiler hakkında bilgi verilmelidir.
<ul style="list-style-type: none"> Hobi etkinliklerinde bulunmak (fotoğraf çekmek, resim yapmak, koleksiyon vb.) 	<ul style="list-style-type: none"> Ziyaretçilerin hobi etkinliklerini rahat bir şekilde sürdürecekleri uygun koşullar sağlanmalıdır. Bu tür etkinliklerin yapılabileceği en uygun yerlerin seçiminde yerel halkın bilgisine başvurulmalıdır. 	<ul style="list-style-type: none"> Tur programları çerçevesinde hobi etkinlikleri için farklı alternatifler sunulmalıdır. Kamp/çadırli kamp sırasında katılımcılara çeşitli hobi etkinliklerinde bulunabilmeleri için imkanlar tanınmalıdır. Böylece kamp/çadırli kamp için ayrılan alanlar yaşanılan bir mekan haline de dönüştürülmüş olacaktır.
<ul style="list-style-type: none"> Suya dayalı rekreasyonel faaliyetlerde bulunmak 	<ul style="list-style-type: none"> Suyun tarımsal ve rekreasyonel amaçlı etkin kullanımına yönelik olarak yerel halka çeşitli toplantılarla bilgi verilmelidir. 	<ul style="list-style-type: none"> Hirfanlı Barajı ve gölet kenarında amatör balıkçılık imkanları sağlanmalıdır. Su sporlarına yönelik aktiviteler için güvenlik önlemleri alınmalıdır.

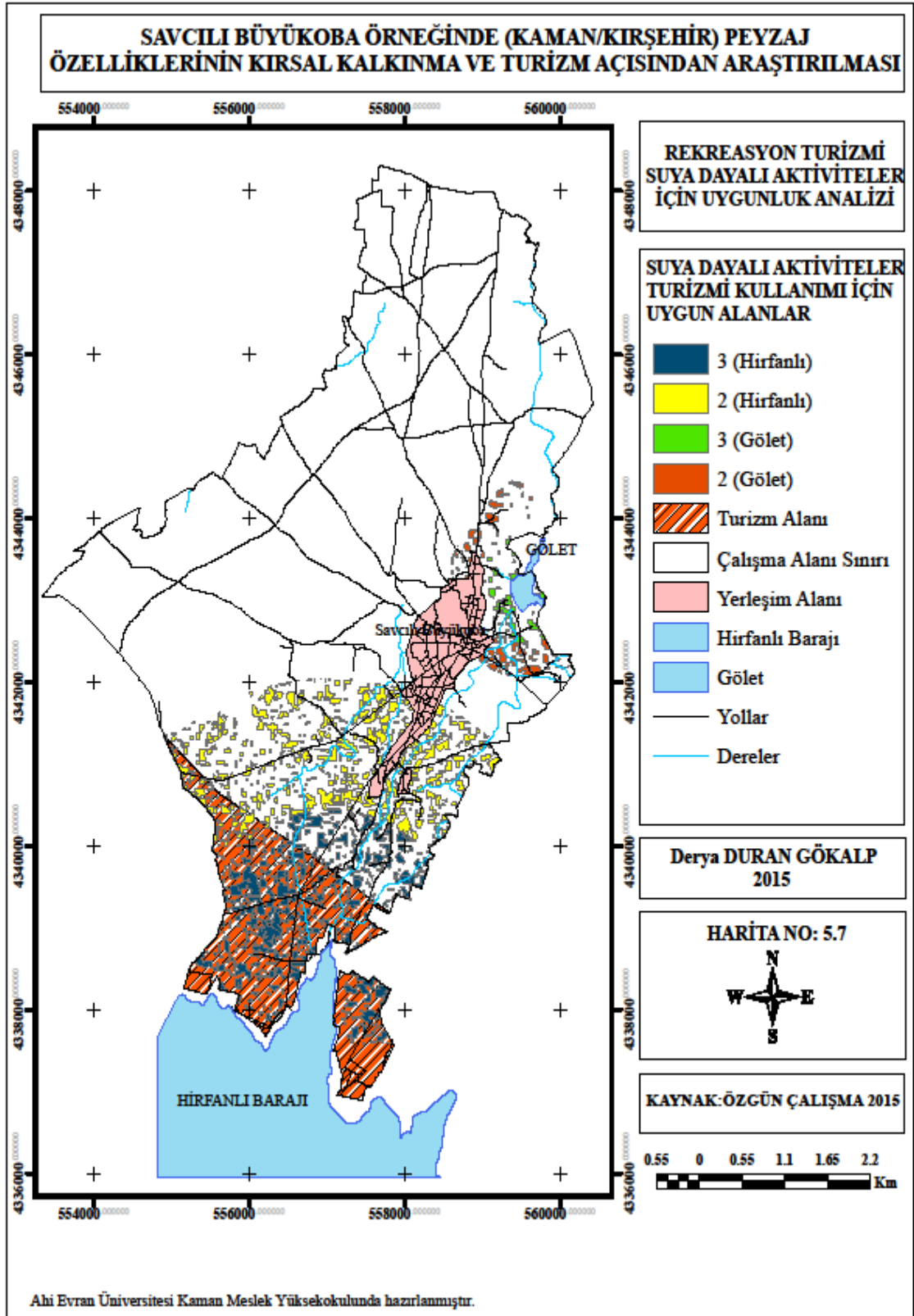
- Hem yerel halk hemde yerel katılımcı için sosyal kirliliği önlemek için eğitimler yapılmalı, her iki tarafta bilinçlendirilmelidir.
- Kamp/çadırli kamp etkinliği sırasında katılımcıların güvenliği sağlanmalı ve onlar için özel ortamlar yaratılmalıdır.
- Kamp/çadırli kamp turizminin doğa sporları, suya dayalı rekreatif faaliyetler yada tarım turizmi gibi diğer turizm faaliyetleri ile etkileşim halinde olması hem kamp/çadırli kamp etkinliğinin ilgi çekici olması hemde aktivite kapsamının bütünlüğü açısından önemlidir.

5.1.2.3 Suya dayalı rekreasyon turizmi sonuç ve önerileri

Rekreasyon turizmi içerisinde suya dayalı rekreasyon faaliyetleri macerayı seven, hareket isteyen aynı zamanda piknik, yüzmeye, konaklama, amatör balıkçılık gibi turistik etkinliklerde bulunmak isteyen grup açısından önemli bir etkinliktir.

Bu etkinliğ için yöntemde belirtilen kriterler doğrultusunda yapılan sorgulamalar sonucunda, “en uygun” niteliğini gösteren bölgeler (Harita 5.7) gösterilmiştir. Harita 5.7’ye göre su kaynağının olduğu tüm alanlar bu rekreatif faaliyetler için en uygun nitelikte alanlardır.

Suya dayalı rekreasyon kullanımını için en uygun ve uygun alanların tespitinde yöntemde belirtilen kriterler (Bkz Çizelge 3.9) doğrultusunda çakıştırmalı analizi (Bkz Şekil 3.5) yapılmıştır. 4.bölümde ayrıntılı olarak ele alınan uygunluk analizleri sonucunda 3 puanı alan alanlar kendi puan sınıfları içinde çakıştırılmıştır. Suya dayalı rekreasyon için çakıştırmalı analizlerinde kullanılan haritalar çizelge 5.10’da gösterilmiştir. Suya dayalı rekreasyon faaliyetlerinde turizm merkezi sınırı ve su varlığı önemli olduğu için hırfanlı barajı ve gölete ayrı ayrı analiz yapılmıştır.

Harita 5.7 Rekreasyon turizmi suya dayalı kullanımlar için uygunluk analizi

Çizelge 5.10 Suyu dayalı rekreasyon kullanımını için uygunluk analizinde karşılaştırılan haritalar

Suyu dayalı rekreasyon kullanımına en uygun (3) alanlar haritası için karşılaştırılan haritalar	Suyu dayalı rekreasyon kullanımına uygun (2) alanlar haritası için karşılaştırılan haritalar
Eğim	Eğim
-	Erozyon
Su varlığı ile ilişki	Su varlığı ile ilişki
Yola erişim	Yola erişim
Yerleşime erişim	Yerleşime erişim

Yöntemde belirtilen kriterler doğrultusunda en uygun (3) niteliği gösteren alanlar yaz boyunca yağışın hiç olmadığı, yıllık yaz sıcaklığı ortalamasının 15-35°C arasında rüzgar hızı 15 km/sn'den küçük, sudaki bitki örtüsü gelişme göstermemiş yada az göstermiş, göl derinliği ortalama 1,5 m ve üzerinde, göl alanı etkinliğe bağlı olarak ortalama 400 ha olan, eğimi % 0-6 düz ve hafif meyilli, Hirfanlı Barajı'na 1600 m, Gölet'e 400 m, yerleşime ve yola erişimde 0-3000 m mesafede yer alan alanlardır.

Harita 5.7'ye göre uygun (2) alanlarda ise; eğimi % 6-12 orta meyilli, Hirfanlı Barajı'na 3200 m, Gölet'e 800 m, yerleşime ve yola erişimde 0-3000 m mesafede yer alan alanlardır.

Suyu dayalı rekreasyon aktiviteleri için Savcılı Büyükoba köyünün, turizm alanı sınırı içinde Hirfanlı Barajı'na kıyısının olması önemli bir varlıktır. Turizm alanının toplam alanı 4,452 km²'dir. Harita 5.7'ye göre Suyu dayalı rekreasyon aktiviteleri için en uygun (3) alanlar toplamda (Hirfanlı ve Gölet) 1,462 km² iken; uygun (2) alanlar toplamda (Hirfanlı ve Gölet) 3,105 km²'dir.

Suyu dayalı rekreasyon faaliyetleri arasında Savcılı Büyükoba köyünde, Hamam olarak bilinen kükürtlü su kaynağında aktif olarak kullanımını desteklenmelidir. Bu alanın peyzaj planlaması özel olarak yapılmalı, alternatif sıcak su kaynakları araştırılmalıdır. Hamam'ın olduğu yerde yıkanma, çamaşır yıkama, yerel halkın ve ziyaretçilerin kullanımını için özel alanlar oluşturulmalıdır. Tasarımı planlanan termal yol ilede kullanımını etkinleştirilmelidir.

Suya dayalı rekreatif faaliyetler arasında piknik yapmak ve amatör balıkçılık önemli bir etkinliktir. Su kenarları aynı zamanda piknik, konaklama ve amatör balıkçılık kullanımına yönelik kullanılacağı için bu bölümde bir arada değerlendirilmiştir.

Yapılan değerlendirmeler doğrultusunda oluşturulan SWOT analizi sonuçları da çizelge 5.11'de verilmiştir. Analiz sonuçlarından suya dayalı rekreasyon etkinliği açısından alanın olumlu ve olumsuz yönleri belirlenebilmektedir.

Suya dayalı rekreasyon etkinliğini araştırma alanında geliştirmek için bazı öneriler getirilmiştir. Bunlar ise; (Çizelge 5.12)

- Mevcut durum itibariyle alandaki plansız kullanım peyzaj planlaması yapılarak daha kullanışlı ve sürdürülebilir hale getirilmelidir.
- Hamam'ın kendisi ve çevresinde gerekli düzenlemeler yapılarak sıcak su kaynağının etkin kullanımı sağlanmalı, başka kaynakların varlığı araştırılmalıdır.
- Yap, işlet, devret modeli ile köyün kırsal peyzajını etkilemeden özel sektörlerin yada kaynakların bölgeye gelmesi sağlanmalıdır.
- Köyün kırsal peyzaj yapısının bozulmaması için suya bağlı rekreatif faaliyetler, ayrı bir alanda bağımsız olmalıdır.
- Suya bağlı rekreasyon etkinliği için katılımcıların güvenliğine (sahil güvenlik, koruma gibi) tedbirleri alınmasına önem verilmelidir.
- Yerel halka bu konuda daha bilinçli olması için eğitimler yapılmalıdır.
- Amatör balıkçılık ve avcılık için uygun ortamlar yaratılmalı, doğal dengenin korunması sağlanmalıdır.
- Suya bağlı ama kıyıya dayalı aktiviteler (kamping, bisiklete veya ata binme, su kuşları gözleme, yürüyüş, yeme içme, piknik vb.) için özel peyzaj planlaması yapılmalıdır.

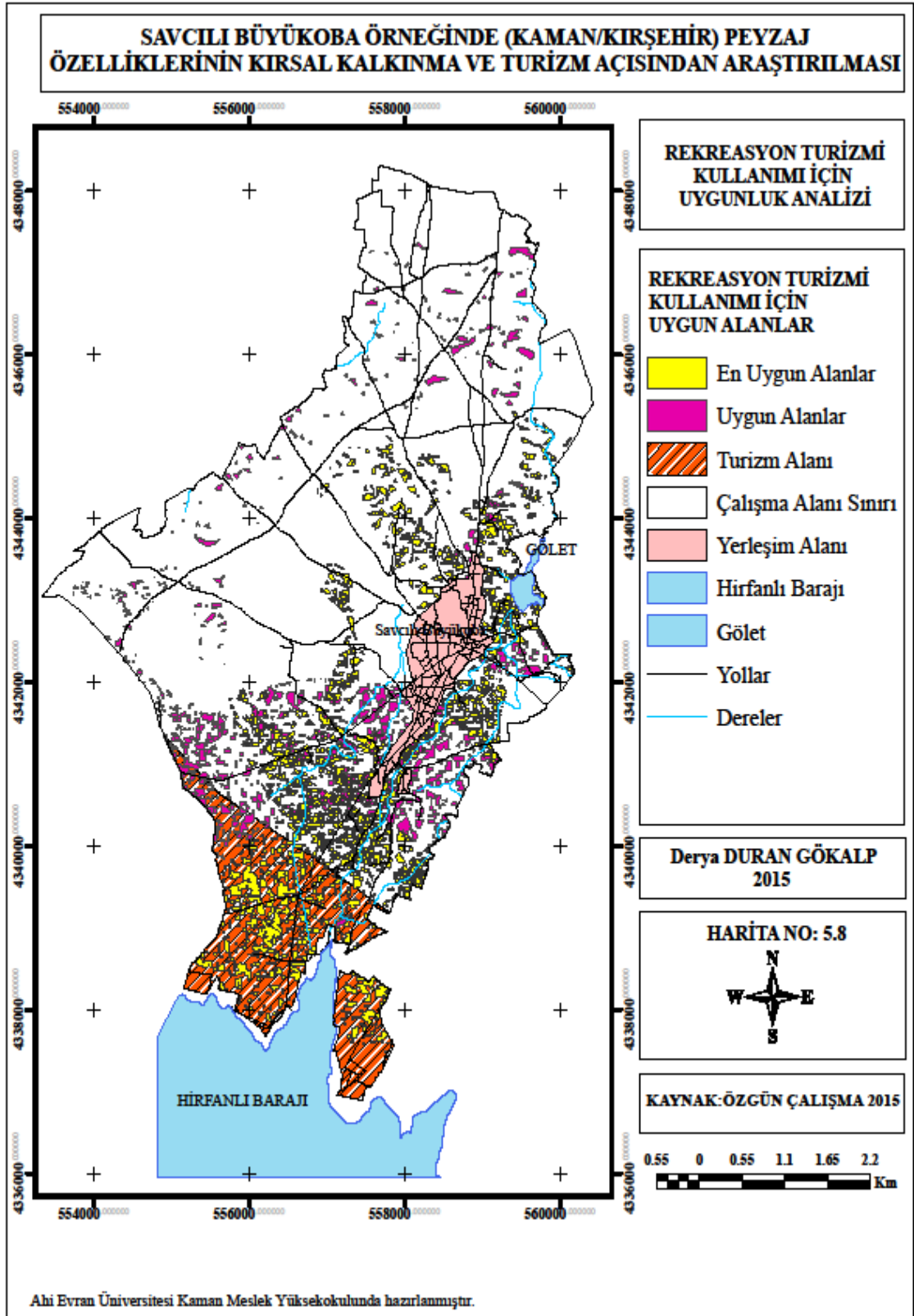
Çizelge 5.11 Suya dayalı rekreasyon etkinliği için SWOT analizi

Güçlü Yönler	Zayıf Yönler	Fırsatlar	Tehditler
<ul style="list-style-type: none"> • Ilıman iklime sahip olması • Yerel halkın suya dayalı rekreasyon etkinliğine olumlu bakması • Doğal değerlerin korunmuş olması • Suya dayalı rekreasyon için önem arz eden su varlığının olması • Halkın rekreasyon faaliyetlerinde aktif olma isteği • Alanın sahip olduğu su kaynaklarının rekreasyon turizmi için uygun olması 	<ul style="list-style-type: none"> • Doğal kaynak değerleri ile yeterince tanınmıyor olmaması • Doğal kaynakların bilinçsizce kullanılması • Kanyon, vadi yada orman alanlarının olmayışı • Tanıtım eksikliği • Ekonomik güçlükler • Finansal altyapının eksikliği 	<ul style="list-style-type: none"> • Farklı rekreatif ve turistik aktivitelere olanak verecek çeşitliliğe sahip olması • Baraj yakınlığı • Ulaşım ve haberleşme olanaklarının iyi olması • Kükürtlü su kaynağı • Alanda konkalama imkanının olması • Gölet varlığı • Mevcut durum itibariyle plansızda olsa bu amaçla kullanılması • Amatör balıkçılık yapabilme • Piknik yeri varlığı • Sağlık birimine yakınlık 	<ul style="list-style-type: none"> • Fiziksel çevrenin tahribatı ve değişimi • Köyden kente göç olgusu, • Alanda kullanma suyu sıkıntısı • Çevresel kirlilik

Çizelge 5.12 Suyu dayalı rekreasyon etkinliği için öneriler

Faaliyetler	Yerel Halka Yönelik	Katılımcılara Yönelik
<ul style="list-style-type: none"> •Aktif ya da pasif şekilde doğa yürüyüşlerine katılmak 	<ul style="list-style-type: none"> •Alan ile ilgili bilgilerin aktarımı konusunda yerel halktan bilgi alınmalıdır. •Araştırma alanı ve iletişim konularında yerel halka yönelik olarak eğitim programları oluşturulmalıdır. 	<ul style="list-style-type: none"> •Farklı ilgi alanları ve farklı fiziksel kapasiteler sahip birey/ gruplara yönelik alternatif rotalar üzerinde yürüyüşler yapılması sağlanmalıdır. •Yerel halktan biri ile beraber mutlaka eğitilmiş bir kişinin de yürüyüş grubunun içerisinde yer alması sağlanmalıdır. •İşaret levhaları ve bilgilendirme panoları ile yönlendirmeler sağlanmalıdır.
<ul style="list-style-type: none"> •Kamp/çadırli kamp yapmak 	<ul style="list-style-type: none"> •Yürüyüş rotaları çerçevesinde kamp yapılacak alanlar için uygun yer seçimine yönelik yerel halktan bilgi alınmalı ve bu konuda eğitilmelidir. •Yerel halkın sosyal ve ekonomik yapısı etkilenmeyecek şekilde planlama yapılmalıdır. 	<ul style="list-style-type: none"> •Yürüyüş rotaları çerçevesinde yerel halk ve uzmanlarca önceden oluşturulan kamp alanlarında kamp yapılması sağlanmalıdır. •Kamp/çadırli kamp sırasında katılımcıların güvenliği sağlanmalı ve onlar için özel ortamlar yaratılmalıdır.
<ul style="list-style-type: none"> •Suyu dayalı rekreasyonel faaliyetlerde bulunmak 	<ul style="list-style-type: none"> •Suyun tarımsal ve rekreasyonel amaçlı etkin kullanımına yönelik olarak yerel halka çeşitli toplantılarla bilgi verilmelidir. 	<ul style="list-style-type: none"> •Hirfanlı Barajı ve gölet kenarında amatör balıkçılık imkanları sağlanmalıdır. •Su sporlarına yönelik aktiviteler için güvenlik önlemleri alınmalıdır.
<ul style="list-style-type: none"> •Piknik yapmak 	<ul style="list-style-type: none"> •Piknik amaçlı etkin kullanım ve çevre kirliliğine yönelik olarak yerel halka çeşitli toplantılarla bilgi verilmelidir. 	<ul style="list-style-type: none"> •Piknik amaçlı etkin kullanım ve çevre kirliliğine yönelik olarak katılımcılara çeşitli toplantılarla bilgi verilmelidir.
<ul style="list-style-type: none"> •Amatör balıkçılık 	<ul style="list-style-type: none"> •Balıkçılık amaçlı etkin kullanıma yönelik olarak yerel halka çeşitli toplantılarla bilgi verilmelidir. 	<ul style="list-style-type: none"> •Balıkçılık amaçlı etkin kullanıma yönelik olarak yerel halka çeşitli toplantılarla bilgi verilmelidir. •Balık popülasyonu takip edilmeli, yasak zamanlarda avlanmaya engel olunmalıdır.
<ul style="list-style-type: none"> •Amatör avcılık 	<ul style="list-style-type: none"> •Avcılık amaçlı etkin kullanıma yönelik olarak yerel halka çeşitli toplantılarla bilgi verilmelidir. 	<ul style="list-style-type: none"> •Avcılık amaçlı etkin kullanıma yönelik olarak yerel halka çeşitli toplantılarla bilgi verilmelidir. •Alanda av sahası olmamasına karşın bu sahalara yakın olması ve konaklama imkanı sunması ile geçiş bölgesi olmasını daha etkin hale getirmek.

Tüm bu rekreasyon faaliyetlerinin birleştirilmesi ile ortaya çıkan rekreasyon turizmi kullanımını için en uygun ve uygun alanlar, harita 5.8'de verilmiştir.

Harita 5.8 Rekreasyon turizmi kullanımı için uygunluk analizi

Harita 5.8’de doğa sporları, kamp/ çadırli kamp ve suya dayalı rekreasyon kullanımına en uygun alanlar ve uygun alanlar ayrı ayrı ArcGIS 10.1 ortamında birleştirilmiştir. Buna göre rekreasyon turizmine en uygun (3) niteliğini kapsayan kısım; araştırma alanının daha çok güneyini, yerleşime yakın, ulaşım ve erişilebilirlik sorunu olmayan, su varlıklarına yakın toplam 3.309 km²’dir.

Harita 5.8’de doğa sporları, kamp/ çadırli kamp ve suya dayalı rekreasyon kullanımına uygun alanlar ise; araştırma alanının daha çok kuzey ve kuzeybatısını, yerleşim ulaşım ve erişilebilirlik açısında 3000 m ve üzerinde olan, su varlığı açısından kısıtlayıcı mesafede olan ve toplamda 3,515 km²’dir.

Yapılan değerlendirmeler doğrultusunda tüm rekreasyon faaliyetleri için yapılan SWOT analizi sonuçları da izelge 5.13’de verilmiştir. Analiz sonuçlarından rekreasyon turizmi etkinliği açısından alanın olumlu ve olumsuz yönleri belirlenebilmektedir.

Yapılan SWOT analizi sonrasında uygulanması düşünülen rekreasyon turizmi faaliyetleri için getirilen öneriler geliştirilmiştir. Bunlar ise; (izelge 5.14)

- Tüm rekreasyon faaliyetleri esnasında katılımcıların güvenliği sağlanmalı, herhangi bir olumsuz olayla karşılaşılmamalıdır (negatif tanıtıma engel olunmalı).
- Yerel halkın aktif olarak katılımına olanak verilmeli ve kırsal turizm aktivitesinden önce hem yerel halk hemde katılımcı için sosyal kirliliği önlemek için eğitim, bilgilendirme yapılmalıdır.
- Araştırma alanının kırsal peyzaj özelliklerini ve geleneklerini tanımaya olanak veren tematik turlar düzenlenmelidir.
- Katılan turist grupların köyler üzerindeki olumsuz etkilerini en aza indirmek buna karşılık onların deneyim kalitelerini yükseltmeleri amaçlanmalıdır. Bu nedenle de Avrupa örneklerinde olduğu gibi kırsal turizm olgusu farklı sloganlarla daha cazip hale getirilmeli ve katılımcıların sayıları 8-15 kişi arasında (rekreasyon turizmi için hariç) sınırlı tutulmalıdır.
- Doğal ortamın korunmasını sağlayıcı tedbirleri olarak ekonomik değeri yüksek balık türlerinin yetiştirilmesi teşvik edilmelidir. Örneğin Hirfanlı Barajı’nda alabalık

yetiştirilerek amatör balıkçılık faaliyetleri gerçekleştirilebilir.

- Bütün rekreatif faaliyetler tarım turizmi ile etkileşim halinde olması hem kırsal turizmin ilgi çekici olması hemde aktivite kapsamının bütünlüğü açısından önemlidir.
- Mevcut durum itibariyle alandaki plansız kullanım peyzaj planlaması yapılarak daha kullanışlı ve sürdürülebilir hale getirilmelidir.
- Hamam'ın kendisi ve çevresinde gerekli düzenlemeler yapılarak sıcak su kaynağının etkin kullanımını sağlanmalı, başka kaynakların varlığı araştırılmalıdır.
- Yap, işlet, devret modeli ile köyün kırsal peyzajını etkilemeden özel sektörlerin yada kaynakların bölgeye gelmesi sağlanmalıdır.
- Köyün kırsal peyzaj yapısının bozulmaması için suya bağlı rekreatif faaliyetler, ayrı bir alanda bağımsız olmalıdır.
- Amatör balıkçılık ve avcılık için uygun ortamlar yaratılmalı, doğal dengenin korunması sağlanmalıdır.

Çizelge 5.13 Rekreasyon turizmine ilişkin SWOT analizi sonuçları

Güçlü Yönler	Zayıf Yönler	Fırsatlar	Tehditler
<ul style="list-style-type: none">• Yeniliklere açık halkın katılımı• İklim olarak uygun olması• Hirfanlı barajı su kenarında turizm ve rekreasyon potansiyeli• Haberleşme olanaklarının varlığı• Halkın rekreatif faaliyetlerde aktif olma isteği ve konukseverliği• Daha önceden bölgede turizm faaliyetlerinin yapılmış olması• Doğal değerlerin korunmuş olması	<ul style="list-style-type: none">• Doğal peyzaj değerlerinin tanıtımının az yapılması• Doğal kaynakların bilinçsizce kullanılması• Eğitimli eleman eksikliği• Genç iş gücünün azalması• Finansal altyapı eksikliği• Yerel halk ile yönetim arasında organizasyon eksikliği• Bölgesel kamu kuruluşların yetersiz desteği• Kanyon , vadi orman alanlarının olmayışı	<ul style="list-style-type: none">• Ulaşım açısından erişilebilirlik• Gölet varlığı• Balıkçılık imkanı•Hirfanlı Barajı su varlığına yakınlığı• Kükürtlü su kaynağı•Alanda konaklama imkanının olması•Mevcut durum itibariyle plansızda olsa bu amaçla kullanılması• Sağlık birimine yakınlık	<ul style="list-style-type: none">• Fiziksel çevrenin tahribatı ve değişimi• Köyden kente göç olgusu•Alanda kullanma suyu sıkıntısı• Çevresel kirlilik

Çizelge 5.14 Rekreasyon turizmi kullanımına yönelik öneriler

Faaliyetler	Yerel Halka Yönelik	Katılımcılara Yönelik
<ul style="list-style-type: none"> • Aktif ya da pasif şekilde doğa yürüyüşlerine katılmak 	<ul style="list-style-type: none"> • Alan ile ilgili bilgilerin aktarımı konusunda yerel halktan bilgi alınmalıdır. • Araştırma alanı ve iletişim konularında eğitim programları oluşturulmalıdır. 	<ul style="list-style-type: none"> • Farklı ilgi alanları ve fiziksel kapasiteler sahip birey/ gruplara yönelik alternatif rotalar üzerinde yürüyüşler yapılması sağlanmalıdır. • İşaret levhaları ve bilgilendirme panoları ile yönlendirmeler sağlanmalıdır. • Yerel halktan biri ile beraber mutlaka eğitilmiş bir kişinin de yürüyüş grubunun içerisinde yer alması sağlanmalıdır.
<ul style="list-style-type: none"> • Kamp/çadırli kamp yapmak 	<ul style="list-style-type: none"> • Yürüyüş rotaları çerçevesinde kamp yapılacak alanlar için uygun yer seçimine yönelik bilgi alınmalı ve bu konuda eğitilmelidir. • Sosyal ve ekonomik yapısı etkilenmeyecek şekilde planlama yapılmalıdır. 	<ul style="list-style-type: none"> • Yürüyüş rotaları çerçevesinde yerel halk ve uzmanlarca önceden oluşturulan kamp alanlarında kamp yapılması sağlanmalıdır. • Kamp/çadırli kamp sırasında katılımcıların güvenliği sağlanmalı ve onlar için özel ortamlar yaratılmalıdır.
<ul style="list-style-type: none"> • Suyu dayalı rekreasyonel faaliyetlerde bulunmak 	<ul style="list-style-type: none"> • Suyun tarımsal ve rekreasyonel amaçlı etkin kullanımına yönelik çeşitli toplantılarla bilgi verilmelidir. 	<ul style="list-style-type: none"> • Hirfanlı Barajı ve gölet kenarında amatör balıkçılık imkânları sağlanmalıdır. • Su sporlarına yönelik aktiviteler için güvenlik önlemleri alınmalıdır.
<ul style="list-style-type: none"> • Piknik yapmak 	<ul style="list-style-type: none"> • Piknik amaçlı etkin kullanım ve çevre kirliliğine yönelik olarak çeşitli toplantılarla bilgi verilmelidir. 	<ul style="list-style-type: none"> • Piknik amaçlı etkin kullanım ve çevre kirliliğine yönelik olarak katılımcılara çeşitli toplantılarla bilgi verilmelidir.
<ul style="list-style-type: none"> • Amatör balıkçılık 	<ul style="list-style-type: none"> • Balıkçılık amaçlı etkin kullanıma yönelik olarak çeşitli toplantılarla bilgi verilmelidir. 	<ul style="list-style-type: none"> • Balık popülasyonu takip edilmeli, yasak zamanlarda avlanmaya engel olunmalıdır.
<ul style="list-style-type: none"> • Amatör avcılık 	<ul style="list-style-type: none"> • Avcılık amaçlı etkin kullanıma yönelik olarak çeşitli toplantılarla bilgi verilmelidir. 	<ul style="list-style-type: none"> • Alanda av sahası olmamasına karşın bu sahalara yakın olması ve konaklama imkanı sunması ile geçiş bölgesi olmasını daha etkin hale getirmek.
<ul style="list-style-type: none"> • Bitki incelemek 	<ul style="list-style-type: none"> • Yörenin ekolojik koşullarında yetişen, endemik olan ya da nesli tehlikede olan türler belirlenerek korumaya alınmalı ve bu konuda bilinçlendirilme sağlanmalıdır. 	<ul style="list-style-type: none"> • Özellikle karakteristik habitatların ve türlerin korunması için onların önceden bilinmesi ve bu yönde gerekli eğitimin verilmesi sağlanmalıdır. • Meyveleri ya da yaprakları açısından zehirli olan bitkiler ile zor durumlarda yiyecek ihtiyacını karşılamak amacıyla kullanılacak bitkiler hakkında bilgi verilmelidir.
<ul style="list-style-type: none"> • Hobi etkinliklerinde bulunmak (fotoğraf çekmek, resim yapmak, koleksiyon vb.) 	<ul style="list-style-type: none"> • Ziyaretçilerin hobi etkinliklerini rahat bir şekilde sürdürebilecekleri uygun koşullar sağlanmalıdır. • Bu tür etkinliklerin yapılabileceği en uygun yerlerin seçiminde bilgi alınmalıdır. 	<ul style="list-style-type: none"> • Tur programları çerçevesinde hobi etkinlikleri için farklı alternatifler sunulmalıdır. • Konaklama sırasında çeşitli hobi etkinliklerinde bulunabilmeleri için imkanlar tanınmalıdır. Bunun için ayrılan alanlar yaşanılan bir mekan haline de dönüştürülmüş olmalıdır.

5.2 Kırsal Turizm Kullanımı İçin CBS Analizi Sonuçları ve Önerileri

Savcılı Büyükoba köyünün bölgeye göre bitkisel ürün çeşitliliği ve yerel halkın geçim kaynağının tarım olması, tarımsal turizme öncelik kazandırmıştır. Ancak alanda plansız olarak olsa turizm faaliyetlerinin yapıyor olması rekreasyon turizminde bölgede avantajlı kılmaktadır. Her iki kırsal turizm faaliyetinin peyzaj planlaması ile bölgeye kazandırılması kırsal ekonomilerin yaratılması ve göç etkisinin azaltılması için önemlidir.

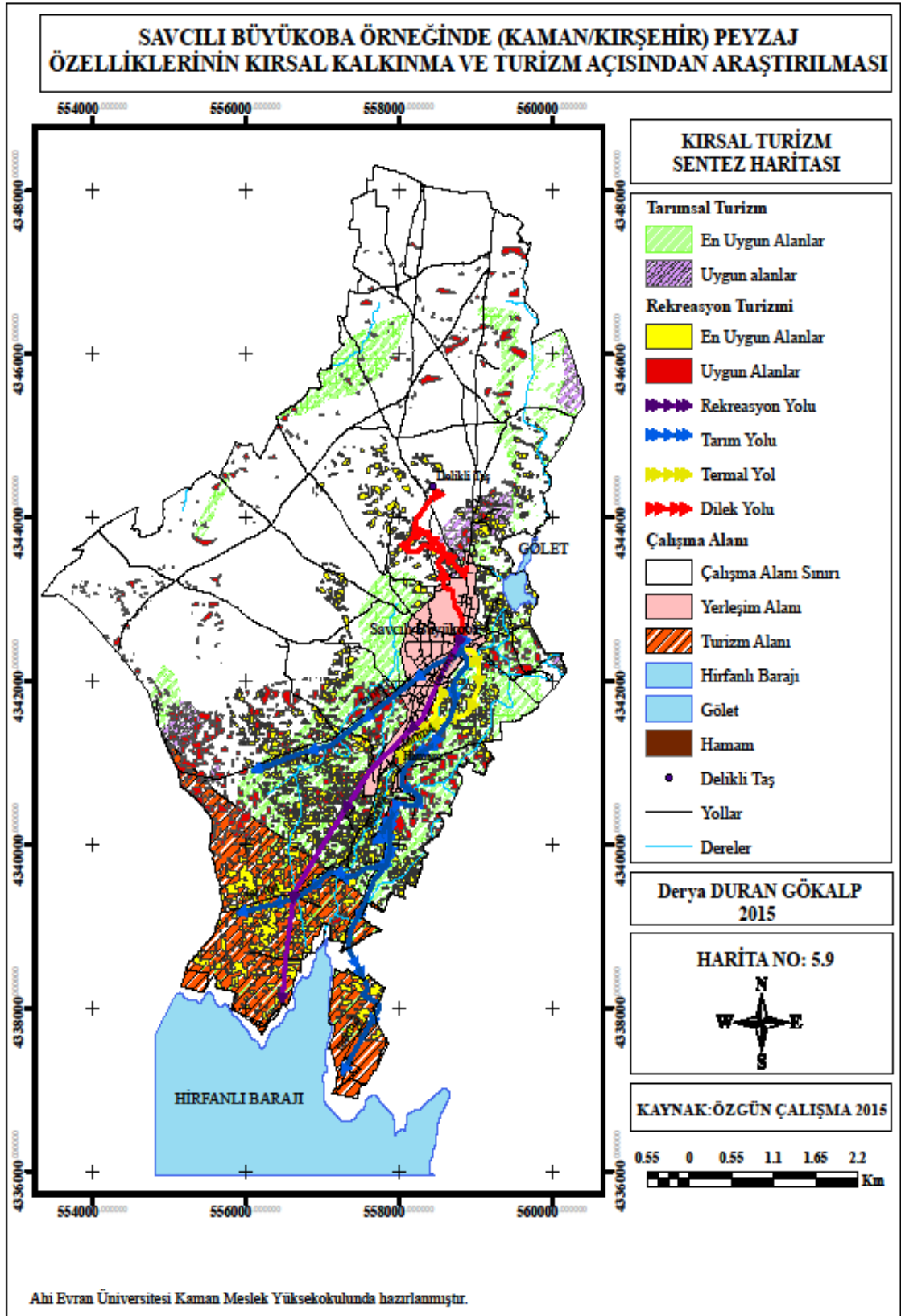
Bu çalışmada sürdürülebilir kırsal turizm alanları, yöntem doğrultusunda CBS ortamında, alanın peyzaj özellikleriyle analiz edilmiş, en uygun ve uygun alanların tespiti için sorgulanmış ve karşılaştırılmıştır. Dolayısı ile kırsal turizm uygulanabilecek alanların analizi planlama kriterlerine bağlı olarak alana özgü değerlendirilmiştir.

Tüm bu yapılan analizler sonucunda elde edilen tarımsal turizm (Harita 5.3) ve rekreasyon turizmi (Harita 5.8) kullanımına yönelik “en uygun ve uygun” olarak belirtilen paftalardan elde edilen sonuç verilerinin birleştirildiği 1/84400 ölçekli sentez paftası Harita 5.9’da verilmiştir. Faaliyet tiplerinin birleştirilmesi sırasında çakışan kullanım bölgelerinde KKD sonuçlarından elde edilen ve alanın mevcut kullanımıyla örtüşen faktörlere göre öncelikler temel alınmıştır. Araştırma alanında kırsal turizm etkinliği olarak öncelik sırası aşağıda verilmiştir.

1.Tarımsal turizm

2.Rekreasyon turizmi

Kırsal turizm faaliyetlerinden tarımsal turizmin; sebze ve meyve bağ kullanımına rekreasyon turizminin ise; doğa sporları, kamp/ çadırli kamp ve suya dayalı aktiviteler altında ayrıntılı olarak önceki bölümlerde değinilmiştir. Bu bölümde ise bir bütün olarak kırsal turizm altında ele alınmıştır.

Harita 5.9 Sentez paftası (kırsal turizm kullanımı için en uygun ve uygun alanlar)

Yapılan analizler sonucunda 1/84400 ölçekli Harita 5.9 Kırsal Turizm Sentez Haritası incelendiğinde; araştırma alanının kırsal turizm faaliyetleri için en uygun niteliklere 15,330 km²'lik bir kısmının (toplam alanın % 41,4'ü); uygun niteliklere ise 4,550 km²'lik bir kısmına (toplam alanın % 12,2'si) sahip olduğu görülmektedir.

Toplamda kırsal turizm için uygunluk değeri 19,880 km²'lik alanla araştırma alanının % 53,73'tür. Her iki turizm çeşidinin alanın değişik bölgelerine yayıldığı ama güney bakanlı ve suya yakın yerlerde çakıştığı görülmektedir. Ayrıca turizm bölgesi ilan edilen hat içerisinde hem tarımsal hemde rekreasyon turizmi için en uygun alanlar olduğu tespit edilmiştir. Bu tespit ile araştırmanın başında belirtilen araştırma alanının neden seçildiği ve uygulanabilirliği hipotezi doğrulanmış olmaktadır. Bu doğrultuda da araştırma alanının sadece tarımsal özelliklerinin ön plana çıkarıldığı uygulamalar yerine tarımsal ve rekreasyonel değerleri bir arada tutan uygulamaların gerçekleştirilmesi gerektiği ortaya çıkmaktadır.

Her iki faaliyet açısından da "uygun olmayan" alanlarda ise, sınırlayıcı faktörlerin saptanması ve iyileştirilmesine yönelik önlemler alındığı takdirde çalışma alanının kırsal turizm potansiyelini daha da geliştirmek mümkündür.

Katılımcı Kırsal Değerlendirme ve CBS ortamında yapılan tüm analiz, sorulama ve değerlendirmelere bağlı olarak kırsal turizm Savcılı Büyükoba köyü için uygulanabilir alternatif kırsal kalkınma fırsatıdır. Bununla birlikte araştırma alanına ait kırsal turizm potansiyeline ilişkin güçlü, zayıf, fırsat ve tehditleri daha açık ve anlaşılabilir bir şekilde ortaya koymak için SWOT analizi yapılmıştır. Kırsal turizme yönelik SWOT analizi çizelge 5.15'te, geliştirilen öneriler ise çizelge 5.16'da ayrıntılı olarak verilmiştir.

Çizelge 5.15 Kırsal turizme ilişkin SWOT analizi sonuçları

Güçlü Yönler	Zayıf Yönler	Fırsatlar	Tehditler
<ul style="list-style-type: none"> • Ilıman iklim yapısına sahip olması • Yerel halkın birçoğunun ana uğraşısının bitkisel üretim olması ve bu etkinliğe olumlu bakması • Doğal değerlerin korunmuş olması • İle göre farklı tarımsal doku • Halkın tarımsal turizm faaliyetlerinde aktif olma isteği • Yöresel tarımsal ürünleri katılımcılara tanıtmaya olanağı, • Hirfanlı barajı su kenarında turizm ve rekreasyon potansiyeli • Haberleşme olanaklarının varlığı • Halkın rekreatif faaliyetlerde aktif olma isteği ve konukseverliği • Daha önceden bölgede turizm faaliyetlerinin yapılmış olması 	<ul style="list-style-type: none"> • Doğal kaynak değerleri ile yeterince tanınıyor olmaması • Doğal kaynakların bilinçsizce kullanılması • Tarımsal ürünlerin üretimi ve pazarı konusunda organizasyon eksikliği • Genç iş gücünün azalması • Kanyon, vadi yada orman alanlarının olmayışı • Eğitimli eleman eksikliği • Finansal altyapı eksikliği • Yerel halk ile yönetim arasında organizasyon eksikliği • Bölgesel kamu kuruluşların yetersiz desteği 	<ul style="list-style-type: none"> • Farklı rekreatif ve turistik aktivitelere olanak verecek çeşitliliğe sahip olması • Köyde meyvecilik ve sebzeçilik açısından iyi bir potansiyel olması • Yörede üretilen ihtiyaç fazlası ürünlerin yöre halkı tarafından bireysel uğraşlar sonucu tüketiciye sunulması, herhangi bir tarımsal kooperatifleşmenin olmaması, • Hirfanlı Barajına yakınlığı • Gölet varlığı • Bağcılık ve ceviz potansiyeli • Balıkçılık imkanı • Üretimde hormon, insektisit vb. kimyasallar kullanılmaması veya az kullanılması, ekolojik tarıma potansiyel oluşturma olanağı • Ulaşım açısından erişilebilirlik • Hirfanlı Barajı su varlığına yakınlığı • Kükürtlü su kaynağı • Alanda konaklama imkanının olması • Mevcut durum itibarıyla plansızda olsa bu amaçla kullanılması • Sağlık birimine yakınlık 	<ul style="list-style-type: none"> • Tarımsal faaliyetler ve genel ihtiyaçlar için su sıkıntısı • Ekonomik güçlükler • Köyden kente göç etkisi • Genellikle tarım arazilerinin çok parçalı olması • Fiziksel çevrenin tahribatı ve değişimi • Çevresel kirlilik

Çizelge 5.16 Kırsal turizm kullanımına yönelik öneriler

Faaliyetler	Yerel Halka Yönelik	Katılımcılara Yönelik
<ul style="list-style-type: none"> Çiftlik ve yol kenarı stantlarından taze ürünler ve ev yapımı gıda ürünleri almak 	<ul style="list-style-type: none"> Geleneksel yöntemlerle üretilen yerel gıda ürünlerinin üretimi desteklenmelidir. İlaç, insektisit, hormon ve gübre kullanımı engellenmeli yada tampon bölge oluşturulmalıdır. 	<ul style="list-style-type: none"> Yörenin ekolojik koşullarında doğal olarak yetişen tarımsal ürünlerin ve ev yapımı ürünlerin üretim yöntemlerine ve faydalarına ilişkin broşürler, kitapçıklarla tanıtımının sağlanması yapılmalıdır.
<ul style="list-style-type: none"> Bahçe gezilerine katılarak sebze, meyve, bağ gibi ürünlerin dikimi, bakımı ya da toplanması gibi faaliyetlerde bulunmak 	<ul style="list-style-type: none"> Doğal bitki örtüsünden elde edilen ürünlerin sürekliliği için ekim, dikim ve hasat takvimleri oluşturulmalıdır. Yerel halka gıda üretimi konusunda uzmanlık sağlanmalıdır. Kapama meyve bahçeleri artırılmalıdır. 	<ul style="list-style-type: none"> Doğal bitki örtüsünden elde edilen ürünlerin sürekliliği için hazırlanan ekim, dikim ve hasat takvimleri katılımcılar için de hazırlanmalıdır. Kapama meyve bahçelerinde özel eğitim ve kurslar verilmelidir.
<ul style="list-style-type: none"> Piknik yapmak 	<ul style="list-style-type: none"> Daha geniş alanlarda kullanımda yerel halkın görüşleri alınmalıdır. Eğitimle temiz çevre kullanımı hakkında bilgilendirilmelidir. 	<ul style="list-style-type: none"> Doğal ve kültürel peyzaj değerlerine zarar vermeden bu faaliyeti sürdürmeleri sağlanmalıdır.
<ul style="list-style-type: none"> Çiftlik hayatını tanımak 	<ul style="list-style-type: none"> Yerel halkın görüşleri alınmalı Hayvancılıktan bitkisel üretime kadar çok çeşitli konularda çiftlik hayatının işleyişi belirli bir program dahilinde ve eğitim doğrultusunda ele alınmalıdır. 	<ul style="list-style-type: none"> Çiftliklerde yetiştirilen tarımsal ürünlerin ve hayvancılığın katılımcıların ilgisini çekmesi için bu faaliyetlerin eğlenceli oyunlara ve yarışmalara dönüştürülmesi sağlanmalıdır. Programlar dahilinde çiftlik hayatını tanıma sağlanmalı
<ul style="list-style-type: none"> Festivallere katılmak 	<ul style="list-style-type: none"> Üretilen tüm ürünlerin toplama ve hasat takvimleri çerçevesinde belirli bir program dahilinde ele alınması sağlanmalıdır. Yerel halkın daha aktif olarak katılımı sağlanmalıdır. 	<ul style="list-style-type: none"> Yörenin ekolojik koşullarında doğal olarak yetişen Ceviz bitkisinin toplanması ve festival programı çerçevesinde tanıtılmasına daha önem verilmelidir.
<ul style="list-style-type: none"> İşleme tesisleri kurmak 	<ul style="list-style-type: none"> Yerel halkın biliçli üretim planlaması ile ürün kapasitesini arttırmak 	<ul style="list-style-type: none"> Yerli ve yabancı kaynaklar ile işletme tesisleri (örneğin ceviz işleme-paketleme, ev ürünleri üretim ve paketleme üniteleri gibi) kurarak bölge ekonomisine katkı sağlamak
<ul style="list-style-type: none"> Organik-Ekolojik pazar kurmak 	<ul style="list-style-type: none"> Çiftçiler için organik ürün üretimi üzerine bir eğitim programı düzenlenmelidir. Organik sebze ve meyve bahçeleri artırılmalı ürünler için pazarlar kurulmalı ve tanıtım yapılmalıdır. 	<ul style="list-style-type: none"> Aktif olarak tarımsal faaliyetlerde bulunmak isteyenler için organik ürün üretimi üzerine bir eğitim programı düzenlenmelidir. Organik tarım bahçelerinde uygulamalı eğitimler yapılmalıdır.
<ul style="list-style-type: none"> Modern sulama sistemlerini kazandırmak 	<ul style="list-style-type: none"> Bitkisel yetiştiricilik için önemli bir faktör olan suyun verimli şekilde kullanımı için eğitimler verilmelidir. Modern sulama tekniklerinin (damla, yağmurlama) kullanımı yaygınlaştırılmalıdır. 	<ul style="list-style-type: none"> Modern sulama sistemlerinin kullanımı hakkında bilgilendirilmeli, eğitimler verilmeli ayrıca aktif olarak katılımları sağlanmalıdır.

Çizelge 5.16 Kırsal turizm kullanımına yönelik öneriler (devam)

Faaliyetler	Yerel Halka Yönelik	Katılımcılara Yönelik
<ul style="list-style-type: none"> Aktif ya da pasif şekilde doğa yürüyüşlerine katılmak 	<ul style="list-style-type: none"> Alan ile ilgili bilgilerin aktarımı konusunda yerel halktan bilgi alınmalıdır. Araştırma alanı ve iletişim konularında eğitim programları oluşturulmalıdır. 	<ul style="list-style-type: none"> Farklı ilgi alanları ve fiziksel kapasiteler sahip birey/ gruplara yönelik alternatif rotalar üzerinde yürüyüşler yapılması sağlanmalıdır. İşaret levhaları ve bilgilendirme panoları ile yönlendirmeler sağlanmalıdır. Yerel halktan biri ile beraber mutlaka eğitilmiş bir kişinin de yürüyüş grubunun içerisinde yer alması sağlanmalıdır.
<ul style="list-style-type: none"> Kamp/çadırli kamp yapmak 	<ul style="list-style-type: none"> Yürüyüş rotaları çerçevesinde kamp yapılacak alanlar için uygun yer seçimine yönelik bilgi alınmalı ve bu konuda eğitilmelidir. Sosyal ve ekonomik yapısı etkilenmeyecek şekilde planlama yapılmalıdır. 	<ul style="list-style-type: none"> Yürüyüş rotaları çerçevesinde yerel halk ve uzmanlarca önceden oluşturulan kamp alanlarında kamp yapılması sağlanmalıdır. Kamp/çadırli kamp sırasında katılımcıların güvenliği sağlanmalı ve onlar için özel ortamlar yaratılmalıdır.
<ul style="list-style-type: none"> Suya dayalı rekreasyonel faaliyetlerde bulunmak 	<ul style="list-style-type: none"> Suyun tarımsal ve rekreasyonel amaçlı etkin kullanımına yönelik çeşitli toplantılarla bilgi verilmelidir. 	<ul style="list-style-type: none"> Hirfanlı Barajı ve gölet kenarında amatör balıkçılık imkânları sağlanmalıdır. Su sporlarına yönelik aktiviteler için güvenlik önlemleri alınmalıdır.
<ul style="list-style-type: none"> Piknik yapmak 	<ul style="list-style-type: none"> Piknik amaçlı etkin kullanım ve çevre kirliliğine yönelik olarak çeşitli toplantılarla bilgi verilmelidir. 	<ul style="list-style-type: none"> Piknik amaçlı etkin kullanım ve çevre kirliliğine yönelik olarak katılımcılara çeşitli toplantılarla bilgi verilmelidir.
<ul style="list-style-type: none"> Amatör balıkçılık 	<ul style="list-style-type: none"> Balıkçılık amaçlı etkin kullanıma yönelik olarak çeşitli toplantılarla bilgi verilmelidir. 	<ul style="list-style-type: none"> Balık popülasyonu takip edilmeli, yasak zamanlarda avlanmaya engel olunmalıdır.
<ul style="list-style-type: none"> Amatör avcılık 	<ul style="list-style-type: none"> Avcılık amaçlı etkin kullanıma yönelik olarak çeşitli toplantılarla bilgi verilmelidir. 	<ul style="list-style-type: none"> Alanda av sahası olmamasına karşın bu sahalara yakın olması ve konaklama imkanı sunması ile geçiş bölgesi olmasını daha etkin hale getirmek.
<ul style="list-style-type: none"> Bitki incelemek 	<ul style="list-style-type: none"> Yörenin ekolojik koşullarında yetişen, endemik olan ya da nesli tehlikede olan türler belirlenerek korumaya alınmalı ve bu konuda bilinçlendirilme sağlanmalıdır. 	<ul style="list-style-type: none"> Özellikle karakteristik habitatların ve türlerin korunması için onların önceden bilinmesi ve bu yönde gerekli eğitimin verilmesi sağlanmalıdır. Meyveleri ya da yaprakları açısından zehirli olan bitkiler ile zor durumlarda yiyecek ihtiyacını karşılamak amacıyla kullanılabilecek bitkiler hakkında bilgi verilmelidir.
<ul style="list-style-type: none"> Hobi etkinliklerinde bulunmak (fotoğraf çekmek, resim yapmak, koleksiyon vb.) 	<ul style="list-style-type: none"> Ziyaretçilerin hobi etkinliklerini rahat bir şekilde sürdürebilecekleri uygun koşullar sağlanmalıdır. Bu tür etkinliklerin yapılabileceği en uygun yerlerin seçiminde bilgi alınmalıdır. 	<ul style="list-style-type: none"> Tur programları çerçevesinde hobi etkinlikleri için farklı alternatifler sunulmalıdır. Konaklama sırasında çeşitli hobi etkinliklerinde bulunabilmeleri için imkanlar tanınmalıdır. Bunun için ayrılan alanlar yaşanılan bir mekan haline de dönüştürülmüş olmalıdır.

Araştırma alanına kırsal turizm faaliyetlerinin doğru, uygulanabilir ve sürdürülebilir peyzaj planlamasıyla uygulamasını bölgede kırsal kalkınma ile göç sorununun oradan kalkması ile mümkün olacaktır.

Kırsal kalkınma açısından, kırsal peyzaj niteliklerinin sürdürülebilir olması için bir alanın birbirinden farklı kullanımlara cevap verebilecek şekilde planlanması ve uygulanacak aktivitelerin (tarımsal ve rekreasyon turizmi) birbirini destekleyecek nitelikte olması gereklidir.

Kırsal turizm politikaları kısmında ayrıntılı olarak incelenen kırsal alanlara yönelik yapılan çalışmalarda; Köy Kanunu'nun çıkartılması, toprak ve tapulamaya ilişkin düzenlemeler, köy kalkınması, toplum kalkınması, köy-kent, tarım-kent, kırsal kalkınma projeleri gibi çeşitli politikalar ve uygulamalar geliştirilmekte, önlemler alınıp yeni yasal ve kurumsal yapılanmalara gidildiği görülmüştür. Fakat, büyük oranlarda kaynak harcanarak yürütülen bu çalışmalar sorunları tam olarak çözmeye yetmemiştir. Doğru plan ve programların geliştirilememesi, alandaki insanların görüş ve önceliklerinin dikkate alınmaması, katılım ve örgütlenmenin sağlanamaması, yöre özelliklerinin gözardı edilmesi, izleme ve değerlendirme süreçlerinin ihmali ve yukarıdan aşağıya/ merkezden yönetilme gibi sorunlar kırsal alandaki kalkınma uğraşlarında görülen başlıca eksiklikler olarak ortaya çıkmaktadır (<http://tarimsurasi.tarim.gov.tr> 2005)

Böylelikle kırsal kalkınma tedbirleri içerisinde yer alan kırsal turizm politikaları; kırsal alanların tarımsal ve peyzaj özelliklerinin korunmasını esas almalıdır.

Kırsal alanlara yönelik uygulamalarda; kırsal nüfusun turizm potansiyellerini arttırmaya yönelik kalkınma projelerine mümkün olduğunca katılım sağlanmalı ve yerel ölçekte planların geliştirilmesi teşvik edilmelidir.

Tarım faaliyetleri kırsal alanların en büyük özelliğidir. Tarımsal faaliyetlerin bir fırsata çevrilerek kırsal turizm imkanına dönüştürülmesi ise ancak peyzaj planlaması ile mümkündür. Doğal ve kültürel mirasının korunması için bu gereklidir. Kırsal turizmi

bir sektör olarak düşünürsek, bu sektörlerde istihdam yaratılması mümkün olduğunca teşvik edilmelidir.

Kızılırmak üzerindeki Hirfanlı Baraj kenarı yerli ve yabancı ziyaretçilere rekreasyonel alan yaratılması ve su aktiviteleri için uygundur. Bölge içinde kırsal ve karasal özellikleri ile dikkat çeken, ildeki bu ırmak kenarlarının uygulanabilir ve amaca yönelik peyzaj projeleri ile daha etkin hale getirilmelidir. Özellikle Aydoğmuş, Sıdıklı, Toklumen, Savcılı Büyükoba köylerinin ırmak suyuna yakın çevrelerinde doğru ve ihtiyaca cevap verebilecek peyzaj düzenlemeleri ile halka açık rekreasyonel alanlarla (piknik yerleri, konaklama, su aktiviteleri, spor ve oyun alanları, çay bahçeleri...gibi) doğayı tahrip etmeden, doğal ortamlar oluşturulmalıdır. Bu çalışmalar yapılırken yöredeki halkın sosyo-kültürel hayatına ve tarım alanlarına müdahale etmeden, turizmin organik tarımla bölgeye sağlayacağı katkıları anlatılmalıdır. Ayrıca bu alanların Kızılırmak suyuna yakınlığı sebebiyle mikroklimatik iklim özellikleri taşıması, sulu tarım yapılması, ürün deseninin farklı oluşu, organik sebze ve meyveciliğin öncelikli olarak başlaması düşünülen yerler olması, il içinde tarımsal ve ekolojik özellikleri ile öne çıkan ırmak bucağı köylerinin önemini arttırmaktadır. Organik tarıma geçiş sürecinde yapılacak olan peyzaj düzenlemeleri ile ekoturizm desteklenmeli, bölgeyi ziyaret eden turistlere rekreasyon ortamları yaratılmalı ve tatil çiftlikleri ile doğayla, tarımla iç içe olmaları hedeflenmelidir. Kazanımı düşünülen yeni peyzaj düzenlemelerinin yanı sıra mevcut kültürel peyzaj değerleride korunmalıdır.

Bu alanlarda yapılacak olan peyzaj düzenlemeleri, tarımsal aktiviteler, organik ürün yetiştiriciliği, mevcut tarımsal değerlerinin kullanılması ve geliştirilmesi ile il ve ilçenin ülke içindeki ekonomik, sosyal ve kültürel katkısının artması sağlanmış olacaktır.

Kırşehir'de sulanabilir arazi 333,458 ha (% 73,33) olmasına rağmen sulanan arazi 31,934 ha (% 6,84)' dır (Anonim 2007). Sulanabilir arazi çok olmasına rağmen sulama altyapı sorunları nedeniyle arazilerin büyük bir kısmı sulanamamaktadır. Konuyla ilgili ayrıntılı çalışmaların Devlet Su İşleri (DSİ) tarafından yapılması sağlanmalıdır. Tarımsal yoğunluğun olduğu arazilerde (Savcılı Büyükoba köyü) kapalı sistem sulama projelerine ağırlık verilmelidir. Su özellikle son yıllarda yaşanan kuraklık sebebiyle

daha da önem kazanmıştır. Bilinçli, kontrollü ve amaca yönelik su tüketimi sağlanmalıdır. Çiftçilerimize sürdürülebilir tarımda, sürdürülebilir kaynak kullanımı sağlamalarında basınçlı sulama sistemlerini (damla-yağmurlama sulama sistemleri) uygulayabilmeleri için teknik yardım, tarımsal destek ve zirai krediler verilmelidir. Su varlığı bölgedeki üretim desenine yansiyacak dolayısıyla çalışma alanında buğday ve arpanın yoğun olduğu arazilerde, pazar ve kazanç değeri yüksek mısır, ayçekirdeği, pancar gibi endüstri bitkileri ya da meyve-sebze yetiştiriciliğine daha da ağırlık verilecektir.

Tarımın olduğu yerde hayvancılığın olmaması mümkün değildir. Tarım ve hayvancılık birbirini destekleyen ve alternatifli kazançlar sağlayan bir bütündür. Ancak Kırşehir’de ve Savcılı Büyükoba köyünde hayvancılık yeterli düzeyde yapılmamaktadır. Hayvan popülasyonlarında son zamanlarda yapılan suni tohumlama, aşılama çalışmalarına rağmen yerli ırkların ağırlıkta olması, et ve sütte verim düşüklüğüne sebep olmaktadır. Ayrıca KKD analizi sonucunda ortaya çıkan verilere göre yem ve diğer girdilerin maliyetinin yüksek oluşu çiftçilerimizin büyük işletmeler kurmasına engel olmaktadır.

Araştırma alanında organik hayvancılık için mera varlığı 2517 da olup il toplamının (132,450 ha) % 1,9’u olmasına rağmen bu alanlar yeterince değerlendirilememektedir. Mevcut meraların daha verimli hale gelmesi, yem bitkileri yetiştiriciliğine önem verilmesi, hayvan yoğunluklarında yüksek verimli ırkların ve melezlerinin giderek çoğaltılmasıyla hastalıklara dayanıklılığın artması ve et, süt üretimindeki artış, hayvancılığı daha cazip hale getirecektir. Organik et ve süt ürünlerine desteklerin artması talep oluştursa da oluşacak fiyat farkının giderilmesi gerekmektedir. Piyasada pahalı olan organik et ve süt ürünlerinin, üretim yapan çiftçilere verilen desteklerle biraz aşağıya çekilmesi sağlanabilir ve halk tarafından tüketimi arttırılabilir. Belli bir gelir seviyesine sahip kişilerce tüketileceği için yoğun üretimde ihracat sıkıntısının yaşanmaması sağlanmalıdır.

Hayvan gübresi kimyasal gübre kullanılmayan organik tarım için çok önemlidir. Organik tarım alanlarında yanmış hayvan gübrelerinin kullanımı, doğal ve maliyeti düşük tarımsal girdi sağlayacaktır.

Organik tarım ve hayvancılıkta üretici için iki sorun sayılabilir. Birincisi pazarlama, ikincisinde konvansiyonel tarım yapılan alanlardaki zirai ilaçlamadan etkilenmesidir.

Çiftçi için ürettiği ürünün elde kalması çok büyük bir sıkıntıdır. Bu sıkıntının aşılması için yurtiçinde satış imkanları dışında yurtdışına ihracat yapma imkanının sağlanması, kooperatifler kurarak çiftçilerin birlik olmasının sağlanması, Tarım Bakanlığının destek ve teşviklerinden faydalandırılması ve sözleşmeli üretimlerle garantiye alınmaları sağlanmalıdır.

Konvansiyonel tarım organik tarım yapılan alanlara yönetmelikte belirtilen mesafede olmalıdır. Özellikle buğday ve arpada konvansiyonel tarımda uygulanan zararlı ile yabancı otların zirai mücadele yöntemleri organik tarım için tehlike oluşturmaktadır. Bölge genelinde organik tarımın ağırlıklı olarak yapılması hedeflense de konvansiyonel tarım yapılan alanlar olacaktır. Bu alanlar Tarım İl ve İlçe Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü'nde oluşturulan üretim planlarıyla birbirinden ayrılmalı ve kontrol altına alınmalıdır.

Araştırma alanı içerisinde olmasada 10 km mesafede (Enlem: 39.28754680, Boylam: 33.68907581) bulunan Yelek köyü sınırları içerisinde özel şahsa ait 230 da "Cevizbağı Organik Tarım İşletmesi" bulunmaktadır. İşletme sahibi ile yapılan görüşmede 2016 yılında hazine arazileri ile 1000 da civarında kapasite artırımına gidileceği belirtilmiştir. Bu işletme Avrupa Birliği'nin TATUTA programları ile yılın belli zamanlarında yurtdışından gelen ekolojik tarıma meraklı turistlere açıktır. Böyle bir işletmenin araştırma alanına yakın yerde olması bölgede düşünülen kırsal turizm aktiviteleri için bağlayıcı ve tamamlayıcıdır. Aynı zamanda da bölgede organik tarım yapılabileceğinin ve kırsal turizm aktivitelerin uygunluğunun ispatıdır.

Çalışma alanında organik tarım yapmaya elverişli geniş alanlar ve organik hayvancılık için elverişli meralar bulunmaktadır. Organik tarım üretimi ile bu alanların değerlendirilmesi, kullanılma açılması sağlanmalıdır. Ayrıca ekonomik ve sosyal açıdan organik tarım yapılabilecek yeteneğe sahip sayıda çiftçi bulunmaktadır.

Kaman cevizi son yıllarda gerek tadı, yağı ve lezzeti ile bölgede önemli bir yer tutmaktadır. Kaman İlçe Gıda Tarım ve Hayvancılık verileri ile yapılan KKD analizi sonuçlarına göre bölgede ortalama 870 dekar alanda dağınık yapıda ve kapama bahçesi olarak ceviz yetiştirilmektedir. Üretim talebi karşılamamakla beraber son iki yılda arka arkaya yaşanan don olayları verimde ciddi kayıplara sebep olmuştur. Sadece araştırma alanı için değil, bölge için de büyük bir potansiyel olan cevizin yerel halk, sivil toplum örgütleri, yerel kurum ve kuruluşlar ile işbirliği yapılarak eylem planları oluşturulmalı, tanıtımına özen gösterilmeli, teşvikler arttırılmalı, yetiştiricilik için özel kurslar, eğitimler yapılmalı, iklimsel tedbirler hakkında yetiştirici bilinçlendirilmelidir.

Ayrıca her yıl Ekim'in ilk haftasında kutlanan "Kaman Cevizi Festivaline" ise daha çok önem verilmelidir. Heryıl düzenlenen festivalle ilginin azalmaması için daha planlı programlı çalışmalar yapılmalı, özen gösterilmelidir. Bölgeye başka yörelerden ceviz getirilerek satışına izin verilmemeli, güçlü bir organizasyon ve kontrol mekanizmasıyla denetleme yapılmalıdır.

Kızılırmak, İç Anadolu bölgesi içinde kıraç özellikleri ile öne çıkan Kırşehir'in en önemli su varlığıdır. Kızılırmak suyunda tatlı su balıkları (sazan- *Cyprinus carpio*, yayın-*Silurus glanis*, kadife-*Tinca tinca*, kerevit-*Astacus leptodactylus*, alabalık *Oncorhynchus mykiss*...vb.) yaşamaktadır. Irmak bucağı köylerinde balıkçılık geçim kaynağı olsa da yeterince yapılmamaktadır. İlde sadece Karaova ve Sıdıklı baraj göllerinde 25 ton/yıl kapasiteli iki adet ağ kafeslerde Alabalık yetiştiriciliği tesisi bulunmaktadır. Balıkçılık bölgede teşvik edilmeli ve ağ kafeslerinde balık üretim tesislerinin arttırılması için çiftçilere destek verilmelidir. Bütün bunlara bağlı olarakta mevcut balık lokantalarının farklı ve taze alternatifler ile Savcılı Büyükoba köyü Hirfanlı Barajı kıyısında açılması sağlanmalıdır. Yeni iş imkanlarının yaratılması dışında kırsal turizm amaçlı ziyaretlerde bulunan turistlere balık lokantaları ile yöresel tatlarla hizmet verilmelidir.

Sürdürülebilir tarım tekniklerinin bölgeye kazandırılmasıyla doğal, çevreye ve insana saygılı üretime geçiş sağlanmış olacaktır. Yoğun hububat tarımının olduğu, sebzeçilik ve meyveciliğin yapıldığı alanlarda sürdürülebilir tarım tekniklerinin kullanılması;

kültürel mücadele yöntemleri, biyolojik mücadele, permakültür ve organik tarım tekniklerinin birleşmesiyle çevreye zarar vermeden, doğadan aldığı tekrar yerine koyarak sağlıklı ürünler yetişmesini ve köyün tarımsal potansiyelinin gelişmesine katkıda bulunacaktır. Doğayı tahrip etmeden mevcut kaynakların doğru ve sürdürülebilir kullanımı sağlanmış olacaktır.

Literatür özetleri kısmında ayrıntıları ile verilen Avrupa'daki uygulama örneklerinde; daha çok pazarlama yoluyla kırsal bir turizm ürünü geliştirme ve yerel düzeyde yoğunlaştırılmış ve farklı toplum kesimlerini ya da hizmet üretenlerin koordine edilmesi için bir birlik kurulması öngörülmektedir. Dolayısıyla da farklı ülke örneklerinde kırsal turizm, ürün geliştirme, pazarlama, planlama, politika ve yatırımı da içerecek şekilde mikro düzeyden makro düzeye kadar bütün faaliyetlerin örgütlendiği bir uygulama olmuştur. Ancak Türkiye örneğinde bu örgütlenmenin henüz tam anlamıyla gelişmemiş olduğu görülmektedir (Kiper 2006).

Kırsal turizm örgütlenmesinde, yerel ekonominin canlanması için, halkı temsil eden, katılımcı bir yapıya sahip yerel bir örgüt gereklidir. Bu anlamda kooperatiflere görev düşmektedir. Kooperatifler, küçük üreticilerin girdi ve kredi gereksinimlerinin karşılanmasını, üretilen ürünlerin değerlendirilerek en uygun fiyattan satılmasını, üretici-tüketici arasında pazarlama zincirini kurarak ortaklara geçmesini ve ortakların her türlü tüketim maddelerini ucuza ve kaliteli olarak karşılanmasını amaçlarlar. Dolayısıyla da tarımsal ve turizm amaçlı kooperatifler ve şirketler, üretici birlikleri ve kooperatif üst birlikleri kurulmasını özendirmek ve kooperatifleri teknik ve mali yönden desteklemek gerekmektedir(Kiper 2006).

Kırsal turizm kavramının sürekliliği ve başarısı için uluslararası örneklerde de görüldüğü gibi örgütlenme önemlidir. Dolayısıyla araştırma alanında da böyle bir başarı isteniyorsa örgütlenme şarttır. Alanda kurulacak olan “Savcılı Büyükoba Kırsal Turizm Kooperatifi” nin, amaçları doğrultusunda gelişime ve yeniliklere açık, prensiplerinden ödün vermeyecek, finansal sıkıntıları olmadan, kontrol mekanizmasına ve köyün kırsal turizm açısından tanıtımını yapabilecek işbirliği kapasitesine sahip bir şekilde bu görevi yürütebilmelidir.

Kırsal turizm faaliyetinin ülke çapında yaygınlaştırılabilmesi için, başta Kültür ve Turizm Bakanlığı olmak üzere, Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı'nın taşra teşkilatlarında görev yapan yayım elemanları, yerel yöneticiler, kurulacak olan Savcılı Büyükoba Kırsal Turizm Kooperatifi, yerel halk ve özel teşebbüslerin aktif şekilde katılımının sağlanması önem taşımaktadır. Bunun için yöre halkını ve kırsal peyzaj potansiyelini merkeze alan bir organizasyon yapısı oluşturulmalıdır.

Alana yapılacak olan tanıtım ve gezi programlarının, bölgenin turizm kapasitesine göre iyi planlanmış ve adape edilmiş olması gerekir. Uygulamaya konmuş bir tanıtım ve gezi programı öncesinde alanda gerekli bilgilendirme yapılmalı, her iki taraf içinde türlü tedbirler alınmalıdır. Kırsal turizmin sürekliliği açısından her turizm aktivitesi kendi içinde belli zaman dilimlerine ayrılarak en iyi hizmet anlayışı getirilmelidir. Sürdürülebilirliğin sağlanabilmesi açısından ve yerel halkın sosyal yapısının bozulmaması, adaptasyonu için yılın belli aylarında dinlenme verilmelidir. Bugün ve gelecek nesiller için korunması gerekli bu kırsal dokuya, daha anlayışla ve bilinçle bakılmasını destekleyecektir.

Alanın kırsal peyzaj özelliklerinin, kırsal turizm potansiyeli olarak ortaya çıkartılması için ulusal ve uluslararası alanda tanıtmak amacıyla belediyelerin, sivil toplum kuruluşlarının, turizm sektörünün ve ilgili diğer tüm kurumların katılımı ile etkin bir tanıtım ve pazarlama faaliyetinin yürütülmesi gerekmektedir.

Savcılı Büyükoba köyünde doğru ve sürdürülebilir kırsal turizm faaliyetlerinin kazandırılması ile kırsal ekonomilerin yaratılmasının ve güçlendirilmesinin, ülke ekonomisine de önemli bir katkısının olacağı göz önünde tutulmalıdır.

Sonuç olarak bu doktora çalışması ile araştırma kapsamında yapılan tüm analizlere bağlı olarak, alanda uygulanması düşünülen tüm projelere altlık oluşturması ve bölgeye kazanım sağlaması amaçlanmıştır. Bir başka deyişle alanın kırsal peyzaj özelliklerine farkındalık yaratılarak bölgede kırsal kalkınmaya ve köylerden kente göçe engel olabilmek için alternatif bir çalışma yapılmıştır. Bu çalışma ile;

- Tarımsal turizmine en uygun alanlar doğrultusunda, organik ve ekolojik yapıya uygun alanlarda ürün deseni oluşturma çalışmaları,
- Rekreasyon turizminde doğa sporları ve suya dayalı aktiviteler için en uygun alanlar doğrultusunda; farklı amaçlara cevap vermek üzere oluşturulan güzergahların tasarımı, yönetimi ve uygulanmasına ilişkin çalışmalar,
- Yerel yönetim ve sivil toplum kuruluşlarının (STK) işbirliği ile bir organizasyon modelinin oluşturulması için analizler yapılmıştır.

Ayrıca tez çalışması kapsamında doğal ve kültürel peyzaj potansiyeli çerçevesinde geliştirilen tüm öneriler incelendiğinde, Savcılı Büyükoba yerleşiminde etkin ve doğru planlama araçlarının seçimiyle kırsal turizm etkinliğinin sürdürülebilir kalkınma boyutunda uygulanabilirliği saptanmıştır.

KAYNAKLAR

- Akça, H., Sayılı, M. and Esengün, K. 1999. Rural development environment and ehrami karaçam (23-25 September 1999), Kütahya.
- Akça, H., Esengün, K. ve Sayılı, M. 2000. Kırsal alanların kalkındırılmasında kırsal turizmin rolü. Ekin Dergisi, Sayı 12, Nisan-Haziran 2000, ISSN- 1301-515X, Ankara.
- Akça, H., 2004. Dünyada ve Türkiye’de kırsal turizm. Standart Dergisi, Eylül, s.65.
- Aktan, C.C., 1999. 2000’li yıllarda Yeni Yönetim Teknikleri, (2), Stratejik Yönetim ve Swot analizi, TÜGİAD Yayını, İstanbul.
- Alboğa, İ., 2005. Sözlü görüşme. Tempo Turizm Ajentası, Kavaklıdere, Ankara.
- Altan, T., 1984. Kırsal rekreasyon alan planlaması. Ç.Ü. Ziraat Fakültesi Yayınları, No:12, 178s, Adana.
- Anonim. 1975. Hirfanlı Baraj Gölü Limnolojik Etüt Raporu, D.S.İ., 51,Ankara.
- Anonim. 1996. İzcinin El Kitabı. İzcilik Federasyonu Başkanlığı Yayını. Ankara.
- Anonim 2002b. 2001-2002 Av Dönemi Merkez Av Komisyon Kararı. T.C. Orman Bakanlığı Milli Parklar ve Av-Yaban Hayatı Genel Müdürlüğü Ankara.
- Anonim. 2003a. Kırsal turizm projesi (Kastamonu-Küre-Belören Örneği). Turizm Bakanlığı 2003. Ankara.
- Anonim. 2003b. Agrovizyon Tarım Magazin Dergisi Ekim 2003. Web Sitesi: /www.agrovizyon.com. Erişim Tarihi: 24.12. 2003.
- Anonim. 2004a. Avrupa birliği kırsal kalkınma politikaları ve değişim eğilimleri. www.zmo.org.tr/etkinlikler/abs03/10pdf. Erişim Tarihi: 15.10.2004.
- Anonim. 2005b. Türkiye’de sıcaklık ve yağış analizlerine göre en uygun bağ alanları raporu. DMİ Gn. Müd., Ankara.
- Anonim. 2005c. Ekolojik tarıma dayalı eko-turizm ve ekolojik yerleşmeler: Güdül örneği. TÜBİTAK yayını, 3-38, Ankara.
- Anonim. 2007. Kırşehir belediye başkanlığı stratejik planı. Kırşehir Belediyesi, 8-35, Kırşehir.
- Anonim. 2010. Kırşehir il çevre durum raporu. Kırşehir Valiliği İl Çevre Orman Müdürlüğü, Kırşehir.
- Anonim. 2011. Savcılı Büyükoba (Kırşehir) araştırma raporu. İller Bankası A.Ş., Ankara.

- Anonim. 2013. Web sitesi: www.mta.gov.tr/ Savcılı Büyükoba Erişim tarihi: 08.09.2013
- Anonim. 2014. Kaman İlçe Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü Eylem Planı. Kaman / Kırşehir.
- Anonim. 2014a. Savcılıbüyükoba Sağlık Ocağı- Aile Hekimi Verileri. Kaman / Kırşehir.
- Anonim. 2014b. 1970-2013 yılları arasındaki mevsimsel iklim değişimleri raporu. DMİ. Genel Müdürlüğü, Ankara.
- Anonim. 2014c. Kırsal Kalkınma Planı (2010-2013), T.C. Tarım ve Köyişleri Bakanlığı Yayınları, Ankara
- Anonim. 2015. Web sitesi:/www.bugdav.org/tatuta/. Erişim Tarihi: 10.06.2015.
- Anonim. 2015a. Web sitesi: http://www.tarim.gov.tr/Belgeler/Mevzuat/Talimatlar/Toprak_Arazi_SiniflamasiStandartlariTeknikTalimativeIlgiliMevzuat_yeni.pdf Erişim tarihi: 05.04.2015
- Anonim. 2015b. Web sitesi: www.csb.gov.tr/hirfanli/ Erişim tarihi: 23.03.2015
- Anonymus. 1992. Enjoing the countryside: policies for people. Countryside Commission, Cheltenham.
- Anonymous 1998. Application of Rural Participatory Appraisal in Alaska, Human Organization, 57, 1-9, URL: http://www.ac.wvu.edu/~gberardi/application_of_rural_appraisal.htm.
- Anonymus. 1999. Towards quality rural tourism, Enterprise Directorate General Tourism Unit, European Commission (EC) 1999, Brussels.
- Anonymus. 2003. Web sitesi:/www. insula.org/tourism/pagina_n8.htm. Concepts-Sustainable Tourism, Erişim Tarihi: 09.02. 2003.
- Anonymus. 2004. Web Sitesi:/ www.thomsonlearning.co.uk.students can access the following two studies on the Thomson Learning. Erişim Tarihi: 23.12.2004.
- Anonymus. 2004. World Tourism Organisation, rural tourism in Europe: Experiences, Development and Perspectives, s.13.
- Anonymus. 2005. Rural Tourism in the South East A Strategy for Future Action A Consulation Draft Web Sitesi:/ [www.seada.co.uk/ publications/ docs/ RuralTourism.pdf](http://www.seada.co.uk/publications/docs/RuralTourism.pdf), Erişim Tarihi: 08.03.2005.
- Anonymus. 2006. Web sitesi: <http://www.home.cc.umanitoba.ca/benbow/climtour.htm> Climate and Tourism. Erişim Tarihi: 24.02.2006.
- Arslan, M. Barış, E. Erdoğan, E. ve Dilaver, Z. 2004. Yeşil yol planlaması: Ankara örneği. Ankara Ün. Bilimsel Araştırma Projesi Kesin Raporu, Proje No: 2000 0711032, 4-13 s, Ankara.

- Atak, F. 2008. Tamadağ (Kırşehir/Kaman) florası. Gazi Üniv.Fen Bil.Ens., Biyoloji bölümü,Yüksek lisans tezi, Ankara.
- Aydın, O. 2012. AB’de kırsal turizmde ilk 5 ülke ve Türkiye’de kırsal turizm. KMÜ Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi 14 (23): 39-46.
- Blangy, S. and Vautier, S. 2001. Europe. Encyclopedia of Ecotourism, Chapter 10.
- Blumenthal, D. ve Jannink, J.L., 2000. A Classification of Collaborative Management Methods, Conservation Ecology, 4, URL: <http://www.consecol.org/vol4/iss2/art13>.
- Beebe, J., 1995. Basic Concepts and Techniques of Rapid Appraisal, Human Organization, 54 , 42-51.
- Beşirli, G. 2003. Organik Sebze Üretiminde Ekim Nöbeti, Ürün Sıralama ve Birlikte Üretim Sistemi. Atatürk Bahçe Kùltürleri Merkezi Araştırma Enstitüsü, Yalova.
- Bolton, M. 1997. Loving them and living them., Wildlife and Ecotourism, Conservation and the use of Wildlife Resources, Chapman & Hall Pres.
- Ceballos Luscurain, H. 1996. Tourism, ecotourism and protected areas: the state of nature based tourism around the world and guidelines for its development, IUCN, Giant, Switzerland and Cambridge, UK.
- Cengiz, T. 2003. Peyzaj değerlerinin korunmasına yönelik kırsal kalkınma modeli üzerine bir araştırma: Seben İlçesi (Bolu) Alpağut Köyü Örneği. Ankara Ün. Fen Bil. Ens., Doktora Tezi (Basılmamış), 302 s., Ankara.
- Cengiz, B. 2007. Bartın Çayı Peyzaj Özelliklerinin Saptanması ve Değerlendirilmesi Üzerinde Bir Araştırma. Ankara Ün. Fen Bil. Ens., Doktora Tezi,Ankara.
- Chambers, R. 1992. Chambers, R. 2002. Participatory Workshops, Earthscan Publications, London. 110 sayfa.
- Chambers, R., 2002. Relaxed and Participatory Appraisal: Notes on Practical Approaches and Methods for Participants in PRA/PLA-Related Familiarization Workshops, 2002, URL:<http://www.ids.ac.uk/ids/particip/research/pranotes02.pdf>
- Cornwall, A. 2003. Whose Voices? Whose Choices? Reflections on gender and participatory development, World Development, 31(8), 1325-1342.
- Çelik, H., Ağaoğlu, S., Fidan, Y., Marasalı, B. ve Söylemezoğlu, G. 1998. Genel Bağcılık. Sun Fidan Aş. Mesleki Kitaplar Serisi: 1, Ankara.
- Çepel, N. 1988. Orman topraklarının karakteristikleri, toprak oluşumu özellikleri ve ekolojik bakımdan değerlendirilmesi. İstanbul Ün. Toprak İlmi Ders Kitabı, Yayın No: 3416, Ofset Yayın No: 389, İstanbul.

- Çınar, M., 2007. Kırsal Arazi Planlamalarında Peyzaj Planlamasının Yeri ve Önemi. Yüksek Lisans Tezi, Atatürk Üniversitesi, s. 118, Erzurum.
- Davis, A. S. C., 2001. Participatory Rural Appraisal, Rural Travel and Transport Program URL: http://www.transport-links.org/rtkb/English/Module%205%5C5_6a%20Participatory%20Rural%20Appraisal.pdf
- Doğaner, Y. 1996. Tarımsal Taslak Sektör Raporu. Patara Özel Çevre Koruma Bölgesi Yönetim Planı Bilimsel Araştırmaları Sektör Raporu. Çevre Bakanlığı Özel Çevre Koruma Kurumu Başkanlığı ve Kültür Bakanlığı Kültür Ve Tabiat Varlıkları Koruma Genel Müdürlüğü Yayınları, Ankara.
- Doğru, M., 1989. Dağcılık ve Yüksek İrtifa. Dağcılık Federasyonu Yayınları. Ankara.
- Duggan, B., 1994. Rapid Rural Appraisal Training for Baseline Data Collection and Target Group Identification, 1994, URL: http://www.iied.org/NR/agbioliv/planotes/plabackissues/documents/plan_01919.PDF.
- Erol, O. 1993. Genel Klimatoloji. Gazi Büro Kitapevi, Ankara.
- Esengün, K., Akça, H. ve Sıyılı, M. 1999. Gap bölgesinde kırsal alanların kalkındırılmasında yeni bir yaklaşım : kırsal turizm. GAP I. Tanım Kongresi (26- 28 Mayıs 1999), Harran Üniversitesi Ziraat Fakültesi, I. Cilt, Şanlıurfa.
- Erdoğan, V. 2015. Sözlü Görüşme. Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi Bahçe Bitkileri Bölümü Öğr.Üyesi, Dışkapı, Ankara.
- Fleischer, A. ve Tchetchik, A. 2005. Does rural tourism benefit from agriculture?. A Article in Tourism Management, Elsevier, 1-9 s. Israel.
- Foster, J., Norton, G., Brough, E., 1995. The Role of Problem Specification Workshops in Extension: An IPM Example, Journal of Extension, 33, URL: <http://www.joe.org/joe/1995august/a1.html>.
- Golany, G. 1982. Selecting sites for new settlements in arid lands: negev case study. The Impact of Climate on Planning and Building Netherlands.
- Gülçubuk, B. 2000. Kırsal alanda kredi kullanımının sosyo-ekonomik temelleri- hızlı kırsal değerlendirme yaklaşımı ile Kırıkkale ili Keskin ilçesi araştırması. TZOB yayınları, Ankara.
- Güman, S. 1956. Asma ve mahsülüne iklimin tesirleri. Meteoroloji Memurlarının El Kitabı, Mesleki Araş. Serisi No: 4, Devlet Meteoroloji İşleri Umum Müdürlüğü, Ankara.
- Günay, A. 1982. Genel Sebze Yetiştiriciliği. Cilt I., Çağ Matbaası, Ankara.
- Gündüz, S. 2004. Ankara ili Kalecik ilçesinde tarımsal turizme uygun alanların saptanması ve tarımsal turizm modelinin oluşturulması üzerine bir araştırma, Ank. Ün. Fen Bil. Ens. Peyzaj Mim. Anabilim Dalı, Doktora tezi (basılmamış), Ankara.

- Güngör, S. 2003. Beyşehir İlçesi ve yakın çevresi turizm ve rekreasyon kullanımına yönelik peyzaj potansiyelinin saptanması üzerine bir araştırma. Ank. Ün. Fen Bil. Ens. Peyzaj Mim. Anabilim Dalı, Doktora tezi (basılmamış), Ankara.
- Gürer, N. 2003. Kırsal geleneksel konut dokusunun turizm bağlamında değerlendirilmesi, Cumalıkızık örneği. Gazi Ün. Fen Bil. Ens. Şehir ve Bölge Planlama Ana Bilim Dalı, yüksek lisans tezi (basılmamış), Ankara.
- Gürlek, T. B. 2002. SWOT analizi. TÜBİTAK, Gebze.
- Gürlük, S. 2001. Kırsal kalkınma projelerinin makro-ekonomik kriterlere göre değerlendirilmesi: Cumalıkızık örneği. Uludağ Ün. Fen Bil. Ens. Tarım Ekonomisi Ana Bilim Dalı, Yüksek lisans tezi (basılmamış), Bursa.
- Gürlük, S. 2004. Sürdürülebilir Kentleşme Olgusu ve Cumalıkızık Örneği. www.iktisat.uludag.edu.tr/dergi/9/11-serkan/sekan.html. Erişim Tarihi:26 Haziran 2015.
- Gürses, B. 2000. Yüzer Ağ Kafeslerde Su Ürünleri Yetiştiricilik Projesi, Biyolojik Birimler Araştırma Geliştirme, 2-5.
- İslamoğlu, A. H. 2002. Dağ turizmi pazarındaki gelişmeler ve Türkiye'nin bu pazardan yararlanabilme olanakları. Türkiye Dağları 1. Ulusal Sempozyumu (25-27 Haziran 2002). T.C. Orman Bakanlığı Araştırma Planlama ve Koordinasyon Kurulu Başkanlığı, Yayın No: 183, Ankara.
- Karaküçük, 1997. Rekreasyon (Boş zamanları değerlendirme) kavram, Kapsam ve Bir Araştırma (ikinci baskı), Seren Ofset, Ankara.
- Kılıç, B. 1986. Tarım Alanında Meteoroloji-Tanınması, Faydaları ve Zararları. T.C. Ziraat Bank. Kültür Yay., No: 14, Ankara.
- Kiper, T. 2006. Safranbolu Yörüköyü peyzaj potansiyelinin kırsal turizm açısından değerlendirilmesi, Ankara Ün. Fen Bil. Ens. Peyzaj Mim. Ana Bilim Dalı, Doktora tezi, Ankara.
- Koç, N. ve Şahin, Ş. 1999. Kırsal peyzaj planlaması. Ankara Üni. Zir. Fak. Fen Bil. Ens. Peyzaj Mim. Ana Bilim Dalı, Ders kitabı, Yayın no:1509, Ankara.
- Kozak, N. ve Kozak, M. A., 2000. Genel Turizm, Detay Yayıncılık, 1s., Ankara.
- Kozak, M. A. ve Bahçe, S. 2009. Özel İlgi Turizmi, Detay Yayıncılık, 181 s., Ankara
- Kuntay, O. 2004. Sürdürülebilir turizm planlaması. Alp Yayınevi, Baran Ofset, ISBN: 975-6674-23-7, Ankara.
- Küçükaltan, D. 2002. Tarım turizmi ve Türkiye'de tarım turizmi işletmeciliği. II. Turizm Şurası Bildirileri, I. Cilt (12-14 Nisan 2002), Ankara.
- Küçükaltan, D. 2002a. Bir ekolojik kriz alternatifini olarak kırsal turizm. Dokuz Eylül Ün. III. Ulusal Türk Turizmi Sempozyumu (7-8 Kasım 2002), İzmir

- Küçükaslan, N. 2007, Özel İlgi Turizmi, Ekin Yayınevi, s;1,3,5, 92, Bursa.
- Lane, B. 1993. Sustainable rural tourism strategies: a tool for development and conservation in Bramwell. Proceedings of the Second International School on Rural Development, 28 June-9 July. Ireland.
- Lane, B. 1994. What is rural tourism?, Journal of Sustainable Tourism, Vol 2 (1&2): 7-2
- Lawson, F. ve Band-Bovy M. 1977. Tourism and Recreation Development, 1s., London.
- Leberman, S. I. ve Mason, P. 2002. "Planning for Recreation and Tourism at the Local Level: Applied Research in the Manawatu Region for New Zealand", Tourism Geographics, Volume 4, Issue 1, 5 s,New Zealand.
- MacDonald, R. ve Jolliffe, L. 2003. Cultural rural tourism. Anals of Tourism Research, Vol. 30, No 2, pp 307-322, Britian.
- Mair, H., Reid D., George W. ve Taylor, J. 2001. planning for growth? re-thinking the rural tourism opportunity. Mair/Canadian Society of Extension.
- Manus, P., 1995. Country village weekend breaks: experience in wles. Tourism Management.
- Mc.Eaney, L. 1999. Rural development in North Ireland. Relating to Rural Tourism in South Down South Armagh. Universtiy of Ulster at Jordanstown, Faculty of Business and Management Scholl of Leisure and Tourism UK.
- Morgül, Ş.M. 2006. Trakya Bölgesinde Kırsal Turizm Potansiyelinin Değerlendirilmesine İlişkin Analiz: Kırklareli Örneği, Trakya Üniversitesi Sosyal Bölümler Enst. İktisat Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, EDİRNE
- Okyar, T., Okay, H. ve Tapan, H. 1991. İstatistik yılığı 1984-1989. Tarım ve Köy İşleri Bakanlığı Köy Hizmetleri Genel Müdürlüğü Araştırma Planlama ve Koordinasyon Dairesi Başkanlığı Yayınları, Ankara.
- Oppermann, M. 1996. Rural tourism in Southern Germany. Annals of Tourism Research, Vol: 23, No: 1, Britain.
- Özçatalbaş, O. 2000. Kırsal turizm ve geliştirilmesinde yayımın önemi. IV. Ulusal Tanm Ekonomisi Kongresi (6-8 Eylül 2000), Tekirdağ.
- Özer, D. 2004. Kırsal kalkınmada katılımcılık ve katılımcı yayım, Harran Üniv. Zir. Fak. Dergisi, 8(2), 17-27, Şanlıurfa.
- Özgen, Ö. 1995. Kırsal turizmin sosyo-ekonomik profili ve çevre, MPM Verimlilik Dergisi, Sayı 1995/3, Ankara.
- Özgüç, N. 1998. Turizm coğrafyası özellikler-bölgeler. Çantay Kitabevi, İstanbul.
- Page, S. J. ve Getz, D. 1997. The business of rural tourism. International Perspectives, London: Thomson Learning.

- Polat, A.T. 2006. Karapınar ilçesi ve yakın çevresi peyzaj özelliklerinin ekoturizm kullanımları yönünden değerlendirilmesi üzerine bir araştırma. Selçuk Üniversitesi Fen Bil.Ens.Tarımsal Yapılar ve Sulama Anabilim Dalı, Doktora tezi, Konya.
- Rasmussen, I. 1967. Hunting An American Heritage, Outdoors USA. The United States Department of Agriculture.
- Saçcan, M. 1986. Rekreasyon ve Turizm. Cumhuriyet Basımevi, İzmir.
- Şanlı, H. 2004. Turizm ve Tarımsal Faaliyetlere Bünyelerinde Birlikte Yer Veren İşletmelerin Ekonomik Analizi: Nevşehir İli Avanos ve Ürgüp İlçeleri Örneği, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, s.46, Ankara.
- Shivers, J. S. ve Delisle, L. J. 1997. The Story of Leisure, 102 s., Australia.
- Soykan, F. 1999. Doğal Çevre ve Kırsal Kültürle Bütünleşen Bir Turizm Türü: Kırsal Turizm, Anatolia Turizm Araştırmaları Dergisi, Mart Haziran, Ankara.
- Soykan, F. 2000. Kırsal turizm ve Avrupa’da kazanılan deneyim. Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi, Yıl: 11 (Mart-Haziran), ISSN 1300-4220, Ankara.
- Soykan, F. 2001. Kırsal turizm ve Türkiye için önemi. Ege Coğrafya Dergisi. Ege Üniversitesi Edebiyat Fakültesi, Cilt 12, Sayı 1.
- Soykan, F. 2002a. Kırsal turizmin sosyo ekonomik etkileri ve Türkiye. Türkiye Dağları I.Ulusal Sempozyumu (25-27 Haziran 2002), Orman Bakanlığı Araştırma Planlama ve Koordinasyon Kurulu Başkanlığı, Orman Bakanlığı Yayın No: 183, Ankara.
- Soykan, F. 2002b. Kırsal kalkınma-kırsal turizm ilişkisi ve Avrupa’dan iki örnek Basilicata/İtalya ve Sitia/Yunanistan. Kırsal Çevre Yıllığı, Kırsal Çevre ve Ormancılık Sorunları Araştırma Derneği, Ankara.
- Soykan, F. 2006. Avrupa’da kırsal turizme bakış açısı ve kazanılan deneyim”, II. Balıkesir Ulusal Turizm Kongresi, , s.84-85, Balıkesir.
- Sözen, N. 1981. Ayaş ve çevresi rekreasyon potansiyelinin saptanması üzerinde bir araştırma. An. Ün. Zir. Fak. Doçentlik takdim tezi (basılmamış), Ankara.
- Sözen ve Şahin 1988 kamppp
- Tanrıverdi, F. 1987. Peyzaj Mimarlığı Bahçe Sanatının Temel İlkeleri ve Uygulama Metodları, A.Ü. Ziraat Fakültesi Yayın No: 291, 364 s, Erzurum.
- Tanrıvermiş, E. 2000. Ankara koşullarında suya dayalı rekreasyon-spor faaliyetlerinin planlanması üzerine bir araştırma. Ank. Ün. Fen Bil. Ens. Peyzaj Mim. Anabilim Dalı, Doktora Tezi (basılmamış), Ankara.

- Topay, M. 2003. Bartın Uluyayla peyzaj özelliklerinin rekreasyon-turizm kullanımları açısından değerlendirilmesi üzerinde bir araştırma. Ankara Ün. Fen Bil. Ens., Doktora tezi (basılmamış), 210 s, Ankara.
- Townsley, P. 1996. Rapid Rural Appraisal, Participatory Rural Appraisal and Aquaculture, ISBN: 9251038716, URL: http://www.fao.org/documents/show_cdr.asp?url_file=/DOCREP/006/W2352E/W2352E07.htm
- Türksoy, A. ve Yürük-Özkan, E. 2004. Turizmin çeşitlendirilmesi çerçevesinde kırsal turizm ve kapsamı. I. Ulusal Turizm Sempozyumu, S.D.Ü. Eğirdir Meslek Yüksekokulu, Yayın No: 1, Isparta.
- Uçar, D. ve Doğru, A. 2005. CBS Projelerinin Stratejik Planlanması ve SWOT Analizinin Yeri, TMMOB Harita ve Kadastro Mühendisleri Odası 10. Türkiye Harita Bilimsel Teknik Kurultayı, 28 Mart-1 Nisan 2005, Ankara.
- Ülker, İ. 1994. Sağlık turizmi kaynakları planlama tanıtım, T.C. Turizm Bak. Yay., Ankara.
- Vural, H., Eşiyok, D. ve Duman, İ. 2000. Kültür sebzeleri (sebze yetiştirme). Ege Üniversitesi Basımevi, İzmir.
- Williams, A. and Shaw, G. 1996. Tourism, leisure, nature protection and agri-tourism: principles, Partnerships and Practice. Exeter
- Woodruff, J. 1997. Oregon agri tourism (Agritourism benefits agriculture in San Diego County) [http:// www.sfc.ucdavis.edu/agritourism/agritourSD .html](http://www.sfc.ucdavis.edu/agritourism/agritourSD.html).
- Woo Lee, S. ve Yeon Nam, S., 2006. Agro-Tourism As A Rural Development Strategy in Korea, Journal of Rural Development, 68 s., 29(6).
- Yağcı, O. 2003. Turizmde çeşitlendirme, sürdürülebilirlik ve kırsal turizm. Türkiye'nin Alternatif Turizm Potansiyeli ve Güncel Sorunları Konferansı (3-4 Mayıs 2003), Çankırı.
- Yeniçeri, E., 2011. "Kırsal Turizm Nedir ve Örnekler Üzerinde İrdelenmesi". Namık Kemal Üniversitesi Peyzaj Mimarlığı Ana Bölüm Dalı,. Ödevler ve Tezler, Kırsal Turizm (Peyzaj) s:32, <http://www.belgeler.com/blg/2dj0/kent-kimligi-peyzaj>).
- Yıldız, Ö. E., 2009. "Türkiye'de Şarap Turizmi: Çeşme Örneğinde Ürün Geliştirme Modeli", Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, İzmir.
- Yılmaz-Küçükaltan, G. 2002. Kültürel turizm bağlamında yöreselleşme. Dokuz Eylül Ün. III. Ulusal Türk Turizmi Sempozyumu (7-8 Kasım 2002), İzmir.
- Yüce M. Ve Demirkan T. 1998. Alabalık Yetiştiriciliği Projesi Fizibilite Raporu, Aydemirler Su ürünleri, 5-6.

EKLER

EK 1 Katılımcı Kırsal Değerlendirme Analiz Formu

EK 2 Kırşehir Hirfanlı Baraj Gölü Turizm Merkezi Sınırı Resmi Yazısı

EK 3 Savcılı Büyükoba köyü fotoğraf albümü

EK 1 Katılımcı Kırsal Değerlendirme Analiz (KKD) Formu

Savcılı Büyükoba Köyü Yerleşim Yeri – Katılımcı Kırsal Değerlendirme Formu

Tarih:.....Yer:.....

1. **Beldenin Adı** :.....

İlçeye uzaklığı:.....

Toplam hane sayısı (mevcut oturanlar):

Toplam konut sayısı:

Boş konut sayısı:

2. **Beldenin nüfus ve cinsiyet dağılımı**

Toplam :.....

Erkek :.....

Kadın :.....

Kış nüfusu:.....Yaz nüfusu:.....

3. **Nüfusun yaş bileşimi**Hane halkı sayısı :.....

15 yaşından küçük :.....Ort. Birey sayısı:..... 15-50

yaş arası :.....Çekirdek aile :.....

50 yaşından büyük :.....Geniş aile :.....

TOPLAM :.....

3.1. Kasabada eğitim durumu:

Okur-yazar oranı %.....Kadınlar:.....Erkekler:.....

Kasabada hangi eğitim kurumları var:.....

Kasabada lise mezunu oranı:.....Üniversite mezunu oranı:.....

3.2. Sağlık kurumları ve işlerliği

4. **Altyapı hizmetleri**

Yol:.....Kanalizasyon:.....İçme suyu:.....

5. **Beldenin toplam arazi varlığı ve kullanma biçimi :**

a. Yüzölçümü:..... dekar

b. Tarım alanı (da) Toplam Sulu Kuru

Ekilen tarla toprağı:.....

Buğday:.....

Arpa:.....

Yonca:.....

Korunga:.....

:.....

:.....

Nadasa bırakılan:.....

Bağ-meyve bahçesi:.....

Ceviz :.....ağaç

Kiraz :.....ağaç

Elma:.....ağaç

Erik:.....ağaç

Şeftali:.....ağaç

Kayısı:.....ağaç

Diğer:.....

Sebze bahçesi(dekar):.....

Domates:.....

Patlıcan:.....

Salatalık:.....

Biber:.....

Fasulye:.....

Nohut:.....

:.....

Toplam:.....

c . Çayır-otlak alanı

Dekar

Mera :.....

Çayır-otlak:.....

Ekilmeyen toprak :.....

Ekilemeyen toprak:.....

Ormanlık :.....

d. Seracılık:.....

-
-
- d. Kasabada topraksız aile sayısı :..... adet
Bunların uğraş alanları :.....
Hane başına düşen ort. Arazi miktarı :..... dekar
En fazla araziye sahip aile sayısı:.....Arazi miktarı :..... da
Ortalama parça sayısı:.....

6.İşletmelerin tasarruf ve egenim biçimi

Ürünler	Mülk		Ortağa Alan		Ortağa veren		Kiraya alan		Kiraya veren		Toplam	
	Sayı	Da	Sayı	Da	Sayı	Da	Sayı	Da	Sayı	Da	Sayı	Da
Tarla												
Sulu												
Kuru												
Diğer												
Bağ- Bahçe												
Sulu												
Kuru												
Ceviz												
Elma												
Sera												
Diğer												

7. Beldede alet-makine varlığı :

Traktör sayısı:..... Biçerdöver:

Hasat makinesi:..... Sulama motoru:.....

Diğer:.....

Makine kullanımı biçimleri :..... (Kiracılıkla)
:..... (Ortakçılıkla)

8.EKONOMİK FAALİYETLER

I. BİTKİSEL ÜRETİM

Ürünler Üretim alanı-Ağaç Sayısı Verim (kg/da) Fiyat (TL/kg) Satılan (kg)

Ceviz :.....

Kayısı:.....

Kiraz.....

Elma.....

Şeftali.....

Erik.....

Üzüm.....

Armut

Ayva.....

Diğer.....

.....

Seracılık:.....

Beldede pazara yönelik üretim yapan üretici sayısı ?

Ceviz :..... Armut:.....

Ayva :..... Kiraz:.....

Elma :..... Şeftali:.....

Erik :..... Kayısı:.....

Üzüm :.....

Diğer meyveler:.....

Sebzeler :.....

Baklagiller :.....

II. BİTKİSEL ÜRÜNLERİN PAZARLAMA BİÇİMLERİ

Ürünler Kime Nerede Nasıl

Ceviz.....

Kayısı.....

Ayva.....

Kiraz.....

Elma.....

Şeftali.....

Erik.....

Üzüm.....

Diğer.....

III. BİTKİSEL ÜRETİMDE MASRAFLAR-- Girdiler

Ürünler İlaç Gübre Tohum Makine İşgücü

Ceviz.....

Kayısı.....

Ayva.....

Kiraz.....

Elma.....

Şeftali.....

Erik.....

Üzüm.....

Diğer

IV. GİRDİLERİN TEMİN YERLERİ VE KOŞULLARI

<u>Girdiler</u>	<u>Alındığı</u> <u>Yerler</u>	<u>Alım</u> <u>Koşulları</u>	<u>Ödeme</u> <u>Koşulları</u>
-----------------	----------------------------------	---------------------------------	----------------------------------

Gübre.....

İlaç.....

Fidan.....

Tohum.....

Makine.....

Ya. İşgücü.....

.....

V. HAYVAN VARLIĞI ve HAYVANSAL ÜRETİM

Beldede hayvan sayıları

Büyükbaş

Kültür:..... Melez:..... Yerli:..... Toplam:

Manda:.....

(Not: 5' den fazla ineği olan varsa sayısını ve hayvan sayılarını not alınız?)

Küçükbaş

Koyun:.....

Keçi:.....

(Not: 50'den fazla koyunu veya keçisi olan varsa sayısını ve hayvan sayılarını not alınız?)

Arıcılık

Kovan Sayısı:.....

Üretici Sayısı:.....

HAYVANSAL ÜRETİM

Ürünler Üretim Miktarı Verim (kg) Fiyat (TL/kg) Satılan (kg)

İNEK

Süt

Canlı hayvan.....

.....

KOYUN

Süt

Canlı hayvan.....

KEÇİ

Süt

Canlı hayvan.....

.....

ARICILIK

Bal

Ana Arı.....

HAYVANSAL ÜRETİMDE MASRAFLAR

Hayvan Türleri Yem İlaç Veteriner Çoban Diğer

İNEK

.....

KOYUN

.....

KEÇİ

.....

ARICILIK

.....

HAYVANSAL ÜRÜNLERİN PAZARLAMA BİÇİMLERİ

Ürünler Kime Nerede Nasıl

Süt.....

Et.....

Canlı hayvan.....

Deri.....

Yumurta.....
Bal.....

9. Belde halkının başlıca geçim kaynakları

Bitkisel üretim (%) Hayvansal üretim (%) Tarım işçiliği Emekli Esnaf

Meyveler:.....Süt.....
Sebzeler..... Canlı Hayvan.....
Baklagiller..... Deri.....
Tahıllar..... Arıcılık.....
Üzüm:.....

10. Bitkisel üretimde son 10 yılda meydana gelen değişimler?

(Ürün çeşitliliği, üretim tekniği, verimlilik, kredi kullanımı, girdi kullanımı, ürün pazarlaması vb. açılardan)

-
-
-
-

11. Belde halkına göre bitkisel üretimde karşılaşılan en önemli sorunlar nelerdir?

(Pazarlamada, girdi temininde, verimlilikte, sulamada, işçi bulmada, çeşitlilik aramada vd.)

-
-
-
-

12. Çözüm önerileri

-
-
-

13. Hayvansal üretimde son 10 yılda meydana gelen değişimler?

Arttı (1)
Değişmedi (0)
Azalma (-1),

(İrk, üretim tekniği, kredi kullanımı, ürün pazarlaması vb. açılardan)

-
-

14. Belde halkına göre hayvancılıkta ve arıcılıkta en önemli sorunlar?

(Pazarlamada, girdi temininde, verimlilikte, sulamada, işçi bulmada, çeşitlilik aramada vd.)

-

-
-
15.Çözüm Önerileri

-
-
-
16. Beldede mevcut bulunan tarımsal kurumlar nelerdir ?

.....
17. Beldede hangi tarımsal kurumlara üyelik vardır ? (Sayı)

Tarımsal Kal.Koop.:.....

Tarım Kredi Koop.:.....

Ziraat Odası:.....

Diğer:.....

18.Tarım sigortası yaptıran çiftçi sayısı?

Ürün sigortası :.....kişi Dolu sigortası:.....kişi

Yangın sigortası :.....kişi

Hayvan sigortası :.....TCZB Özel:.....kişi

19. Beldenin mera varlığında ve kullanım durumundaki değişimler ve bunlarda etkili olan faktörler nelerdir?

20.Son 15-20 yılda mera varlığında ne tür değişimler oldu? Buna etkili olan faktörler nelerdir?

21.Beldede sulama biçimi, koşulları nasıldır?

22. Tarımsal amaçlı sulama kaynaklarınız nelerdir?

Su Kaynağı

Sulanan Alan (da)

a.Hirfanlı barajı

b.Kanallar

c.Yeraltı su kaynakları

d.Göletler

e.Diğer

23. Kullandığımız sulama teknikleri nelerdir?

Hangi Ürünler

Kaç Dekar

a. Yağmurlama:

b. Damla:

c. Salma:

d. Diğer:

24. Köyde en çok hangi alanlarda su tüketimi olmaktadır?

25. Son yıllarda Hirfanlı Baraj Gölünün su seviyesinde ve temizliğinde size göre ne tür değişimler oldu? Değişikliklerin nedenleri nelerdir?

26. Hirfanlı Baraj Gölünden aldığımız/kullandığımız su miktarında zamanla nasıl bir değişim olmaktadır?

27. Hirfanlı Baraj Gölünün sorunlarının çözümü için sizce neler yapılabilir?

28. Son 10-15 yılda sulama suyu kullanımında nasıl bir değişim oldu? (Açıklamalar)

Arttı (1)

Değişmedi (0)

Azaldı (1)

29. Son 10-15 yılda taban suyu-yer altı düzeyinde nasıl bir değişiklik oldu? (Açıklamalar)

Arttı (1)

Değişmedi (0)

Azaldı (1)

30. Kasabalıya göre sulamadaki en önemli sorunlar?

— Zamanında kullanımında

- Fiyatlandırmada
- Sıraya koymada
- Sulama kanallarının bakımında

31. Kasabalıya göre sulamadaki sorunlar nasıl çözülebilir?

32. Kasabada daha bilinçli su kullanımı için neler yapılabilir?

33. Belde halkına göre kasabanın en önemli sorunları nelerdir?

-
-
-

34. Sorunların çözümü için geliştirilen önlemler nelerdir?

-
-
-

35. Kasabada bugüne kadar uygulanan projeler, konuları ve sonuçları?

- 1.....
- 2.....
- 3.....

36. Beldede turizm çalışması yapılabilir mi? Ne tür olanaklara sahipsiniz? Beldede hangi turizm faaliyetleri geliştirilebilir?

36.a. Belde halkına göre turizm denince ne anlaşılmalıdır:

36.b. Belde halkının turizme bakış açısı nasıl:

36.c. Turizm belde halkı için alternatif bir gelir kaynağı olabilir mi? Köy halkı turizm konusundaki çalışmalara ne tür destek verilebilir (Barınma, yemek sunma, servis hizmetleri, iş gücü, rehberlik ..vb.)

37. Beldede rekreasyon ve turizm amaçlı kullanılacak kaynakların varlığı ve kullanım biçimi:

Orman varlığı: Kullanım biçimi :
Yayla varlığı: Kullanım biçimi :
Akarsu-nehir-göl varlığı: Kullanım biçimi:
Dağ ve dağcılık: Kullanım biçimi :
Yaban hayatı: Kullanım biçimi :
Piknik alanları: Kullanım biçimi :
Şelale-mağara: Kullanım biçimi :
Tarihi eserler ve yerler: Kullanım biçimi :

38. Hirfanlı Barajı su varlığının beldeye uzaklığı:

Su varlığına ulaşım durumu :
Su varlığından yararlanma biçimi :
Su varlığının paylaşım biçimi :
Su varlığı kenarında konaklama biçimi:

39. Hirfanlı barajı su varlığından yararlanan köylerin isimleri, uzaklıkları ve yol durumu

KÖY ADI	Su varlığına uzaklığı	Yol durumu	Su varlığına geliş zamanı	Su varlığından dönüş zamanı	Toplam kalış zamanı

40. Hirfanlı barajı su varlığının yerel ismi, kullanılış biçimi ve kullanıcıların nitelikleri:

KÖY ADI	Yerel isimleri	Su varlığını kullanım nedenleri	Kimler gider - (kimlerle)	Getirdiği avantajlar

41. Hirfanlı barajı su varlığı kenarında alt- üst yapı hizmet durumu

HİZMETLER	VAR	YOK	DİĞER
Elektrik			
İçme suyu			
Sulama suyu			
Kanalizasyon			
Konaklama birimi			
Konutların yapı biçimi			
Sağlık hizmetleri			
Telefon			

42. Hirfanlı barajı su varlığı etrafında gerçekleştirilen tarımsal faaliyetler:

42.1. Bitkisel üretim (üretim alanı, ürünler, kullanılan teknoloji, vd.)

Tarla tarımı:

Bahçe tarımı:

Bağcılık:

Diğer:

42.2. Hayvancılık (hayvan sayısı, olatma biçimi, hayvan ırkları, vd.)

Büyükbaş hayvancılık:

Küçükbaş hayvancılık:

Diğer:

42.3. Geçimini sadece su varlığı faaliyetlerinden karşılayan hane sayısı:

43. Hirfanlı barajı su varlığı ve yakın çevresinde var olan ve rekreasyon – turizm amaçlı kullanılabilecek doğal ve kültürel kaynaklar ile kullanım biçimleri:

Orman varlığı: Kullanım biçimi :

Yayla varlığı: Kullanım biçimi :

Yürüyüş yolu: Kullanım biçimi :

Dağ ve dağcılık: Kullanım biçimi :

Yaban hayatı: Kullanım biçimi :

Piknik alanları: Kullanım biçimi :

Şelale-mağara: Kullanım biçimi :

Tarihi eserler ve yerler: Kullanım biçimi:

44. Hirfanlı barajı su varlığı ve yakın çevresinde düzenlenen geleneksel faaliyetler nelerdir ve hangi zamanlarda düzenlenmektedir. Katılım düzeyi nasıldır? (şenlik, festival, yağlı güreş, dayanışma günleri vb.)

45. Hirfanlı barajı su varlığı ve yakın çevresinden belde dışından faydalanan var mı? Yararlanma biçimleri ve süreleri nedir?

46. Beldeden dışarıya göç eden haneler yaz aylarında beldeye dönerler mi? (yanıt evet ise; ne kadar kalırlar ve ne iş yaparlar)

47. Hirfanlı barajı su varlığı ve yakın çevresinde çevre kirliliğinin boyutları, nedenleri, çözümleri ve duyarlılığı tartışınız:

48. Hirfanlı barajı su varlığı ve yakın çevresinde meydana gelen doğa olayları ve zarar biçimleri nelerdir, süreleri nasıldır:

Erozyon :

Heyelan :

Taban suyu düzeyi:

Rüzgar :

Kar yağışı :

Dolu yağışı :

Donlu günler :

Sis durumu :

49. Hirfanlı barajı su varlığı ve yakın çevresinde ne tür turizm çalışması yapılabilir? Öncelikli hangi turizm türleri getirilmelidir (Nedenleri ile tartışınız)?

-
-
-

50. Yöreye özgü temel özellikler, varlıklar nelerdir? Yöreye mal edilebilecek varlıklar nelerdir?

-
-
-

51. Belde halkına göre turizm faaliyetlerinin yaratacağı temel sorunlar ve çözümleri nelerdir?

Sorun alanları Cözüm önerileri

52. Belde halkına göre beldede turizm ve rekreasyon faaliyetleri hangi koşullarda başarılı olabilir ve daha önce turizm konusu gündeme gelmiş midir?

-
-

53. Hirfanlı barajı su varlığı ve çevresinden yararlanma ve kullanma biçiminde son 15-20 yıl içinde nasıl bir değişiklik olmuştur?

-
-
-

54. Belde halkına göre turizm faaliyetleri bölgede kırsal kalkınma yaratır mı? Yoksa çevreyi ve halkı olumsuz mu etkiler?

-
-
-

ARAŞTIRMACININ İZLENİMİ?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

TEŞEKKÜRLER!

EK 2 Kırşehir Hirfanlı Baraj Gölü Turizm Merkezi Sınırı Resmi Yazısı

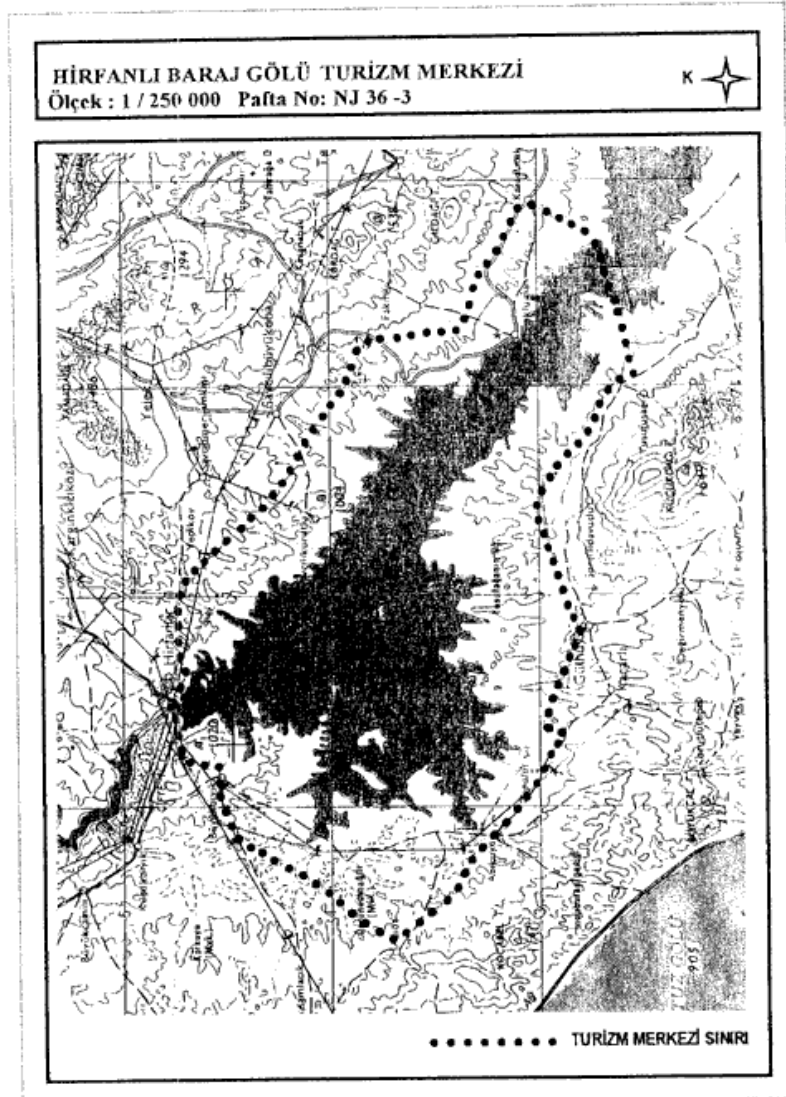
Karar Sayısı : 2004/8321

- 1 —Ekli I sayılı listede belirtilen ve sınırları krokilerde gösterilen alanların turizm merkezi olarak ilanı,
- 2 — Ekli II sayılı listede belirtilen ve sınırları krokilerde gösterilen alanların kültür ve turizm koruma ve gelişim bölgesi olarak ilanı,
- 3 —Ekli III sayılı listede belirtilen turizm merkezinin sınırlarının, krokide gösterildiği şekilde değiştirilmesi;

Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın 16/12/2004 tarihli ve 34588 sayılı yazısı üzerine, 2634 sayılı Turizmi Teşvik Kanunu'nun 3 üncü maddesi ile 16/4/2004 tarihli ve 2004/7253 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan Kültür ve Turizm Koruma ve Gelişim Bölgeleri ile Turizm Merkezlerinin Belirlenmesine ve İlanına İlişkin Yönetmelik hükümlerine göre, Bakanlar Kurulu'nca 27/12/2004 tarihinde kararlaştırılmıştır.

I SAYILI LİSTE

1. Hirfanlı Baraj Gölü Turizm Merkezi

EK 3 Savcılı Büyükoba fotoğraf albümü (Orijinal 2015)

Foto 1: Savcılı Büyükoba Köyü halk plajı genel görüntüsü (Orijinal 2015)

Foto 2: Savcılı Büyükoba Köyü mevcut halk plajı (Orijinal 2015)

Foto 3: Savcılı Büyükoba Köyü mevcut halk plajı (Orijinal 2015)

Foto 4: Savcılı Büyükoba Köyü halk plajı su sporları (Orijinal 2015)

Foto 5: Savcılı Büyükoba Köyü halk plajı piknik yerleri (Orijinal 2015)

Foto 6: Savcılı Büyükoba Köyü halk plajı genel görüntüsü (Orijinal 2015)

ÖZGEÇMİŞ

Adı Soyadı : Derya DURAN GÖKALP

Doğum Yeri : Kırşehir

Doğum Tarihi: 23.03.1977

Medeni Hali : Evli

Yabancı Dili : İngilizce

Eğitim Durumu (Kurum ve Yıl)

Lise : Kırşehir - 1994

Lisans : Ankara Üni. Ziraat Fak. Peyzaj Mimarlığı Bölümü - 2000

Yüksek Lisans: Ankara Üni. Ziraat Fak. Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı (Şubat 2008
– Ocak 2009)

Çalıştığı Kurum/Kurumlar ve Yıl

Serdar Peyzaj Ltd. Tic. - Mersin – 2000-2001

Dizayn Peyzaj Ltd. Tic. - Mersin – 2001- 2001

İlçe Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü- Kırşehir/Kaman - 2004 – devam ediyor

Yayınları (SCI ve diğer)

Hakemli Dergiler

Gökalp Duran, D. ve Yazgan M.E. 2012. Kentsel Tasarımda Kent Ekolojisi. Türk Bilimsel Derlemeler Dergisi, 5(2), ISSN: 1308-0040, E-ISSN: 2146-0132, www.nobel.gen.tr

Gökalp Duran, D. ve Yazgan M.E. 2013. Kırsal Peyzaj Planlamada Agroturizm ve Agriturizm. KMÜ Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi 15 (24): 25-29, 2013 ISSN: 1309-9132, www.kmu.edu.tr

Uluslararası Kongreler

Gökalp Duran, D. ve Yazgan M.E. 2013. Ornamental Plants in Miniature Art. XI. International Flowerbulbs and Herbaceous Perennials Symposium, Poster Makale, Antalya.

Ulusal Kongeler

Gökalp Duran, D., Karafaki, F.Ç. ve Rezafar, A. 2012. Türkiye’de Kentsel Kıyı Peyzajının Kullanımları ve Sorunları. Türkiye’nin Kıyı ve Deniz Alanları IX. Ulusal Kongresi, Bildiri Kitabı, Cilt 1 (95), Antakya.

Çorbacı, Ö.L., Gökalp Duran, D. ve Khabbazi P.A. 2012. İç Mekanda Tasarımda Işığın Önemi, Eğitim Odağında Artvin Sempozyumu, Bildiri Kitabı, Cilt 2 (211), Artvin.

Karafaki, F.Ç. ve Gökalp, D. 2012. Gül ve Süsleme Sanatı. 2012 Gül Sempozyumu. Bildiri Özeti, Isparta.

